

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

N O. 01212

A TOG IN REGENSBURG

Joseph Opatoshu

*Permanent preservation of this book was made possible
by Henry P. Godfrey
in honor of
Mildred H. & Joseph Godfrey*

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אַטָּאָג אִין רַעֲגָעָנְסְפָּרָאָג

וְאֵת אָמֵן

אֲטָאג אַיִן רַעֲגַעַנְסְבּוֹרָג
אוֹן אַלְיַהוּ בְּחֻווָּר

צְוּוִיתָנוּ אָוִיכָּפָגָע

צָרוֹיָסָנוּ גַעֲפָן דַוְרָךְ דִי „לִיטָעָרָאַרִישׁוּ בְלַעֲטָעָרָן“

Copyright, 1934
By J. Opatoshu

Printed in Poland
J. Opatoszu — A Tog in
Regensburg.

Nakładem tygodnika
„Literarisze Bleter” Warszawa, 1934.

Druk. „WIR“ Warszawa
Nowolipie7

אַיִלָּה אֶלְטָה :

עמ'	
7	אַמָּג אֵין דָעֲנָעַסְבּוֹרָג
101	אַפְּשָׁקְטוּלִים
109	דָעַר מִינְסְטָעָר גִּימָט פָּאָרְקוּיְטָן אַבָּזָה
191	בִּיהם קָאָרְדִּינָאָל
123	וְאָרָם-טוּתְתָשׁ

ל' שוווערעד שויל-טילן, געשמדט און געהצמערט מיט איזערנוּז
מגן-דודס, זענען געשטאנגען ברײיט צעעפנט. פון דער טיַף האָט
אַרוֹיֶּס-גַּעֲשָׁאָטְנָט אַ קִילְקִיט, זיך צעלְגִּיגֶט אַיבָּעָרָן געפֿלְאָסְטָעָרטָן
קְרִינְגְּנָאָגָן, ווּ טִיבֵּן הָאָפָּן אַרְמָגְעַשְׁפָּאָצְרָת, זיך גַּעֲוִינְגָּט אוּיך
דיַנְעָ, רְוִיטָעָ פִּיסְלָעָר, גַּעַט עַרְקָלְטָן.

אוּיפָּן בָּאַלְעָמָעָר אַיְן גַּעַשְׁטָאָנָעָן דָּעָר אַלְטָעָר יַעַלְלָה, ווּאָס
הָאָט שְׂוִין גַּעַהָּאָט אַיבָּעָרָגְּבָּעָן דָּאָס שְׁמוֹשָׁת דָּעָם זָוֵן זִינְעָם.
דָּאָס מַאֲטָע פְּנִים גַּעַרְגְּנָצְלָט אַיְן אַיְנָגָעָלָאָפָּן פָּון אַלְטָקִיט.
סְׁיוּוּיָּסָע בָּעֶרְדָּלָה, גַּעַקְנוֹפָט אַיְן גַּעַקְאָלָטָן, הָאָט זיך גַּעַרְסִין צָוֵי
דיַ פִּיאָוֶת, צָו דיַ בָּרְעָמָעָן, גַּלְיִיךְ מַעַן ווּאָלָט סְׁפָּנִים אַרְמָגְעָנוּן
מַעַן מַיְט אַ קְרָעָנְצָלָן קְנָאָבָּל.

עַר הָאָט גַּעַקְוָקָט אוּיפָּן רְוִיטָעָן טָעָפִין, ווּאָס הָאָט זיך גַּעַז
שְׁפָרִיט צְוִישָׁן בָּאַלְעָמָעָר אַיְן דָּעָם אַרְוֹן-קוֹדֶשׁ, גַּעַקְוָקָט
אוּיך דיַ אַפְּגָעָפְּגָצְטָעָה העַנְגָּלִיכְתָּעָרָס אַיְן הָעָסָעָס, אוּיך דיַ
וּוִיסְט-גַּעַשְׁאָרָטָע „שְׁטָעַט“, אוּיך דיַ אַפְּגָעָפְּרִישָׁטָע ווּעַנְעָ
וּאָס זענען גַּעַוּזָן בָּאַמְאָלָט מַיְט הַיְרָשָׁן, מַיְט שְׁפִּילְלָהִים, מַיְט
קְאָפִיטְלָעָךְ תַּחַלִּים. דָּעָר אַלְטָעָר שְׁמָשׁ הָאָט גַּעַשְׁעָפָט נַחַת, ווּאָס
דיַ פְּרוֹכְּתָן אַיְן כְּעַנְטָעַלְעָךְ זענען אוּיסְגָּעוּ עַט עַרְטָה, ווּאָס

אין חל פון דער שוֹ זעט זיך קיין שטויבעלע נישט. ער האט אינגעטען די לײַפֿן, די נאָז, ווי ער וואָלט זיך געהאָלען בײַם פאנָאנְדָעָרְנִיסָן, אונַ אַזָּג געטָן צוֹם זוֹן מיט אַיְונְג קולעָלְכִיל:

-- געלוייבט השט-יתברך, ווען געשטעס עס ווידעָר זאָ אין ברוּלְעָפְט ? אַיְנְמָאָל אַין אַ לעַבְּנְטָאָג. הײַסְן הייסְט עָס, אָז אָונְזָעָר שְׁמוֹאָל בעַלְאָסְפָּר, דער גְּרוּסָעָר גְּבִיר, דער וּאָקְעָרָעָר, חְשֻׁבָּעָר מֵאָן, האָט זיך מְשֻׁדָּך גְּעוּזָעָן מִיט אַ צְוַיִּיטָן גְּבִיר, מִיט אַלְיָחוּ מַאֲרָגָאָלִיס פָּנוּ וּוּרְמִיוּעַ. מַאֲגָסְטָה הָעָרָן, ווֹאָס אַיך רָעַד צַיְדִּיר, בעָרָל,

— כ'הָעָרָן, פָּאָטָעָר, — האָט דער זוֹן אַ רְוָק געטָן זִין גְּרוּיָה הייטָל, ווֹאָס האָט אוּסְגָּזְעָן ווי אַ גְּלָאָק, נָאָר מִיט אַ טְּרָאָלְד אַין דער הוּאָר, אַונַ וּוּיְתָעַר גַּעַשְׂוִירָן דִּי שְׁנוּיצָן פָּנוּ דִּי אַפְּגָעָבָרְעָנָטָע, חְלַבְּנָעַ לִיכְטָ.

— ווי זָאָגָט מַעַן, בעָרָל ? רַיֵּיד לְחֹזֶד אַונַ מַעַשְׂטָט לְחֹזֶד —

הָאָט דער אַלְטָעָר שְׁמַש אַ צַּיְגָּעָן דִּי קְנִיְהָוִוָן, ווֹאָס זְעַנְעָן גְּעוּזָעָן אַין אַגְּנָגָעָ, וּאַעֲנָעָן זָקָן — דָעַן ווּסְטָן מַאֲסָטוֹה אָז אָנוּן זָעָר קְהָלָה. דִּי רַעֲגָעָנְסְבָּוּגָר אַונַ דִּי וּוּרְמִיעָזָר קְהָלָה, זְעַנְעָן דִּי קָעְסְטְּלִיכְסְּטָעָ קְהָלָות אַין גָּאנְצָן אַשְׁפָּנָן, יְחִסְנִים-קְהָלָות, ווֹאָס זְעַנְעָן נִישְׁטָה בְּשָׂהָ פָּאָר דִּי לְעַצְטָעָ פָּאָר יָאָר. הַיְינָט, בעָרָל, מַזְוָלָם וּוּעָרָן — רַעֲגָעָנְסְבָּוּגָר אַיז זיך מְשֻׁזְּרָ מִיט וּוּרְמִיעָזָ סְזָוָעָט זִין, זָאָג אַיך דִּיר, — בְּתוּפִים וּבְמַחְלוֹת. מַעַן אַזְּנוּעָר לִיְיָבָ אָז אַוִּיפָּ דִּעְרָ תְּזָנָה קְוֹמָעָן פְּרָאָגָעָר לִיצְנָיִם, אַונַ אַזְּנוּעָר לִיְיָבָ פָּנוּ רַעֲגָעָנְסְבָּוּגָר גְּרִיָּיט זיך שְׁוִין צַוְּ דִּעְרָ תְּזָנָה פָּנוּ פָּסָח אָן. ער האָט צְוָנְגָרִיָּיט צַוְּ «זְיַנְגָעָן» אַונַ צַוְּ «זָאָגָן». אָ צְחִידָוָש בְּלִיּוֹג, ווֹאָס קְבָּצָנִים אַיז דִּעְרוּוִיָּיָן נִיקָס צַוְּ זָעָן. דִּידָאָ זִיקָע לִיְיָט, ווֹאָס זְעַנְעָן פְּטוּר פָּנוּ שְׁוִינְגִּינִּין, טָוָן זיך דִּי עַרְשָׁטָע פְּעַדְעָרָן, טָוָן זיך שְׁטָעַנְדִּיקָ מִקְדִּים זִין.

בעָרָל, אַ שְׁמָאָלָעָר, אַ נִּישְׁטָ-דִּעְרוּוּאָקְסָעָנָעָר, האָט זיך מִיט.

אמאל אויסגעלאַייכט, איז געווֹאָרֶן אויפגעהִיטערט, און זיין
בלאָנוֹן, שיטער בערדל האָט זיך פֿאָרְדִּיסְן מיט גְּדוֹת, ווי דער
געשייענעֶר עַק בֵּי אַהֲנְדָּל, ווּן סְקָלִיבֶּט זיך אַ קְּרִיְּטָן.

— איז עס אַמְּתָּה, פֿאָטָּעָר, דָּאָס שְׂמוֹאָל בְּלַאֲסָעָר האָט נְאָך

פֿאָר דָּעַר חַתּוֹנָה דִּי יָודֵ אַלְפִּים רִיכְסָטָאַלְעָד גַּעֲסִילְקָט?

— ער קָאָן אַוְיך צְוֹאָנְצִיךְ טְוִיזְנֶט סְיַּוּקָן — האָט דָּעַר פֿאָטָּעָר אַ שְׁטַעַק גַּעַטָּוֹן צְוֹוִיְּ פֿינְגָּעָר, ווי אַ בְּיִסְ-צְוּוֹנְגָּל, אָן
סְּהָאָט גַּעֲמָלָט אַ הָאָרְעָלָעָה, דִּי פֿינְגָּעָר זְאָלָן אַנְכָּאָפְּן בְּעָרְסָס פֿאָרָ
שְׁפִיצָּט בערדל.

פֿאָטָּעָר-זָוָן, מיט אַ פֿינְקָל אַין דִּי אַוְיגָן, מיט אַ שְׁמִיכְלָ
אַין דִּי בערדלעָן, וְעַנְעַן אַ וּוֹיְל גַּעֲבְּלִיבָן שְׁטִיְּמָן מיט פֿאָרוּתְעָנָע
קָעֶפֶן.

דָּעַר אַלְטָעָר יַעַקְל האָט גַּעֲבְּלִיקָט אַין דִּי קָאַלְיוֹרְטָע שִׁיבְּבָ
לְעָן, וּאָס אַיְבָּרָן אַרְוֹן-קְזֹדֶשׁ. זְוָן-שְׁטָאָלָן האָבָּן זיך גַּעַצְוָנְדָן,
זיך אַיְבָּרָגְעַבְּרָאָכָן, גַּעַוְּאָרָן אַיְינָס מִיטָּן פֿרִילְלָעָן שְׁפָעָרְגָּעָ
צְוּוִיתָעָר, וּאָס האָט אַפְּגָּהָלִיכְטָט אַין דִּי לִידְיקָע שְׁוֹלְ-וּוַיְנְקָלָעָן.
יַיְגָּלוּוֹיְוָוָה האָט יַעַקְל גַּעַגְּלִיבָט, אָוּ דָוָרָךְ דִּי בְּאַפְּגָּיְמָלְטָע שִׁיבְּבָ
לְעָן, וּאָס זִיכְּן טִיף אַיְבָּרָן אַרְוֹן-קְזֹדֶשׁ, גַּיְעַן דִּי תְּפִילָות פָּנוּם
שְׁלִיחָ-צְבָור אַין הַיְמָל אַרְיִיָּן. אָן וּרְקָאָן עַס אַיצְט
אַפְּלִיקָעָנָעָן, אָוּ נִישְׁתָּ?

דָּעַר זָקָן האָט מיט גַּעַמְּאָטְטָעָנָע טְרִיטִיט זיך גַּעַלְאָזָט צָוָם
אַרְוּסְגָּאנָג.

אַין פֿעַדְעָרְשָׁוָל, ווּסְאַיְזָ גַּעַוְּעָן טְוּנְקָל אָונָן קִילָּ, ווי אַין
אַ קְּעַלְעָר, אַיְזָ גַּעַשְׁתָּאָנָעָן אַ קְּוּפְּעָרְנָעָר כִּירָ, אַ בְּיִיכְקָעָר, מִיט
קְנִיטָּשָׁן. אַרְוָם דִּי שְׁנוֹיְצָן אָונָן קְרָאָנָעָן, ווּזְיָדָן הוּאָבָּן הַוְּנְדָעָרָ
טָעָר יְאָלָן גַּעַטְוֹנְקָעָן דִּי פֿינְגָּעָר, אַיְזָ דָאָס קְוּפְּעָר גַּעַוְּעָן אַיְסָ
גַּעַגְּעָסָן, אוּסְגָּעְבִּיפֿוּסָן.

פָּונָ גַּעַוְּוִינְהָיִיט האָט דָּעַר אַלְטָעָר שְׁמָשׁ אַ וּוֹיְשָׁ גַּעַטָּוֹן דִּי

הענט אָן דעם פִּיכְתֵּן קוֹפָעָר, אָונֵן דֵי לִיְּפָן זַיִנְעַן האָבָן אֲנָגָע.
הוַיְבָן פְּרָעָפְלָעַן. פָּאָר יַעֲקָלָעַן אַיז דֵי האַנְטָפָס נִישְׁתַּגְעַן
קִיְּן צַעֲבָרָאָכְעַנָּעַ פְּלִי. דָא, בֵּי דֵי אוַיסְגָּעָסְעַנָּעַ שְׂנוּזָנָן, זַעֲגַעַן
פָּאָר אִים גַּעַשְׁתָּאָגָעַן מַעֲנְשָׁן, מַשְׁפָּחוֹת, הַיּוֹעָר. דָאָס הוֹיְזָן צַו
דַּעַר קְרוּיָן, צָוָם וּוַיְסָן חִירְשָׁן, צַוָּעַר וּזָן, דָאָס הוֹיָן, וּוּסְּהָעָנְגָט
זָאָךְ בֵּין הַיְנִיטִיקָן טָאגָן דֵי שִׁילָד פָּוּן אַשְׁוֹאָרָצָן בָּעָר, דֵי
גַּרְיָנָעַ טִיר, דֵי רְוִיטָעַ טִיר, דַעַר שְׁפָרְוָנְגִיבְרִינְגָעָם, — גָּאנָץ רָעָ
גַּעַנְסְּבָוָגָג, וּוֹאָס פָּאָרְנוּמָט דַעַם שְׁוֹלְהִוָּיָּה, דֵי יַדְישָׁע גָּאָס. דַעַם
בֵּיתָעָלְמָיָן אַוְיָפָן בָּאָרְגָּן — אָגָּז הָאָט אַיְן אַרְגָּע אַוְיָפָן עַלְעַטְבָּט
אַיְנָם שְׁמָשָׁן, גַּעַוְאָרָט אַוְיָחָד אִים אַינְדרָוִיטָן, וּוּסְּהָאָט גַּעַפְּלִיְּצָט
מִיטָּן זָן, פָּאָרְוִיכָּרָט, אָז דֵי זַיְבָּצָּק יָאָר, יַעֲקָלָס יָאָרָן, זַעֲגַעַן
נִישְׁתַּגְעַן צַעֲטָרָעַנְצָלָט. דֵי יָאָרָן לְעָבָן אַיְן דַעַר שְׁוֹלָן, אַיְנָם האַנְטָן-
פָּאָס, וּוֹאָס אַיְן פָּאָלִישָׁן, אַיְנָם הוֹיָן צָוָם גַּיְלָדָעָנָם לְיִיבָּן, וּוּ יַעֲקָלָן
וּוַיְנָטָן, אַיְן יַעֲדָן שְׁטִיקָלָן פָּוּן זַיִן הוַיּוֹרָאָט, אַפְּיָלוּ אַיְן דַעַם זָאָמָר,
וּוֹאָס אַוְנְטָעָר דֵי פִּיס.

דַעַר שְׁמָשָׁן אַיְן צָרוּס אַוְיָפָן הוֹיָתָה. זַיִנְעַן שַׁוְּאָכָבָע אַוְיָעָרָן
הָאָבָן קְוִים אַוְיָפָעָכָאָפָט דַעַם נִגְגָן פָּוּן דַעַר יִשְׁבָּה, וּוֹאָס אַיְן
גַּעַשְׁתָּאָגָעַן אַיְן שְׁכָנוֹת מִיטָּן דַעַר שְׁוֹלָן. עָרָהָאָט זַיְקָרְגָּעָט
אַוְיָף אַבָּאָנָק, וּוּ זַיִן זַעֲקָטָעָרִיק אַיְנִיקָלָן, אַפְּרָוִיס יַגְגָּלָן.
הָאָט זַיְקָרְגָּעָט אַוְיָף דַעַר זָן.

— וּוּ קְוִמְסָטוּ אֲהָעָת, דְּנִיאָל ? — הָאָט דַעַר שְׁמָשָׁן אַוְיָפָעָן-
שְׁנָאָלָט דָאָס שְׁטִיעָנְדִּיקָעָ קָעָלְגָּנְעָרָלָן פָּוּן זַיִן קְוָרָצָן, גַּעַפְּאָלְדָעָן-
וּוְעָטָן רָאָק, וּוֹאָס הָאָט דַעְרָגְרִיךְכָּט בֵּין צָוָם נָאָפָל — גִּיסְטָן
צְוִירִיק אַיְן שְׁוֹלָן-שְׁטוּב ?

— דַעַר מִיְּנְסָטָעָר שִׁיקְתָּן אַגְּנוֹ אַוְיָס דַעַר שְׁוֹלָן-שְׁטוּב
אַחֲרִים, — הָאָט סְאַיְנִיקָל זַיְקָרְגָּעָט אַפְּרָוִיס גַּעַלְגָּלָן —
הַיְנִיט נִיקָס גַּעַלְגָּלָן, אַתְּהָוָה אַיְן מִקְומָן.

— רעכט, האָסַט רעכט — האָט דער עלייטערפֿאַטער אַרְיֶמְגָעַ.
ונמען דעם זעקסיעריךן בחור.

דער טאג איז געווען בלוי און נאָלְדיַק.
די זוּן איז געשטאנגען אַיבָּעָרָן קָאָפֶן אַ צַּעֲפִּצְאַמְטָע, האָט
איינגעשלַּזְגָּעָן סַקְלָעַנְכָּטָע ווֹאַלְקָנְדָּע. די שׁוֹלְדָּמִיטָן גַּעֲוָעַלְבָּטָן
דאָן, מיט דֵי רְוִיעָה, שְׂטִינְעַרְנָעַ ווֹעֲנָתָה, ווֹאָס האָבָּן פַּוְן אַלְטְּקִיְּט
זִיךְ גַּעֲבָּרְעַקְּטָה, זַעַנְעָן גַּעַוְועָן דַּוְרְכְּגַּעַפְּלָאָכְּטָן מִיט זַיְלְבָּרְנָעָ אַין
גַּאֲלְדָּעָנָע אַדְעַרְלָעָן. אַלְעַן האָט זִיךְ גַּעַזְוִיגְן צָוָם הִימָּלָה, זִיךְ
גַּוּוֹאַרְעַמְתָה. אַפְּגַּעַדְעַקְּטָה ווֹו אַ בָּאַהַעַלְטָעַנְיָשָׁה, ווֹו אַ שְׁפַּעַלְטָה,
אַין אַיבָּעָרָן שׁוֹלְדָּקָאָפָּלָה, אַין דער דַּוְרְכְּיִכְּטִיקָּעָר לְוַפְּטָה, האָבָּן גַּעַ.
פִּינְקָלְטָה דַי קְּרוּיסְטָעָר-שְׁפִּיצָּן פַּוְן הִילְיָקָן עַמְּרָאָטָם.

דער אַלְטָעָר רַעֲגַנְסְּבָּוְרָגָעָר שְׁמַשׁ האָט אַרְיֶמְגָעַנוּמָעָן סְאַיִּי.
ニַחַת אִים גַּעַוְועָן אוּפְּנִים קְלִוְּפְּטָעָר, אַון גַּעַהְאָט צַי דָּעַרְצִיְּלָן,
אוֹ פַּוְן קְדֻמוֹנִים אַן האָט דֵי שְׁמָאָט קָעַלְן גַּעַשְׁעָמָט מִיט אִיר
ישְׁבָּה. קָרִיךְ מִיט כְּמָה הַוְּנְדָּרְטָעָר יִאָרָן, אַיְזָה רְעַמְּרָה, אַיְיָ
דָּעָר פַּוְן דֵי "חַטְּדִי אַשְׁפָּנוּ", דָּעַרְצִי אַגְּרִיסְטָר בְּעַלְמָוֹפְּתָה, גַּעַ.
וּוֹעֵן אַין קָעַלְן רַאֲשִׁישָׁבָה. רְעַמְּרָת האָט מִיט "שְׁמוֹת" אַרְאָפָּה.
גַּעַבְּרָאָכָּט מִשְׁיחָ-בֵּן-יַסְּףָה, ווֹאָס אַיְזָה גַּרְיִיט גַּעַוְועָן חָרָוב צַי מַאֲכָן
די גַּאנְצָע ווֹעַלְטָה. פַּוְן גַּרְיִיסְטָה רַחְמָנוֹתָה? דָּעָר רְעַמְּרָת
בַּהְמָה צָוָם עַופְּ — — — ווֹאָס הַיִּסְטָה רַחְמָנוֹתָה? דָּעָר רְעַמְּרָת
הָאָט קִיְּנָמָאָל אַוְיָף זִין פַּעַבְּנָה נִיקָּס תּוֹעֵם גַּעַוְועָן, אַיְידָעָר זִינְעָ
עַזְפָּהָתָה האָבָּן גַּעַהְאָט גַּעַגְּגָן — — —

בְּשַׁעַת יַעַלְלָה האָס גַּעַרְעַדְטָה, האָט סַאַיְינְקָל זִיךְ צַוְּרִיךְ
אוֹיְנְגַּעַצְיָהן אַוְיָף דָּעָר בָּאָנְקָה. עַד האָט פָּאַרְוּאָרְטָן דֵי העַנְתָּה,
די פִּיס, אַון אַיְזָה גַּעַוְועָן גַּלְקָלָעָן, ווֹאָס דֵי זַוְּן ווֹאַרְעַמְתָה, ווֹאָס
דָּעָם עַלְטָעַרְמָאָטָעָס הַאָנְטָה קִילְטָה דֵי בָּאָקָה, קִרְיוֹלָט דֵי פִּיאָות,
גַּלְעַט דָּעָם שְׁטָעָן.

די ווֹעַרְטָעָר מִיט אַ נִּגְנָה, ווֹאָס זַעַנְעָן גַּעַפְּלָאָן פַּוְן יַעַלְלָה

איינגעפֿאָל מוויך. האבן זיך געהויבן, האבן זיך גערענדט פארן יונגלס אויגן. דניאל, וואָס האָט שוין די מעשה נישט איינמאָז געהאָט געהערט, האָט אַצְינְדֶּעֶרט, ווי שטענדיק, דערפֿילט בֵּי די ערשות ווערטער, ווי דער גוף זייןער ווערט לְיִיכְטֶעֶר, ווערט גריינְגֶּער, נעמט זיך הייבן פון דער באנק, יאנט זיך נאָך די ווערטער, נאָכן «שְׂטוֹבָּטְרָאָפּ», וואָס פְּלָאָטְעָרְט אַיבְּעָר אַיט, מישט זיך אויס מיטן שְׁפָעָרְגְּעָזְוּתְעָרְךָ, מיטן טויבְּנְגְּעָטְעָרְךָ.

דאָס איינְיִיכְל אַיז פְּאָרְלִיךְפָּן דעם עַלְתְּעָרְפָּאָטְעָר דעם וועגן, האָט אַים אַרוֹיסְגַּעְהַאֲפָּן מיט נאָך אַ דינְגָּעָר קָוְלָכְל:

— אַיז אָז ר' עַמְרָמָס שְׁעה האָט געהאלְטָן בַּיִם אויס-לויפָּן — — —

— יאָ, קִינְד לִיב — האָט יעָקְלִיבְּן די ווערטער, ווי ער וואָלְט זַיְ אַרוֹיסְגַּעְזָאָגָט פון אַ גַּעַרְבִּין סְפָרְלִי — אָז ר' עַמְרָמָס שְׁעה האָט געהאלְטָן בַּיִם אויס-לויפָּן, שִׁיקְט ער נאָך זַיְנְעַ תְּלִמְדִידִים אָז וְאָגָט: «מִינְעַ לִיבְעַ תְּלִמְדִידִים, וּוּן אַיך גַּעַשְׁתָּאָרְבָּן בֵּין, זַא זַיְיט מִיךְ מְתֻחָה, לִיגְטַּמְיךְ אָז אָז אַרְוֹן אָז שְׁטָעַלְטָן דעם אַרְוֹן אָז אַקְלִין שִׁיפְּלִיאִין אויף דעם רַיִן. דאָס שִׁיפְּלִיאִין דְּאָז אַלְיִין גַּיְן, וּוּ עַס הַיִן ווּילִי, סְזֹועַט מִיךְ בְּרַעְנְגָּעָן, וּוּ מִינְעַ עַלְתְּעָן צַו קְבוּרָה לְגַן».

“וּוּ נְאָר די תְּלִמְדִידִים טִין דעם אַרְוֹן אַין שִׁיפְּלִיאִין אויף דעם רַיִן, הַיְבַּט דאָס שִׁיפְּלִיאִין קָעָגָן שְׁמָרָאָט צַו לוּפִּין, בֵּינוּ עַס נאָך מַצְיָּנֵץ קָומְט. דָא קָומְט אויף דעם גַּרְוִיסְן ווּוְנְדָעָר די גַּאנְגָּעָשְׁטָאָט צַו לוּפִּין — יְהָוִדִּים אָז גּוֹיִם לְהַבְּדִיל. ווּלְין די גּוֹיִם דאָס שִׁיפְּלִיאִין גַּרְיִיפָּן, לְוִיפְּטַּדְאָס שִׁיפְּלִיאִין הַינְטָעָר זַיך. אָז וּוּ נְאָר די יְהָוִדִּים צַו דעם באָרְטָן פון רַיִן קָומְעָן, גַּיְיט דאָס שִׁיפְּלִיאִין צַו די יְהָוִדִּים. זַעַט מַעַן באַשְׁיַּנְפְּעָרְלָעָר, אָז דאָס שִׁיפְּלִיאִין צַו די יְהָוִדִּים באָגָעָר אָז נִישְׁט צַו די גּוֹיִם. דָא טַרְיִיבְּן די גּוֹיִם פִּיל עַזְוָתְקִיִּיט, שְׁלָאָגָן פון כָּעֵס די יְהָוִדִּים — — — אָז

דער הגמון הייט איבערן אָרוֹן אֵין תִּיפְלָה בויען. דאס, קינד ליגט, איז די תִּיפְלָה אָון בֵּין אוֹף דעם היינטיקן טאנט הייט זיין: טמא עמרטן.

— אָון דער ראש-ישיבת? — האט ס'אייניקל געעפנט אַ פָּאָר בלוייע, אויסגעזע אָזיגן, ווי ער ווֹאָלֶט נישט געוווטס דעם סּוֹפְּ-לִיגְטְּ דער ראש-ישיבת אָין דער תִּיפְלָה?

— נִין, קינד לִיב, דִי תַּלְמִידִים הָאָבָן בִּינְאָכְטָן גַּעַנוּמָעָן רַעֲמָעָן אוַיס דעם אָרוֹן אָון אַיִם צוֹ קְבוֹרָה אוֹף אָנוּזָר בַּיִת-עַלְמָיִן גַּעֲבָרָאכְטָן.

— אָון דַּה, עַלְטָעַרְפָּאָטְצָרָקָן, דַו וּוַיִּסְטָן וּוֹ זִין קְבָּר אָיז? — האט ס'אייניקל אַרְיִינְגְּעַשְׁטָעָקָט זִין בָּאָרוּוּס פִּיסְלָן אָין יעַקְּסָס אוַיסְגַּעַטְיוּנָעָם פָּאָנְטָאָפְּ.

— קְיִינְעָר וּוַיִּסְטָן נִישְׁטָן, קְינְד לִיב-הָאָט דַּעַר זָקָן זִיךְ אֵי בערגענוּמָעָן, ווֹאָס ער טְרָאָגָט אָרוֹם מִיט זִיךְ דַעַם סּוֹד. הַיִּינְט אִיּוֹ ער, יעַקְּרָב, דַעַר אַיִינְצִיקָּעָר, ווֹאָס וּוַיִּסְטָן דַעַם סּוֹד. מְאָגָן וּוֹעַט ער נַעֲמָעָן בעַרְלָעָן, וּוֹעַט אַרְוִוְגָּיִן מִיט אַיִם אוֹפְּנָן בַּיִת-עַלְמָיִן, וּוֹעַט אַיִם וּוַיִּזְׁנָן, ווֹ רַעֲמָרְטָמָן לִיגְטָט. ער, יעַקְּרָב, האָט עַס בְּקָבְּהָ פָּזָן זִין פָּאָטָעָר, דַעַר פָּאָטָעָר — פָּזָן עַלְטָעַרְפָּאָטָעָר, דַעַר עַלְטָעַרְפָּאָטָעָר-פָּזָן עַלְטָעַר-עַלְטָעַרְפָּאָטָעָר. אָון אָזְוִי דָזָרוֹת, דָזָרוֹת. ער וּוֹעַט נַעֲמָעָן בַּיִת-עַרְלָעָן אַ שְׁבָועָה צוֹ טְרָאָגָן דַעַם סּוֹד סְגַּאֲנָצָעָ לְעַבְּן. אָון אָז בְּעַרְלָעָן וּוֹעַט אָלֶט וּוְעַד? זַעַנְעָן פָּאָרָאָן, גַּעֲלִיבִּטְצָה צָוְגָּאָט, אַיִינְקִילְעָן — סְאָזִי דָא אַ דְּנוֹיאָלָן סְאָזִי דָא אַ לְּעַמְּלִיאָן...

בחורימ, צְעַרְיִסְן, צְעַשְׁיִסְן, הָאָבָן זִיךְ אַרְיִינְגְּעַשְׁטָאָטָן פָּזָן דַעַר יִשְׂבָּה, זִי זַעַנְעָן נִישְׁטָן גַּעַנְגָּעָן, נַאֲרָהָאָבָן אַונְטָעַרְגָּעָן-שְׁפָרְזָנְגָּעָן:

— אִיךְ הָאָבָן נַאֲרָהָאָבָן נִיקְסָן אִיךְ מַוְיל גַּעַהָאָט?

— אִיךְ אִיךְ פָּאָסְטָן פָּזָן נַעֲכָתָן אָן!

- און איך בין טויט-שלעפעיריק ! פון נעלטן בין איצט האָג איך דעם מיינסטערטס ניעט „חידוש“ איבערגעשריבן !
- ביסטו דערפֿאָר איבער נאָקט אַ מַחְבָּר גָּעוֹאָרן !
- נישט איך, מוישל. גענוג אָז דָּו טויסט זיך אַין דִּינָע „לְקֹטִים“ מיט גָּלוּחָנָט „חִידּוּשִׁים“ אַרוּמְטָרָאָגָן !
- און איך טו קָודֵם-כֵּל אָפָעָסָן — האָט מוֹיְשָׁל זיך אַג נָעָם גַּעֲטָוּן פָּאָרָן בּוֹיְך .
- ווער האָט נָאָך אָזּוּי אַיְינְשִׁיט ?
- אָונָן אָזּוּי אַיְינְ פָּאנְץ ?
- מוֹיְשָׁלָס גַּלְיִיכָּן גַּעֲפִינְט אַיר וּוֹיְנִיק אַין גָּאנְץ דָּעָגָעָנָס .
בּוֹרג :
- נישט בחַנְמָס קְלִיְּבָט עָר זיך הַיפְּשָׁ אַרְיִינְצָוּוֹפָן אַין אַרְיִינְצָאָכְלָעָן !
- לְעַמְּלִיְּן סָאָרוּועָר דָּעַרְצִיְּלָט — האָט מוֹיְשָׁל זיך גַּעַט .
מאָקט פָּאָר אַתְּם — אָז בַּי בְּעַלְאָסָעָן אַיְן אַנְגָּעָנְרִיט פָּוּן פָּלָן .
טוֹב : גַּעֲפָרָאָטָנָס, גַּעֲזָאָטָנָס, פְּלָאָדָן, וּוּלְשָׁעָר-מַאֲקָאָרָאָנִי, פִּישָׁ אַין זְוִיעָרָן, אַין זְיסָן, העכָּט אַין וּוֹיְנִין .
- טָא לְאָמֵיר נישט זְיַין קִיְּנָן רִיקִים אַין זיך צְוָאִיְּן !
- גַּעֲגָנְגָעָן !
- אָט אַיְן יַעֲקָה, יַעֲקָל שְׁמָשׁ !
- עָר זִיכְּט. וּוִי סְיוֹאָלָט נִיקָּס גַּעֲוָעָן !
- נָה, יַעֲקָל — האָט אַ בְּחָור זיך צְוָעָעָצָט צָוָם אַלְדוֹן —
מיר גַּרְיִיטָן זיך הַיִּינְט צָוְדָעָר, חַשְׁבָּעָר סְעִידָה !
- צָוְרִי — האָט סְקָאָלָטָן בְּעַרְדָּל זיך גַּעֲשָׁקָלָט פִּים
שְׁמָשׁ, אָונָן וּוֹעָן אַיבָּעָר צְוּוֵי מַנִּינִים בְּחוֹרִים זַעֲנָעָן זיך צְעַנְגָּנָדָן,
גַּעֲקָומָעָן, האָט עָר צְעַנוּמָעָן דִּי הַאֲנְטָהָלָאָקָן, וּוִי צְוּוֵי וּוֹאָגָן,
שָׂאָלָן — וּוֹאָס אַיְן דִּי בְּהָה ? וּוֹאָס אַיְן סְגָעָאיְל ?
- מַעַן דָּאָרָף דָּעַם חַתָּן מַקְבָּל-פְּנִים זְיַין !

— אַרוֹפָּרִיִּיטָן אַנְטְּקָעָן!

— דֵּי גָּאנְצָעַ חַבְרוֹתָא!

— אָזְוֵי, — הָאָט דָּעַר שַׁמֶשׁ אַרְיִינְגָּעַשְׁטָקָט אַ פִּינְגְּנָעַר אִין
אַ גּוֹאַלְדִּירִיס פָּונַ אַ בְּחָרָס "יוֹפָעַ" — אִין אַיְיעָרָעַ בְּגַדִּימְלָכָות
קָאנְט אַיר דָּעַם וּוֹעַג צְפָוָס מַאֲכָן, נִישְׁתַּדוּקָא אוֹיפָ פֻּעָּרָד!

— מִיר טָוּן זִיךְ אַיְבָּעָה, עַלְטָעַרְפָּאַטְעַרְכָּעָן!

— פָּאַרְשָׁטָעַלְטָעַ צִיעַן מִיר אַנְטְּקָעָן!

— מִיטַּ שְׂוּעָרְדָּן!

— מִיטַּ פָּאַנְצָעָרָס!

— אַמְתָּעַ רִיטָּעָר!

— אַיךְ יַעֲקָלִין, בֵּין פְּרִינְץ בְּבָא — הָאָט זִיךְ אַ שְׁטָעַל גַּעַן.
טָוּן אַ בְּחוֹר, דָּאָר אִין לְאָגָן וּוֹי אַ תְּחָום-שְׁבָתָן.
לְעֵפָן הַוִּיכָּן בְּחוֹר אִיזָּוּ אַוְיגְּגָעוֹזָקָטָן אַ נִּידְעָרִיקָעַל, אַ
קִּילְּעַכְדִּיקָעַר, וּוֹי אַ פִּיקָּלָג. עַר הָאָט אַ שָּׁאָר גַּעַטְיוֹן דֵּי פִּינְגְּנָעַר
אַיְבָּעָר דָּעַר גָּאנְצָעַר לְעֵנֶג פָּונַ הַוִּיכָּן בְּחוֹר, וּוֹי אַיְבָּעָר אַ פְּאַרְפָּעַ
אוֹן זִיךְ צְעֻזְנֶגֶעָן:

קִין זָלְבָּן טָאָן,

הָאָט אַךְ גַּעַזְעַן אִין לְאָגָן צִיְּטָן;

בָּאָמָת, עַר מָוּ זִיךְ אַ גַּעַשְׁפָּאַרְעַטְמָעָרָהָן,

מוֹט פָּעַכְתָּן אוֹן מִיטַּ שְׂטָרִיִּיטָן;

אַיךְ הַאֲלָמָט, עַס וְעַנְעָן וְוִידְעָר אַוְיפְּגָעַשְׁטָאָנָעָן דִּינְרִיךְ פָּונַ בְּעָרָן,

אַדְעָר הַיְּדָעַבְּרָאָנָט, דִּיעַלְבִּיקָעַ הַעָרָן!

דְּנִיאָלָל הָאָט זִיךְ אָזְוֵי צְעַלְלָאָכָט פָּונַ דֵּי בִּידָעַ בְּחוֹרִים, אָז
שַׁי הָאָט זִיךְ גַּעַנוּמָעַן דְּרִיְיעָן אִין אַ רְעָלָה, וּוֹי אַ טְרַעַנְדְּלָעַ,
וּוֹאָס מְעַן לְאֹזֶט אַפְּ מִיטַּ אִמְפָעַט. דֵּי יַוְגָּגָעַ פּוֹחוֹת, וּוֹאָס הַאָבָּן
וִיךְ גַּעַשְׁוִימָט אִין דָּעַם יַיְנָגָל אַ גָּאנְצָן פָּאַרְמִיטָאָגָה, הַאָבָּן, אָוָן.
טָעַר דֵּי הַלְּחָצָה פָּונַ דֵּי בְּחוֹרִים, אִים אַוְיַעַגְעַטְרָאָגָן אַיְבָּעָרָן שָׁוֹן.

תַּ מִיטַּ אַ פְּאַרְבְּעַנְקָטָן מַעַ-עַעַ!

ו. אַפָּאַט אַטְזֶן

— און וו איז די שיינע דרוואַנע? — האָט עמעצעער אַ
פרעה געטונג ביי די צווי בחורדים?
— שרהַלְּיִין, דעם ראש-ישיבת? — האָט דער בִּיכְיָקָר
בחור אַ ווונַק געטונג מיט אָן אוֹיג.
— און איז העט מיך אָסָּור מיט דער כֶּלה פְּלִישִׁיק גַּע.
מַאֲכֵל?

— און איז העט מיך אָסָּור גַּעֲרָעָט מיט אַירְזָן?
— אַ מַוִּיד, אַ פְּלִאָזָן!
— פָּג, פָּג, אַיִּטְלָן נְבוּלַ-פָּה! — האָט דער שְׁמָשׁ אַוְעָקָגָג.
טריבָּן פָּוּן זַיְךְ די בחורדים, ווי מען טְרִיבָּט אַוְעָק עַזְפָּת
ס'הָאָט זַיְךְ אַרְוִיטְגָּרוֹקָט אַ הוַיְקָעָרְלָן אַן אַ האַלְזָן:
— און אַיךְ, יַעֲקֹבִין, בין יַזְבָּ-בָּנָן-צְדוּיה.
— אָן אַיךְ, מִינְגָּעַ הָעָרָן, בין דָּודָן! — האָט אַ צְעַפְּלָאָמָט
בחוֹרְלָן מיט רְוִיטָעָ פִּיאָוָת זַיְךְ פָּרְנוֹגִינְט.
דער בחור, קִיְּלָעְכָּדִיק ווי אַ פִּיקָּלָן, האָט ווַיְדָעָר זַיְךְ
צְעוֹנָגָעָן:

דָּוד האָט אַרְאָפְּגָעָצָיגָן דעם דָּיוֹן,
זַיְנָן האַרְדָּעָנִישׁ אָן זַיְנָן שְׁחָעָרְדָן;
עַר שְׁפָרָאָךְ: אַיךְ וְעַל עַס פָּרְקָוִוָּן,
עַס אַיז פְּילָ גַּלְעָט וּוְעָרָטָן!
— דָּוג, גְּרוֹיסָעָר קְטוּב, זַעַט אָוִיס צַו זַיְנָן פָּוּן יְעַנְעָן
לִיְּטָן די זַיְךְ אַלְעָ צִיְּטָן גַּאֲרָ פְּרִילְעָעָרָן האַלְטָן? — האָט דער
שְׁמָשׁ מיט בִּיטְוָלָן גַּעֲוִוָּן אָוִיפָּן קִיְּלָעְכָּדִיקָן בחור אָן גַּעַרְעָט
צּוּם עַזְלָם—עַר קָאָן זַאָגָן, האָט דעם אַמְּתָן חַתּוֹךְ-הַדְּבָּרָו...
— עַר האָט נַאֲךְ עַפְּסָס אָוִיךְ, יַעֲקָלְלִיבָן!
מוֹוְשָׁלָן קְרָאָקָעָר, אַ פְּסָצִיּוּרִיקָעָר בחור, אַ בָּאוֹזָקָסָעָר.
נָעָר, ווֹאָס אַיז שַׂוִּין גַּעַהָאָט אַוְיסְגָּעוּוֹן אַלְעָ ישְׁבָּת אַיז

א טאג איז רעגענס צוֹרָג

דייטשלאנד און אין פראנקריך. האט זיך ארכיסג'ערוקט מיט
א מינע, ווי ער וואָלט זיך געגאנגען שטעלן פארן עמוד:

— און איך, רבוזה, פין מינסטער הילדערנט!

— סאיו שקר! דער גוּ היילדערנט האט פון חרם.

דרביניג-גרשון געטן האַלְטָן!

— און איך? — האט מושל געמאָכט אַ פֿאַט, ווי ער

וואָלט קיין צוּי נישט געקאנט ציילִין.

— דו? — האָפָן זיך עטלְעָכָע בחורדים אַנגערוֹטן מייעַ

אמָאָפָן — דו ביטט אלָע צוּיט פרײַלְיִידִיקָן ווּוּ נאָפָן אַ ישיבָת,
שטייסטו אַין שידוכִים!

— מושל, — האט אַ בהוּ אַנגעוֹזָין אוּוף צוּי פֿיַין, וואָס

האָפָן ביַי מושלען פון אַינְטָרָן קָלְנָעָר אַפְּעָרְשָׁגָעְפָּצִירָט —
אַ גַּפְּאַנְגַּעַנְגָּעָר רִיטָּעָר בִּיסְטו!

— מײַן ווי נְבוֹלְפָה הערט מעַן נִישְׁט, — האט דער שמש

גענוֹמָען שלעפָן פון דער קָעְשָׁעָנָע אַ גַּשְׁרֵיבָן ספרְלָ, עַס צָוָּ-

געטְרָאָגָן האָרט צוּ די אוּגן — ווי לְעָרָנָט אָוּנוּ רַיְזָדָחָסִיד? —
אַ, האָטָט ביַי יְעַנְעָם אוּפָן מלְבָשָׂא לְיוֹוּ דָרוֹזָעָן, וואָרָף זַיִ

פָּאָר פֶּרְעָמְדָע אַין די אוּגן נִישְׁט אַרְצָפָן: זָאָלָסְטָן יְעַנְעָם נִישְׁט

מְבִישָׁ וַיִּן, וואָרָים דָּאָס אַיִן אַ חֲטָא.

— אָז פָּוּן דער מְפָה, יעַקְבָּעַן לִיבָּ. קָאָן מעַן נִישְׁט פְּאַטְדָּ

וועָרָן — האָט דער פּוֹפְּצִיקְיְּעִירְקָעָר מִושְׁלָגְעַמְּיכִילְט — מִיט

שְׁבוּוֹת, מִיט חְרָמוֹת, מִיט, שְׁמוֹת? טַו אַיך זַיִ טְרִיבָן אַין

ニְקָס הַלְּפָטָן! לְיִיגַּת מעַן זַיך בִּינְגָאָכָט שלאָפָן אַוּעָק, נַעֲמָעָן
זַיִ דִּיך פָּוּן גַּעַלְעָגָעָר שלעפָן. דָאָס שְׁטוּרְיָה הַיְּבָט זַיך, באַ-

קוּמָט לְשָׁוֹן: שָׁוֹר, שָׁוֹר, שָׁוֹר, גְּלִיאָך הַיְּלָוָת וואָלְטָן פָּאָרְבִּיָּ
עַצְוִינָן!

— מִיט אַ גַּהְוִיבָעָנָם הַלְּפָטָן מִיר זַי שָׁוֹן צָוָּ-

קְבוֹרָה גַּעַרְאָכָט אַין נְקָס הַלְּפָטָן!

— אין א מזוריינער שעה! — האט עמעצער א פאטעש גע.
וַן מיט דֵי הענט.

— אי פון חתנס צד, אי פון דער פלאס צד!
— קוקט, די אמתע מהותנים הויבן אן קומען!
— נישט קיין מהותנים! ס'איו א וואלקנבראך! יאט, ווי
מייט אונזו!

פון אלע זייטן שול-הויף האבן זיך גענומען אַרוֹיסְטוֹן
בעטלערס — הינקדיקע, לאמע, בזינדר. אַ הויקער פון הינטן,
אַ פוקס פון פֿאַרְנְט. מען איז געקומען מיט וויבער, מיט
קינדרער, מיט געפֿעַק. מען האט געקלאָפֿט מיט האַלְצִיפֿס, מיט
שטעקנס, מיט קרייפֿלהעלְצָעַר, זיך צעלְלִיגַט אַיבָּעָרָן שול-הויף,
וַיְ אַ גַּשְׁוִילְלָעַכָּץ, אַונְ יְוָגָן אַונְ אַלְטָה האבן געגודערט.

— טויט-הונגעריך זענען אונזו!
— דאס וויזיל-לעבן גיט אונזו נישט גאָך!
— וּוּ אַיְזָן סְבָּרוּיְלְעַפְּט-הוֹזָוּ?
— אַונְ קומט אַ מאַלְצִיפֿס!
— אַונְ אַ פְּלִישִׁיקָס!
— וּוּ אַיְזָן דָּעַר, דָּעַר שְׁמָשׁ?
— הוַיְסָן זִיצְט עָר!

די בחורים, איבער צוווי מניינט, האבן פֿאַרגָּעָסָן, אָז
סְיוּאָרט פֿאָר זַי גּוֹט אַפְּצִיעָסָן. אָז ערגעץ ווַיְט אַין דִּיטְשָׁ.
לְאַנְדָּה, אַין פּוֹילְן, ווֹאָרטָן אוֹף זַי ווַיְיבָּר מיט קינדרער, ווֹאָרטָן
גוטע רבנות-שטעלערס.
וועגן ווַיְיטָע, נישט זִיכְרָעָע, פּוֹל מיט סְפָּנְתָּ-נְפָשָׁות, האבן
געציגגן, האבן געלְאָקט. די וועגן האבן נישט געלְאָזָות אַיְנָ.
וַיְצָן, וַיְ עַס האבן נישט געלְאָזָות רֹוֹעַן די "חִידּוֹשִׁים". ווֹאָס
די בחורים האבן צעטראנָן אַיבָּר דָּעַר ווּלְטָ, וַיְ עַס האבן
ニישט געלְאָזָות רֹוֹעַן די טְרִיאַפְּעָנָע "רָאָמָאנָצָן", ווֹאָס די ווֹאנְדָעָרָ.

בחורים האבן מיטגעשׁ בעפֿט אין ווייער בעפֿט. אָטְרוּיַעַר האָט זיך פַּאֲרְקְלִיבָּן אין דעם ישיבָה-בָּחוֹר, אין דעם לְמִזְדָּן, אַפְּלִיז אַינְסָרֶבֶּן רַבָּ. דער טַרוּיַעַר האָט זיך גַּעֲטְרִיבָּן פּוֹן פּוֹילְן קִין דִּיטְּשְׁלָאנְד, פּוֹן דִּיטְּשְׁלָאנְד קִין אִיטְּלִיעַ, קִין פְּרָאַנְקְרִיעַ, ווֹזָס האָט גַּעֲקָאנְט לְוַיּוֹעַר מַאֲכָן אוֹרֵף זיך דִּי רְצֻוֹת, צערטן גּוֹף.

ב

עַעד שְׂוִילְ-חוֹף אַיְז גַּעֲוָאָרֶן שְׂוָאָרֶץ. כְּנוֹפִיות בְּעַטְלָעָר זַעַם גַּעֲגָעְקִומָּעָן פּוֹן אַלְעַז וַיְיטָן האָט זיך אַרְאַפְּגַעַלְאָוֹת אוֹרֵף דער ערְד, זיך קְרָאָעָן. דִּי לְוַטָּפָּה אַיְז פּוֹל גַּעֲוָאָרֶן מִיט קְזָלָות: צַעֲזִיגְעָנָע, אַפְּגַעַה-אַקְטָע, ווֹזָס זַעַנְעָן גַּעֲפָגָן אוֹרֵף דִּי אוֹיעָרָן, זיך דָּאָס גַּעֲשָׂרִי פּוֹן בּוֹשְׁלָט, ווֹעֵן זיך קְוָמָעָן אַנְצּוּפְּלִיעָן מִיטָּן פְּרִיאַנְגָּה.

די אַנְפִּירָעָר פּוֹן דִּי כְּנוֹפִיות — אַיְינָעָר מִיט אָן אוֹיסְגָּע, האָקָט אוֹיג, אַיְינָעָר מִיט אַפְּאָנָע, זיך אַבְּרַ-פָּאָס, אַיְינָעָר מִיט אַקְרָוּמְלָעָך מְוִיל — האָט זיך אַרְוִיסְגָּעָרָוקָט פּוֹן פְּאָרְנָט, גַּעֲוָכָט דעם פְּעָרָטָן אַנְפִּירָעָר, סְעַנְדָּעָרָן מִיטָּן דּוֹיטָן קוֹל.

— הִי, רְוִיטָעָר!

— ווֹזָס בִּיסְטוּ פְּאַרְפָּאָלָן גַּעֲוָאָרֶן? אַנְטְּקָעָגָן דער זוֹן, אַיְז סְעַנְדָּעָרָס רְוִיטָעָר בְּאַרְד גַּעֲוָעָן אַשְׁטִיק פְּלָאָט, ווֹזָס האָט זיך גַּעֲרִיכָן אַרְוּם דעם צַעֲפָנָטָן מוֹיל, גַּעֲלָעָקָט דִּי אַפְּגַעַבְּרָעָנָטָע בָּאָקָן, אַיְז פְּאַרְקְרָאָקָן אָונָן-טוּרָן הִיטָּל. עַר האָט פְּלִינְק גַּעֲשְׁפְּרִיּוֹת אֵין זַיְנָע גַּעֲפָלָדָע.

וועטע שטיוויל און זייןע קֶאָפְּטָעָר-אַקְסְּלָעָן, וואָס האָבָן גַּסְּ-
קָאנְט אַוְּפָהִיבָּן אַ וְּזָקָן מֵשָׁא, האָבָן אַרוֹיְסְגָּעָרְפָּן דָּרָךְ-אָרֶץ.
— אָט, בֵּין אַיךְ!

זַיְיָ האָבָן זַיְיָ גַּעֲלָאָוט צַו דָּעָר וּוְאַכְשָׁטוֹב, וּוּ בָּעָרְלָ-
שָׁמֶש אַיְזָן שְׂוִין גַּעֲוָעָן מִיטָּן פָּאַטָּעָר, גַּעֲוָעָן גְּרִיאִישׁ צַו פָּאָרָ-
שְׁרִיבָּן דִּי נַעֲמָעָן פָּוּן דִּי בָּעַטְלָעָר אַוּן דִּי עַרְטָעָר, פָּוּנוֹאָנָעָן
זַיְיָ קָוּמָעָן.

— שְׁלוּסָם-עַלְיכָם, רֵי יַעֲקֹב, שְׁלוּסָם-עַלְיכָם, רֵי בָּעָרְלָ! —
הָאָבָן אַלְעָ פִּיר אַ זָּגָג גַּעֲטָוּן מִיטָּאָמָצָל, וּוּי סִיוֹאָלָט גַּעֲוָעָן
אַ שְׁפָרוֹן.

— עַלְיכָם-שְׁלוּסָם, עַלְיכָם-שְׁלוּסָם — הָאָט יַעֲקֹב אַוְּסְגָּעוֹנוֹגָעָן
דִּי וּוְעַרְטָעָר, צַוְּגָעָשָׁאָקָלָט מִיטָּן וּוְיִסְּטָן בָּעָרְלָ, אַוּן וּעָן דָּעָר
זָוּן וּוְיִנְגָּרָר וּוְאָלָט דָּא נִשְׁתָּפְּגָשׁ גַּעֲוָעָן, וּוְאָלָט עָר יַעֲרָן אַיְינָעָם
גַּעֲגָבָן דִּי הָאָנָט.

עָר, יַעֲקֹב, וּוְאָס אַיְזָן פָּמָעָט אַוְּיָף זַיְיָ לְעָבָן נִישְׁתָּפְּגָשׁ אַ-
גַּעֲפָאָרָן פָּוּן רַעֲגָעָנְסְּפָוָרָגָג, הָאָט אַיְן הָאָבָן קִיְּנָמָאָל נִישְׁתָּ-
מְבָטָל גַּעֲוָעָן בָּעַטְלָעָר, פָּאַרְקָעָרָט, סִיהָאָט אִים שְׁטָעָנְדִּיק גַּעַ-
צְוִיגָן צַו פָּאַרְשָׁוִינָעָן, וּוְאָס שְׁלָעָפָן זַיְיָ אַיְבָּעָר גָּאָטָס עָרָד,
קָעָגָעָן אַ וּוְעָלָט מִיטָּמָעָן, דָּעַרְגִּיעָן, זָאָגָט מָעָן, בֵּין צָוָם
סְמָבְּטִיּוֹן אַוּן הָאָבָן תָּמִיד וּוְאָס צַו דָּעַרְצִיּוֹן.

בָּעָרְלָ, וּוְאָס הָאָט נִשְׁתָּפְּגָשׁ גַּעֲנְטָמְפָעָרָט אַוְּיָפָן שְׁלוּסָם-עַלְיכָם,
גַּעֲטָרִיבָּן פָּוּן זַיְיָ דָעַם זַעֲקָסִיְּדָרִיךְן דָּנִיאָל, הָאָט גַּעֲקוֹקָט דִּי
שְׁלָעָפָעָרָס אַוְּיָף דִּי פִּינְגָּעָר, זַיְיָ זָאָלָן עַפְּעָס נִשְׁתָּפְּגָשׁ אַוְּגָטָרָ-
שְׁלָאָגָן, אַוּן הָאָט זַיְיָ מִיטָּן אַ בִּיזְעָר גַּעֲפָרָעָגָט :

— אַיר זַיְיָ דָאָס דִּי אַיְבָּעָרְשָׁטָע ?
אַלְעָ פִּיר הָאָבָן אַ טְּרִיסְטָל גַּעֲטָוּן מִיטָּן דִּי בָּעָרָד אַוְּיָף יָגָ-
— וּוּפְלָ אַירָעָ זָעָנָט אַיר ?

— אַיְבָּעָר אַ מָאָת.

א טאג אין רעגעס בזרג

— גענוי, גענוי, מען דארף פארישרייבן!

— הונדרט און פינט, אן א פאנעםעניש, ווועט זיין

גענוג?

— די ווותהָר, די ווותהָר — האט זיך בערל א שלידער

געטן — אבער דיניגט זיך נישט מיט מיר! — וויפל איר ע

זענט איר?

— אידער וואָהָווען, — האט דער מיטן אויסגעהאקטן

אויג זיך אַרוּיסגעָרָוקט — נאָך ניקס געפֿרָעָסן, ניקס געּוֹאָפָּן, און

אייר, ר' בערל, שווין, שווין — — — וואָס אַין דער רזגּוֹ?

— מיט אָן אַמְתָּה, וואָס אַין דער רזגּוֹ? אַיר, ר' בערל

זענט דאָך נישט אָזָא — — — ווי דער ווירמייזער משרת —

האָט דער מיטן קְרוּמָעָן מוֹיל אַרוּיסגעָשְׁפִּיצָט די וווערטער,

און בשעת-מעשה אָ נעם געטן דעם הָבָר זיינעם מיטן גְּרוּסִים,

ボיך — הערשעלע, ווי גיט עס? לְפָעָן זיי הָרָעָן, אָז די ווועלט

אייז נישט הָפְּקָרָה אַמְתָּה, מיר זענען בעטֶלֶר, נאָך אָן דער

ווירמייזער פְּגַבָּה האָט זיך אַנגָּעוּהָיָבָן מיט אָנוֹ — — נָהָר, העלשעלע!

הערשעלע האָט זיך נישט געלָאָזָט בעטן. ער האָט אָוואָקָן

געלייניגט די קְוָדְצָע הענט אויפָּן בוֹיך, פָּאַרְמָאָכָט די אויגן, אָיז

געשטאנגען אָ ווַיִּיכְ, ווי אָן אויסגעָסעָנָעָר גַּעַן, אָן האָט זיך

צעונגען מיט אָ בוֹיך-קוֹוֵל:

הערט צו, אַיר לְבָעָ לְיִיט,

וואָס דאָ פָּאַרְגְּנִיט אַין דְּיוּדָר ווּלְעָט,

ווען מיר נאָך ווירמייזער זיין צְאַרְטִיט,

אָך, מיר אַרְעָמָעָ לְיִיט'

ווען מירן, אַורְחִים, נאָך חִירְטִיעָז טוֹנָען פָּאַרְשִׁירָן,

אָך לְאָזָט מעָן אָונָה נישט פָּאָרָדָר דִּי טִירָן

דא קוּשַׁט דער חירטהיינַר מִשְׂרָתַ מֵיט וַיַּן שְׁטָקַץ צֹ לְאַזְוִירַן,
אוֹן טוֹט אַיִינָעַם נַאַךְ דַעַט אַנְדָרַעַן אַיְן דַעַר וְאַבְשָׁטוֹב אַרְיִינְפִּירַן.

ער שְׁפָרָאַךְ—חוֹי לְאַגְּנַג בִּיטְטוֹ הַיר נַעֲמַעַן אוֹן הוֹי אַיְזַדְיַן נַעֲמַעַן?
דאָס דַעַר חִירְטַהְיַינַר מִשְׂרָת וְאַל מֵיט נַאַטַּס מַוְיל פָּאַרְלָאַטְמַעַן!
- - - - -
נוֹ, גַּעַנְגַּג, גַּעַנְגַּג — הַאַט יַעַכְּבַּר זַיְקַ פָּאַרְשְׁטַעַלְטַ דִּי
אוֹיעַרַן.

— לְאַזְוִים עַנְדִּיקַן, פָּאַטְעַר.
— לְאַזְוִים, עַלְטַעַר פָּאַטְעַר כַּעַן — הַאַט דַנְיָאָל זַיְק גַּעַבְעַטַן.
— נַיְינַ, נַיְינַ — הַאַט דַעַר זַקְנַ אַנְעַטַּן הַעֲרַשְׁעַלְעַן
פָּאַרְן בַּגְד — וּוֹ נַעַמַּט דַאָס אַיְדַּ אַזְוִיְּפִיל לְשָׁנַ-הָרַע? דַו
רַעַדְסַט אַוִּיפַן מִשְׂרָת, דַעַר מִשְׂרָת — אַוִּיפַן דַיר, אוֹן עַז בִּידַע
פָּאַרְשּׁוּעַכְט גַּאַטַּס נַעֲמַעַן.

הַעֲרַשְׁעַלְעַן הַאַט גַּעַטְעַנְצַלְטַ אַרְוּם דַעַט אַלְטַן שְׁמַשׁ.
— אוֹן דַאָס אַיְזַדְיַן נִיקְס, וּוֹאָס אַיְן וּוּרְמַיוּעַד לְאַגְּנַג טַוּן
דִּי פְּרָנְסִים אַן דַעַט אַרְעַמְאָן גַּרוּוּסַ שַׁאנְד?
— פָּאַלְגַּט מִיךְ, יִידַן, אוֹן צִיט אַיְן טַאנְ-הַיּוֹן — הַאַט דַעַר
אַלְטַעַר זַיְק גַּעַבְעַטַן.
— מִיר גַּיְעַן, מִיר גַּיְעַן! זַגְנַט נַאַר, וַיִּטְמוֹחַ, וּוֹ
וּוְעַן מִיר עַסְן?
— אַיְן דַעַר בַּעֲקָרְרַיִ, וּוֹאָס אַיְן קַעְלַעַר פּוֹן טַאנְ-הַיּוֹן,
שְׁטִיעַן פָּאַר אַיְיךְ טִישַׁן גַּעַרְגִּיט.
— אוֹן וּוֹאָס הַעֲרַט זַיְק מִיט לִיצְנִים? — הַאַט דַעַר מֵיט
דַעַר פַּלְצְמִיקַעַד בַּאֲרַד אַזְגַּעַטַּן אַזְוִי פַּלְאַחַר-יִיד.
— דַעַרְוַיְיַל נִיקְס גַּעַהְעַרְט אַיְן נִיקְס גַּעַזְעַן — הַאַט בַּעַרְלַ
גַּעַזְעַט אַיְן אַוְינְגַּל פּוֹן וּוּאַכְשָׁטוֹב אַבְיִיסְל זַמְּדַ אַפְּצַטְרוֹקַעַ.
נַעַן דַאָס גַּעַשְׁרִיבַנָּס.

דער מיט דער פְּלָאַמִּיקָּעֶר באָרד אַיּוֹ אִים נַאֲכְגַּעַגְּגָעָן,
הָאָט אִים אִינְגְּרוּמֶט :

— אויב מען וועט דארפֿן — — קַאֲגַעַן מִיר אַלְץ !
— וּוֹאָס אָזּוּס קַאֲגַט אַיְר ? — הָאָט בערְלַ מִיט צֻוַּיִי פֿינַ
געַר צְנוּרִיפָּנָעַשְׂאַרְט סְזַׂאַמְּד .

— אַלְץ, אַלְץ : פְּלִיָּיט שְׁפִילְן, קַוְנַצְן אוּף שְׁטָאַלְצַן, זַיְן
געַן אֹון זָגַן, שְׁוַיְנַגְּעַן-שְׁוַיְנַגְּעַן מִיט בְּרִי. אֹון זַיְן-פְּלָעַשְׂעָר,
קַאֲטַאַזְוּס טְרִיבְּן — — בְּעַסְעָר וּוי אַמְתַּע לִיצָם ! זָגַט נַגָּר,
אוּן מִיר וּוּלַן אָוִיס דַּעַם אַרְבָּל פֿון פְּלַטְבָּז אַדִּיסִּישִׁטְן !
— עַס וּוּעַט אַפְּבָעַר זַיִן חַצִּי שְׁלִי — הָאָט בערְלַ זַיִךְ אָוִיס.
גַּעֲגַּלְיִיכְּט, אֹון זַיִן צַעֲפַגְלַטְן בערְלַ. אַפְּרָזִינַס, וּוי דער
עַק בַּי אַשְׁוָאַלְבָּ, הָאָט גַּעֲקוּקְט אַוִּיפָּן שְׁלַעַפְּנָר !
— אַוְאָרִיט אַיּוֹ אַוְאָרִיט !

— אֹון פְּאָר בְּחַוְרוֹת הָאָט אִיר עַפְּעוּס
— מִיר הָאָבֵן אַנְיִ לִיד, וּוֹאָס פְּאַרְקוּיִקְט — — וּוי
שְׁלַאֲפָנִ-פִּירַן. — הָאָט דער בעטְלַעַר מִיט דער פְּלָאַמִּיקָּעֶר באָרד
אַרְיִינְגַּעַלְאָוֹט דִּי הָאנְט אַיּוֹ דַּעַם אַפְּעַנְעָם הָאַרְיִיקִן לִיבָּ — וּוּ
אַיּוֹ עַר צֹ אַלְדָּע יָאָר ? הַעֲרַשְׁעַלְעַן ! גִּיבַּ נַאֲרַסְיִיד, וּוי דִי
בְּחַוְרוֹת וּוּאָרְפַּט אָרוֹיס דַּעַר רִיק דַּוְרַכְן פְּעַנְטָעָר !
הַעֲרַשְׁעַלְעַן, גְּלִיִּיךְ עַר וּוֹאֲגַלְתְּ גַּעַזְאָרְט אַוִּיפָּן פְּאַפְּעַל, הָאָט
פְּאַרְוּאַפְּן דַּעַם קָאָפֶן, אַרְיִינְגַּעַצְוִיגֶן דַּעַם בּוּן אִיבָּצֶר דִי
פְּזַחְזָות אֹון מִיט אַגְּבָעַךְ-פְּנַיִם זַיִךְ אַנְגְּנַהְוִיבָן בְּעַטָּן, וּוי אַיּוֹ
וּוַיְנַקְּלַ פֿון דער וּוּאָכְשָׁטוּבָ וּוֹאֲגַלְתְּ עַמְעַצְעָר גַּעַשְׁטָאַגְּעָן :

אִיךְ קַאֲמַ פְּאָר מִין פְּיִינְעַס, לִיְבָעַס טּוּיעַר

די מִיר וּוּאָר צְגַעַלְאָסְטָן ...

פְּיִינְעַס לִיבָּ, לָאֹ מִיךְ הַעֲרִיִּיךְ

דַּעְרְפָּרָאָרְן מַעַכְטָע אִיךְ זַיִן

— — — — —

איך לאו דיק הערײַן...

— — — — —

הערשעלע האָט נאָך נישט געהאָט גענדיקט. ער האָט געהאלטן ביים עכטנ געדיכטן, ווי דער ריק וויל נישט בליבּן געטריי, ווי דֵי בחורה ביןרט אִים הענט אָון פִּס אָון שלַּיִּי דערט אִים אָרוֹיס דורך פֿעַנְסְּטָעַר.

ס'געאנְג אַיּוֹ בֵּי הַעֲרָשֶׁלֶן מִיטָּמָאָל גַּבְּלִיבּן שְׁטַעַן אַיּוֹ גְּרוֹגַת. אַיּוֹ דַּעַר טִיר אַיּוֹ גַּעַשְׁטָאנְגַּעַן דַּעַר רַאַשְׁ-יִשְׂבָּה אַחֲיכָדָר, אַיּוֹ אַשְׁוֹאָרָצָן בְּגַד מִיט אַקְנָאָפּ בַּיִּם הַאַלְּזָן. ס'בְּגָד אַיּוֹ גַּעַוְועַן עַנְלָעַן אוֹיְף אַפְּרוּעַן-מַאנְטָר.

— ווֹאָס פָּאָרָע דָּאָמָּאָצָן? ווֹאָס פָּאָרָע נַאֲרָן-לִידָּעָר אַיּוֹ נַיְבּוֹל-פָּה דָּא אַוְיָפּן שְׁוֹלְ-חוֹרִיףּ? אַיּוֹ אָזּוּ עַס אַיּוֹ אַגְּבִּירִישָׁה חַתּוֹנָה אַיּוֹ ווֹאָס? אַיּוֹ שְׁוֹין הַפְּקָרָ? גַּעַגְּנָגְגַּעַן אַיּוֹ טָאנְ-חוֹיוֹ! אַיּוֹ אָזּוּ אַיּוֹ וּוּעַט זִינְגָּעָן אַיְיָעָרָעָ זְנוֹת-לִידָּעָר, וּוּעַט מַעַן אַיּוֹ מַשְׁלָחָ זַיְנָן שְׁטָאָפּ! אַיּוֹ אַיּוֹ, יַעַכּוֹל, אַיּוֹ אַיּוֹ יַיְדָ, שְׁטִיטָה אַיּוֹ הַעֲרַט אַוְיסָ?

יעַכּוֹל מַיְתָּן זָוָן האָפָּן זַיְדָ אַוְיפְּגַּעַשְׁטָעַלְטָ פָּאָרָן רַאַשָּׁ-יִשְׂבָּה, זַיְדָ גַּעַפְּלַט שְׁוֹלְדִּיקָן, דְּנִיאָל האָט זַיְדָ בַּאַהֲאלְטָן אַרְגָּן טָעָרָן טִישָׁ. דֵּי פִּיר בעַטְלָעָר האָפָּן זַיְדָ גַּעַרְוקָט צַיְדָעָר צְוֹוִיטָעָר טִיר, גַּעַוְואָלָט אַפְּצִיעָן. אַיּוֹ בֵּיִ דֻּעָם רַוִּיטָן, מַיְתָּן האָרְדִּיקָן לִיְּבָ, האָפָּן דֵּי אַוְיָגָן גַּעַשְׁפָּט, האָפָּן דֵּי נַאֲוָלָעָכָר זַיְדָ גַּעַרְוִיכָעָרָט. אַיּוֹ שְׁפָרְוָנָג—אַיּוֹ ער וּוּאָלָט דֻּעָם רַאַשְׁ-יִשְׂבָּה, דֻּעָם שְׁטַעַנְדִּיקָן שְׁזָוָא זַיְנָעָם, צַעְדוֹרְסָטָן.

— מַעַן דָּאָרָף האָפָּן מַוְּלָּ, מִיְּנְסְּטָר, אַפְּלוֹ צַו אַרְעַמָּעָ-לִיְּט — האָט דַּעַר אַלְטָעָר שְׁמָשָׁ גַּעַזְאָנָט צּוֹם רַאַשְׁ-יִשְׂבָּה — ווי זַאְגָּט רֵיִּי יְדָא חַסִּידָ? מַעַן דָּאָרָף שְׁטַעַנְדִּיקָן בעַטְן גַּאַט, ער אַלְּ וּוּרְדִּיקָעָ אַרְעַמְּלִיָּט צַוְּשִׁיקָן.

— אַיְלָהָאָט אָפָעָר פָּאָרְגָּעָסָן, יַעֲקֹל — אֵין דָעַר רָאַשׁ-
יִשְׂבָּה וּוַיְכָעֵר גַּעֲוֹזָרָן — רַי יְדָא חַסִּיד זָגָט אַוִּיךְ: «הַאָט
נִישְׁתָּ קִיְּין פְּרִידָה פָּוּן גּוֹיִשָּׁן טָאנָצָן אֵין שְׁפִּרְנְגָעָן, פָּוּן שְׁטָעָכָן
אָרָן טְוָרְנִירָן, וּוּעָסְטוּ דִּי שְׁמַחָה פָּוּנָם לְוִיתָן מִיטָּן שְׂוֹרְ-הַבְּרִי
זָוָחָה זַיְן צַוְּעָן».

— גִּילְדָּעָנָעָ רְיִיד, מִינְסְּטָעָר — הַאָט דָעַר זָקָן גַּעַשְׁאַקְלָט
מִיטָּן קְנָאָבָּל-בָּעֶרְדָּל.

— מִיר זַעַנְעָן אָפָעָר קִיְּין גּוֹיִם נִישְׁתָּ — הַאָט דָעַר מִיטָּ
דִּי קְלָאָפְּטָעָר-אָקְסָלָעָן גַּעַשְׁלַזְגָּעָן דִּי וּוּעֶרֶטָעָר, גַּעַפְּאַנְפָעָט, נַאֲכָ-
גַּעַמְאָכָט דָעַם רָאַשׁ-יִשְׂבָּה, דָעַם סְפָרְדִּי, וּוֹאָס דִּי יִדְיִשְׁעָ אָוִיסָ-
שְׁפָרָאָךְ אַיְן בַּיִּ אִים גַּעַוְעָן אָוִיטְעָרְלִישָׁ, נִישְׁתָּ וּוּבַיִּ קִיְּין
יַיד אֵין נִישְׁתָּ וּוּבַיִּ קִיְּין גּוֹיִ.

— עַרְגָּעָר וּוּבַיִּ גּוֹיִם! — אַיְן בָּעֶרֶל גַּעַוְאָרָן הָאָפְּעָרְדִּיק אֵין
הַאָט אַ גַּעַשְׁרִי גַּעַטְוָן — אֵין דָג, רְוִיטָעָר שְׁלַעְפָּאָק, צַי דִּין
שְׁטָרָאָן!

— אֵין שְׁוֹתָפוֹת מִיטָּ אָט דָעַם גּוֹי — הַאָט דָעַר בְּעַטְלָעָ
אָן עָפָן גַּעַטְוָן זַיְן הָאָרִיךְ לְיִיב — הַאָסְטוּ נַאֲרָוָאָס גַּעַוְאָלָט
טְרִיבָּן?

— אַיְךְ? — הַאָט בָּעֶרֶל זַיְן אַ רְיִיס גַּעַטְוָן צּוֹם בְּעַלְעָר,
וּוֹאָס הַאָט דָעַם יוֹגָגָן שְׁמָשׁ גַּעַקְאָנָט אַיְן דְּרִיעָן צְנוּנוּיְלִיכְיָין
אוֹן אַרְיִינְשְׁטוֹפָן אַיְם זַאְקָ, וּוֹאָס אַיְן בַּיִּ אִים אַרְאָמְפְּעָהָעָגָנוּנָעָן
פָּוּנָם רְעָכְטָן אָקְסָל.

אַיְדָעָר יַעֲקֹל מִיטָּן רָאַשׁ-יִשְׂבָּה הַאָפָן צִיִּיט גַּעַהָאָט פָּאַ-
פָּאַנְדָּעָרְצְוָנָעָמָעָן בִּירְעָ צְדָדִים, הַאָט דָעַר שְׂוֹלְ-חוֹף אוּפְּגָעָ.
צִיטָעָרָט, אַיְן פּוֹל גַּעַוְאָרָן מִיטָּ פְּלִיְּתָ-גַּעַזְאָנָגָ, מִיטָּ טָאנָצָן אֵין
גַּלְעַלְעָן-גַּעַקְלִימְפָעָר. אַ פָּאָרְשָׁוִין מִיטָּ אַ הִלְצָעָרְגָּעָם פָּוּס הַאָט
אַרְיִינְגְּוָרְיִמְפָּלָט אֵין וּוֹאָשְׁטוֹב:

— מְזֻלְּ-טוֹב, דִּי פְּרָאָגָעָר לְצִים זַעַנְעָן אַנְגָּעָפָאָרָן!

דער מיט דער פלאמייקער באָרד האָט מיט אַ וויש
אוועגןגעשאָרט דעם יונגן שמש פון וועג, ווי מען שארט אוועק
אַחפּען. מיט גוּלְנִישׁוּ אוֹיגַן האָט ער אַגְּלָאָצּ געטָוֹן אוֹיף זיינָע
חברִים, ווֹאָס זענען געשטָאנָען געטְלָעוּטוּעַ :

— ווֹאָס שטייט אַיר, הָרְנוּיָעָנָעָר !

וואַי אַ ווינַט האָפּן די בעטְלָעַר פֿאָרְקְלָאָפּט נַאֲך זַיך די
שִׁיר, בְּצַלְד זַי צְוִירִיק גַּעֲפֶנְט. העֲרַשְׁלָעַה האָט אוֹיף אַ פרְיעַר
אַרְיִינְגְּגַעַשְׁטָעַקְט זַיְן טַשְׁאַלְגַּנט-בּוֹיְך. דַּעֲרַנְאָך אָן אָפּן "פֿרְעַסְעַר"
מיט אַ הוֹנְדָרָעַט צִיֵּן :

מיר בעטַן ביַינְאַכְטַּמְתָּ, מיר בעטַן בַּיְּתָאָנָּן .

דַּאָס אַיְיךְ דַּעַר דִּינָעָר זַאל בְּטָהָרָה דַּעֲרַשְׁלָאָגָן !

— אַזְאָ נְבָאָרְדָּן !

— אַזְאָ פּוֹשָׁע יְשָׁרָאֵל !

— כִּיְאָו אִים גְּלִיְיךְ תָּפּוֹסְן — האָט דַּעַר רָאַשְׁ-יִשְׂבַּת, גַּע-
בּוֹיְגַן ווי אַ ברְוָנוּם-שְׁתָאָגָג, גַּעֲרוּוֹעַן גַּעֲדרִיַּת מיט זַיְנָע לְאָנָגָע,
וַיִּסְתַּפְּגַע פֿינְגָעָר דַּעַם קְנָאָט בַּיִּם הָאָלוֹן גַּעֲרָעַט שְׁגָעַל —
כִּילְאָו אִים גְּלִיְיךְ תָּפּוֹסְן, דַּעַם פּוֹיְקָן שְׁלָעַפְּאָק !

דַּנְיָאָל האָט פון גְּרוּיס פֿרְיִיד זַיך דַּעֲרוּוֹיְל אַפְּעַרְגַּעַשְׁאָרט
פון אָונְטָעָרָן טִיש. ער האָט זַיך אַשְׁטָעַל גַּעֲטוֹן אוֹיף די העַנְטָן,
הָאָט אַרְיוִיסְגַּעַשְׁטָעַקְט אָוִיפָּן רָאַשְׁ-יִשְׂבַּת אַ דִּין, רְוִית צִינְגָּל אַיְן
גַּעֲקוּקָט. ווי דַּעַר פֿאָטָעָר רִיְסְט זַיך פֿלְוָרְשָׁט פון עַלְטָעַרְפָּא
טָעַרְסָה העַנְטָן, רִיְסְט זַיך מיט אַ גַּעַשְׁרִי אַיְן שְׁטִיְיט אוֹיף אַיְן
פְּלָאָצּ :

— לְאָו, פֿאָטָעָר, קְאָמִיך ! כִּינְהָרָג אִים, דַּעַם שְׁלָעַפְּרָעַר

כִּיזְדָּס אִים, דַּעַם בְּעַטְלָעַר ! לְאָו, פֿאָטָעָר, קְאָזָו !

ג

בoid, און אינגעשפאנטע אויז שוין געשטאָגען אינמיינ שול-
הויף. די בoid-פֿלְאָגען זענען געווען פֿאָרבויגן, און ס פֿיַיקְל מיט
דעָר יידֶן-הארך האָבן נישט אויפֿעהָרט אַנְצְּוֹאָגן, אוֹ די פֿראָגעָר
לְצִים זענען אַנְגְּעָלְקְוּמָעָן.

ועלם האָט זיך געשאָטן פֿון די הייזער, פֿון די שמְאַלְע
הויףן. דא און דָּאָרט האָבן זיך געהנט קְלִיְינָע פֿעַנְסְטְּרַלְעָן.
יונגוואר, מצונכְּבלְן, ווייבער האָבן זיך אַרוּיסְגַּעֲבִיגָּן אַיבְּער
דעָר הַעלְפְּטָר, זיך אַנְגְּעָשְׁפָּאָרט ווער אויפֿן בוּיד, ווער אויף די
עלְגַּבְּוִינְגָּן, גַּעַלְוָקְט אויפֿן שְׂוִילְ-הויף, ווער דָּעָר אַנְלוּיף אויז שוין
געווען אָזְוִי גְּרוּיסִים, אוֹ מעָן האָט די בoid פֿמְעַט נישט אַרוּיסִים-
געזען.

דעָר הייסער נאָכְמִיטָאָג האָט גַּעַפְּרִיכְט מיט פְּלִיְיט אָן
פְּוִיקְ, די בעטְלָעָר, וואָס האָבן געהאט פֿאָגעָנָט די לְצִים מיט
קְלִילָות אָון חַרְמוֹת, זענען אַיִינְצִיקְוִוִּין שְׁטוּם גַּעַוּאָרָן. זיך האָבן
אַפְּיַיְוָוָעָסָג, אוֹ אָין טַאנְצְ-שְׁטוּבָה וואָרט אויף זיך אַפְּיַישְׁק
מְאַלְצִיטָה. מעָן האָט אַרְאָפְּגַּעַוּאָרְפָּן פֿון זיך סְגַּעַפְּעָק, זיך צָעָ-
לִיגְט אַרְוּם די שְׂוִילְ-זְעוּנָט, אַרְוּם די טְרַעְפְּלָעָן, אַרְוּם דָּעַם קְיַיְן,
שְׁטִינְגְּעָרְגָּעָם בְּרִינְגָּעָם. ווער מעָן האָט אַיבְּגַּעַשְׁרָאָקָן אַמחנה
שְׁפַּעְרָלְט, וואָס האָבן זיך גַּעַבְּאָדָן אָין זָמָד.

מיט רחבות האָט די זוּן זיך גַּעַטְאָרְקְלָט מאָנק די בעטְלָעָר,
אוּיסְגַּעַוּאָרָעָט, אוּיסְגַּעַפְּרִיט דָּעַם אַומְפְּלִיְיט פֿון די הַאָרִיקָע לְיִי.

בעָר, פֿון די קְאַלְטָן-בעָרָה, פֿון די אַרְאָוְאָרְלָאָזְעָט קוּטָה.
מאָנק די לְצִים האָט זיך אַרְוּמְגַּדְרִיְיט אָן אַפְּגַּעַבְּרָעָונָט
מיידָל. די טְוָנְקְעָלָע אוּגָן—וּוִינָט אָון אָוּמָרָה. די קְלִיְינָע, שְׁטִיפְּפָעָ

ברוסטן האבן זיך געבערגלט הינטער דעם קערץן געפאסטן קליד,
וואס איז פול געוווען ארום די קני מיט פאלדן, מיט קרייזער,
מיט טאשן. די פיס, דינע, בויגיקע פיס. וואס זענען געוזען אין
„באט-שיך“ מיט גלאעלען, האבן געקליימפערט. בעה זי איז אפיו
געשטאנגען.

— אַ מײַד אַ בראנד! — האט דער ישיבת-בחור מיט די
רויטע ז פיאו געוווין אויף דער בויז.

— כ'העט גערן לֵין מיט איר צו נאכט — האט מוישל
קראקרים זיך געשמייכלט אין דער באָרד אַרין.

— העט רק געאומקישט, רק געקיפט, ווי אַ קיניגען:

— ווי נון די ווייבער זיעער סדר איז — האט מוישל זיך
דורךגעשטוטט מיט די עַלְגּוֹיֶגֶן, זיך גערזקט צו דער בויז —
אין דוג, זלמן, צדיק מינער, וואס קוקסטז אויף דער בחורה, גלייך
אין געפראָטענע טויב העט דיר אין מײַד געפלויגן?
— גי מיט דינע נבוח-שטייך — האט זלמן זיך געהאלטן אָז
מוישלען — זאג מיר לִיבּעַרְשַׁט, ווער איז דער לְוָבּ, וואס טענצעט
אָרום איר?

— פּוֹיַט דער האַבְשָׁת, פּוֹיַט דעם היַדְך — אַ שטָּאַלְצָנְגִּיעַר.
— מוישל, ווייסט וואס? — האט זלמן זיך אַ טאָפּ געטונו
בַּיִי דער בּוּעַם-טאַש אַוְיב זיין זינְגַּשְׁפִּילװ “אמנוֹן אַונְתָּמְרָה”
לִיגַט דָּאָרט — אָפְּשָׁר גַּאֲרָא אַ טְרִיבְ טַזְן אַין ווַיְינִיקְ משָׁאָמְתָן? אַ
רעַד טַזְן מיט די לְצִים ווּעַן מִין זִינְגַּשְׁפִּילװ אַונְדָּאָשׁ שִׁין
מענטש, די טענצערטין, אַ ווַיְילְ בְּלִיְבָן לְאָזְן?

— סְאִיז בִּים ווּעַג — האט מוישל אַנגָעַקְוָאָלְן — מִיד האָבוֹן
אַ בּוֹרָא אַין הִימָּל, האט ער דיר אַ תָּמָר מיט גָּלְעַלְעַן צָוּעַ.
שִׁיקְט?

דער שטָאַלְצָנְגִּיעַר, אַ מְאֻגְּרָעָר, אַ הוּכְעָר, אַיְ אַרְאָפְּגָעָר.
שפּוֹנְגָעָן פָּן דער בויז. ער אַיז אַרְיָין צוֹוְשָׁן הַמוֹּן, זיך געבעטן:

— איר הערן! מאנט פֶּיאָז, רבותי!
 און איז דער המון האט זיך אפגרזקט, זיך צעשטעלט
 אָרְוֹם דער בוייד אין אַהֲלָבָאָד, אִין דער שטָאָצְנְגִינְיָיר גַּע-
 ווֹאָרְן אוּפְּגָעְלִיְיגָטָה האט גענומען הויבֵן זַיְנָע לְאַנְגָּע פִּס, ווֹי
 אַ בּוֹשָׁלָה. סַלְצְנִישָׁע פְּנִים אִיז גַּוּאָרָן לְעַנְגָּרָה, האט גענומען
 טְרִיפָּן מִיט שְׁמָד-שְׁטִיקָה, די דִּינָעָה צְנוּוֹפְּגָעְצִוְּגָעָנָה לְפָנָן האָבָּן
 צְגַעְפִּיְיפָּטָה, גַּעַנְטְּפָעָרָט אַוְיףָּ די קְשִׁיטָה, ווֹאָס זַעַנְעָן גַּעַקְוּמָעָן פָּוּן
 המון:

חָאָס זַאָל מַעַן מַאֲכָנָה?
 זַיְנָעָן אָוּן לְאָכְבָּן,
 לְאָכְבָּן אִין זַיְנָעָן.
 מִיר וְעַנְעָן אַהֲרָגְעָקְוּמָעָן,
 אַ שְׁיַינָעָם נִיגּוּן אַנְצְוִינְגָּעָן!

— זְלָמָן,—האָט מוֹיְשָׁל אַיְנְגָּרְזִימָט דֻּעַם חְבָּר—אוֹבָּסְיָאָל
 גַּיְין גָּאָר וּזְוּילָה, האָבָּאִיךְ אַ פְּסִילָה אִין דַּעַר כְּנוֹפִיתָה.
 — לְאָמִיךְ העָרָן.

— דָּאָרטָה, יְעַנְעָם וְעַסְטוּ?

— ווֹאָס אִין צִיגְּנָ-מַאֲסָקָע אִין דַּעַר הַאֲנָטָה?
 — אַיךְ מִיט אִים זַעַנְעָן גַּעַוְעָן גָּאָר אַיְינָס מִיט אַנְאָנדָעָר,
 זְאַפְּעַנְגָּאנְד גַּעַלְעָרָנְט בִּי רִי לְיִבְשָׁשָׁ פְּרָאָגָעָר. אַזָּא קָאַטָּאָוָעָס-
 טְרִיבְּעָר אִיז וּוַיְיָת צָוּ זָוָן. עָר אִיז עָס. אַוְיףָּ מִין ווֹאָרט עָר,
 פִּישָׁלָ דַּעַר זַיְפְּרָזְדָּעָר!

— מַאְגָּא אַיךְ אִים אַ רְוַת טָוּן?
 — ווֹאָרט אִין וּוַיְיָ, ווֹאָרט. דַּעַר שְׁיַינְעָר פָּאָרְשָׁוִין קָאָן
 אָוּם דָּאָס חִוָּת בְּרַעְנְגָעָן. אוֹבָּס אַיז יָאָר, אוֹבָּס אַיז פִּישָׁלָ
 וּוַיְלָט זַיךְ אַצְּנִינְדָּעָרָט אִין זַיְנָע מַוְיִלְלָה נִישְׁתָּאַרְיִינְפְּאָלָן! אִין פְּרָאָגָעָן
 האָבָּן אַלְעָ פָּאָר אִים גַּעַטְוּן צִיטָעָן, אַפְּלוּ דַּעַר רָאַשְׁ-יִשְׁבָּה. אָפָּן

או ער פֶּלְעָגֵט בַּיִ אַיִן חֲנוֹפָה אָדָעָר בַּיִ אַיִן פָּוָרִים-שְׂפִילָן נָעַמָּן וּוּיְבָעָר דָּעָקָן, אַיִן גָּעוּזָן שָׁנָדָן אַיִן שְׁפָאָטָן פָּוָן חֲרָפָה אוּ בּוֹשָׁה הָאָט סְפָנִים גָּעַטָּן פֶּלְאָצָעָן, אַיִן וּוּיְאַוִּיפָּה צָו לְהָכֻעִיסָּה הָאָבָן וּוּיְבָעָר אַיִם לִיב גַּעַחַאָטָן, מִיטָּאִים זְנוּתָן גַּעַרְבָּן, מִיטָּן עֲזָוָתָן-פָּנִים !

— וּוּיְאַיִן «סְוָתָה» שְׁטִיטָה — אַיִן זְלָמָן גָּעוּזָרָן אַלְץ אַוִּיפָּה גּוּרוּמִיטָר — רֹזֶחֶת אָשָׁה בְּקָבָה וּתְפִילָות — — —

דָעָר שְׁטָאַלְצָנְגִינְיָעָר הָאָט אַהֲרָבָן גָּעַטָּן בִּיְדָעָ פִּיס מִיטָּה אַמְּאָלָן אַיִן שְׁפָרָונָג אַיִן ער גּוּבְּלִיבָן שְׁטִיטָן אַוִּיפָּה דָעָם צְעַפְּנָטָן לְאָדוֹן פָּוָן דָעָר בּוֹיד. ער הָאָט זִיךְרָא צִי גָּעַטָּן, זִיךְרָא אַלְיָין אַרְיְבָעָר גָּעוּזָקָסָן מִיטָּאִים קָאָפָה. דָאָס פָּנִים שְׁעַנְגְּלָעָן, דִי פָּאַרְשָׁפִיצְטָעָן נָאָז פָּאַרְבּוֹיָגָן, וּוּיְדָעָר שְׁנָאָפָל בַּיִ אַרְיְבָ-פּוֹיגָל. ער הָאָט גַּעַשְׁטָעָלָט טְרִיטָה וּוּיְצָוָם טְאָגָן, זִיךְרָא דּוּרְכָנְגּוּשְׁפָאַצְיוּרָט אַיְבָעָר דָעָם בּוֹיד-לְאָדוֹן אַיְינְמָאָה, נָאַכְּמָאָה. אַיִן אַזְסָאִיז גַּעַ. וּוּאָרָן שְׁטִילָן אַוִּיפָּן שְׁוֹלְ-הַוִּיתָה, הָאָט ער זִיךְרָא אַדְרִיְ-אָוִיס גָּעַטָּן מִיטָּן פָּנִים צִי דִי לְצִים, אַיִן זְיַין הָאָנָטָן, אַשְׁמָאָלָעָן, אַלְגָּנְגָעָן. הָאָט זִיךְרָא וּוּיְאַפְּגָנְעָרִיסָן פָּוָן גַּעַלְעָנָק, אַיִן גּוּבְּלִיבָן הָעָנָגָן מִיטָּאַזְוִיפִּילָן טְרוּיָעָר, אַיְבָעָר זְיַין אַיְינְגָעָם קָאָפָה. דִי לִיְפָן הָאָבָן אַיְגַּזְגַּגָּעָן, אַיְגַּעַפִּיפָּט :

הָעָרָן קָאַמְעָרָאָדוֹן,

דָאָס זְיַם אַיר פָּאָרָע לִיְטָה ?

אַיְבָעָר צָעָן מִילְּעָר הָאָבָן זִיךְרָא בְּרִיטָה צְעַפְּנָטָן, אַיִן דָעָר שְׁוֹלְ-הַוִּיתָה הָאָט אַוִּיפְּגָעָצִיטָעָרָט. פָּוָן דָעָם גָּעוּזָגָן הָאָט זִיךְרָא אַרוֹסָה. גַּעַהוּבָן דָעָר טְעַנְצָעָלִינָס קוֹלָה, וּוּיְאַפְּיִיפָּה, זִיךְרָא צְעַשְׁאָטָן אַיְבָעָרָן המונָס קָעָפָה :

אַךְ יָאָ, אַיִן יָאָ, אַיִן יָאָ,

טִיר זְיַגְעָן אַיִן מְוִיזִיכָן,

טיה טאנצן און יוכ'יזן
מיר זענען בראוזע לַיְיטַן

דעָר שטָאַלְצָנְגִיְיעַר האָט זַיְן אַ רָּוק גַּעֲטָאָן אִין אַ וַיְינְקַדְּ פָּוָן
דעָר בּוֹיְדַּה, אִין דָּאַס מַוְילַ מִיטַּן אוַיסְגַּעַזְוִיגַּעַנְעַם בּעַרְדָּלַ האָבָּן גַּעַזְעַטְעַגְּ
פְּרָעָגְטַן:

צי זַיְיט אִיר נִישְׁתַּמְּ פָּוָן פְּרָאָג גַּעַזְיַיְן,
פָּוָן דָּעָר שִׁילְעָר זַיְיט?

דיֶצְיַים האָבָּן זַיְךְ גַּעַנוּמָעַן וַיְיגַן צְרוּמָדָעָרְטַן. וּוֹאָס
הָאָט גַּעַקְבְּרִימְפְּעָרֶט מִיטַּדְּ הָעָנְטַן, מִיטַּדְּ פִּיטַּס, אִין אַיְרַע אַוְיְגַן,
טִיפְעַ, טַוְנְקָעַלְעַ אַוְיְגַן, האָבָּן גַּעַפְלָאַטְעָרֶט מִיטַּוְיְנְטַן, מִיטַּוְיְנְטַן
שְׁרָפּוֹת:

אַךְ יָא, אִין יָא, אִין יָא,
מיר זענען פָּוָן פְּרָאָג גַּעַזְיַיְן
פָּוָן דָּעָר שִׁילְעָר זַיְיט!
מיר זענען פְּרָאָגְעָר לְצִיְּם,
מיר זענען ברָאָזְעָר לְיַיט!

- - - - -

אַךְ יָא, אִין יָא, אִין יָא,
מיר זענען פְּרָאָגְעָר לְצִיְּם,
טרָאָ-לָאָ-לָאָ-לָאָ-לָאָ- - - -

- - - - -

דעָר הַמוֹּן, וּוֹאָסָהּ האָט מִיטְגַּעַזְוִיגַּעַן, אִין אַ פָּאָל גַּעֲטָאָן אַיְיךְ
קרִיק. דָּעָר הַמוֹּן האָט גַּעַמְאַכְּטַ פְּלָאָץ פָּאָר דָּעָר טַעַנְצָעָרְטַן. וּוֹאָסָהּ
הָאָט זַיְךְ גַּעַטְרָאָגְן פָּוָן אַיְינְעַם צּוּמְיְיטַן מִיטַּן צִימְבָּעָלְעַעַז. זַיְיכְּ
הָאָט גַּעַלְאַכְּטַ מִיטַּדְּ וַיְיסַע צִיְּן, מִיטַּדְּ אַוְיְגַן, מִיטַּן לַעֲנְגָלְעַעַן

פנימ, ווֹאָס אִיז גָּעוּעַן גֶּלְאָטִיק, ווֹי טַנְקָעַלְעַ אַיִלְבִּירְטַן, פָּן צָלַע
זַיִיטַן זַעֲגַעַן גַּעֲמְלוּגַן מַטְבָּעוֹת, גַּעֲפָלַן אֵין צִימְפָעַלְעַ אַרְיַין,
— ווֹי הַיִּיסְטַּ זַיִ, דִּי טַעַנְצָעַרְיַין?

— רְוִיזָעַ בֵּין אִיךְ גַּעֲנָאנַט, ווֹאָרְפַּט אֵין צִימְבָּי, ווֹאָרְפַּט אֵין
דָּעַר הַקָּנַט — הַאֲטַט דִּי טַעַנְצָעַרְיַין אַ שָּׂאָס גַּעֲטָאָן מִיטַּ דִּי אַיִינַן,
אוֹ צְפִילַיְוּ בָּאַיְאָרְטָעַ מַאֲנְסְבִּילַן הַאֲפָן גַּעַשְׁמִיכְלַט אֵין דִּי אַיִגְעַנַּע,
בָּעֶרֶד אַרְיַין, אֵין פָּן גַּרְוִיסַּ פְּרִידַה הַאֲפָן זַיִעַרְעַ בִּיכְיַיקַע הַיְּלָעַן,
וֹי גֶּלְעַקָּעַר, זַיְךְ צְוָעַטְרִיסְלַט.
— רְוִיזְלַיְן, זַיְגַּג עַפְּעַס!

— זַיְגַּג דָּאָס לִידְ : «עַס פְּגִיגַט אֵין שָׂאָס אֵין עַסְטְּרִיךְ!»
— מִידְ, מִידְ, מִיְּגַע הַעֲרָן — הַאֲטַט רְוִיזָעַ פָּאַרְוָאַרְטַן דָּעַם
קָאָפְּ, אֵין אִירָעַ שְׁוּעָרָעַ, שְׁוָאַרְצָעַ פְּלַעַכְתַּן זַעֲגַעַן נַאֲכְלַעַטְיקַע גַּעַ.
פְּלַיְבַּן לִיגַּן אַוִּיפְּ דִּי בָּאַזְוּעַגְלַעַכְבַּע אַקְסָל — נַאֲרַ דָּעַר חַוְּפָה וּוּעַל
אִיךְ זַיְגַּעַן מִיטַּ הַאֲרָפַן אֵין פְּלַיְיַטַּן, מִיטַּ פִּידְלַ אֵין פּוִיקַּן.
דָּעַר רִיחַ פָּן פְּרִישְׁגַּעַבְּאַקְעַנוּטַם אַיְנְגַּבָּעַר, פָּיַן גַּעַצְקֻעַרְטָעַ
מַאֲנְדְּקִיכְלַעַךְ הַאֲטַט אַ שְׂאָגַג גַּעֲטָאָן אֵין פָּנִים אַרְיַין, מִטְגַּעַברְאַכְטַט
רִיחָוֹת אֵין גַּעַרְוִין פָּן גַּעַפְּרַעְגְּלַטְעַ הַיְּוֹנְבְּלַאְזַן, רַעַסְעַלְעַךְ אֵין פְּנִיַּה
גַּעַרְתָּוֹתַן. סְחָאָרַץ, אַ פְּאַרְחַשְׁטַט, הַאֲטַט זַיְךְ אַ שְׁפָאַר גַּעֲטָאָן אֵין
מוֹיְלַ אַרְיַין.

עַס אִיז אַנְגַּעַקְוּמָעַן חַיִּים בַּעֲקָעַר, אֵן אוִיסְגַּעַמְעַלְטָעַר, גֶּלְיַיְן
מַעַן ווֹאָס אִים נַאֲרַ-וֹאָס פָּן אַוִּיּוֹן אַרְוִיסְגַּעַנוּמָעַן. נַאֲךְ אִים —
זַיְגַּעַן צְוַיְיַי גַּעַזְוַעַן. דִּי גַּעַזְוַעַן הַאֲפָן גַּעַטְרָאָגַן אַוִּיפְּ דִּי קַעַפְּ בַּלְעַכְן
פְּרִישְׁ גַּעַבְּעַקְסַט, זַיְךְ גַּעַאַיְלַט צַו שְׁמוֹאָל בַּעַלְאָסְעַר אַוִּיפְּ דָּעַר
חַתְּגָה.

דָּעַר בַּעֲקָעַר הַאֲטַט אַ בְּלִיקַע גַּעֲטָאָן אַוִּיפְּ דָּעַר טַעַנְצָעַרְיַין אֵין
אִיז גַּעַבְּלַיְבַּן שְׁתִּיַּן אַ גַּעַפְּלַעְוּטָעַר. דִּי גַּעַזְוַעַן הַאֲפָן זַיְךְ אַיְבָּעַר
גַּעַקְוַקְטַּ מִיטַּ גַּנְבִּישַׁ אַוִּינַן.

— ווֹאָס פָּאַרְאַץ גַּוְעַז וְאַכְּנַן הַאֲטַט אַיר דָּאָרְטַן? — אִיז דִּי

טענצערין שוין געשטאנגען ליעבן בעקער, האט אַרוֹפָּגָעָלִיגָּט אַיד
קלְּיִינְּעַ, אַיְדָּעָלָעַ האַנט אוּפְּ זִינְּעַר — אַ הַוְּנוּגְּרִיקָּעַ טענצערין
מְאַגְּט אַיר מְכַבְּד זַיְן!

— ס'בעסטע אַן ס'שענסטע — האט דער בעקער זיך גע'
נְעַמְּעַן דְּרֵיְעַן צְרוּם דער טענצערין אַין אַ רְעַדְלָן אַן פָּזְנוּ גְּרוּסְטָן
פְּרִידְץ האַט עַר זַי אַ נְעַמְּעַן פָּאָר דער טְאַלְיָע — נָזְן, מִיְּנָזְן
שְׁיַן שְׁפִּילְוּוּיְיכָעַן, מְאַגְּנָן מִיר אַיְזָן וּוּיְלָעַ חַתְּנִ'פְּלָה בְּלִיבָּן לְאַזְן
אוּן זַעֲבָעֶרט זַיְךְ פְּרִיעָען?

די גְּעוּזְלָן האַבָּן זַיְךְ אַיְנְגָּבָוִיגָּן, זְעַנְעַן גְּעַבְּלִיְּזָן זִיצְנָן אַיְנָן.
גְּעוּהְיָעָרט. די טענצערין האַט גְּעַנְוּמָעַן פְּוּלָעַ הענט, גְּעַשְׁטוּפָט קִיכְּצָן.
לְעָנָה, הוּוּנְבָּלְאָזָן, פְּינְגְּעָרְהָוָן, רְעַסְעַלְעָן אַין דִּי טְאַשָּׁן, אַין דִּי
פְּאַלְדָּן פָּזְנוּ אַיר קְלִיְּדָן. צְוִוְישָׁן אִירָעַ שְׁאַרְפָּאָעַ, שְׁוּמִיקָּעַ צִיְּן האַט
זַיְךְ גְּעַבְּרָעָלָט אַ מְעֻרְבִּיקָּמְאַנְדְּלִיכְּלָה, אַן אַ בָּאַטְעָמָט צִינְגָּלָן, אַ
רוּיטָם, האַט אַרְוּמְגָעָלָעָקט דָּאָס קְלִיְּנָעַ מוֹלָה.

— חַיִּים, אַיְזָן יִדְזָן-טְעַנְצָלָן! — האַט עַמְעַצָּעַ צְוַגְּעָלָאָפָט
מוּט די הענטן.

— אַיְזָן יִדְזָן-טְעַנְצָלָן, חַיִּים!

— אוּפְּן שְׁוֹלָה-הָוִיף? — האַט אַן עַלְטָעָרָעַ יִדְעָנָעַ גְּעַפְּרוֹוֹוֹת
שְׁטוּרָן.

קיינער האַט זַיְךְ צְיִוְאָרָן.
רוֹיעַז האַט אַהיַב גְּעַטָּאָן ס'צִימְבָּעָלָעַ. אִירָעַ שְׁטִיפָּעַ בְּרִיטָטָן
לְעָנָה, זַיְךְ לְעַבְּדִיקָּעַ פִּיגְלָן, האַבָּן גְּעַפְּלָאָטָעָרט הַינְּטָעָרָן גְּעַפְּאָסָטָן
קְלִיְּדָן. זַיְהָאַט זַיְךְ גְּעַנְוּמָעַן רְזִקְנָן מִיט אַיְזָן פִּיס אַיְחָדָקָרָקָן, מִיטָּן
צְוִוְישָׁן האַט זַיְךְ גְּעַבְּרָעָלָעָקט. אַן דִּי גְּלָעָלָעָן פָּזְנוּ אַוְיָבָן, פָּזְנוּ אַוְנָטָן,
הַאָבָּן זַיְךְ גְּעַשְׁאָטָן מִיט אַקְלִינְגְּ-קְלָאָנָגָן, זַיְךְ גְּעַקְיִיקָּט אַוְנָטָעָר דָּעַם
הַמּוֹנָס פִּיס. אַ צְאָפָט האַט זַיְךְ בִּי אַיר צְעַפְּלָאָכָטָן, זַיְךְ גְּעוּהְיָבָן אַיְחָדָקָרָקָן
אַפְּרִיעָר אַן אַיְזָן גְּאַנְגָּן, יַעֲדָעַר בּוּגָן, יַעֲדָעַר קָעָר, האַט אַיְזָן רְוִיָּה
זַעֲן גְּעוּנְגָּעָן:

איך בין יונגעט וויבבען
איך האב אן אלטן מאן
שני ווים אווי מײַן ליבבען
מען וועט מיר גארניישט אן.

דער בעקער האט זיך געהאָלטן אין איין צוזעגן, געפֿאָטשֶׁט
מייט די הענט און די פִּיס, זיך פֿאָרְשָׁאָלְטָן די אוינָן מייט מעַלְשְׁטוּבּ
ער האָט זיך גיעָאנְט נאָך דער טענְצְּערִין, ווֹאָס האָט זיך קָוְנְצִיךְ
געהאָלְטָן אין איין אָרוּסְוִידְרִיעַן פָּוּן אָונְטָעָר ווַיְנַעַּה הענט. דער עַולְם
אָרוּס האָט גָּעְקִיכְטָן פָּוּן גָּעְלָעְכְּטָרָר, זיך גָּעְלִידִיכְטָן מייט אַיִּם :

— חיים, ווֹאָס באָקסְטוֹ ? ווַיְסַע שבְּ-בָּאָרכְעָס ?
— מאָנדְלְקִיכְלְעָךְ ?

— טָאנְצָן דָּאָרְךְ מָעֵן קָעְנָעָן, חִיִּים !

די בעקער-גָּעְזְּלָן מייט די בלְעָכָן גָּעְבָּעָקָט אוּמִיך די קָעֶפּ,
מייט די ברְּיִיטָע גָּעְזָעָסָן, זָעְנָעָן, גָּעְפְּלִיבָּן שְׁטִינָן אוּמִיך אָן אָרט, אָון
גָּהְהִיבָּן מייט די אָקְסְלְעָן צוּם טָאָקט. פָּוּן אַ ווַיְנְקָלְהָאָט זיך אָריִינָן
גָּרְיסָן אָן עַלְטָעָרָע בָּעַלְלָעָרִין, זיך האָט אַ הִיְּבָעָגְעָט אָן מייט בִּיְידָע
הָעָנָט אַיְּר בִּיסְל אָרְעָמְקִיָּת אָון מייט נָאָקָעָט, פֿאָרְשָׁמָאָדָעָרָט פִּיס
זיך אָרְיִינְגָּעָפְּלָאָנְטָעָרט אָן טָאנְצָן.

אָון אֹז די טענְצְּערִין האָט זיך גָּעְלָאָזָט כָּאָפָּן פָּוּן דָּעַם אוּסִּטְּ
גָּעְמָאָטָעָרטָן בעקער, ווֹאָס האָט שָׁוִין נִישְׁתְּ גָּהְהָאָט קִיְּן מָרָא אָין
פְּנִים, קִיְּם גָּעְפְּאָכָעָט נִימָט דָּעַר נְשָׁמָה האָט דָּעַר גָּאנְצָעָר הַמּוֹן
גָּעְנוֹמָעָן קָלְאָפָּן מייט די פִּיס, פָּאָטָשָׁן אָין די הענט. צְלָעָה האָבָּן
מִיטָּעָזְוָנְגָּעָן מייט רְוִיזָּעָן :

אַיך בין יונגעט וויבבען,
אַיך האָב אָן אלטָן מאָן — — —
— — — — — — — — —

ד

ל, טענצעערין האט אויגעהערט זונגען.

מייט צוויי פינגער האט זי א צי געטאן איר ז אונגן צאָפַ, ווי א פידּבוֹיגַן, זיך קווים פֿאָרְנוּיִיגַט פֿאָרְן עַולְם אַיְן אַ קְלִימְפֿעַר גַּעַן שאָן מייט די גַּעֲקָלְעַן. זי אַיְזַ גַּעֲבֵלְבִּין שְׁתִּין אַוְיףַּ אַיְין פּוֹסַ, אַוְן אַיְזַעְן קָעֶר פּוֹן אַיְרַ בּוֹיגִיקַן לְיִיבַ אַיְזַ גַּעֲוֹעַן דַּעַר קְנָאָטַ פּוֹן אַ צִּיטְעָרַ-בִּיטְשָׁלַ. דַּי גַּעֲלָקָעַ צִּין האָפַן גַּעֲלָאָכַטַּ, אַרוֹיסְגַּעַשְׂיוּמַט פּוֹנָס קְלִינְגַּעַם מַוְיַּךְ, אַוְן אַיְרַע בְּלִיקַן זַעַנְעַן גַּעֲפָאָלַן מַיְט אַזָּאָ שְׁוֹאָרְצָעָר גַּבּוֹרָה פּוֹן אַיְינָעַם אוּפְּנַן צְוּיִיטַן, אַזָּו דַּעַר הַמוֹן האָט זיך גַּעֲהָאָלְטַן פְּאַר די זַיְטַן, פְּאַר די בִּיכְעַר, אַוְן פּוֹן די אַפְּעַעַן מַיְילָעַר האָט זיך גַּעֲרִיסַן, האָט זיך גַּעֲקְנוּיַּט :

— רָאוּלִין!

— וְוַוּאָט רָאוּלִין! וְוַוּאָט!

די עַלְתָּעָרָע יַדְן, די פְּרוּמָעָר, האָפַן זיך יַיְנְגְּלִישַׁ פְּאַר. שְׁעַמְּטַ, בַּאָהָאָלְטַן סְגַעַלְעַכְטָעָר אַיְן די בְּעֶרֶד, אַיְן די בִּיכְעַר אַוְן בִּיכְלַעַר, וּוְאָסַ האָפַן זיך אַרוֹיסְגַּעַשְׂיוּמַט פּוֹן די בְּרִיטְעַ "יַוְפָעַס", פּוֹן די קוֹרְצָעַ גַּעֲפָאָסְטָעַ דַּעַק. זַיְיַ האָפַן זיך גַּעַנוֹיַּעַן רָוקָן מַיְט גַּעֲלָאָסְעַנָּעַ טְרִיטַ, זַעַנְעַן אַרְיַין וּוּרְעַר אַיְן אַ גַּעַן. בִּידְעַ, וּוּרְעַר אַיְן פְּאַלְישַׁ, גּוֹטְמוֹטִיךְ אַרוּעַק פּוֹן די פְּצִים, ווי זַיְיַ וּוְאָלְטַן זיך אַרוֹיסְגַּעַבְּאָהָאָלְטַן פּוֹן אַ זּוּמָעַר-רְעַגַּן, וּוּן צְוִישַׁן די טְרָאָפְּנַס שִׁינְיַת די זַוְּן.

אַוְן אַיְן דַּעַר אַפְּעַנְעָר בּוֹיד אַיְזַ זיך פְּאַרְגָּאַנְגָּעַן די יַדְן. האָרָף, סְפִּיְיקַלְ האָט אַוְנְטָעַרְגַּעַכְאָפְּט — אַ קְלָאָפְּ אַוְן אַ הַיְפָעַר, אַ קְלָאָפְּ אַוְן אַ הַיְפָעַר — גַּלְיִיךְ מַעַן וּוְאָלַט גַּעַשְׁאָטַן האָזַן. נִיסְלָעַךְ אַיְן קוּפְּעַרְנוּ בְּרַאֲטַמְּאָגַעַן.

— וו איז ער, דיין פישל? — האט זלמן געמאָנט בּוּי
פִּישֶׁלְעָן.

— וו איז ער פַּאֲרְפָּאָלְן גֻּוֹאָרְן? — האט מויישל גַּע.
דרײַט מיטן קָאָפּ, געזוכט פִּישֶׁלְעָן אֵין דער בוּיד.
פִּישֶׁלְ, מיט דער צִיגּוּן-מַאֲסָקָע אֵין דער האָט, האָט זַיךְ
געשָׁאָרט אַלְּצָה טִיפְּעָר אֵין דער בוּיד אַריַין. ער האָט אַ שִׁיק
געטאָן דַּי מַאֲסָקָע צַוְישָׁן דַּי אַנְגָּעַשְׁטוּפְּטָע זַעַק אֵין לְאַנְטָעַכְּעָר
אֵין אַיז גַּעֲבְּלִיבָן שְׁטִיְין אַ דָּעַרְשֶׁלְאַגְּעַנְדָּר אֵין אַ וּוּינְקָל. זַיְן
געַנְאָכְּטָע פְּרִיד אַיז אַפְּגָּעָנוּנָן פּוֹן פְּנִים, אָרוֹן אֵין דַי אָוָם
רוּיְקָע אַוְיגָן, אָרוֹם דַעַם פַּאֲרְקוּוּעַשְׁטָן מוֹילָן, אֵין גַּעַלְעָן וּוּיָיָן
טַאָג אֵין פַּאֲרְדָּרָאָס. דַי נְכָהָה האָט אִים גַּעַגְעָסָן. ער האָט גַּע.
קרִיצְטָ מִיט דַי צִיְין, נִישְׁתְּ גַּעַקְעַנְתָּ הַעֲרָן וּוּי דַעַר הַמּוֹן שָׁאַלְטָט
אוֹן יַזְכְּעָט, אוֹן אַלְּצָה אֵין אִים האָט זַיךְ צָרְעָודָט :

— מְזֻוִּיסְטָ נִיקָּס מִין וּוּי צַוְּ זַיְגְּגָעָן אוֹן צַוְּ לְאָכָּן, צַוְּ
לְאָכָּן אוֹן צַוְּ זַיְגְּגָעָן — — — דַי דְּרֶשֶׁת, דַי קַאֲטָאָוּעָסְלָעָן,
דַי לִידְעָר אוֹן דַי זַיְגְּשָׁפִּילְן שְׁרִיבְּטָ ער, פִּישֶׁלְ, אוֹן דַעַם
כְּבָזֶד טְוֹעָן אַנְדָּרְעָ אַרְאָפְּשָׁוּמָעָן — — — צִיְּתָן דְּעַרְלָעָבָט!
הָאָט אַ פְּרָנָס, אַדְעָר אַ גְּבִיר חַתְּמוֹנָה גַּעַמָּאָכָּט, פְּלַעַגְטָ מַעַן
אִים, פִּישֶׁלְעָן, רְוָפָן. אוֹן צַוְּ מַעַן האָט אוּירָ פַּאֲרְבָּעָטָן דַי שְׁטָאָן.
טִישְׁעָ, פְּעַרְשָׁתָן אוֹן גְּרָאָפָן, האָט מַעַן אִים, פִּישֶׁלְעָן, נִישְׁתְּ
גַּעַדְרָפְּט סִצְיָנָגָל האָקָן. ער האָט פָּאָר זַיךְ גַּעַהָאָט אַ רְאָמָאנְץָן,
אַ שִׁין לְיִד, אַדְעָר גַּאֲרָ אַ פָּאָר קְלוּגָע וּוּרְטָעָר אוֹן אֵין
גַּלְחוֹת, אוֹן דַי שְׁרִירִים האָפָן גַּעַפְּנָט מוֹילָן אוֹן אוּיעָרָן, גַּעַהָיִיבָן
די וּוּיָן-בְּעַכְּרָס צָוָם וּגְגָעָר, צַוְּ פִּישֶׁלְעָן, זַיךְ אַלְּיִין צַעְוָנָגָעָן,
אוֹן אַלְּ דַי בְּעָקָן אַן דַעַר וּוּאָנָט וּוּעָרָן שְׁפְּרִינְגָעָן
אוֹן קְלִינְגָעָן :

— וּוּיוֹאָט, וּוּגָּאָנָט!

— וּוּיוֹאָט!

— און היינט?

— היינט דארף מען ניקט. היינט גילטן *סקו ר צע*
דראזט און לאנגער בראטן. היינט שרייט מען, די
קעל טוט מען רײַסן:

— דראזין! דראזין! זיווואט דראזין!

פישל האט צענו מען די פלאאנען פון דער הינטערשטער
זיט פoid און האט זיך לייכט אָרְפֿגָעָגִיטֶשֶׁט אויפֵן הויף.
ער האט ווילעריש אַשְׁלָעַט געטצען זיין פֿאָרְשָׁוּזִיטֶשֶׁט קָאָפְּטוֹר
אייבערן שטערן, זיך שטיל צונגעפִּיֶּפֶט און חזק געהאט אַ
שנאט טאן, וואס ס'הערט זיך בי רעגענסבורגר ער ישבה.
בחורם, בי די *פֿלְאָזָעָרָס*, וו מען געפִּינֶט נאך אַ בעלְן
אויף אַ קלְוג ווּאָרט, אויף אַ חָאָרְבָּן פֿלְפּוֹל, און אָפִילְוּ אויף אַ
גוטן שְׂמֶדֶת-שְׂטִיק. די לְצִיטִ-פְּנָזִיה אַיְן אַים פְּשָׁוֹט גַּעֲזָעַן דָּרָעָר
וועידער.

ニישט קיין הויכער, דאָט בלְאָכָע פְּנִים אַרְוּמָגָעָנוּמָען מיט
אַ שְׂוֹאָרֶץ בערדל, וואָס אַיְן גַּעוּוֹן גַּעֲדִיכְט אַרְוּם דָּעַם קִין,
און שיטער, פְּמַעַט אַוִּיסְגָּעָזֶט, אויף די באָקָן. פִּישְׁלָס הענט
האָפָּן גַּעֲפִירֶט אַ שְׁמוּעָס מִיט זיך אַלְיִין. אויגָן הַוְּנָגָרִיקָע,
שפִּיזְיָקָע, האָפָּן, דָּאָכָט זיך, גַּעֲנִישְׁטָעָרט, גַּעֲזָבָט אַ וּעְגָּג, ווֹי
נאָך זיך אַרוּיסְצְׁוָרִיעָן פָּוֹן צְוִישָׁן די בעטלְעָרָס. אַיְן יַעֲדָעָר
ווִילְג גַּעֲכָאָפֶט פָּוֹן דָּעַר זִיְּט אַ קָּוק אויפֵן המָן, וואָס האָט
מער נִישְׁט גַּעֲלָאָכָט, נאָך גַּעֲוִילְדָעָוָעָט פָּוֹן פרִידָר.

קִין זאָך אַיְן אִיצְּט פִּישְׁלָעָן נִישְׁט אַנְגָּעָאנְגָּעָן. נִישְׁט
דָּעַר וּאְרַעְמָעָר נְאָכְמִיטָּאָג, וואָס האָט גַּעֲבָלְעָנדָט, נִישְׁט די
שְׁמָהָה פָּוֹן אַנְלְוִוִּית, אָפִילְוּ נִישְׁט די חָתוֹנָה.
אן אַיְבָּעָרִיקָעָר האָט עָר זיך אַרְוּמָגָעָדָרִיט אויפֵן שְׂוִיל.
וואַוִּית, אַלְיִין נִישְׁט גַּעֲוָוָסֶט אויב פָּוֹן הַוְּנָגָר, אַרְעָר פָּוֹן עַגְמָתָה.
נְפָשָׁה, נאָגָט אַים סְהָאָרָק, אַיְן סְלַעְבָּן אַיְן אַים גַּעֲוָוָרָן בִּיטָּעָר.

— ווּ צִיטַ מַעַן וּוַיְתֵר ? — אַיְזַ עֶרְ גַּבְּלִיבָּן שְׂטִין
מִיטַ צְעַנוּמָעָנָה הָעֲנָט, וַיְ אַ צִינְגָּלְ צְוַיְשָׁן וּוְאַגְשָׁלָן — אָפְשָׁר
גָּאָרְ פָּאָרְבִּיטָן דָעַם לְצִים-קָאָפְטוֹר אַוִיךְ אַ גַּעְוִינְגְּלָעֵךְ הַיְטָ
אוֹן פָּאָרְבִּילְיָבָּן אַפְּלִילְוֹ דָאַ אַיְן רַעֲגַעַס-בְּרַגְעַר יִשְׁיבָּה ?
פָּוֹן זַיְקְ אַלְיָין הָאָפָּן דִּי לִיפָּן אַגְעַהוּבָּן זַאְגְּן זַיְן אַיְגָן
לִידְ וּוְעָנָן דָעַם פְּרָאָגָעָר בָּעֵל-תְּשֻׁבָּה, אוֹן דָאַס צְוַגְּעַצְוַיְקָטָע
בְּעַרְדָּוֹן אַיְזַ פּוֹל גַּעְוָאָרָן מִיטַ שְׁמִיכָּל :

“ — — — לְאַ אַמְתָה, אַיךְ וַיְלַעֲבָן,

חַיְלַ הַשְּׁמַיְמָה-תִּבְרָךְ עֶרְ גַּעֲבָן — — —

— — — — — — —

פָּוֹן דָעַר שְׁמַאְלָעַר יַיְדָן-גָּאָס אַיְזַ אַגְגַעַקְוּמָעָן אַ פָּאָקְנָטָר עַ.
גָּעָר — אַ בָּאָלִיבְּטָעָר פָּאָרְשָׁוֹן, גְּרוּיסָה וַיְ דָעַר לְאַגְגָעָר פָּרִיטָאָגָן,
דִּי בָּאָרְדָּ, וַיְ מַעַן הָאָט גַּעֲקָעָנָט צִיְּלָן יַעֲדָעָה הָאָרָ, גַּעֲלָבְלָעָן,
דִּי קְוַרְצָעָ, דִּיקָעָ פָּאָזָת — בְּלָאָגָר, דִּי וַיְיִסְעָ בָּאָקָן — סָאָרָ
דוּוִיטָלָט, אוֹן דִּי אַוְיָגָן בְּלָאָיָעָ, גַּוְטָעָ, הָאָפָּן נִשְׁתָּאָרִינְגָעָפָאָסָטָ
אַיְזַ דָעַם גַּאָנְצָן גַּעַשְׁטָעָגָן, וּוֹאָס אַיְזַ מַעַר עַנְלָעָן גַּעְוָעָן אַוִיךְ
אַ הָאָלְעָנְדָעָר, אַנְ אַפְּשָׁרְעָכָר, וַיְ אַוִיךְ אַ יַּדָּ.

אוֹיְףְ אַפְּרִיעָרְ הָאָטְ עַויְ גַּעַשְׁטָעָלָטְ זַיְן קְנָאָקִין שְׂטָעָקָן,
וַיְ אַוְיָפָן קְאָפְשָׁטִיקָן, אַוְיָגְעָהוּלִיטָן וַיְ אַ גַּעַזְעָם, הָאָטְ מַעַן זַיְן
גַּעֲקָעָנָטְ צְוּעָצָן, עֶרְ הָאָטְ אַרְאָפְגָעָנוּמָעָן דִּי אַרְעַמְבְּעָנְדָעָר פָּיָן
דִּי אַקְסָלָעָן, אַרְאָפְגָעָה-אָקָטָ דָעַם פָּאָקָן, אוֹן אַיְדָעָר עֶרְ הָאָטְ
נוֹאָךְ גַּעַהָאָטְ צְעַלְיִיגָטְ דִּי סְפָרִיםְ, דִּי בִּיכְלָעָן, הָאָטְ זַיְן שְׁוִין
גַּעֲגָוָמָעָן קְלִיָּבָן אַנְ וּלְמָ.

אַנְ אַומְבָאָקָאנְטָעָר אַיְזַ דָאַךְ אַנְ אַיְגָעָנְרָ. אַ פְּרַעְמְדָעָר,
וּוֹאָס שְׁפְרִיאָזָטְ מִדיְנָה-אַיְזָן, מִדיְנָה-אָוִיסָן, וּוֹאָס אַיְזַ אַוְיָגְעָרוּן
אַ וּוּלְטָ, הָאָטְ זַיְקְ אַגְגָעָזָן, זַיְקְ אַגְגָעָה-הָעָרָטָ, אוֹן אַזְ מַעַן זַאְלָ
זַיְצָן מִיטַ אַיְאָרָ מִיטַ אַ מִיטָוָאָרָ, וּוּלְזָן זַיְקְ דִּי מַעְשִׁוּתָן

בי אים נישט אויסטעגן. די לײַיט קומען אָן אַינְגעַם מיט די פִּיגֶל, ווֹאָס קערן זיך קרייך אויף זומער, צעטְרֵיבֶן די ווֹין-טערדייקע מֶרְהָשֶׁהָרֶת, אָן דערצִיְּלָן, ווי יידָן לְעָבָן אַין צְרוֹתָה, אַין סְטָאַמְבּוֹל, אַין אַרְץ-יִשְׂרָאֵל אָן אַפְּלוֹ הַינְטָעָר די הרִיחּוֹשָׁן. פִּישְׁלַּחְתָּהּ אַט בָּאַטְרָאָכְטָהּ דֻּעַם גְּעוּקִיסִּיקָן פָּאָרְשָׁוִין אָן אַנְגְּלִיכָּן קְוֹוָאָלָן.

דער טְפִּירִים-טְרָעָגָעָר האָט אַווַּישׁ גַּעֲטָאָן זַיְנָעַ מַעֲכְטִיקָעַ לְיפֶּט-עָקָן, ווֹאָס האָפָּן פָּאָרְשָׁטְעָלָט סְמוּלָא אַין עַר האָט זיך צְעַנְגָּנוֹת : «— — — שְׁפָאָגָל נִי ! שְׁפָאָגָל נִי ! קְוֹמָט צְוֹוִיָּפָּן אָן נִיכְעָר קְוִיָּפָּן ! אַחֲרֵישָׁן סִידּוֹר אַין עַבְרִיתִיְּשָׁה... נִשְׁתָּחָוּ פָּאָר בְּלוּוּזְרָהָמָעָן וּוּיְבָעָר, בְּחוֹרֹות אָן מִידָּן, נָאָר אוּיךְ פָּאָר יִנְגָּעַן אָין בְּאַל עַב אַט יִמְּ, אַלְעַ בִּיְדָן — — — פָּאָר אַיְתָלָעָכָן יְהָוָה אָיז עַר מָאָן אַדְעָר וּוּיְבָעָר, וּוּרְנִיעְרְטָהָן קָאָן. דָּרוּם, מִינָּעָן הַעֲרָן, חָגָלָת אַיךְ פָּאָר אַיְתָלְטָהָן, די אַין לְש׊וֹזְקָוָדָשׁ וּוּלְּן אַרְן אַון פָּאָרְשָׁטִיְּעָן דָּעָרָין קִיְּן וּוּאָרט ! » — גָּאָר וּוּזִילְּ גַּעֲדָרָשָׁט — האָט אַיְדָה אַשְׁטוֹפָּה גַּעֲטָאָן אַ צְוִוִּיטָן — אִים פָּאָרְשָׁפָּאָרָט שְׁוִין אַ בָּאַפְּבִּירָעָר סְצִינָגָל צַוְּהָקָן ! — אָונְטָעָרְוּעָנָגָן, אוֹיג אוּיךְ אוֹיג הַעַט אַיךְ דִּי בָּגָעָנָעָן. נִשְׁאָר אִם מָוחָל גַּעֲוָעָן.

— אַ פְּרַצְׁצָעִיקִינִים אַ יַּדְּ פָּאָרְגִּינְט זַיךְ ! — «רָאָמָאנָצָן» אִיז זַיְ וּוּיְנִינִיק, — האָט דָּעָר רַעֲגָעַנְסְּבָּרָה שְׁוֹחָט אַ בָּלְעָטָעָר גַּעֲטָאָן מִינָּן חַלְּקָה-נָאָגָל אַ סִידּוֹר — דָּרוֹקָט מַעַן שְׁוִין אַפְּלִיכָּה אוּיךְ אַין «לְשׁוֹן אַשְׁפָּנוֹ». וּוּרְנִיעְרְטָהָן ? — האָט אַיְנָעָר אָנוֹן ? — וּוּה זָאָגָט אַיר, אִיז עַס גַּעֲדָרָקָט ? — האָט אַיְנָעָר אָנוֹן ? טְרָעָגָעָרָגָן דֻּעַם מַוְכִּירְסְּפִּירִים אַן אַפְּעָנוּם סִידּוֹר ? — אַוְיָפָן שְׁעָרָה בָּלְאָט אִיז דָּעָר דָּרוֹק נִשְׁתָּאַגְּנָעָבָן. — וּוּ גַּעֲדָרָקָט ? — האָפָּן די בָּלְוִיְּעָ אָוִינָן בַּיִּם מַוְכִּידִיְּ ? סְפִּירִים זַיךְ צְעַלְאָכְטָהּ — אַיר פָּאָרְשִׁיטִיט, פָּעַטְרִילִיבִּ, עַס דַּרְיָק ט

מי', דרום דראק אי'. וואס מיך דרייקט אי' השם יתפרק בא' קאנט, יוספֿן טענהיין בין אי' גונגנט.

— וואס רעדט אי' מיט די "לומדים"? — האט אין עלי טערע יידענע א' כאפ געטונ דעם מוכר-ספרים פאָרן אַרבּען דיליט וועגן סיַיְוִיסִי ניקס קויפֿן! וואס זאָל אי' אַיר זאגן? אי' האט זיך עולְם-הבא געקויפֿט! מיט אַיעֵר סידור וועט יעדע אשא, וואס נאָר לַיְעַנְעַן קאָן. נישט בלויין ווערט א' זאגערין, ניערט אויך א' שטיק חון! מען וועט מײַן נישט טאָפּן אַין דער פִּינְסְטוּר, זיך בעטן בי' מאָנסְפָּאַרְשְׁוִינְעַן: וו' האָלֶט מען, וו' האָלֶט מען, וו'? האָחוֹן בַּיד — כְּבִין מִיד אַוְן מִאַט"? אַיז וויפֿל, זאָגט אי', קאָסְט אַזְּאַרְסְּדַּוְר?

דער מוכר-ספרים האט זיך פָּמַעַט נישט ציגעהרט צו דער יידענע. ער האט געקיקט דעם עוֹלְם אַיְוףֿ די פִּינְגְּעָר, געוווֹסְט, אָו אַסְּדַּוְר קאָן מען אויך אַונְטַעַרְשַׁלְאָגָן, אַוְן פָּאָר אַין וועג גע-
רעַדט זיינְס:

— סְאַיְן אַסְּדַּוְר פָּאָר אַגְּנַץ יָאָר, ווֹלִיל פָּאַרְטִּיטְשֶׁט אַיְן באַשְ׀יַׁדְלָעַר, דרום קומט אַיְן קויפֿט ווַיְבַּלְעַד אַיְן מִידְלָעַר, אַנְדְּעַרְשׁ וועט אי' די סִידְוִרִים פָּאַרְזְּזִימְעַן, דען זיך ווֹאַקסְסַן נִיט אַיְוףֿ קִיְּין "בוֹיְמַעַן" — — — אַיז אַיז דער סִידְוִר נִיט צו טִיעָר, אָום אַיְן קְרָאָנְעַ אַיז ער אַיעֵר!

— צו טִיעָר! צו טִיעָר!

— וואס אי' עס? אַבְנִים תּוֹבִות? אַיְדְּלַעְשָׂאַיִן?

— אַיְוףֿ דער סְחָוָרָה אַיז נָאָר, קִיְּין עַיְנַתְהָרָע, אַז ווֹל!

— פָּאָר אַהֲלָבָן מַקְהָ קאָן מען עס קְרִיגַן!

— גַּעַהְעַרְט? אַיְן קְרָאָ-אַנְעַ?

— אַיְן קְרָאָנְעַ אַיז צו טִיעָר? — האט דער מוכר-ספרים זיך אַזְּוִי צַעְלַגְכָּט, אָו די הָאָר פָּונְזִין באָרְד וועגען זיך צַעְ פְּלוֹיגַן — דער סִידְוִר אַיז אַמְצִיאָה צַעְן. אי' וועט עס זעלְבָּסְט

זען, וווען איר עס פֿאָרגֿלִיכֿט מיט אָן אַנדְעָר סְדָּוָר. עס אַיְזָן
אַזָּא גַּרוֹיסֶער אָוֹנוֹת עַרְשִׁיָּה. אָז צוֹוִישָׂן אַיְיָבָעָם
אַפְּטָן ווַיְיָב אָוֹן אַיְנָעָר יְוָנָגָן מִיְּידָן!
— גוֹט! גוֹט! — הַאֲטָפִישֵׁל גַּעוֹיוֹן אַוְיָפָן סְדָּוָר — מִיט
אָזָא "יְוָנָגָר מַוְיַּד" פֿאָרְשְׁפְּטָרָט מַעַן צָו זִינְדִּיקָן!
— אַיר רַעַד דָּאָךְ אַיְטָל נִיבָּרָל-פָּה! — הַאֲטָפִישֵׁל
טְרַעְגָּעָר בָּאַטְרָאָכָט פִּישְׁלָס הַילּוֹן.
— רְאֵיָו פָּוָן דִּי לְצִים — הַאֲטָפִישֵׁל עַמְּצָעָר גַּעַלְאָזָט פָּאָלָן
אַ וּוֹאָרט.

— אַוְיָב אָזָן, — הַאֲטָפִישֵׁל דָּעָר מַוכְּרָסְפָּרִים אַפְּגָעָוִוִּישָׁט דִּי
הָעַנְטָן אָן דָּעָר בָּאָרֶד — הַאֲבָב אַיךְ פָּאָר אַיְיךְ סְחוֹרָה, וּוּלְשָׁעָר
סְחוֹרָה, מַעַן דָּאָרָף אַבְּפָר זִין אַמְּבִין.
עַר הַאֲטָפִישֵׁל אַרְוִיְּגָעָנוּמָעָן פָּוָן אַ זִּיטִּיקָעָר קַעַשְׁעָנָע אַ
פָּעַקְלָאָד בְּלַעַטָּעָר, וּוּ דִי גַּעַשְׁרִיבָעָנָע קוֹנְטָרָסִים זַעַגְעָן שָׁוִין גַּעַן
וּוּעָן אַיְנָגָעָנִיָּט, נָאָר אָן טָאָוּלָעָן.
— קוּקָט אַ כְּתָבָן! סְיוּוּרָט לְיִכְתִּיק אַיְן דִּי אַוְיָגָן! גַּעַן
ברָאָכוֹן אַדְעָר דִּיק מַעַשְׁיָה, קָאָן זִיךְ מִיט אָזָא גַּעַשְׁרִיפָטָס
קִינְמָאָלָא נִישְׁט פֿאָרגֿלִיכֿין! וּוַיִּסְטָא אַיר, וּוְעָר דָּאָס הַאֲטָפִישֵׁל
גַּעַשְׁרִיבָעָן? גִּימְפָלָס סְוָרָפָכְבָּדוֹ וּעַמּוֹ — אַ מִּינְסָטָעָר, וּוּאָס דִּי
וּוּעַלְטָט טָוט מִיט אִים שָׁמְעָן!

— כִּיקָּעָן אִים.

— קָעָנָט אַיר אַוְיָק גִּימְפָלָס שְׁוֹאָגָעָר, אַלְיָהו בָּחוֹר, דָּעָר
וּוּאָס הַאֲטָפִישֵׁל דָּאָס וּוּלְשָׁעָר "בְּכָא-בָּוֹךְ" אַיְן טִיטִיש גַּעַרְאָכָט?
— אַלְיָע אַיְזָן דָּאָךְ אַיְן וּוּנָעָדִיק, — אַיְזָן פִּישְׁלָס גַּעַן.
וּוּאָרָן אַוְיָפָגָעָרוּיְמָטָע — זִין פָּאָטָעָר, אַשְׁר אָוִיס פִּישְׁהִים, הַאֲטָפִישֵׁל
מִיט מִיר דְּקוֹךְ גַּעַלְעָרָנָט, אַיְן זִין מַוְטָּעָר, הַיְנָדְלִין, אַוְיָף מַאה
פְּרָסָות אַרְומָן נִירְעַנְבָּעָרָג אַיְזָא קַאְטָאָוּעָס-טְרִיבָעָרָין נִישְׁט
גַּעַוּעָן!

— אויב אויך קענט יאָ דַי גאנצע משפהה, — האט דער פֿאָקְנְטְרֶעֶגֶעֶר צוּגְעַטְרָאָן פִּישְׁלָעָן סְפָעָקְלָי בְּלָעַטָּעָר — זעם, טאָ, מעָר אַיּוֹ עַס פָּאָר אַיּוֹ סְחוּרָה?

פִּישְׁלָהָאָט גַּעֲזִיעָנָט מִיטָּן טְרָאָפָּה

— אַ שיינְעַד מעשה פּוֹן קִינְגָּג אַרטִישׁ הַוִּיפָּה, וּזְעַר זִיךְרָה אַיּוֹן זַיְנְעַם קִינְגְּרִיךְן האָט טָאָן פְּרִירָן, אַיּוֹן וּזְאָס עַר האָט גַּעַזְעַט מַאנְגִּרְיָן אַוּן פּוֹן דָעַם בְּאָרִימְטָן רִיטָּעָר וּוִידָּה, וּוִילָּטָן, דָעַם שְׁטְרִיכְטְּבָאָרָן הַעֲלָה, נָאָר שֵׁין אַיּוֹן רִימָן גַּעַזְעַט — — —

— דָאָס האָט אַיּוֹן צְוִיָּה פְּאָבִידָן — האָט פִּישְׁלָה אַיּוֹם קִרְיְקִגְּגָעָבָן דַי "מעשה פּוֹן קִינְגָּג אַרטִישׁ הַוִּיפָּה". מַוִּישְׁלָה קְרָאָקָעָר אַיּוֹ אָונְטְרֶעֶגֶעֶר קְומָעָן. נָאָךְ אַיּוֹם — זְלָמָן. מַוִּישְׁלָה האָט אַגְּעַם גַּעַטְוָן פִּישְׁלָעָן פָּאָר אַן אַקְסָלָה, וּוּלְעִירִישׁ גַּעַקְוֹקָט אַוִּיפָּה אַיּוֹם. מַוִּישְׁלָה אַוִּיגְ-אַפְּלָעָן האָבָן זִיךְרָה אַיּוֹ גַּעַזְעַטָּה, אַיּוֹ זַעַנְעָן פְּאָרְלָאָפָּה מִיטָּן אַגְּנִישָׁת זִיכְרָה גַּעַלְעַכְטָעָרָה, וּזְאָס האָט גַּזְהָאָט צָוּ זַעֲגָן:

— פִּישְׁלָה, דָעַרְקָעָנְסָט שְׁוִין קִין בְּאָקָאנְטָעָ נִישְׁטָה:
— אַ אַ מַוִּישְׁלָה — האָט פִּישְׁלָה גַּעַנוּמוּן אַרוּמְדִירִיעָן דָעַם פּוֹפְּצִיקִיְעִירִיקָן בְּחוֹר, וּזְעַר אַ טְרָעָנְדָלָה, אָזְעַד אַרוּמְדִיקָעָר עַולְםָה האָט אַגְּגָעָקוֹאָלָה — נָאָךְ אַלְץ אַ בְּחוֹר, בְּתוֹלה מִינְעָה? קְוָם אַחָעָר, מַוִּישְׁלָה, גִּיבָּה אַ האָנָט, לְאַמְּרִיר זִיךְרָה צַעֲקוֹשָׁן! אַ קְלָאָגָה אַוִּיפָּה דִּיר, שְׁעַמְּסָט זִיךְרָה? — אַוּן פִּישְׁלָה האָט אַגְּגָעָעוֹוִין אַוִּיפָּה אַיּוֹגָג מִידָּה. וּזְאָס אַיּוֹ גַּעַשְׁטָאָגָעָן מִיטָּן אַירָעָה הַבְּרָטָעָס — צַעְקוֹשָׁה אַיּוֹ זִיךְרָה מִיטָּן אַיּוֹ!

די מִידְלָעָךְ האָבָן זִיךְרָה פְּאָרְשְׁטָעָלָט מִיטָּן די הענט די מִילְלָעָר, זִיךְרָה צְוִינְיְגָעָשְׁטוֹפָט וּזְעַמְּלָעָעָר, אַיּוֹן מִיטָּן אַ פְּאָרְשְׁטִיקָט גַּעַלְעַכְטָעָר, מִיטָּן אַ קוּוִיטָשׁ, זִיךְרָה גַּעַלְאָזָט אַיבָּעָר דָעַר גַּאָס.

— האָט נאָך אַלְצַ נישט פֿאָרגעטן דיינע הַלְצֹות, פֿישַׁל? — האָט מוּישַׁל גַּעֲשַׁעַט נַחַת, גַּעֲהָאָט אוּפַּיךְ דָּעַר צוֹגֵג אלְעַיְשִׁיבָּת, וּוּ בִּידְיעַ הַאָטן זַיְקַ גַּעֲוָאַלְגָּעָרט.

— כִּיבְּזַן נאָך אַלְצַ אַ בְּעַלְן אוּפַּיךְ אַ שִׁין פֿוֹלְצִיל אָונַן אוּפַּיךְ אָן אַרְנְטַלְעַכְן זַיְקַ — האָט פֿישַׁל זַיְקַ אַרְמוֹנוּגָעָקָט, אוּבַּעַר האָט אָרוֹת זַיְקַ אָן עַולְםַ — פֿאָראָן בִּי אַיְיךְ אַ האַרְבָּעָרִיךְ וּוּ מַעַן קָאָן אַ שִׁיפּוֹרְטוֹן?

— אַיְן “גִּילְדְּעָנָם הָרֶשֶׁת”, בִּי מִיכְלָעַן קְרִיגָּסְטַן פֿוֹן כְּלַי. — האָט מוּישַׁל אַ שְׁלַעַט גַּעַטְוֹן זַלְמָנָעָן, וּוָאַס אַיְן גַּעַשְׁטָאָט. נַעַן מִיטַּעַשְׁפְּרִיטַע פִּים, וּוּ אַ צְעַנְגִּיטַע צְוֹאָנָג — אַ חְבָּר מִינְעָר, שְׁרִיבְּטַן קַאְטָאָוּעָסְלָעַךְ מִיטַּעַפְעָר אָונַן מִיטַּאַיְנָגְבָּעָר. — זַאְגַּ, אַ קַּאְמָעָרָאָד — האָט פֿישַׁל אַרְיִינְגַּעַשְׁטַעַקְטַּד דָּעַם בְּחוֹרְלַן אַ האַגְּנָט, הַנָּאָה גַּעֲהָאָט, וּוָאַס עַר רַוִּיטְלַט זַיְקַ וּוּ אַמִּידְלַן.

— אַיְן וּוָאַס הַעַט אַיְךְ גַּעַרְן זַאְגַּן? — האָט מוּישַׁל אַ גַּעַם גַּעַטְוֹן דַּי פֿאָרָד, וּוּ בִּי אַ שְׁוּרְכָּרָעַר סְגָנָא — וּוִיסְטַן, פֿישַׁל אַוְגָזְעָר לִיְּבַּסְמְרַעַנְסְפּוֹרְגַּן האָט צְוֹגָעָרִיט אַ שְׁפָאָגְלַן גַּיְעַ מעַשְׁה פֿוֹן קִינְגַּג דּוֹדָס הַוּיְתַן.

— דָּעַר לִיְּבַּסְמְרַעַנְסְפּוֹרְגַּן, דָּעַר נְבוֹזִיקַן, דָּעַר זַוִּיפְעָר? — אַיְן פֿישַׁל אוּפַּנְן אַרְטַּאָרִין אַיְן פֿעַס — מַאְגַּעַר אַפְּלִילְוַן מַגְּלָנְגַּל וּוּרְעַן אַיְן אַ שְׁמוֹאָל זַיְגָנָעָר, אַיְן קְזַוְּן, אַיְן אַ קַּאְפְּחָאָן, וּוּעַט עַר אַלְצַ נִישְׁטַן אַנְשְׁרִיבְּבַּן קִיְּין “דִּיטְרִיךְ פֿוֹן בְּרוֹן”, קִיְּין “גַּעַיְתַּן הַילְדְּעָרְבָּאנְטַן”, אוּפַּיךְ נִישְׁטַן אַזְּאָזְזַלְעַר-שִׁינְעַן אָונַן טְרוֹזִיְתַן רִיקְעַן גַּעַשְׁיכְטַע וּוּ “רִיטְעַר זִיגְמוֹנְד אַיְן זַיְן גַּעַלְיְבְּטַע מַאְגָעַ-לְאָגָעַ”. דָּעַם לִיְּבַּסְמְרַעַנְסְפּוֹרְגַּן זַעַנְעַן גּוֹט פֿאָר זְקִינִּים, פֿאָר אַלְטַע, פֿרוֹמָע וּוּיְבָעָר אָונַן פֿאָר רַכְּלִיזְטַרְיְּבָעָר!

— גּוֹט, נִישְׁטַן גּוֹט — האָט מוּישַׁל אַרְיִינְגַּעַשְׁטַעַקְטַּד דַּי

ווערטער, גערעדט מיט פישלען אַזְוֵי שגען אָון אַזְוֵי אָגֶן-
דערש, אָנוּ אַ רְעַגְעַנְסְּבּוֹגָעַר וְאַלְטַ אַלְטַ נִישְׁתַּ פֿאַרְשְׁטַאַגְעַן —
כַּהֲאָבַּבָּעַר אַלְיַין גַּעַמְעַרְטַ פֿוֹן אָונְגָעַר רַאַשְׁ-יִשְׁבָּה, אָנוּ בַּיִּ
בְּעַלְאַסְעָרָן אַוְיכַּדְעַר חַתְוָה וְוַעַטְמַעַן בְּלוֹיוֹ גַּעַטְלַעַכְעַ
שְׁמוּעוֹת זְינְגַּעַן אָון זְאָגָן. דער רַאַשְׁ-יִשְׁבָּה הַאַט בְּפִירַשׁ גַּעַ-
זְאָגָט, אָנוּ נִישְׁתַּ "דִּיטְרִיךְ פֿוֹן בְּעַרְןַ", אַוְיכַּ נִישְׁתַּ "דָאָס שִׁינְגַּ
גְּלִיקַ", וְאָס אַיְן אַיְטַל, זְנוּת אָון נִיבּוֹל-פָּה !
— שְׁקָרְ! סְאַיְן שְׁקָרְ וְפָבוֹבְ! — הַאַט פֿיְשַׁלְ פֿאַרְקוּוּטַעַטַּ
דַּי פֿוּיסְטַן — וּוּרְ אַיְן דַּעַר רַאַשְׁ-יִשְׁבָּה אַיְיעַרְעַרְ?
— דַּעַר "מְגַן-דּוֹדָה".

— אַ דַּעַר סְפָרְדִּי? וְאָס רְעַדְתַּ יִדְיִישַׁ, וְוי, לְהַבְּדִיל, אַ
גּוֹיַ? כְּקָעַן אִים, כְּקָעַן אִים נָאָרַ פֿוֹן פְּרָאָגְ! כְּקָעַן אַוְיךְ זִין
יְחוֹסָ-מִיטָן רְמַבְּ"ם אַיְן עַר זִיךְ מִתְחַמְּשַׁ — הַאַט פֿיְשַׁלְ אַקְנִיטַשְׁ
גַּעַטְוֹן דַּעַט שְׁפִיצְיַקְן קַאְפְּטוֹר — אַיְן וּוּסְטַוּ וְאָס מִיר אַיְן
אַיְינְגַּעַפְּאַלְיַן? אַז וַיְסַפְּרַדְתִּים הַאַבָּן אָונְנוֹ אַשְׁפְּנוֹזִים פֿיְינְטַ, הַאַבָּן
פֿיְינְטַ אָונְגָעַר לְשֻׂזָּן! אַנְגַּבְּלַאְזְעַן גַּאוֹתָנוֹם, אַיךְ הַאַלְטַ, אַז
אָונְגָעַרְעַ "חַסִּידִי אַשְׁפְּנוֹזִי" זְעַנְעַן שְׁעַנְעַרְעַ אָון גַּרְעַסְעַרְעַ יִדְןַ,
וְוי זְיִיעַרְעַ גְּדוֹלִים !

— דָאָס זְאָגַ אַיךְ אַוְיכַּ, — הַאַט זְלַמְּן זִיךְ אַרְיִינְגַּעַמִּישַׁ
— טְוֹן זִיךְ אַיְבְּרַעַנְעַמְעַן מִיט זִיכְיַעַר "פֿיְיִיסְפִּי": אַוְיכַּ אָונְגָעַר
רַאַשְׁ-יִשְׁבָּה, אַז עַר צְעַרְדַּט זִיךְ, וּוּסִיס אַיךְ נִישְׁתַּ פֿוֹן וּמְעַן
עַר הַאַלְטַ מִין — פֿוֹן "תּוֹרַת אַרְיִיטַאַלְ" אַדְעַרְ פֿוֹן "תּוֹרַת
מְשַׁה"? אָון בַּיִּ מִיר, אַיְן פֿאַרְגְּלִיךְ מִיט זְיִיעַרְעַ אַלְעַ גְּדוֹלִים,
אַיְן אַיְן רַשְׁיַי מַעַרְ שְׁקוֹל אַיְן מַעַרְ חַשּׁוֹב.

— עַר רְעַדְתַּ דָאָךְ קְלֹזְגַּעַ רִיְיר, דַּעַר בְּחוֹרְ! אַיְאָר אַרְיךְ
מִיר, וְוי גַּעַרְעַכְטַ עַר אַיְוֹ: — הַאַט פֿיְשַׁלְ אַ נְעַם גַּעַטְוֹן זְלַמְּנַעַן
פֿאַרְן קִוְן — לְוִיתְ דַּעַט דְּבוֹר בְּיַוְטַחְ פֿוֹן דַּי "בְּנֵי חַתְ", וְאָס,
אַ וּוּנְגַעַרְ ? אַ נִּישְׁטַעַצְעַרְ ?

— פָּרוֹזָס פָּוּן דִּי „בְּנִי-חַתָּה“? — הָאָט זְלָמָן גַּעֲשִׁמְיכְּלָט.
— וּוּעֶסֶט דִּיךְ גּוֹט אַוִיסְפָּהָאַלְטָן, כִּידָעַרְקָעַן אֵין, נִיִּי.
שְׁטוּעַצָּר, אֵן לְשׁוֹן. נֹג, לְצָמֵר הָעָרָן, זְאָנוּ: אַפְּמַעַן קָנוּ.
— אַפְּמַעַן.

אַלְעַ דָּרְיִי הָאָבָן זַיְךְ צַעֲלַאֲכָט.
— אוֹיבָ אָזְוִי — אֵינוֹ מוֹישָׁל גַּעֲוָאָרָן אוֹיפְּגָעָרְוִימְטָעָר —
אוֹיבָ מַיִּין חָבָר, זְלָמָן הַיִּסְטָעָר, גַּעֲפָעַלְטָדִיר, הָאָבָא אֵיךְ
פָּאָר דִּיר, פִּישָׁל, אַשְׁטִיקְכָּעָן מַשְׁאָ-וּמְתָן, אַזְּנָגְ-שְׁפִּילְ הָאָט עָר
אַנְגָּעָשְׁרִיבָן, קָאָן מַעַן פָּאָר מְלָכִים זַיְךְ מִיטָּ אִיר וּוּיְין!
— שְׁוּיִיגָּט עָר, דָעַר טְרָאָפּ — הָאָט פִּישָׁל צַוְּגָעְלִיְיגָט אַ
פִּינְגָּעָר צַוְּמוֹישָׁלָס בּוֹיִיךְ, אִים אַקְיָצְלָ גַּעַטָּוּן — וּוּיְ הַיִּסְטָעָר
שְׁפִּילְ?

— אַמְנוּן אָוֹן תָּמָר — הָאָט זְלָמָן אַוִיסְגָּעָפְּלָט אַטָּעָם.
— הָאָסְטָוּ זַי מִיטָּ דִיר?
— יָאָ.
— צִיעָן מִיר אֵין הַאֲרָבָּעָרִיק! גַּעֲגָנְגָעָן! וּוּאָרָט, וּוּאָרָט
— הָאָט פִּישָׁל זַיְךְ אַדְרִיְיָ גַּעַטָּוּן צַוְּדָעָר בּוֹיִיךְ, זַיְךְ אֵי צָעָ.
פִּינְפִּט, אֵי צָעָשְׁרִיעָן — רְוִיוּעָן! רְוִיוּעָן!
— כָּגַי, כָּגַי — אֵינוֹ דִי טְעַנְצָעָרָן אַנְגָּעָלָאָפָן.
— רְאַשִּׁית, זַיְיט בְּאַקְאָנָט — הָאָט פִּישָׁל אֵן אוֹיפְּגָעָרְוִימִי.
טָעָר פָּאָרְגָּעָשְׁטָעָלָט דִי בְּחָוְרִים — קָאָמְעָרָאָדָן, אַיְינָעָר אָוֹן דָעַר
צְוּיְיטָעָר. אָוֹן דָאָס אִיְוּן רְוִיוּעָן. אַצְוֹנְדָעָרָט, רְוִיוּעָן, מִיטָּ קָאָט.
דָאָס בְּחָוְרָל הָאָט אַנְגָּעָשְׁרִיבָן אַשְׁפִּיל, הַיִּסְטָעָר זַי „אַמְנוּן אֵין
תָּמָר“, צִיעָן מִיר אֵין הַאֲרָבָּעָרִיק, מִיר וּוּעָלָן אַיְבָּעָרְכָּאָפָן דִי
הַעֲרָצָעָר, אָוֹן עָר וּוּעֶט פָּאָר אָוֹנוֹ אַלְיִיעָן טָוּן. נֹג, קּוּט, תָּמָר
מִינְגָּעָ!

— אֵיךְ — מִיטָן „שְׁרִיבָעָר“ — הָאָט רְוִיוּעָן זַיְךְ אַשְׁטָעָל
גַּעַטָּוּן לְעַבְּן זְלָמָן.

— ער געפערלט דיר?

— נאך וויו! — האט די טענצעערין אים שוין געהאַלטן געפארעט.

— רוויזע, הער אויף דינגע החופה-שטייך—האט פישל זיך א פויו געטען צו איר — דעת בחור לאו אַפְּ אַזְיסְט וועט מען אים פון רעגענסבורג משלוח זיין!

— דיר אויף צו פלאָענְגִּיש גֵּי אַיך מיט אַיט! — האט רוויזע זיך צעלאָקט אָון אַינְמִיטִין גָּאַס אַרוֹמְגַעְפָּאַט זַלְמַנְעָן. זַלְמָן האט זיך אַרוֹיסְגַּעֲדָרִיט פון רוויזע הענט. ער האט זיך אַרוֹמְגַעְקָוּקָט, זיך באָגָעָנֶט מיט גַּרְוִיסָע, שׂוֹאַרְצָע אַוְיגָן, אָון סְפָנִים זַיְינָס אַיְוָגְעָלְבִּין אָן מָרָה, בלוייז די פִּיאָוֹת האַבָּן געפְּלָאַט.

הארט ביי דער יידּ-פֿאָרט, האט פון אָן אָפְּן פֿעַנְסְטָעַר אַרוֹיסְגַּעְקָוּקָט אַ פרְוִי, אָין שׂוֹאַרְצָן. זַי האט זיך אַנְגַּעַשְׁפָּאַרְט אָן די עַלְנְבוֹיגָנָס, אַרוֹיסְגַּעְבָּוִיגָן דעת אַוְיבָּרְשָׁטָן האַלְבָּן קָעָר. פֿער, ווי ער וואָלַט אַרוֹיסְגַּעְוָאָקָסָן פון דער דָּרְיְיעִיקָּר שַׁילְד, וואָס אַיְוָגְעָלְבִּין צוֹנְגַּעַקְעָאַט צוֹ דער וואָנט.

פֿישְׁלָהָט אַרוֹסְגַּעְלִיְיָעָנט פָּוָן דער שַׁילְד: — «פֿרְווִי גַּאֲפָעָץ, דָּקְטָעָרְלִין דָּעָר פְּרִיְעָן קוֹנוֹסָט, דָּעָר אַרְצָבִי, ווֹזִינָה אַפְּטִיךְ צוֹ רַעֲגַעַנְסְּבִּירְגָּה» — אָון זיך פֿאָרְנוּיגָט.

— אַיְן, פְּרִיְעָן דָּקְטָעָרְלִין, בֵּין לֵץ אָון דָּאַס שִׁינְעָן מענטש — האט ער געווייזן אוּףְּ רוויזען — אַיְזְ שְׁפִּילְוּוּיָּבָּ.

— אָון דָּאַס בחוֹרְלַעַט מיט די רוַיְתָע פִּיאָוֹת? — האט די דָּקְטָעָרְלִין אַ ווִיג גַּעַטְוָן מיט די בּוֹרְשְׁטִינְגָּעָן אַוְירִינָג, וואָס האַמְּן אַנְגַּעַרְיָרִיט די אַקְסְלַעַן.

— דָּאַס בחוֹרְלַעַט? — האט פֿישְׁלָהָט גַּעַשְׁמִיכְלָט — דָּאַס בחוֹרְלַעַט אַוְלִינָט וואָרְצָל, חַזְלְדָעָר-שׂוֹאָם.

— וואס, ער העט גערן מיט פשוּך דאס שפילוֹויב בען.
זומען?
— יא, קעסטעלעכע דאקטערין!
— ער וועט ניקס באקומען — האט רויעז א זוינק געטען
מייט אן אויגן.
— גוט, שפילוֹויב, גוט — האט די דאקטערין זיך צעפֿאַט
און ווּ האט איד נאקטלאָג?
— אונטערין פרײַען הימל — האט פישֵַל אַהיַב געטען די
אויגן.

— פאר אַ צוּוִי, דריי אַירע האָב אַיך נאקטלאָג.
— אַדאנק, אַ שיינעם דאנק — האט פישֵַל זיך טיף פֿאָר
ニיגט — נוּן, וועַן מיר אַ ווַיְלַי די פֿרוּ דאקטערין בלײַבן לאָן
און ציַען אַין האָרבּעריך, וואס אַין "גִּילְדָּעָנָם הָרָשָׁה".

ה

בּים היו פון "גילדענעם הערש", וואס איז געתטאָנען לעבן
טוייער פון דער יידנָאַט. האָט די לָוֶט אַ זעַן געטען מיט בְּיר,
בראָנָפָן אָן זוַיְן. דריי גָּלִיטְשָׁקָע טָרָעָפָעָעָע האָט געפֿירט אַין
אַ קָּלְעָר-שְׁטוּב, ווּ דער האָרבּעריך אַיז געווען. אַין פֿיַיכְטָן,
פֿינְסְטָעָר פֿעדְעָרְהָוִוִּי האָט פֿישֵַל אַפְּגָעָשְׁטָעָלָט מַוְיֵּשָׁל קָרָאָקָעָר אַין
אִים אַ נָּעַם געטען פֿאָר דער פֿלִיְישִׁיקָעָר טָלְיַע :

— געשוויזענער זוֹי-ברודער מײַנָּעָר, אָז דָא אַ גוט
קְרִיגָּל ברִיאָהָן באָקְומָט מעָן, דאס האָב אַיך שׂוֹין מיט מײַן
חוֹטָם דערשנָאָפָט. כְּהֻט נאָך גָּעָרָן ווַיְסָן, אוֹיבָדָו אַין רִיכָּס-

ו. אַפָּאַט אַשְׁוֹן

טַלְלָעֶר הַאֲסָטָן דַעַן אֵיךְ קַאַמְעָרָץָה, בֵין רַחֲמָנָא לִיצְלָן, אַ הַיְפָ-

שָׁעָר דְּלָפָן!

-- אֵין אֵיךְ, בָּרוֹדָעָר-לִיבָּ, בֵין נָאָן אַ גַּרְיעַסְעָרָעָר -- הַאֲטָן
מוֹישָׁל אֵין דַעַר פִּינְסְטָעָר אַ הוֹבֵב גַעֲטָוִן דַי עַלְגְּבוֹיְגָנסָן, וּוּי אַ
פְּלַעְדָּעָמָיוֹ דַי פְּלַעְדָּעָן, גַעֲוַוִּין, צָו דַי טָאַשָּׁן זַעֲנָעָן בֵּי אַיִם
לִיְדִיקָן.

-- קַאַמְעָרָץָן, אַיר הַאֲטָן קִיְּין מְמוֹן נִישְׁתָּ ? אֵיךְ הַאֲבָ ? --
אֵינוֹ אַנְגָּעָלָאָפָן דַי טָעַנְצָעָרִין אָוָן הַאֲטָן מִיט אִמְפָעָט אָן עַפְּן גַעַ-
טוֹן דַי טִיר, וּוֹאָס הַאֲטָן זִיךְ אַנְגָּעָלָאָגָן, וּוּי אֵין אַ פּוֹיְקָן, אָוָן
אֵינוֹ קְרִיקְגַעַשְׁפְּרִינְגָּעָן.

אֵין דַעַר אַפְּעַנְעָר טִיר אֵינוֹ גַעַשְׁטָאַגְּעָן אַ פָּאַרְשָׁוִין, דַעַר אָוָן
הַוִּין. דַי לִיפָּן -- רַוִּית אָוָן פְּלִישִׁיקָן. דַי בָּאָרָד אָוָן דַי אוֹיגָן --
שְׁוּאָרָץ וּוּ בֵּי אַ גּוֹלָן.

-- וּוֹאָס פָּאָר אֵין בְּהָלָה ? וּוֹאָס פָּאָר אֵין גַעַלְוִיף ? -- הַאֲטָן
דַעַר פָּאַרְשָׁוִין מִיט רַוִּגהָ צְוִילִיקְגַעַשְׁלִיזְעָרָט דַי טִיר אָוָן אַפְּגָעָ-
מָאָסְטָן דַי פִּיד אִירָעָ, אָזָוּ זִיךְ הַאֲבָן זִיךְ גַעַנוּמָעָן רַוְקָן אוֹיְף הַיְנָ-
טָעַרְדוֹוִיְלְעַכְתָּס.

דַעַט פְּרֻעְמָדְנוֹס פִּינְסְטָעָר אָוִיגָן הַאֲבָן זִיךְ אַפְּגַעַשְׁטָעַט
פְּרִיעָר אוֹיְף מוֹישָׁלְעָן, דַעַרְנָאָךְ אוֹיְף דַעַר טָעַנְצָעָרִין, אָוָן זִין
בְּעַס הַאֲטָן זִיךְ אַיְמָפָן אַרְטָ גַעַשְׁטָילִיט. עַד הַאֲטָן זִיךְ פָּוֹן גַעֲוַוִּין-
הַיִּיט אַ טָאָפָט גַעֲטָוִן בֵּי דַי טָאַשָּׁן, וּוֹאָס זַעֲנָעָן אַפְּגַעַשְׁטָאַגְּעָן, דַעַר-
נָאָךְ הַאֲטָן עַר גַעֲוַוִּין מִיט אַ פִּינְגָּעָר אוֹיְף דַעַר טָעַנְצָעָרִין אָוָן גַעַ-
זָאָגָט צָו מוֹישָׁל קְרָאָקָעָר :

-- וּוֹעֵד אֵיזְוִי ? דַאָס פְּרִאָגָעָר שְׁפִילְוִוִּיבָ ?

-- אַיר הַאֲטָן גַעַטְרָאָפָן, זַאָקָסָע -- הַאֲטָן מוֹישָׁל, וּוֹאָס הַאֲטָן
שְׁיִגְמַשְׁשָׁ צָו זִין גַבִּירִים, אַנְגָּעָקָוֹאָלָן.

-- אָוָן דַעַר ? -- הַאֲטָן זַאָקָסָע גַעֲוַוִּין אוֹיְף פִּישְׁלָעָן אָוָן

געראעדט האט ער שוין או דער טענצערין – דער האט מער אַנְיָ בּלִיךְ אַוִיכְ אַ וּצְנַדְעַרְבָּחוֹר, וּוּ אַוִיכְ אַ לְזָ.

– וויזער געטראָפֶן – אָונֵן מַוִישָׁל האט פִישְׁלָעָן אַיְנְגַעֲרִימֶט אַינְ אַוִיכְ אַרְיִין – ער מַסְחָרֶת מִיט אַכְנִים טַבּוֹת, מִיט שִׁינְעַ חַפְצִים פִּין אַיְדְלָגָעַשְׁטִין. קַוק אַוִיכְ זַיְגָע טַאַשְׂנָן, וּוּאָס זַעַנְעָן אַנְיָ גַעַשְׁטָקֶט מִיט „זַיְבְּאַטְאַצְּיָע“. רַיְיךְ וּוּ קַרְוח אָונֵן אַ גַּרְוִיסְטֶר בעַן אַוִיכְ אַ מִיְדָלָן, אַוִיכְ אַ וּוּיְבָלָן.

– אַוִיכְ אַיר האט יַאֲ גַעַטְרָאָפֶן, דַאָס אַיךְ אַיְין וּצְנַדְעַרְבָּחוֹר בְּחוֹר בֵּין – האט זַיְךְ פִישְׁלָמִיט דַעַר גַעַנְצָעָר חַזְפָה פָּונְ אַ לְזָ אַ שְׁטָעַל גַעַטְוֹן דֻעַם רַעֲגַעַנְסְפָּרְגָּעָר גַבִּיר אַינְ פָּנוּם אַרְיִין – זַאנְט שַׁוִּין מִיר צַו מִיט הַעַבְט אָונֵן מַוִיְיכְ אַוִיטְצָהָרָן אַ שְׁטִיקָל „פְּלַפְּלָה“ פָּונְ אַ וּצְנַדְעַרְבָּחוֹר, אַ דְלָפְוָן, וּוּאָס וּוּילְ זַיְךְ שִׁיפּוֹר זַוְּפִּין אַיְין קִין פְּרוֹתָה בַּיְ דַעַר נַשְׁמָה האט ער נִישְׁט.

– אַן חַקְדוֹמֹת, לְזָ, אַן חַקְדוֹמֹת – האט דַעַר רַעֲגַעַנְסְבָּרוֹ – גַעַר גַבִּיר גַעַוּוֹסֶט, אֹז דַאֲ קִומְט אַן חַלְצָה אַוִיכְ זַיְין חַשְׁבוֹן – וּוּ אַיז דַעַר „פְּלַפְּלָה“ דִינְנָעַר ?

פִישְׁלָמִיט האט אוּפְגַעַטְוָרָעַט דֻעַם פָּרָשְׁפִיצָטָן קָאָפְטוֹר, אַנְגָעָ-שְׁטָעַלְט דַיְ גַּרְאָבָעְ פִינְגָעָר פִּין בִּידָעְ העַנְט, וּוּ דַט שְׁוֹנָאִים, וּוּאָס רַיְיסָן זַיר אַיְנְגָעָר צָוָם צּוּוִיטָן, אַן זַיְךְ אַ פְּרָעָג גַעַטְוֹן :

– וּוּאָס פָּעָרָעְ פְּלַפְּלָה הַעַט אַיר גַעַרְן ? אַיְין רַעֲגַעַנְסְבָּרוֹ – גַעַר, אַדְעַר אַיְין נִידְעַנְבּוֹרְגָעָר ?

– אַ רַעֲגַעַנְסְבּוֹרְגָעָר, אַ רַעֲגַעַנְסְבּוֹרְגָעָר –
– עַם אַיז דַאֲן אַ בְּפִירְיוּשָׁן גַמְרָא – האט פִישְׁלָמִיט אַנְגָעָ-הוּבִּין – דַאָס פּוֹרְדִים אַיְין יוֹם-טּוֹב אַיְין. שְׁטָלָעָן זַיְךְ אַוּוֹעָק דַי „חַכְמִי-רַעֲגַעַנְסְבָּרוֹג“ אָונֵן מַוְן אַ הַארְבָּעָ קַשְ׀יא פְּרָעָן : אַוִיכְ פּוֹרְדִים אַיְין יוֹם-טּוֹב אַיְין, אָונֵן רַיְזָא חַסִיד זַאנְט דַאֲן, דַאָס קִידּוֹש אַיְין יוֹמִתּוֹב אַחֲרָבָא אַיְין, הַיִנְטָ� וּוּ האט דְלָפְוָן גַעַ-נִמְעָן וּוּיְין אַוִיכְ קִידּוֹש ? אַיְין וּוּטָ קִומְעָן אַ פְּרָאָגָעָר לְזָ אָונֵן

ענטסערן, או דלפֿון האָט געלִיעַן געלְט אַוִיך ווַיִּין. בלַיְיבֶּט דָּאָט
ווַיִּיטָּר אָן אַיְזָעַדְנָע קַשְ׀יָא — ווֹאָס פָּאָר אַיִּין שָׂוְתָה הָעַט עַס
בָּאָרְגֵּן גַּעַלְט, זָא אַיִּין דַּלְפֿוֹן? אָז אַבְּעָר גַּעֲקָוּמָעָן ר' טַרְאָפָּה,
זְכוֹתָו יְגֻנוֹן וְאַנְחָה, אָונָן גַּעֲעַנְטָפְּעָרְט, דָּאָס לְעַוְלָם אַיִּין פּוֹרְלִים אַיִּין
יּוֹם-טוֹב, צַי, ווֹאָס פָּאָר אַיִּין שָׂוְתָה הָעַט עַס בָּאָרְגֵּן גַּעַלְט אַיִּין
וַיִּין? אָז דָעַר תִּירּוֹן: דַּלְפֿוֹנָס בְּרוֹדוֹרָעָר, וַיַּזְתַּא — — —
— ווֹאָס טְרִינְקָעָן מִיר, בִּיר? — האָט רְוִיוּעָ אַזְוִי אַרְוָמָגָע.
כָּאָפָּט פִּישְׁלָעָן, אָז סְהָאָט אִים פָּאָרְפָּעָלָט אַטְעָם צַי עַנְדִּיקָן דָעַם
„אַפְּלַפְּפּוֹלְזָה“.

— אַיר ווֹעַט שְׁוִין הַיְינָט בֵּי מִיר וַיִּין זַוִּיפָּן! — האָט
דָעַר רַעֲגַעַנְטְּבָרְגָּעָר גְּבִיר אַ גַּעַשְׂרִי גַּעַטְוָן צָוָם בְּעַלְאַכְסָנִיה —
מִיכָּלָא, צַוְּיִי קְרוֹגָן זַוִּירָן אָונָן אַ קְרִיגְלָזְזָן!
— אָונָן פּוּעָטָן אַיִּיך! — האָט רְוִיוּעָ אַזְוָאָזָן גַּעַטְוָן דָעַם
גְּבִיר אַיִּין פְּנִים אַרְיִין, אָז עָר אַיִּון גְּרוֹיסָס פְּרִידִי גְּרִיטִי גַּעֲוָעָן
צַי שְׁעַנְקָעָן דָעַר טְעַנְצָעָרִין אַן אַרְעַמְבָּאנְד.
זְלָמָן האָט זִיךְ גַּעֲלָגָעָרט, ווֹאָס סְהָאָט זִיךְ אַרְיִינְגָּעָמִישָׁט
אַ וַיִּלְאָדָרְמָדָעָר, שְׁאָרָט זִיךְ צַי דָעַר טְעַנְצָעָרִין, אָונָן דָעַרְוִיְיל
הַאָפָּן אַלְעָאָפְּרָגָעָסָן אָן זִיךְ זַיְנְגַּשְׁפִּיל.

קִינְגָּעָר האָט זִיךְ מַעַר נִישְׁתָּאָמְגָעָקָוֶט אַוִּיפָּן בְּחוֹרְלָה.
די טְרִינְק-שְׂטוֹבָ, אַ פְּרִיעָקִיקָע, מִיטָּהַלְצָעַדְנָע זַיְלָן, אָז
פְּמַעַט גַּעֲוָעָן לִיְזִידִיק. בַּיִּם גְּרוֹיסָן לִיְמַעְנָעָם אַוְיָוָן, ווֹאָס אַיִּיף
גַּעַשְׁטָאנְגָּעָן אַיִּין דָעַרְמִיט אַכְסָנִיה. זְעַנְעָן גַּעַלְעָגָן אַוְיִסְגָּעָצָוִיגָן אַיִּיף
לְאַגְּגָעָ בעַנְקָע טַלְעָכָע פּוֹרְלִיטָ. דִי מִיְּלָעָר אַפָּן, דִי בְּעָרְדָּ פָּאָרָה
רִיסָן, פְּלִינְגָן זְעַנְעָן גַּעַזְעָסָן אַיִּיף דִי מְגַשְׁמָדִיקָע פְּנִימָאָה, גַּעַשְׁמָאָק
זִיךְ גַּעַשְׁפִּינְגָּעָן מִיטָּ דִי פִּיסְלָעָן, מִיטָּ דִי שְׁנַעַבְעַלְעָן. דִי פְּלִינְגָן הַאָפָּן
טְרָאָגָן דָא פָּוָן אַ בּוֹיְן, דָא פָּוָן אַ גְּרָגָרָה.
דָעַרְגָּעָבָן, אָז אַ גְּרוֹיסָרָ, הַלְּצָעַרְנָעָר שְׂטִיגָג, הַאָפָּן זִיךְ

אַרְזּוֹמָגָעָדְרִיִּת דָּרְיִי גַּעֲקָרָאַפְּטָע גַּעַנוּ. אַלְעַ אַוְינְגְּבָלִיק הָאָט אָן אַנְדָּעָר גַּאֲנוּ צָעַנוּמָעָן דִּי פְּלִיגְלַ מִיט אַ קְּלָאָפְּרִי, אַוְיפְּגָעוּהוּבִּן אַ גַּעַשְׁטוּבַּ, אֵין אֵין דָּעָר טְרוֹנָקַ-שְׁטוֹבַּ הָאָבָּן זִיךְ גַּעַדְרִיִּת שָׁאַ. לְעָכֵץ פָּנַן הָאָבָּעַר, פָּעַדְעָרַן אֵין בִּיְיְפָעַדְעָלַעַ.

אֵין אֵין וּוַיְנְקָלְ זְעַנְעַן גַּעַוּסָן צְלַעַכְעַ פְּאַרְשָׂוִין, וּוּרְ אַיְבָּעָר אַ קְּרִיגְלַ בִּירַ, וּוּרְ אַיְבָּעָר אַ שִּׁיסְלַ גַּעַעַכְעַ. אֵין אַ צְוּוִיְּתָן וּוַיְנְקָל — אַ פְּאַטְשְׁטָאַלְיאָן, אַנְגַּעַשְׁפְּאַלְטַ אַוְיְפָן הָעַנְטָל פָּנַן זִיְּן שְׁוּעָרַד, וּוֹאָס אֵין גַּעַוּסָן גַּרְעָסָרַ פָּנַן אִים. עַר הָאָט זִיךְ צְגַעַקְוָתַ, וּוּי צְוּוִיְּ חַבְרָה-לְיִיטַ הָאָבָּן גַּעַשְׁפִּילַט וּוּרְפָּלַ.

דָּעָר וּוּרְטַ פָּנַן דָּעָר אַכְסָנִיא הָאָט גַּעַהְאַלְטָן אֵין מַוְיל אַ הַלְּצָעַרְנָעָם שְׁפָונַט, אֵין פָּנַן אַ בִּיכְיִקְעָר פָּאָס הָאָט זִיךְ דָּעָר וּוּרְ גַּעַצְאָפְט אֵין אַ גַּסְפָּעָסָה, אֵין פָּנַן גַּסְפָּעָסָל מִיט אַ בִּלְבָדְרִי אֵין אַ צִּינְגְּבָעָר קְרוֹגַ מִיט דִי אַוְיְגַן, מִיטַּן שְׁפָונַט הָאָט מִיכְלַ גַּעַוּנְגָעַן צְוָם וּוּיְבַ, וּוֹאָס אֵין גַּעַוּסָן מִיט אַנְגַּעַדְעָקְטָעַר בְּרוֹסָט אַיְפַּ אַ הַיְמָלְ-בָּעַט אַנְגַּהְאַנְגָּעַן, וּיְ הָאָט גַּעַוְיִינְ אַ קִּינְדַּ. סְפִּיצְעַלְעַ אֵין צְגַעַפְּאַלְעַן צְוַיְּ דָּעָר מַוְטָּעָר מִיטַּן קְלִינְגְּעָם מַוְיל, אֵין פָּנַן גַּרְזִיסְתָּן גַּעַקְנָאָטָן דִי בְּרוֹסָט מִיט דִי פּוֹיסְטְּלַעַן, וּיְ מַעְןַ קְנָעַט אַ גּוֹט אַוְיפְּגָעִילַן טְיִיגַל. דִי מַוְטָּעָר הָאָט אַ רְיִסְטַּחְוָן, גַּעַטְוָן פָּנַן זִיךְ סְקִינְתַּ, אֵין עַס גַּעַלְאָזָט לְיִגְן מִיט אַ גַּעַוְיִינְ אֵין הַיְמָלְ-בָּעַט.

אַ גַּעַוְנְטָעַ, אַ בָּאַרְוּעָסָעַ, הָאָט זִי גַּעַכְאָפְט דִי שְׂוִימִיקָעַ קְרוֹגַן וּוּיְן, פָּאַרְגָּעָסַן צְוַיְּ פְּאַרְקְנָעַפְּלָעַן סְקִילְיִיד אֵון מִיט אַ טְרָאָמַ, וּוֹאָס וּוּיְגַט זִיךְ, הָאָט זִיךְ גַּעַלְאָזָט צְוָם טִישַׁ, וּיְ דִי גַּעַסְטַ גַּעַנְעַן גַּעַוּסָן. אַרְוָם דִי אַפְּגָעַנְיַעַן קְנוּפְּלָעַעַן הָאָט זִיךְ סְקִילְיִיד גַּעַ- פְּלַדְלַעַט. גַּעַקְנִיְּתָשַׁט, אַפְּגָעַדְעָקָט סְבָרוֹסְטַ-וּוֹאַרְצְעַלְעַט, אַ שְׁטִיףַסְטַ, אַ צְגַעַבְּרוֹינַטַס, וּוֹאָס הָאָט אַרְזְוִילְגַּעַשְׁיִמְעָרַט פָּנַן וּוּיְסַן, וּוּיְקַן לְיִיְבַּ, וּיְ אֵן אַוְיְסְגַּעַבְּאַקְעָנָעַ רְאֹזְשִׁינְקָעַ.

— וואָס זָגְעַטָּו אוֹיפֵּז אֲאַין פִּיטּוֹם? — האָט מַוִּישֶׁל אַ
שְׁטוּוֹס גַּעֲטָוּן פִּישְׁלָעַן אָוֹן זַיְךְ צַעְלָאַכְט אַיְן אַרְבֵּל אַרְיִין.
— בַּיִּס אַפֵּ, דַּו נַאֲרִישָׁעַר טַרְאָפֵ! — האָט פִּישְׁלָאַז זַוֵּפְגַּעַן
טַוֵּן פָּנוֹן דַּעַר קְרוֹגֵן אָוֹן צְרוּיְגַּעַלְיִיגּוֹת זַיְינְן הַאנְטָא אוֹיפֵּז דַּעַר בָּאַ
לְעַבָּאַסְטָעַס — וַיְיִשְׁקַט עַס זַיְנָה, וַיְיִרְטַּיְין-לִיבָּה, מַעַן זַאַל אֲאַין אַיְדִּי
שַׁעַר טַרְוָנָק-שְׁטוֹב פְּלִישָׁה מַיְיךְ מִישָׁן?
— גַּאַט בָּאַהֲוִיט, מַיְין הַעַד — האָט זַיְגַּעַפְנָט אַפְּאַר גַּרוּיָּ
סָעָה, פַּאֲרַצְעַרְטָע אַוְיגָן, וַיְיִבְּיַי אַקְהָה וַיְעַזְּבַן דַּאֲרָף זַי אַוִּיסָּ
מַעַלְקָן.
— אָוֹן דַּאָס וּוֹאָס אַיְזָה? — האָט פִּישְׁלָגְעוּוֹן אַוִּיפָּעַן אַפְּגַּעַן
דַּעַקְטָן וּוֹאַרְצְעַלְעָע, וַוּו טַרְאָפְגָּס מַיְיךְ הַאֲבָן זַיְךְ גַּעַשְׁפָּאַרְט — אַיְזָה
דַּאָס נִיתְפְּלִישָׁה מַיְיךְ מִישָׁן?
מוֹיְשָׁל האָט אַשְׁפְּרִיז גַּעֲטָוּן מַיְט אַשְׁעַפְטָן גַּעַלְעַכְטָעָר. דַּעַר
רַעֲגַעַנְסְּבוֹרְגָּעָר גַּבְּיר האָט זַיְךְ גַּעַבְּגִין אַיְבָּעָרָן טִישָׁ, נִישָׁת גַּעַן.
לְאַכְטָן, נַאֲר גַּעַנְאָסָן מַיְט טַרְוָן. עַר אַיְזָה זַיְךְ פַּאֲרַגְאַנְגָּעָן מַיְט אַ
בּוֹיךְ-קוֹל:

— אַיְזָה! גּוֹט! אַיְזָה!

די טַעַנְצָעָרִין האָט אַכְאָפְגָּס גַּעֲטָוּן פִּישְׁלָעַן פָּאַר אַיְן אַוִּיעָרָה:
פָּאַרְן צְוַיְיָתָן זַיְךְ אַנְגַּעַנוּמָעָן פָּאַר אַיְל מִין:

— פִּישְׁלָכָעָן מַיְט זַיְנָע בִּיבְּרָעִיָּעָן! דַּג, נַבְזָה דַּו! קוֹק, וַיְיִ
דַּאָס מַעַנְטָשׁ רַוִּיטְלָט זַיְךְ?

די וַיְיִרְטַּיְין אַיְזָה גַּעַשְׁטָאַגָּעָן אַפְּאַרְפְּלַאַמְטָעָ. זַי האָט גַּעַן
שַׁגְּלַעַט סְקַיְיִיד, וּוֹאָס האָט זַיְךְ נִישָׁת גַּעַלְאָזָט פַּאֲרַקְנַעַפְּלָעָן אָוֹן
אַיְזָה נִישָׁת שַׁוְלְדִיק גַּעַבְּלִיבָּן קִיְּין עַנְטָפָעָר:

— אַיְזָה מַעַן קִיְּין זַוְּלַל-יַטְבָּא!

— אָוֹן קִיְּין דְּבָר-אַחֲר אַוִּיךְ נִיתְפְּגָעָן — האָט די טַעַנְצָעָרִין
אַרוֹיסְגַּעַה אַלְפָן.

— און מען פֿרַעַט נִיט פֿלִישׁ מִיטּ מִילָּה, וְאֵ גַּוִּי־
גּוֹמָר — אֵין דֵי וּוּרְטִין גֻּוּאָרֶן רַעֲדָעוֹדִיקָּעֶר.

— אֵין אָז סְוּוִילְט זִיךְ פֿרַעַסְן, וּוּרְטִין־לִיבְ?

— פֿרַעַט מען אַ שְׂטִיקְל גַּעֲבָרָטָעָנָעַ הָוָן, אַ שְׂטִיקְל
גָּאנָן — הָאָבָן זִיךְ דֵי טַונְקָעָלָע אָוִינָן בֵּי דָעַר וּוּרְטִין צַעַשְׁפִּילְט
קִין הוֹנְגָּעָרִיקָּן פֿוֹנָם „גַּלְדָּעָנָם הִירְשׁ“ וּוּטָ מעַן אֵיךְ נִיט
אוֹרְוִיסְלְאָזָן. אֵיזְ וּוּאָט, מִינְיָנָה הָעָרָן, גָּעָבָן?

— עַל חַשְׁבוֹן הָגָבֵר, עַל חַשְׁבוֹן — הָאָט פֿישְׁל גֻּוּוֹיָן
אוֹיף זַאְקָטָעָן — אַ גַּעֲבָרָטָעָנָע גָּאנָן!

זַאְקָטָעָן הָאָט זִיךְ נָאָךְ אַלְצָן גַּעֲוִוִּישְׁטָט דִי פֿאַרְטְּרָעָטָע אָוִינָן
אָן אַרְיִינְגָּעָרָעָדָט אֵין דָעַר טַעַנְצָעָרִין, אַיר דַעְצִיְּלָט, אָזְ עָר
הָאָט אַ “פֿיטְלָ” בִּים קִירְפִּירְשָׁת אָן הוֹיָף, אָזְ עָר אֵיזְ לִיוּוּרָאָנטָן,
שְׁטָעָלָט צָו אֵין פֿאַלְאָץ אַרְיִין אַיְדְלָשְׁטִינְגָּעָר, אָזְ עָר קָעָן זַי, דֵי
טַעַנְצָעָרִין, אָוִיךְ אַתָּהָן אַרְיִינְדִּירְיָעָן.

— אֵיזְ וּוּאָט זַאְכָט אָירָה, רְ ‘לַעֲמְלִין זַאְקָטָעָן? — אֵין דֵי וּוּרְטִין
נִישְׁט אַיְנְגָּעָשְׁטָאָצָעָן, הָאָט גֻּוּאָרָט צּוֹלְיָיָן צָוָם קִינְדָּ, וּוּאָט
הָאָט זִיךְ נִישְׁט אַיְפְּגָעָחָעָרָט דִיְיָתָן — גָּעָבָן אַ גַּעַנוֹלָ?

— אָזְ דֵי לְצִים הָאָבָן גָּרוֹן אַיְן גַּעַדְזָלָ, אֵיזְ נִיקְסָ צְיָ
מַאְכָן — הָאָט לְעַמְלִין אַוִּיסְגָּעָטְרָוָנָקָעָן אַ בַּעֲכָר וּוּיָין אָן אֵיזְ גַּעַי
בְּלִיבָן זִיכְן אַ צְעַגְאָרְטְלָטָעָר — זַעַט, פֿרְאָגָעָר פֿיְיטָן, פֿאַרְשְׁעָמָט
נִישְׁט רַעֲגָעָנְסְפָּרָוגָ! שָׁוֹן אַ וּוּאָרָה, וְיִגְבִּירִים-אֲדִירִים וְיִרְבְּנִים,
טוֹן כּוֹן גַּאנְצָ אַשְׁבָּנוֹן אוֹיף דָעַר חַתּוֹנָה צִיעָן!

די פֿרַישְׁע גַּאנְצָ הָאָט פֿאַרְשְׁמָעָקָט דִי טַרְגָּנְקִישְׁטִיבָ, אָן דָעַר
עוֹלָם הָאָט גַּעַנוּמָעָן שְׁנִינוֹן מִיטָּ דֵי נָאָז-פֿלִיגָּלָ. פֿישְׁלָ הָאָט מִיטָּ
די פֿינְגָּעָן אַוִּיסְגָּעָלְאָפָט אֵין טִישׁ דָעַט מִתְּמִ-טָאָנְצִ-גִּינְגָּן אֵין
שְׁטִילָ, גָּאָר שְׁטִילָ, זִיךְ גַּעַבְעָטָן בֵּי רַוִּיזָעָן:

מיך שרעקט נישט דע וועלט, נאך יענע וועלט,
מיין פיטל אוין הונגער, נויט אוון קעלט.
שים פון דירן בויגן אַ גִּרְמִיטִיךְ פִּיךְ,
און שיק מיך וועק אין גַּנְּעָדָן מיט אייך.

רויזע האָט זיך אַיְנְגָעֲפִין מיט אלע ציין אַין דער צוגע
ברוינטער, געגעגענער הויסט אַון אַים נאָך שטילער געגענטפערט:
דער גַּנְּעָדָן אוין פּוֹלְ מיט זעלכע חֵי דֵין,
מוחות אַיְסְנֶבְּלִיבְּן — פֿאָרְ דֵּין קִין רֵין.
אויב דיר אוין קָאַלְטְּ בִּים לְעָבָן, מיין שאָעָן,
אין הייסן גִּיהָנוּם — דָּאַלְטְּ אוין פְּלָאָעָן!

איינער פון דִּי צְוִיִּי פֿאָרְשִׁוֹין, ווֹאָס האָבָן גַּעַשְׁפִּילְט ווּרְפְּלָל
אוין אַרְוִיסְגַּעַגְעָן. דער צוֹוִיטָעָר האָט זיך אַ שְׂטָעָל גַּעַטָּן,
שְׂטִיפָּעָר פֿאָרְצְּוִיגְּן צְרוּם זיך דעם לוֹיוֹן מַאֲנְטָל, שְׂמָעָלָעָר גַּעַטָּן
מַאֲכָתְּ דִּי אַקְסָלָעָן. עַר האָט מיט בִּידְעָ פֿוֹיסְטָן אַ קְלָאָפְּ גַּעַטָּן,
וֹאָס כָּחָ נָאָר, אַיְבָּעָרְן טִיש, אָז דִּי לִיְדִיקָּעָ קְרוֹגָן האָבָן אָוָן.
טְרַעַגְעַשְׁפְּרָוְנְגָעָן. עַר האָט אַ צִּי גַּעַטָּן דָּאָס גַּעַגְּאַלְטָעָ, צָעָן
קְנִיטְשָׁטָעָ פְּנִים, אַון פּוֹנָם אַפְּעָנָם מוֹיל זְעָנָן גַּעַפְּאָלָן ווּעוֹרָן
טְעָר אַון גְּלָחוֹת, ווֹי אַ מְלָחָמָה-רוֹף: - Meum est propo-

situm in taberna mori'

— רְוִיזָעָן אַ קְאֻמְרָאָד — האָט פִּישְׁלָז זיך אַוְיְגַעַשְׁטָעָלָט —

מִידְ מַאֲגָן אַים צו אַונְזָעָר טִיש פֿאָרְבָּעָטָן!

פִּישְׁלָז אוין פְּלִינְק אַרְוִיסְ פּוֹנָם הִינְטָעָרָן טִיש אַון האָט זיך

פֿאָרְנִיגְט:

— אַין גַּאֲמָעָן פּוֹנָם דִּי זִיבָן מַזְוָעָן, קְאֻמְרָאָד — — —

— וֹאָס פֿאָרְלָאָזְן אַונְזָ נִישְׁט, יַאֲקוֹלְאַצְּטָאָרָן, דִּי גַּעַטְרִיעָן

דִּינְעָר פּוֹנָם אַמְתָּן ווּאָרט — האָט דער פֿרְעָמְדָעָר גַּעַגְּאַלְטָעָר.

— בעער און פֿאַשְׁיַין, קָאמְעָרָץֶד, אָנוֹנָעָר טִישֶׁ, וּוֹאָס
פֿינְקָלֶט מִיט וּוֹיֵין, שְׁמַעְקָט מִיט גַּעֲבָרָטְעָנָעָר גַּגְנוֹ — —
— אַ פֿאָעָט זָאָג אָךְ נִיקְס אָפֶּ, — הָאָט דָעַר פֿרְעָמְדָעָר
אַ נָּעַם גַּעַטְאָן פֿישְׁלָעָן פֿאָר אַ הָאָנֶט — כָּגַי גַּרְעָן מִיט דִיר,
קָאמְעָרָץֶד.

דעַר פֿאַרְשָׂיוֹן הָאָט זִיךְ נִישְׁתְּ גַּעַלְאָזֶט בְּעַטְן, עַד הָאָט
אוּפְּגָהָוִיבָן סְגָלָאָזֶז וּוֹיֵין, וּוֹאָס מַעַן הָאָט אִים דָעַרְלָאָגָט אָנוֹן
זִיךְ אַ בּוֹיְג גַּעַטְאָן צָו דָעַר טַעַנְצָעָרִין:

— פֿאָר דִּין גַּעַזְוָנָט, שִׁין שְׁפִילְוִוִיבֶּ, דִי אִינְצִיקָע פּוֹיִיד
אָינַ אָנוֹנָעָר וּוְאָנְגָדָעָר-לְעָבָן, פֿאָר דִּין גַּעַזְוָנָט — — כְּטַרְינָק
אוּירֶ פֿאָר מִין קְלִיְין שְׁוּעַטְטָעָרָלָס גַּעַזְוָנָט, פֿאָר סְפִיבְיָנָט, וּוֹאָס
כְּחָאָבֶּ פֿוֹן קְלִוְיסְטָעָר אָרוּוִיסְגָּעָנוּמוּמָעָן אָנוֹן אָינַ הָוָרְנָהָיוֹן זַי
אָרְיִינְגְּבָעָפֶן. אָינַ קְלִוְיסְטָעָר אִיז מִין שְׁוּעַטְטָעָרָל גַּעַזְוָנָט אַ
הָוָר אָנוֹן דָעַצְטוֹ אַ חִילִיקָע גַּעַבְלִיבָן. אָינַ הָוָרְנָהָיוֹן זַי
שְׁלָאָגָט זַי אָנוֹן מַעַן גִּיטְנִיקָס צָו עַטְן, וּוּעַט זַי, הָאָפֶ אַירֶ, חָרְתָה
בְּאָקְעָמָעָן, לְאָמֵר קָלָעֶ טַרְינָקָעָן פֿאָר אִיר גַּעַזְוָנָט! קָלָעֶ אָלָעֶ
וּוּוּוֹאָט! וּוּוּוֹאָט! — הָאָפֶן גַּלְעָזָר אָנוֹן קְרוֹגָן גַּעַי.

קְלִימְפְּעָרָט,

ג

ת, יַדְנִיגָּאָס הָאָט זִיךְ גַּלְיִיךְ דָעַרְוּוֹסָט, אָנוֹ דָעַר רִיכָעָר לְעַמְדָה
לִין זַאֲקָסָעָ, דָעַר נִישְׁתְּ בָּאָצְאָלָטָעָר שִׁינְפְּעָרָא, זִיצְט אָינַ טְרוֹנָק.
שְׁטוֹבֶ, וּוֹאָס אִי "גִּילְדָעָנָם הָעָרָשָׁ", אָנוֹ "טוֹטֶ טְרָאָקְטִירָן אָנוֹן
וּוּוִיל אָקְאָמָדְרִירָן" דִי פֿרְאָגָעָר לְצִים.
די נִיסְתָּהָאָט גַּעַוּזָנְדָעָרט אִיבָעָר זַי הָילְצָעָרָנוֹ אַיְזָעָה, דָעַר

גרייכט לעמליינס מוייער, וו ריבע, פֿאַרְמָעָנְגָלְעָכָע אָוּן גַּעֲמִינָע
שְׂכָנִים זַעֲנָעַן גַּעֲשְׁטָאָגָנָעַן הַאָלֶבֶת-אַנְגָּעָטָאָן אֵין דַי אַפְּעָנָע טִירָן אָוּן
הָאָבָּן גַּעֲהָאָלָטָן וּוּעָר אַזְּיָדָן קְלִיְיד, וּוּעָר אַסְּמָעָטָעָנָעָם מַעֲנָטָל
אָן אַרְבָּל, וּוּעָר אַקְּלָנָעָר גַּעֲשְׁטִיקָט מִיטָּפָרָל. גַּעֲהִיסָּן הָאָט
עָס — מַעַן יִשְׁוּבָת זִיךְרָוָאָס אַנְצָוָטָאָן צַו דָעָר חֻופָה. אֵין אַמְתָּן
אַבְּעָר הָאָט מַעַן זִיךְרָנָעָדָשָׂט, אָוּן אֵין דָעָר שְׁטִיל זִיךְרָנָעָר.
גַּעֲרָט, וּזְאָס דַי רַעֲגָנְסְּפָוְרָגָעָר פֿאַטְּמָרָאָגָנָעָסָע, גַּיְמָכָעָן, רְאַזְּמָאָל
בְּעַלְגָּסְעָרָס וּוּיְבָ, הָאָט נַאֲךְ דָעָרוּיְיל דַי חַתּוֹנָה-בִּיטָעָרִין נִישְׁטָ
גַּעֲשִׁיקָט. אָוּן דָא אִיז שְׁוִין אַשְׁטִיקָן נַאֲכְמִיטָאָן. סְזָאָל אַיר נִישְׁטָ
אַנְשְׁטִיְין? וּוְיִיל צַו דָעָר חַתּוֹנָה, זַאֲגָט מַעַן. הָאָט מַעַן שְׁטִיקָעָ
רְיִיעָן אָוּן טַעֲפִיכָעָר אַזְשָׁ פָוָן סְטָאָמְבָוָל גַּעֲבָרָאָכָט? וּוְיִיל אַיר
מַאן, דָעָר רַעֲגָנְסְּפָוְרָגָעָר פְּרָגָנָט, פֿאַרְעָזְגָּנְטִירָט זִיךְרָן" בַּיִּ פְּרָעָרְשָׁטָן
אוּן מַלְכִּים? וּוּעָר וּוְיִיט?

דָאָס אַלְץ אַבְּעָר הָאָט מַעַן אַיְבָּעָר דַי לַעֲפָצָן נִישְׁטָ גַּעַ.
ברָאָכָט. מַעַן הָאָט אַנְגָּעָהוִיבָן פָוָן דַי פֿרָאָגָעָר לְצִים, מַעַן אִיז
אַיְבָּרְגָּעָנוֹגָנָגָעָן צַו רְיוֹזָעָן, דָעָם שִׁינְיָעָם שְׁפִילְוִוִּיבָ, וּזְאָס הָאָט
שְׁוִין גַּעֲהָאָט פֿאַרְדְּרִיטָט דַי מַאֲנָסְבִּילָן דַי קָעָפָ. אִיז דַי שְׁכָנּוֹת
הָאָבָּן אוּחָץ אִיז פָוָס דַוְרְכָגָעָוָאָרְפָּאָן אַהֲלָבָעָ שְׁטָאָט מִיטָּפָעָן.
די וּוְיִבְּרָשָׁע מַיְלָעָה, די אַוְיָגָה, די שְׁפִיצְ-פִּינְגָּעָר, אַלְץ הָאָט
גַּעֲצָוִיגָן פָעָדָעָם, זִיךְרָנָעָסָעָן, גַּעֲקָנִיפָלָט, זִיךְרָנָעָסָעָן, פָוָן דַי רַכְּפִּילָהָ
אוּן מַאֲטָלְעָרְיִיעָן, וּזְאָס זִיךְרָנָעָסָעָן מִיטָּפָעָן צַוָּאָתָעָנוֹגָה.

— זִיךְרָוָמָט!

— די חֻופָה-בִּיטָעָרִין קְומָט!

די וּוְיִבְּעָר הָאָבָּן זִיךְרָנָעָט אִיז דָעָם קְלָאָפָן פָוָן אַיְרָע
קְלָאָצְקָאָרְקָעָס. אַגְּבָּזְגָּעָנָעָזָקָנָה אִיז אַן אַלְטָ-פֿרָעָנִיקִישָׁן, שְׁוּוֹאָרָצָן
מַעֲנָטָל מִיטָּפָעָס אַזְוִיס גַּעֲפָעָלְדָלָטָקָרְיִיזָאָרְוָם דָעָם גַּעֲיוֹנָגָלָטָן
הָאָלָגָן. דָאָס קְרִיזָל אִיז גַּעֲוָעָן צַוְּגָעָשְׁטָאָכָן צַוָּמָעָטָל מִיטָּפָעָס

צִינְעָרְנוּעָר הַעֲפָטָעַלִיָּן. זַי הָאָט זַיְך אָונְטָעְרָגָעְשְׁפָאָרָט מִיט
אָן אַוִיסְגָּעְקְרוּמָט שְׁטָעְקָעַלָּע אָוָן גַּעַפְנָט אַ מּוֹיל וּוֹי אָן אַיְינְגָעָן.
פָּאָלָן קְבָּר :

— מְרָת גִּימְכָעָן, אַוְנוּעָר פָּאָטְרָאָנְעָסָע, טּוֹט צַו אִיר טֻעָּב,
טְעַרְלִינָס בְּרוּוַילְעָפֶט בְּעָטָן,

דַי זְקוֹנָה הָאָט צִעְעָפָנָט סִפְאָרְטְשִׁילְעָכָל מִיט קְלִינְגְּעָלָט,
וּזְאָס זַי הָאָט גַּעַחְאַלְטָן צּוֹוִישָׁן אִירְעָן קְנָאָכָן-פִּינְגָּעָר. אָוָן אָז דַי
וּוַיְיבָעַר הָאָפָּן אַרְיִינְגָּעוֹאָרָפָן וּוֹעָר אַ מְטָבָע, וּוֹעָר צּוֹוִי, הָאָט
דַי חְוֹפָה-בִּיטְעָרִין, גַּעַפְנָט אָוָן פָּאָרְמָאָכָט סִמּוֹיל, וּוֹי אַ שְׁלִיעָן,
אָוָן צּוֹגְעָוּוֹנוֹנְטָשָׁן יַעֲדָר אַיְינְעָר דָּעַם זְעָלָבָן שְׁפָרָוָן:

... אָוָן וּוֹילָן זַי צְדָקָה גַּעַפְנָן,

וּוְעָרָן זַי לְאָגָן לְעָבָן,

מִיט גָּאָטָס הַילְּפָן קִינְדָּרְכָּבָר אַנְטְּשָׁפְיוֹן אָוָן אַיְסְנְעָבָן.

דַי זְקוֹנָה הָאָט אַפְּגָעְנוֹזְפָּצָט מִיט אִיר אַיְינְגְּעָלָפָּן יַרְאָת,
שְׁמִים-פְּנִימָל אָוָן גַּעַוְוִין מִיטָן שְׁטָעְקָעַלָּע אוֹיפָה לְעַמְּלִינָס טִירָה,
וּוֹ אַוִיסְפָּנִידָל אַיְוָן גַּעַחְאַנְגָּעָן אַ הַיְלָצְעָרָנָה מְזוֹזה, גַּעַשְׁנִיצָט
וּוֹי אָן אַרְוֹן-קוֹדֶש.

— זַי אִין קְצִין, מַעַכְתָּ רְעֵגָעֶנסְבּוֹרָגָעָר פְּרָנָס וּוְעָרָן אָוָן
דָּאָס קִיְּין בּוֹשָׁה הָאָט, טּוֹט שְׁפָרָזְוִיפָּן מִיט רְקִים אָוָן וּזְאָנְדָּרָעָן.
וּוַיְיבָעַר.

— אַוְנוּעָר לְעַמְּלִינָן? — הָאָט אַ שְׁכָנָה אַיְבָּעְרָגָעְפָּרָעָגָט.

— דָּעָר דָּאָזְקָעָר לְעַמְּלִינָן, שְׁגָנָד אָוָן שְׁפָאָט — הָאָט דַי
זְקוֹנָה אַגְּגָעָהוּבָן מִיט אַתְּחִינָה-גִּיגָּוֹן — אָוָן דָּאָס שִׁינְעָן שְׁפִילָה,
וּוַיְיבָאָוִיס פְּרָאָג, גַּעַלְעָמָט זָאָל זַי וּוְעָרָן מִיט גָּאָטָס וּוֹילָן, טָוָן
זַיְלָסְטִיק מַאֲכָן בַּיְמִיכְלָעָן אַיְן האַרְבָּעָרִיק.

— זַי אִין שְׁמַד-הַאֲלֹו! — הָאָט אַיְנָע זַי אַגְּגָעָרוֹפָן.

— פָּאָרְגָּעָט אָן וּוַיְבָאָ, אָן קִינְדָּרָעָן, וּוֹעָן עָר אִין יְוָגָעָן
צְאָפְלָדִיקָן קָאָרָפָן דָּעָרְשָׁנָאָפָט! = הָאָט אַ צּוֹוִיְתָע אַרְיִינְגָּעוֹאָרָפָן.

די שכנות האבן זיך צוועמעגערכות, און די ווייבערשע צינגלעך האבן אין דער שטיל אועונגערעדלאט, דערציזלט וואָס פאראָ מעשים-טוביים לעמלין טוט-אָס אין ווענדיק, וו ער קויפט אויף פאָרן קורפיזיטט קמייעות און איידל-שטיינער. און סיוויה זיין, רעלclin, צוֹאָן אַנגעבלאָזענע גאַזונטע, נטעט זיך דאס אי בער, שעטט זיך נישט צו דערציזלן, ווי לעמלין שפיגלט זיך אַין אַיר, האָלט זיך אַין אַוְוִוֶּרֶן, פוצט אַין צירט זיך אַין זילבערדען לענדענידן, אַין גָּאַלדענע לאָגָעָן.

— נאָר אין ווענדיק? ... האָט אַ פְּלִישִׁיקָעַ יידענע מיט אַ מעכטיקון פֿאָרנט אַ צַּי גַּעֲטָאָן די גַּעֲשֵׁרִיקָטָעַ שלְאָפָּה-חוּבָּאַיִּם בער די בלְאַנדָּע האָר — דער לעמלין טוט אויך אַין רענאנס-בורג מיידן אַון שיקסע אַרומטְרִיבָּן! האָט ער קִין זוּין, טוט ער אַיבער אַין פֿרָאָגָעָר נַאֲרָן-וּוִיְּבָּאַיִּיבָּה מַאֲכָּן!

— אַין הִיפְּשָׁה וּוִיְּבָּלִין, די רוֹזְוִין? — האָט אַ שְׂכָנָה גַּעַתְּרָגָעָן.

— אַין וּוִיְּבָּלִין? — האָט זיך די זקנה באַיְּדִיקָט פֿאָרָן וּוִיְּבָּלִעָן גַּעַלְעָכָט — דאס פֿרָאָגָעָר שְׁפִּילְוּוּיְּבָּה אַיִּז אַין שּׁוּבָּה. קָאָר.

די וּוִיְּבָּר מיט די פֿרָוּמָעַ פֿנִימָעַ, ווֹאָס האָבן גַּעהַאלְטָן אַין זָגָן מַוסְרָר, האָבן זיך מִיטְאָמָּלָגָעָכָט, ווּער פֿאָר די זִיטָן, ווּער פֿאָר די ברוֹסְטָן, אַין זַיְיד גַּעַלְעָכָטָעַ האָט אַפְּגָעָה-ילְכָט אויף אַלְעָה דָּרִי גַּאֲגָנָס. די בָּאַלְיִיבָּטָעַ יידענע האָט אַ קְלָאָט גַּעַטְוָן אַין לְעַמְּלִינָס פֿאָרָמָאָכָטָעַ טִירָה, אַין זיך פֿאָרָגָנָגָעָן אַין אַ מִידְלָשָׁן קוּוִיטָשָׁן, ווֹאָס האָט נִישְׁטָה גַּעַפְּאָסָט פֿאָר אַיר בְּרִיטְבִּינִיק גַּעַשְׁטָעָל :

— רֻעְבְּלִין! רֻעְבְּלִין!

אַ רְיִגְלָה האָט אַ רְיִץ גַּעַטְוָן, אַיִּז די טִיר האָט זיך עַטוֹוֹאָס גַּעַעַפְּנָט. רֻעְבְּלִין האָט אַרוּוִיס גַּעַשְׁטָעָקָט אַ לְוִוְּשָׁעָר פֿנִים — אַ גַּעַ.

מש פון בלוט און מלך. זי האט דערזען די שכנות, ווי זיין שטייען אין א קראונץ' צורות דער הופה-ביטערין און לאכט, האבן אירע דורכוייכטיקע ווינשעל-אכט, און איבער א וויסן האלוּז מיט פערל האט א קלײַן גוידערל געצייטערט :
— הע, הע, הע ! וואס פאָרֶע גוטע שמעות דערציילט
די ביטערין ?

ס-איו געווארן אַרגע שטיל, די וויבער, וואס האבן זיך נישט געהאט צוֹאַמְעַנְגָּרעדט, האבן זיך מיט די פינגרער, מיט די שעוץן, געווישט די טרען פון די אויגן. יעדע האט געווארט, די צוֹוִיטַע זאָל אַנְהַיְבָּן. די זקנה האט זיך אַדרְּיַי געטן אויף אַיד שטען, וויטער געציגן דעם תחיה-ניגון, ווי זי וואָלט געהאָלטן אַינְמִיטָן דערציילן :

— נוֹן, מאָנט אַיר, מײַנְעַ לְּבָעַ קִינְדָּה, גַּעֲרָן הַעֲרָן —
— ווען איין שפֿילְוּוֹיבָּה, אַיְן מְכַשְּׁפָּה, אַדְעָר די מְלָכָה-שָׁבָּא
טיט ביַי אַיְן אַשְׁתָּאַישָׂ דֵּי לְּבָעַ פָּוֹן אַיר מאָן אַוְעַקְעַמְעָן, נִיבְטָא
איין טְנִיאָה, אַיְן אַוְיטְגָּרְווֹוָטָע — — — בְּדוֹק וּמְנוֹסָה — —
— ווֹיל אַיך גַּעֲרָן הַעֲרָן — האט רַעְלַי מִט אַן אַיבָּרָה
געַדְסָן גַּעַדְכְּטָרָל זיך אַボְּגָּעַטְזָּן צָו אַשְׁכָּנָה.

— אַיך אָוֹן, גַּרוּסְמוּטְעַרְבָּעָן !

— אַיך ווֹיל אַיך דַּרְפָּן גַּעַנְיסָן, — האט די אַלְטָע גַּעַן
וַיּוֹן אַוְיפָּן פְּאַטְשִׁילְעָכָל מִט גַּעַטָּה.

רעבלין האט דערטאָפֶט אַמְטָבָע אַין אַיר טִיכָּן אַטְלַעְסְּעַנְעַט
צדָּה-בִּיטָּה, וואָס אַיְן גַּעַהְגַּעַן אוֹיְךָ אַזְדְּעַנְעַר בָּאנְד. זי
האַט גַּעַגְעַבָּן די מְטָבָע דַּעַר זְקָנָה, ווי מְעַן גִּיט אַזְאַרְגָּעָרִין.
די אַלְטָע האַט דָּרִי מְאַל אַוְיטְגָּשְׁתָּאַיגָּן, גַּעַהְוַיְבָּן די צוֹנְגָּ צוֹוִישָׂן
די לְּיָפָן, ווי אַלְעַפְּרָה, אַון דֻּרְצִיְּלָט, ווי נַאֲךְ לִילִית נַעֲמָת
צַי דָּאַט שְׁלָוָם-בִּית. זי מַאֲרָקְלִיְּדָט זיך פָּאָר אַזְאַנְדָּעָר-וּוַיְבָה, פָּאָר
אַשְׁפִּילְוּוֹיבָה. אַדְעָר גַּאֲרָר פָּאָר דִּיצְרָל מְלָכָה-שָׁבָּא. פִּירְט אַרְגָּאָפָּן

דרכַ הישר אפיינָו אַ צדִיק, אַ פְשִׁיטה שׁוֹן אַ זּוֹיִף-בְּרוֹדָעֶר, אַ לְעֵבַ-יִנְגָג. אויב סְטְרָעֶפֶט זִיךְ אַ כְּשֶׁר וּוּיְבְּכָעָן אַזְעָ אַומְגָלִיךְ, דָאָרָפַ זַי גַעֲמָעָן אַ שְׁפִיגָעָלָעָ, אַוּוּק דֻּרְמִיט אַין פָעָלָד אַרְיִין, וּוּעָן דַי זָוַן שִׁינִינָט, אַוְן אַוְן בְּלִיטְעָלָעָךְ הַיְבָן אַן צַו טַאנְצָן אַוְן זַי שְׁפִירְנְגָעָן אַרְומַ אַיר, זַאָל זַי בָּאָגְרָאָבָן דָאָס שְׁפִינְגָעָלָעָ, וּוּיְמַעַן אַיְזַי מַקְבָּר אַ טְוִיטָן, אַפְּנָן דְּעָרְבִּי מַאָל זַאָגָן:)

— דָאַ בָּאָגְרָאָבָן אַיךְ דַעַט דַאָזְיִין שְׁפִינְגָל אַין דַעַט לִיבָעַ, דַי פְּרוּי וּוּעַנוּס צַו טַאנְחָוִיזְעָרִין הַאָט, אַוְן אַיךְ בַעַט בְּיִם אַלְמַעְכְּתִיקָן גָּאָט-יִתְבָּרָךְ, עָר זַאָל מִיר אַזְמָקָעָרָן דָאָס שְׁלָוָם-בֵּית אַהֲן מִיְּן מַאנָס הַזְּרָץ.

— זַאָ אַיְזַי אַומְגָלִיךְ הַאָט אַוְיךְ צַו פּוֹלְדָא גַעַטְרָאָפָן — אַיְינְגַע פָּונְ דַי שְׁכָנָות זַיְךְ אַנְגָעָרְפָעַן.

— אַהֲן צַו וּוּרְמִיאָע, מִיְּן גַעְבָּרָט-שְׁתָאָט — הַאָט דַי זְקָנָה זַיְךְ פַעַטְטָעָר אַנְגָעַשְׁפָּאָרָט אַיְפָעָן אַוִיסְגָעָרָוָמָטָן שְׁטַעַקְעָדָע — אַיךְ מַאָגָט עַס הַעֲרָן :

— — — אַיְן אַ הַוִּיגָג, נַעֲפָן דַעַט קְוּוּלְבְּרוֹנוּם, וּוֹאָס הַיִיסְט „צָוָם טִיפָּלָס קָאָפָט“, טָוט אַיְין גְּרוּיְסָטָר אַבְּיוֹן וּוּוּגָעָן. אַיְינְמַאָל גִּיטָדָעַ אַבְּיוֹן אַיְן זִין גַעְוָעָלָבָ, וּוֹאָס אַיְן זִין הַוִּיגָג, אַהֲן וּוּיְנָט בִּיטָעָר פָּאָר צָעָר. וּוּיְ ער וּוּיְנָט גַּאָר זַיְיעָר פָּאָר גְּרוּיָס אַרְעָמְקִיָּת, בָּאוּוּיָס זַיְךְ דַי מַלְפָה-שָׁבָא. קִיְין שְׁגָנָעָר וּוּיְיָבָס-מַעְנְטָשָׁ הַאָט עָר גַעְוָוִיס זִין גַּאָנָקָעָן לַעֲפָן-טָאגָנָג נִישָׁא גַעַ. הַאָט גַעְזָעָן, דַי הַאָר אַיְרָעָ-לוּיְטָעָר גִּימְגָאָלָה. זַי שְׁפָרָאָכָט : וּוּעָן דַו וּוּילְסָט בַּיְ מִיר שְׁלָאָפָן אַלְעָ טָאגָ, וּוּעָן דַעַט גַּלְאָק צְוּוּלָף שְׁלָאָגָט, צְוּוּיָוּ וּוּלָל אַיךְ דַיְךְ צַו מִיְּן רִיכָּן מַאָן מַאָן, וּוֹאָס וּוּיְנִיקָדִין גַּלְיִיכָן וּוּטָזִין“. דַעַט מַאָן לְאָזָות זַיְךְ אַיְ בְּעַרְעָדָן. אַלְעָ טָאגָ, וּוּעָן דַעַט גַּלְאָק צְוּוּלָף שְׁלָאָגָט, קְוָמָט זַי. צְוּוּיָי בְּתוּלָת טְרָאָגָן אַיר גַּאָק אַ גַּאָלְדָעָנָעָם בעַקָּן, וּוּ אַירָעָ גִּימְגָאָלְדָעָנָעָ הַאָר דַעְרִין לִיגָן. אַוְן וּוּעָן זַי זַי צַו

דעם מאן לייגט, שטעלט מען דעם בעקן פאר דעם בעט אויך דער ערדה, די בתולות בליבן נישט אין געועלב. די מלפה-שבא פאראדזט דעם מאן או קיין מענטש ניקס זאל וויסן פון דער זאג, אנדערש ווועט זי אים אום זיין לעבן ברעגען גוּן, טיט ער איר ווילן אַלְעָט טָאָג, און די מלפה-שבא הועלט אויך, וואָס זי אים פֿאָרְשֶׁפְּרָאָכְּן האָט. זי ברעקט אים פֿיל זילע-בער און גאָלְדָה. דער מאָן וווערט גאָר רײַך און ער קלִיְידַט זיך און זיין וויבּ, ווי עשירים זיעיר סדר איז. דאס וויבּ האָט אום שבת און יומ-טוב די הענט פֿול מיט פֿינְגְּעֶרְלָעַך. איינמאָל פרעגת אים ס'וויבּ: "מיין לִיבְעָר מאָן, זאג מיר דאָך, וואָס טוֹסְטוֹ אַלְעָט מִיטָאָג, ווּן דער גָּלְאָקְ שְׁלָאָגְט צְוּעָלְטָ, אַין גַּע-וּלְפָּה?" ענטפֿערט דער מאָן: "אַיך הָאָפּ מֵיךְ, נוּן, אַזְוִי צְוָעָ-ווִינְגָט, אַיך מַזּוֹ אַלְעָט מִיטָאָג שְׁלָאָפָּנְ." זי פרעגת וויטער ניקס דערפּוֹן, אָבעָר זי טְרָאָקְט זיך — עס אַיז יָאָ נִישְׁט בְּחַנְמָן, דאס ער אַלְעָט טָאָג אַין גַּעֲוָעָלְבּ-שְׁלִיסְל אַון לְאָזֶט איינמאָל נעטט זי בִּים מאָן דעם גַּעֲוָעָלְבּ-שְׁלִיסְל אַון לְאָזֶט זיך בַּי אָלְאָסְעָר אויך איינעם נאָכְמָאָכְן. אַון ווי דער מאָן אַיז צְוָעָק אַין גַּעֲוָעָלְבּ, מָאָכְט זי לאָנְצָוּם אויףּ די טִיר מִיט אַיר שְׁלִיסְל אַון גַּיִט אָרְיִין, זי דערזעט אַיר מאָן לְגַנְגְּבַי דער מלפה-שבא, זעט אויך דעם גָּלְדָעָנָעָם בעקן מִיט די גִּימְגָאָל-דָעָנָאָחָר דערין, דאס וויבּ שְׁלִיכְט לְאָנְצָוּם אויס דעם גַּע-וּלְפָּה אַון מָאָכְט די טִיר לְאָנְצָוּם נָאָך זִיך צָו, זי זָאָל קִינְגָט נִישְׁט אויפּוּעָקְן, נוּן, ווי די מלפה-שבא וואָכְט אויףּ, זָאנְגָט זי צוּם מאָן: "אָצִינְדָעָרְט מוֹזָטוֹ שְׁטָאָרְפָּן, דעַן דַו האָסְט אָונְזָעָר סָוד מְגַלְהָה גַּעֲוָעָן, אָמְעָנְטָש אַיז הִינְעָן גַּעֲוָעָן אַון אַונְגַּעַן בַּי אָנְגָּדָעָר שְׁלָאָפָּנְ." דער מאָן שְׁוּעָרָט ער ווּיס פָּוּן נִיקְסָט, ער ווּינְגָט, פְּזָלְט צוֹ אַירָע פִּס, אַון די מלפה-שבא לְאָזֶט אִים בעַבְן, זי שְׁפָרָאָך: "דוֹ ווּעָסְט מֵיךְ קִינְמָאָל מַעַד נִישְׁט זָעַן אַון

דיין עשרות וועט פארשווינדן. דו וועט ארעמער ווערטן, זוי דו ביסט פריער געווונג. איך האב פון דיר צוויי קינדער. זוי וועל איך די העלווער אַרְוָמְדְּרִיעָן אֵין זַיִ אַזְמְבָרְעֶנְגָּן. אין דריי טען אַרְוָם גַּיִ אַרְיוִיס אַוִיפָּעָר בְּרִיךְ וּוְאָס אַוִיפָּעָר דֻּעַם רִין, וּוְעַט אַיְקָמִיט אֵן אַרְוָן שְׁוּעָבָן. דָּאָרְט וּוְעַלְּן דִּינְגָּעָן קִינְדְּעָר לִיגָּן, וּוְאָס איך מִיט דִּיר גַּעֲהָצָט הָאָב. איך וועל זַיִ הַיּוֹבִי דֻּעַם רִין צַוְּקָה תּוֹן". אַוִיפָּעָן דָּרִיכְטָן טָאג גִּיט דֻּעַם מָאָן אַוִיפָּעָר דֻּעַם בְּרִיךְ אֵן וּעַט דֻּעַם אַרְוָן שְׁוּעָבָן. אֵן אֵין אַ קְוּדְצָעָר צִיְּטָה וּוְעַרְטָעָר עַר וּוְידְעָר אַ גְּרוּיִי סְעָר אַבְּיוֹן. דָּעָרָום, יִדְּיָשׁ טַעַכְטָעָר, פְּאָזָט זַיִ קִינְיָעָר פָּוּן גַּעַלְטָס וּוְעָגָן לְאָזָן פָּאָרְפְּרִוָּן — — — הַשְּׁמַיְתְּבָרָךְ טָוָט אַיְטְלָעָכָן בְּאָשָׁרָן, וּוְאָס אִים טָוָט גַּעַהְעָרָן — — — "

בשעת די חופה-ביטערין האט גערעדט, האבן די שכנות זיך צוניגפֿגעָרְוקָט אין אַ קְרָעָנְצָל אֵן פָּוּן תְּעָנְגָּג גַּעַפְּנָט מוֹיל אֵן אוּיְעָרָן. יַעֲדָע פָּוּן זַיִ הָאָט אֵי גַּעַשְׁלָזְגָּנְגָּן דִּי וּוְעַטְעָר, אֵי גַּעַי בעטן גַּאְטָה דָּאָס אִיד מָאָן זַאְל נִישְׁתַּפְּאָרְפִּירָט וּוְעָרָן פָּוּן אַ וּאַנְדָּעָר-וּוְיִיב.

— וּוְאָס פָּאָרְלְוִיפָּט זַיִ אַלְּץ — הָאָט אַיְינָע אַפְּגָעָעָטָעָטָט.
— אַצְוְנְדָּעָרְט הַעַט אֵיךְ גַּעַרְנָא מִין מָאָן בַּי זַיִ גַּעַהָצָט —
הָאָט אַ צְוְיִיטָע אַ זָּאג גַּעַטְאָן אֵן זַיִ פָּאָרְשָׁעָטָט.
— אֵיזְעָס וּוֹאָר, דָּאָס רְוִיּוֹן, דָּאָס פְּרָאָגָעָר שְׁפִילְוּוּיִיב —
הָאָט רַעֲכָלִין נִישְׁתַּפְּאָרְזָאנְט אֵן גַּעַדְרִיאִיט די פְּנִיגְעָרְלָעָן אַוִיפָּעָר די הענט.

— וּוֹאָר, וּוֹאָר — הָאָט אַ שְׂכָנָה זַיִ אַנְגָּעָרְפָּן — די רְוִיּוֹן טָוָט זַיִ לְסָטְטִיק מִאָכָן מִיט פְּרָעָמְדָע מַאְנָעָן.
— זַוְּיִפְּאָ, זַיְגָּט אֵין טַעַנְצָלְט בַּיִּי מִיכְלָעָן אֵין האַלְבָּרִיךְ —
הָאָט אַ צְוְיִיטָע גַּעַזְאָגָט.
— אֵן דִּין לְעַמְּלָיִן אֵין אַוִיכְנָמָט — הָאָט אַ דָּרִיטָע צָאָגָעָבָן.

— מײַן ָעַמְלִין? — איז דאס בּוֹלֶט-אוֹן-מִילְקַ אַוִיסְגָּעַלְאָפָן
פֿון רַעֲכְלִינַס לִיכְטִיךְ פְּנִים, אַין אַרְעַ צִיֵּן הַאָבָן אַפְּינְקָלְ גַּעֲטָאָן—
נוֹן, צִי אַיךְ שׂוֹן אַהֲרִין! אַחֲרַ אָוִיב אַיךְ זַיִ אַין טַרְוְנְקְשְׁטוֹב דָּעָרִ
וּוִישׁ — הַאָט זַי אַוְיפְּגָעָהָרִיבָן אַהֲנָט, וְזֹאָס הַאָט גַּעֲהָאָט צַוְּ
זַאנְגָן: "וּוְעַל אַיךְ הַרְגָּן אַונְ רַצְצָן!"

קיינער הַאָט נִישְׁתְּ גַּעֲנְטְּפָעַרט. רַעֲכְלִין הַאָט אַ וַיְיַלְעַ גַּעַ
קוֹקָט אַוְיַף דִּי שְׁכָנָות גַּעֲוָאָלַט וּוַיסְגַּן, אָוִיב מַעַן טַרְיוּבַט נִישְׁתְּ פֿוֹן
אַיר קִיְּן שְׁפָאָס אַונְ זַיְךְ אַוְיַף קְרִיק גַּעֲנוֹמָעַן שַׁאֲרַן אַין דָּעַר אַפְּעַ
גַּעַר טִיר.

די שְׁוּעוּרָע טִיר אַיז צַוְּגַעְפָּלְן מִיט אַ קְלָאָפַּן. סְהָאָט זַיְךְ
גַּעֲהָעָרט אַ קְרָעָצְן פֿוֹנָם אַיְזְעָרְגָּעָם רִיגְלַן. דִּי שְׁכָנָות הַאָבָן זַיְךְ אַ
שְׁטָעַל גַּעֲטָאָן אַוְיַף דִּי גַּעֲגָלַן, זַיְךְ אַיְבָּעָרְגָּעָקְיָקְט מִיט אַ מִינָּעַ, גַּלְיַיְד
זַיְךְ וּוֹאָלְטָן נַאֲרַ וְזֹאָס אַ טְרָעַט גַּעֲטָאָן אַוְיַף אַ ָעַמְלִין קְרִיקָלְעַר זַיְךְ. דִּי
זַקְנָה, דִּי חַתְּגָה-בִּיטָעָרִין, הַאָט אַ וְזֹיְשׁ גַּעֲטָאָן מִיט צְוּוֵי פִּינְגָּעָר
לְעַמְלִינַס הַיְלָצְעָרָנוּ מַזְוָה, גַּעֲנוֹמָעַן קְלָאָפְּן מִיט דִּי שְׁוּעוּרָעָעַר קְלָאָפַּן.

קָאָרְקָעָס, אַיז אַיר אַיְגְּגָעְפָּלְן מוֹילְ הַאָט גַּעֲפָרְעָפְּלָט:
— גַּוְטַּ, גַּוְטַּ, מַאֲגַ זַי וּוַיסְגַּן, דָּאָס נַאֲרִישָׁע וּוַיְיַבְּלִין, דָּאָט
אַיר צְדִיק ָעַמְלִין בְּאַקְטַּ אַוְיַךְ קִינְעַע קִיכְלָעַד אַן פִּיעַר — — —
אַן פִּיעַר בְּאַקְטַּ מַעַן נִיקְס — — —

‡

איכְ פֿון "גַּילְדְּעָם הַעֲרָשָׁה" הַאָט מִיט דִּי קְלָעְפִּיקָעַ חַעֲנָז
זַיְךְ אַ שָׁאָר גַּעֲטָאָן אַיְבָּרָעָן בְּאַרְשְׁוּוִיצָטָן שְׁטָעָרַן, אַיְבָּעַל דָּעַם נַאֲסָן
פֿוֹנִים. עַד הַאָט דָּא אַונְ דָּאָרָט אַיְבָּרְגָּעְלָאָזָט אַ פְּלָעַק אַונְ אַפְּגָעַ.

ווישט די פינגעער אין זיין געלבלעך בערדל, וו איז שפיעץ האט זיך בי אים פֿאַרְדִּיטָן, איז געוואָקסן אַרוֹיף.
ער איז געשטאנגען הינטער אין אויסגעווילפֿטער טַאנְבָּאנְקָן,
האט געלבלעט שפונטן פֿון פֿעסְטָר, פֿון טַוְנְדָּלָעָן, געצעט ווַיַּין,
ביר איז גיטפֿעַסְלָעָן, איז צַינְעַרְנָעָן אַוְן עַרְדָּעָן קְרוֹגָן. אַוְן אַז די
געטראָצְנָקָעָן האָבָּן זיך אַהיַבָּ גַּעֲטָאָן אַיבָּעָר די רַאַנְדָּן, זיך צַעַ
בְּלַעַלְתָּן, האָט מִיכְלָ זַיְן קִינְצִיךְ אַפְּגַעַשׂוּמָט מִיטָּן גַּרְאָבָּן פֿינְגָּעָר
און זיך צַעַשְׁרִיעָן אַיבָּעָר דָּעָר גַּאנְצָעָר טְרוֹנְקְשָׁטוֹבָּה, סְזַוְיִיבָּ זָאָל
דערהעָרָן :

— פֿאַרְטִּיק! פֿעַלְלִין, פֿאַרְטִּיק!

פֿון דָּעָר גְּרוֹיְסָעָר «מַעֲכִיעָה» איז מִיכְלָ גַּעַשְׁטָאנְגָּעָן אַ צַּעַ
טַוְנְלָעָטָר, אַ פֿאַרְחַושְׁכְּטָעָר. ער האָט נִישְׁתָּאַבְּמָעָרָקָט, ווֵי אַיִּין
זַאָּקָהָט זיך בי אַיִּם אַפְּגַעַשׂוּמָט פֿון דָּעָר קִינְיוֹהָוָן אַוְן
אַפְּגַעַדְעָקָט דָּעָם האָרִיקָן שִׁינְבִּין.

ער האָט שְׁוִין לְאָגָג אֹוָא שְׁפָעָן נִישְׁתָּאַבְּטָא. דָּעָר לְעַ-
דָּעַנְדָּעָר בִּיטְלָן, ווָאָס אַיִּזְבִּידְעָן גַּעַהְגָּגָעָן אַוְיָף אַ רְיָמָעָן
אַיְבָּעָרָן אַקְסָלָן, אַיִּז אַפְּגַעַשׂטָּאַגָּעָן, זיך מַעְרָ נִישְׁתָּאַבְּמָעָרָקָט פֿאַרְ-
מָאָכָן. אַוְן דָּאָס לְיִיְוָעָץ, דָּאָס אַמְתָּע «זְשָׁוִיבָן», האָט זיך אַיְצָט
עַרְשָׁת אַנְגַּהְוִיבָן. דָּעָר פְּדוּיוֹן האָט אַיִּם אַזְוִי פֿאַרְטְּוּמָלָט, אַז
מִיכְלָ האָט אַפְּלִיאָו זיך אַוְיְפַגְּהָעָרָט צַו עַסְנָא אַוְן עַרְגָּעָרָן, ווָאָס זַיְן
סְזַוְיִיבָּ זַיְנָס טְרִיבְּטָשָׁפָּאָס מִיטָּפְּרַעְמָדָע מַאֲנְסְּבִּיְּלָן, ווָאָס זַיְן
טְרִינְקָט לְחַיִּים מִיטָּן דְּרִיכָּן זַאָקָסָעָן, דָּעָם בְּלַאֲזָן, טְרִיבְּטָשָׁקָטָאָ-
וּוָעָס מִיטָּ די לְצִיםָּן, ווָאָס זַיְעָרָעָר דְּרִידָן זַעַנְעָן אַיְטָלָן, נְבוֹלָ-פָּה
אין זְנוֹת.

מחותנים פֿון האָלָג בִּיְיָעָן, ווָאָס זַעַנְעָן אַנְגַּעַפָּאָרָן צָוָם
רַעֲגַעַנְסְּבָּוְרָגָעָר פֿרְנָס אַוְיָף דָּעָר חַתְּוָנָה, זַעַנְעָן גַּעֲזָעָן בִּי טִישָׁן
און טַישְׁלָעָךְ אַוְן האָבָּן זיך מִשְׁמָח גַּעוּוֹן.
דָּעָר לְצִיםָּטִישָׁן אַיִּין נִשְׁתָּאַבְּזָוָעָן אַיִּין גַּזְנִין בְּגַ-

זעט, נאָר מען איז נאָך געשטאנגען אַרום אַלע פִּיר עַקְנָן
קעפֶּ אַיבָּער קעפֶּ.

דער דִּיעָכָר זַקְסָע, ווֹאָס האָט שׂוֹין גַּהְאָט אַנגָּעָטָן
דער טַעַנְצָעָרֵין אַשְׁנוּרְלָן קְרָעָלָן, פָּעָט גַּהְאָלְטָן אַיְרָעָ העַנְתָּן
איַן זַיְנָע, אַיז גַּעוּן אַרְנוֹטָלָעָן בְּנִילּוֹפִין. זַיְנָע גַּזְלָנִישָׁע
אוּיגָן האָפָּן גַּעֲגִילָּט, ווֹי לַעֲבָדִיקָּעָן קוּילָן. דֵּי באָרְד — פָּעָר.
איַן איַן דער גַּעֲרִיּוֹלְטָעָר שַׁוְּאַרְצָקִיט — אַפְּאָרְדָּוּט צָוָם לְעַנְגָּלָעָן,
שיְקָע פִּיפָּן. קִיְּן זַאָךְ האָט נִישָּׁט גַּעֲפָסְט צָוָם לְעַנְגָּלָעָן,
דאָרָן פְּנִים, ווֹאָס אַיז גַּעוּן בְּלִינָּר, אַפְּגָעָצָמָט אַוְן אַן מְרָאָה.
ער האָט גַּעֲרִידָט פִּין זַיְנָע נְסִיעָת, פִּין זַיְנָע עַשְׂרוֹת
דַּעֲרַצְיָילָט פִּין ווֹעֲנָדִיקָּעָן פִּין מְאַגְּנוֹאָה, אַיבָּעָרְגָּעָבָן ווֹעֲנָן קוּורָן.
פִּירְשָׁט, ווֹאָס זַוְּכָּט טַעַנְצָעָר, מְזַיְּקָעָר, זַיְיָ זַאָלָן בָּאַרְיָמָט מַאֲכָן
דָּעָם בִּיעָרִישָׁן הוֹיףָ, עָר, לְעַמְלָן זַקְסָע, אַיז זַיְכָּעָר, אַיז
רוֹיוֹלָן ווֹעַט גַּעֲפָלָן, ווֹעַט אַוְיטָנָעָמָעָן. זַיְקָאָן זַיְיךָ פָּאָרָן
מַעַטָּן מִיט אַלְעָה הוֹוףָ-שִׁיקָּסָע אַיז "מוֹזָזָקָא" — — —
דאָרָף נָאָר האָפָּן אַצְוֹרִיט — — אַוְן עָר, לְעַמְלָן, דָּעָם
קוּרְפִּילְשָׁטָס לְיוֹרָאָט — — —

— זַיְיָ קָוָם אֵיךְ אַגְּמִינָע טַעַנְצָעָרֵין, אָן מְאַגְּרָן, דָּעָר.
צַו אַיְדִּישָׁע, אַיז אַקְיָנְגָּלָעָן הוֹיףָ — האָט זַיְ שְׁטִילָן אַזְּגָּן
גַּעַתָּן אַוְיפָּגָהָהָיָבָן סְפָנִיסָּמָן.

דוֹרָך דָּעָם אַפְּגָעָנָם פָּעָנְטָעָר האָפָּן זַיְקָעָרְגָּרְט שְׁטִילָן
קָעָר זָוָן, ווֹאָס ווֹעָרָן רִיחָפָמִיטָן נְאַכְמִיטָאָג, עַטְעַמָּעָן מִיט האָטָן
ニִקְּ. דֵּי שְׁטִיקָעָר זָוָן האָפָּן זַיְקָעָרְגָּרְט אַיבָּעָר דְּרוֹיוֹלִינָס
פְּנִים, ווֹאָס אַיז גַּעוּן שִׁין, גַּצְּרָשִׁין, אַיז דֵּי הוֹיט אַוְונָטָר
די אוּיגָן האָט זַיְקָעָרְגָּרְט, האָט זַיְקָעָרְגָּרְט ווֹי דֵּי הוֹיט
פִּין פְּרִישָׁ-אַפְּגָעָרְיסָעָן שְׁעַפְטָאָלָן.

זַיְ האָט זַיְקָעָרְגָּרְט אַיְ אַיבָּעָרְגָּעָנוּמוּעָן, אַי גַּעֲקָוּט מִיט חָשָׁד
אוּחָף דָּעָם פְּרָעָמָרָן פָּאָרְשָׁוִין — אַזְּ שַׁוְּאַדְּצָעָ גַּרְיִיס מִיט דְּרוֹיְטָעָ

פִּינָּן, ווֹאָס הַאַלְט אִירֶע הענֵט, ווֵי אַין אַ קָּלָעַם. סַאיּוֹ אִיר גַּעֲפָעַלְן' ווֹאָס פִּישָׁל אַיּוֹ אַנְגַּעַשְׁטוּיסָן, טְרִינְקָט אָוָן קְרִיצָט מִיטָּ דִּי צִין. אָוָן ווּועָד ווּוִיס? הַאַט זַי, רְווִיזְלִין, גַּעַהַאַט אַ קָּמְעַרְאַדְין, אַ שְׁפִּילְוּוּיִיבָּ, ווֹאָס הַאַט זַיְךְ אַרְיִינְגָּעְקָרִיגָּן צַו אַ פִּירְשָׁט אַן חַוִּיף אָוָן אַיּוֹ אַוְּפָגְעָרִיכָּט גַּעַזְוָאָרָן.

— צַו ווֹאָס מַאלִיקָלְעַ גַּעַדְאַנְקָעַן, רְווִיזְלִין? — הַאָבָּן פְּלַעַם. לְעַר זַיְךְ צַעַצְיָנְגָלְט אַיּוֹ לְעַמְלִינָס אַוְיִגְן — אָוָן אַנְזְוַעַלְמָא פָּאַמִּיס אַיּוֹ נִישְׁתָּגַעַן גַּעַוּעַן קִיּוֹן לְזַי, ווֹאָס הַאַט גַּעַזְאַט אָוָן גַּעַזְגּוּעַן אוּיפָ שְׁמָחוֹת אָוָן אוּיפָ חַתְּנוֹת? ווֵי נַאֲךְ, מִינְסָטוֹ, קְוָמָט עַר אַיּוֹ מַאנְטוּעָר הַוִּיף אַרְיִין? פְּרַעְגָּ מִיר! ווּעַן נִישְׁתָּגַעַן בְּעַנוּעַרְדִּינָא אַבְּרָבָנָאָל, ווֹאָס הַאַט אִים "רְעַק אַמְּעַנְדִּי רְטַע אָוָן וּזְוִילְ פְּרַעְעָז עַנְטִירְטַ", ווֹאָלְטַ עַר נַאֲךְ הַיִּינְט גַּעַ. בְּלִיבָּן אַ לְזַי! אָוָן אַיְךְ, לְעַמְלִין, דָעַם קוּרְפִּירְשָׁטָס לְיוּעַרְגָּנָט, ווּלְ דִיךְ פְּרַעְעָוָנְטִירָן, קִינְדְּ מִינְס — — הַעֲרָסָט, רְווִיזְלִין, הַעֲרָסָט? שִׁינְגָּעַ מַוִּיד מִינְגָּעַ!

דָּאָס גַּאנְצָע לְצִימָט-גַּבְּיָנְטָל אַיּוֹ מִיטָּאַמָּאָל אַרְיִינְגָּעְפָּאָל אַיּוֹ דָעַר טְרוֹנְקָשְׁטוֹבָ, אוּיפָ אַ פְּרִיעָר הַאַט גַּעַשְׁפְּרִיוֹזָט דָעַר שְׂטָאַלְצְנְגִיְעָר מִיטָּ זִינְגָּעַ לְאַגְּגָעַ בּוֹשְׁלַׁ-פִּיסָּ. נַאֲךְ אִים — דָעַר פִּיקְלָעָר, דָעַר פִּידְלָעָר, דָעַר ווֹאָס הַאַט גַּעַשְׁפִּילְטָ אַוִּיפָ אַ יְדָןָ. הַאָרָף, דָעַר פִּיעָר-שְׁלִינְגָּר, דָאָס קָאַרְלִיקָּל מִיטָּן ווֹאָס-עָרְקָאָפָּ. דָעַר לְעַצְטָעָר אַיּוֹ אוּיפָ גַּעַוּעַן אַ וּאַרְזָאָגָעָר. עַר הַאַט גַּעַ. הַאַלְטָן אַ קָּלְיִינָעָ אַפְּ אוּיפָ אַ קִּיטְעַלְעָ אָוָן וַיְךְ גַּעַבְרוּמָט אָוָן. טָעַר דָעַר נַאֲךְ:

פּוֹמַיְ, דִי אַפְעַ, בְּאַצְיָינְגָּ דִּיְנָעָ אַבָּן,

חַאָס דִי לִיְתָ מַאְכָן לְאַכָּן — — —

— פִּישָׁלְ, ווּעָר טְרַאְקְטִירְט? — הַאַט דָעַר שְׂטָאַלְצְנְגִיְעָר

אַ שְׁטָעָק גַּעַטְוֹן דִי הַעַנְטָ צַי דִי שִׁירְיִים, ווֹאָס הַאָבָּן זַי גַּעַ.

וּאַלְגָּרֶט אַוִּיפָן טִישָׁ.

— נישט איך — האט פישל זיך צעבּוּמֶט.

די אויסגעחו גערטע לツיטם האבן זיך צוגעכָאָפֶט צום טיש ווי היישעריקן. אין אַרגָע האט מען אַפְגָעַלְיִידִיקָט די שירײַם אַרְזָמְגָעְבִּיסָן דָאָס פְּלִיעִיש פָוָן די בִּינְעָר, זַיִ גַּעֲנָגָט, גַּעֲקָנָאָקָט אָוּן די גַּאנְצָעַ פְּנוּפִיה אַיז אַוְיסְגָעְגָּאָגָעָן נַאָך אַטְרוֹנוֹק וַיַּיַּן נַאָך אַשְׁלוֹק בִּיר. די צִינְעָרְנוֹע אַין עַרְדָּעָנָע קְרוֹזָן, וַאֲאָס זַעַן גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַוְיפָּן טִיש, האָפָן גַּעַלְאָצָט מִיט זִיעָר לִידִיכְיַיט. אָוּן אַרְוּם, בִּי זִיטִיקָע טִישְׁלָעָה, זַעַנָּען גַּעַזְעָסָן בָּאַלְיִיבְטָע גַּבְּרִים, האָפָן גַּעַגְעָסָן וּוּרָא אַשְׁטִיקָק קָאָרְטָע, וּוּרָא אַפְּעַרְטָע גַּעַגְעָסָן, נִישְׁט פָּאַרְטְּרָנוֹקָעָן, נָאָר פָּאַרְזָפָן מִיט גַּלְעָזָר וַיַּיַּן אָוּן די פָּאַנְצָעַן זַעַנָּען שִׁיעָר נִישְׁט גַּעַלְאָצָט.

— נוּן, לְצִיטָם — האט אַן אַנְגָעְפָּרָעְסָעָנָעָר מַחְוֹתָן זַי אַ שְׁטָעָל גַּעַטְוֹן, לְזַוְועָר גַּעַמְאָכָט דָעַם נַאָרְטָל אַרְוּם די הוֹיְן, אָוּן זַיִן פִּירְעָקִיךְ הַיְתָל האָט זַיִ וּזְוִילְעָרִישְׁ גַּעַרְקָט אַיבָּעָר אָוּיְעָר — וַאֲאָס זַיְגָט אִיר נִישְׁט ?

— דָעַר, וַאֲאָס זַוִּיפְט, מָג אַזְיךְ זַיְגָעָן ! — האט אַ לְּצִיְּרָה רִיקְגָעַשְׁלִידְעָרָט מִיט אַ בִּיאָעָר.

— דוֹ, גַּעַשְׁוֹאַלְעָנָעָר זַיְף-פְּרוֹדָעָר, — האט דָעַר מַחְוֹתָן אַ שְׁטָעָק גַּעַטְוֹן זַיִן האָנט צּוֹם לְצִיְּרָה — וַאֲאָס אַיז דָעַר רָוָגָן, וַאֲאָס אַיז דָעַר פָּעָס ?

— וַזְעַן נִיקָס גַּעַשְׁיְפָרָט, בֵּין אַיךְ קִיְין זַיְף-פְּרוֹדָעָר — אַיז דָעַר לְצִיְּרָה וּוּיְכָעָר גַּעַוּאָרָן.

— גַּעַרְעָכֶט — האט דָעַר מַחְוֹתָן אַן אַוְיפָּגְעָרוּמְטָעָר זַיִן אַרְיִינְגְּגָעְשְׁטוֹפֶט צְיוֹשָׁן די לְצִיטָם — עֲבִירָה גַּוְרָתָה עֲבִירָה. קְומָט גַּעַזְאָנָג, קְומָט אַזְיךְ, מִיט גַּאָטָס הַילְּתָא, וַיַּיַּן אָוּן וּוּרְפָּט !

— פִּישְׁלָאָס פִּישְׁלָאָס ! — האט רְזִוְיָה אַוְיסְגָעְזָוְנָגָעָן דָעַם אַמְעָן, אָוּן בְּשַׁעַת-מַעַשָּׂה אַנְגָעְשְׁטָעָלָט אַזְיךְ פִּישְׁלָעָן אַזְאָס פָּאָר

אויגן, או ער האט זיך גענומען דרייען אויפֿן גועזע, מער נישט געקאנט איינזיצן.

— פִּישַׁ-לְּכָעֵן — האט דאס קארליךער אין זיין קורצע, זידענע הוין זיך אַוּעַגְעַשְׂטָעַט אויפֿן טיש און נאָכְגַּעֲקוּרָט דער טענצעערין — פִּישַׁלְּכָעֵן, נעם זיך נישט אַזְּוִי אַיבָּעָר, אַיך בֵּין אַוְיךָ גַּעַיְדִּישָׁת!

דער עולט האט געקיכט פֿוֹן גַּלְעַכְתָּעָר :

— גוֹטְן בְּרָאוֹאָ!

פִּישַׁלְּכָעֵן האט אַיבָּעָר גַּעַדְרִיטִיט אַלְּיִידִיקָּעָר קְרוֹגָן מִיטָּן מַוְיל אַרְאָפּ. ער האט גענומען קְלָאָפּן אוֹן שְׁנָעָרָן אַין דֻּעַט הוֹיָן צִין אַרְיָין, טַזְאָל שְׁטִיל וּוּוָרָן. זַיְנָעָן אוֹיגָן, טְרוּיְעִירִיקָּעָר, וּוֹאָס האָפּן זיך גַּעַשְׂעַרְטָפּוֹן פְּנִים צַו פְּנִים, זַעַנָּעָן גַּעַבְּלִיבָּן הַעֲנָגָעָן אוֹיפֿן אַגְּנוּפְּרַעְשָׁעָנָם מַחוֹתָן. וּוֹאָס האָט נִישְׁתָּאַוְיְגַעְהָעָרָט צַו רַעֲדָן :

— אַיְדָעָר טָמְלָעָן, מַחוֹתָן, אוֹן עַנְדָעָר טְרַאְקְטִירָן דֵי לְצִים מִיט וּוַיִּין אוֹן בִּירָ!

אוֹן אוֹעֵס אַיְזָעָרָן שְׁטִיל, האָט פִּישַׁלְּכָעֵן צְוָגָעַטְוָלוּיָעָט דֵי לְיִידִיקָּעָר קְרוֹגָן צַו דָּעָר בְּרוֹסָט, אוֹן זַיְן קוֹל, אַ קְלָאָרָס, אַ טִּיפָּס, האָט גַּעַשְׁפְּרִיטִיט אַוְמָעָט אַוְרָוָעָר :

מִין גַּוְטוּעָר, אַלְטָעָר שְׁטָאַרְקָעָר וּוַיִּין,
וּוְאַסְעָר וּוַיִּכְּ דֵיַן מִינְסָטָעָר זַיִן
קִיְּן גַּעַזְעָגָג וּוַיִּל אַיְן מַוְיל אַרְיָין
פּוֹל וְאַסְעָר, פּוֹל וְאַסְעָר.

די פְּנוּפִיה לְצִים האָפּן אַן עַפְּן גַּעַטָּוֹן דֵי אוֹיסְגַּעְהָוָנָכָר.
טע, טְרוֹקָעָנָע מִילְּעָר, אוֹן אַין דָּעָר טְרוֹנְקָשְׁטוֹבָה האָט אַפְּנָעָן.
הַיְּלָכָט :

איך חאָב קײַן ווַיַּן – די אוינֶן מײַן –

איך חאָב קײַן ווַיַּן – די אוינֶן מײַן –

דִּינְעָן וְאַסְעָר, דִּינְעָן וְאַסְעָר.

דער עולט האָט געגאָפֿט, געווארט, פישַׁל זאָל ווַיַּיטַּעַר
זינגעַן. ער איז געשטאנֹגעַן אַ צְעוּוֹיִתְקַטְּעָר, האָט געווֹכְטָּרוּיָ
זעס בלְּיק. אוֹן אוֹן זי האָט אוֹפְּגַּעַהֲוִיבָּן צו אַים די אוינֶן,
האָט ער אַינְגַּעַצְּוִינְגָּן די אַקְסְּלַעַן, צְנוּוֹנִיגַּעַשְׂאָרָט פָּוּן טִישׁ די
ליידיקע קְרוֹגָן אָוֹן אַרְיִינְגַּעַזְוִינְגָּן אַיְן זַיִּן :

וַיַּי וַיַּל דָּס בְּרוּוּת אֵין מִידָּגִינְיָן,

מִיַּן גַּעַטְפִּיו האָט קײַן גַּעַשְׁמָאָק מִיַּן (טַעַר)

וַיַּיְל דַּי בְּעַכְּרָר פָּאָר מִיר שְׁטִיָּן,

מיַט וְאַסְעָר, מִיט וְאַסְעָר.

אייצְטָהָט די גַּאנְגָּעָז טְרוֹנוֹנְקְשָׁטוֹב אַונְטְּעַרְגַּעַכְּאָפְּט, צּוֹגָעַ.

קְלָאָפֿט וּוְעָר מִיט אַ קְרוֹגָן, וּוְעָר מִיט אַ פּוֹס :

איך חאָב קײַן ווַיַּן – די אוינֶן מײַן –

איך חאָב קײַן ווַיַּן – די אוינֶן מײַן –

דִּינְעָן וְאַסְעָר, דִּינְעָן וְאַסְעָר.

— — — — —

— קײַן וְאַסְעָר ! וְוַיַּן, דָּעַם בְּעַטְּטָן וְוַיַּן ! – האָט דָּעַר

צְעַנְאַרְטְּלַטְּעָר מְחוֹתָן גַּעַוְכְּטָדִי שְׁעַנְקָעָרִין.

די שְׁעַנְקָעָרִין, אַ צְעַרְוִיטְּלַטְּעָר, אַיז גַּעַשְׁטָאַנְגָּן מִיט אָן אַפְּנָן
מוֹילַ. מעָן האָט שְׁוִין מַעַר נִישְׁתְּגַעַגְּעָן. וַיַּאֲפַעַר האָט נַאֲר אַלְּץ
גַּעַהְוִיבָּן צָוֵם טָאָקָט די ליידיקע קְרוֹגָן, וּאָס זי האָט גַּעַהְאַלְּטָן אַיִּן
בִּידְעַ העַנְטָה. אִירָעַ אוֹינֶן, הַונְגַּרְיִיקָּעַ, האָפָּן גַּעַקְזָּקָט, וַיַּיְלָיִן
הַאֲלָתָּדִי טְעַנְצְּעָרִין, רַעַדְתָּ אִיר אַיִּן אַיְלָר אַרְיָן, אַיִּן אַלְּיִין חַאָט
די שְׁעַנְקָעָרִין נִישְׁתְּגַעַגְּעָן וַיַּיְלָטָם שְׁרִיְּטָ, פָּאַדְעָרָט וְוַיַּן.

דָּעַר אַוְיְגַּעַרְוִימְטָעָר מְחוֹתָן האָט אַרְוָמְגַעְכְּאָפְּט די פָּאַרְחִוְשְׁטָעָ

שְׁעַנְקָעָרִין, זַי אַשְׁלַׁעַפְּ גַּעַטְּאָן צַו זַי :

— גוֹלְטָעַ, ווִין! עולֵם גָּאָרֶט אַיִן ווִינְגִיךְ ווִין!
 דָּאָס פָּאָרְשָׁעָמֶטֶע ווִיְיְבָּלִין הָאָט זִיךְ גַּעֲוֹאָלֶט אַרוֹוִיסְדָּרְיעָן
 פֿוֹן זִיְנָעַ העֲנָט. זִיךְ הָאָט זִיךְ גַּעֲוֹעָרֶט, גַּעֲהַוִּיבָּן דִּי לִיְדִיקְעַ קְרָוִוָּן
 אַיִן דִּי פְּאַצְמָעָן פֿוֹן פְּגִים הָאָבָּן זִיךְ צַעְלִיגְט אַיְבָּרָעָן הַאַלְגָּז. עֲרַ
 הָאָט זִיךְ נִישְׁתְּ אַפְּגָעַלְאָזָט, זִיךְ גַּעֲבָוִוָּן אַיְבָּר אַיר, חַשְּׁק גַּעֲהָאָט אַ
 קְוַשׁ צַוְּ טָאָן, אַיִן זִיְנָעַ אַיְיְגָעָנָע בָּאָרֶד אַיִן אַיִם גַּעֲקָרָאָכְן אַיִן דִּי
 אַוִינְגָּן, אַיִן מַוְילְ אַרְיִין.

דָעַר עַוְלָם הָאָט גַּעֲשָׂאָרֶט מִיט דִי פִּיט, גַּעֲפָאָטְשָׁט אַיִן דִי
 העֲנָט, צַוְגָעְפִּיפֶט :

— וּוְ עַר פְּרִיכְכָּנוּ

— חָע, חָע, חָע! ווּאָס שְׁמַעְקָט עֲר ?

— דָּאָס ווִיְיְבָּלִין אַיִן קִיְין הַדָּס !

בְּשַׁעַת דָעַר עַוְלָם הָאָט אַנְגָעָקוֹאָלָן, גַּעֲוָאָרֶט. דָעַר שְׁעַנְקָעָר
 זָאָל יַעֲדָע רְגָע אַנְלִוִוָּן, הָאָט זִיךְ דָעַם רְיִיכְן לְעַמְלִינָס ווִיְיבָּ, רְעַכְּ
 לְיִין, אַרְיְינְגְּגָעְשָׁאָרֶט אַיִן הַאֲרָבָּעָרִיק. עַס הָאָט אַיר גַּעֲנוּמָעָן אַ ווִיְיבָּ
 בְּיוֹ זִיךְ הָאָט דָעַרְזָעָן אַיר מַאְן ווּאָס אַיִן גַּעֲזָעָן אַרְמוֹגְעָנוּמָעָן מִיט
 דָעַר טְעַנְצָעָרִין. ווּעְרְטָעָר הָאָבָּן זִיךְ צַעְבָּלְעָזָט אַוְיָף אַירָע פָּאָר
 קוּוּטְשָׁטָע לִיְפָן :

— זִיְנָעַ שָׁה אַיִן אַוִיסְגָּעַלְאָפָן !

דִי נִשְׁתְּ גַּעֲוִוִּיקִיסִיקָע רְעַכְּלִין הָאָט מִיט אַזָּא אִימְפָעַט זִיךְ אַ
 לְאֹז גַּעֲטָאָן צָוֵם פָּאָלָה, אוֹ רְוִיְילִין הָאָט קִיְין צִיְיט נִשְׁתְּ גַּעֲהָאָט
 זִיךְ אַוִיפְצְשָׁוְתָעָלָן. זִיךְ גַּעֲבָוִיבָּן זִיכְן אַ גַּעֲלִימָטָע אַוְן הָאָט
 גַּעֲפִילָט, ווּי שְׁטָעְכִּיקָע פִּינְגָעָר רִיְפָן דִי הַאָר מִיט דִי ווּאָרְצָעָן.
 פָּאָר דִי אַיִינָעַ הָאָבָּן אַוִיסְגָּעַלְאָפָט ווּעְרְטָעָר :

— חַזְוָה ! פְּרָעָמְדָע מַאנְגָעָן הָאָסָטָי גַּעֲרָן, דִי אַוְמְטָרְעַכְטָרִין !
 אַוִיפָּעָן אָרֶט אַיִן לְעַמְלִין אַוִיסְגָּעַנְכְּטָעָרָט גַּעֲוָאָרָן. עֲר הָאָט
 זִיךְ גַּעֲנוּמָעָן רְוִיקָן, גַּעֲוֹאָלֶט ווּאָס ווּיְטָעָר זִיְנָעַ פֿוֹן ווִיְיבָּ. פִּישְׁ אַיִן
 אַ שְׁוּוִים אַפְעָר גַּעֲטָאָן פֿוֹן הַינְטָעָרָן טִישָׁ. עֲר הָאָט זִיךְ צַעְדָּרִין

זו זיינע קאמעראַדן צום ערשות אין גלחות — אַיגָּנָאַרָּאוּמִין!
אַידְיאָטָן! — אָונָ אַיּוֹ בָּאַלְדָּ אַרְיבָּעָר אוֹף מַצְמָעַיְשָׁוֹן — אַקְסָן!
בָּהָמוֹת! ווֹאָס לְאָזָט אַיר שְׂלָאָגָן? ווֹאָס לְאָזָט אַיר אַגְּנוּר וּוּיוּן
מִמְּתִין?

נָאָר אַיְדָּעָר דָּאָס גַּעֲבִינְטָלְכָּאַטְהָאָבָּן זִיךְ גַּעֲכָאָפָּט, ווֹאָס
דָּאָס קוּמֶט פָּאָר, אַיּוֹ דִּי טַעַנְצָעָרְעִין שְׁוִין גַּעַשְׁטָאַגְּעָן מִיטָּאָ פָּאָרְרִיָּה
סְעֻנְעָם קָאָפָּט אָונָ מִיטָּאָ בִּיטְוָל גַּעַקְבָּט, ווֹי דָּאָס קָלְיִינָעָן וּוּיְבָלָיָן
שְׁפָרְיִזְטָן אוֹ דָעָר טִיר, אָונָ אַיר מָצָן, דָעָר אַיבָּרְגָּעָוּזָקְסָעָנָעָר
לְעַמְּלִין, שָׁאָרְטָן זִיךְ נָאָךְ אַיר.

— ווֹאָס אַיּוֹ דָּאָס? — הָאָט פִּישְׁלָאָט הַיְבָּג גַּעַטְאָן וּוּיוּסָ
הָאָנְטָן, ווֹי דָעָר עַלְגְּבִיְינָן הָאָט גַּעַטְרִיפְטָן בְּלָוָטָן.

— נִיקְסָט, פִּישְׁלָאָט, נִיקְסָט — הָאָט רְוִיזָעָן גַּעַקְוִיקָט אוֹףָ דִּי
טוֹנְקָלָן רְוִיטָעָן טְרָאָפָנָמָן, אָונָ דִּי אַוְיָגָן הָאָבָּן בַּיִּ אַיר גַּעַשְׁמִיכְלָט —
דָּאָס צָאָל אַיּוֹ אָפָּט פָּאָרְן בִּיטְשָׁלָאָט קְרָעָלָן — — — נִיקְסָט קְרִיגָט
מַעַן בְּחָנְמָן... נִיקְסָט...

פִּישְׁלָאָט אַיּוֹ אַרְיָין מִיטָּאָרְגָּעָוּזָקָשָׁן אַיּוֹ פָּעָדָעָהָוִין. בַּיִּ דָעָר
גִּיסְפָּאָס הָאָט עָר אַיר אַרְוּמְגָעָוּזָקָשָׁן דִּי צְעָרָצָטָעָהוּ אָונָ גַּעַפְּלִיט
דָעָרְבִּין, ווֹי מַעַן ווֹאָלֶט אִים צְעָרִיטָן דִּי הוֹיִיט בֵּינוֹ בְּלָוָטָן.

וּוֹי אָוִינְגָט הָאָט רְוִיזָעָן מִיטְאָמָּאָל אַרְוּמְגָעָכָאָפָט פִּישְׁלָעָן, אָוּ
דָעָר פָּאָרְשָׁפְּרִיצְטָעָר קָאָפְּטָוָר אַיּוֹ בַּיִּ אִים אָרָאָפָט פָּוָן קָאָפָט. זִי הָאָט
אִים אַוְיָגְעָוָשָׁט דִּי אַוְיָגָן, סְמוּילָן, סְבָעָרְדָּן. אָונָ אַיְדָעָר עָר אַיּוֹ
גַּעַקְוִמָּעָן צָוּ זִיךְ, אַיּוֹ זִי שְׁוִין נִישְׁתָּגְעָוָעָן, בְּלוּזָן אַיבָּרְגָּעָלָאָזָט

אַרְוּמָן אַיר אָטָעָם, ווֹאָס הָאָט אַיְנָגָעָרוּמָט:

— פִּישְׁלָאָט, פִּישְׁלָעָן, מַיִן פִּישְׁלָכָעָן.

ח

ה, יידז'גאָס, וואָס האָט געפִּירט צו בעלאָסערס הויף, איז נישט געווען דורךצוגין. דאס אַיְזֶרְנָע טויער ברײַט צעפענט. פון ביי זייטן טויער — צוּווֵי רִיטְעָרָס אַיְן קִרְצָצָע רַעֲקַלְעָן, אַיְן גַּפְּאָלְדָעָן דָּעָוָעָטָע קְנִיְ-הַוִּין, אַיְן הַיְתָלְעָן, וַיְיַגְעַקָּעָר. אַלְץ פָּוֹן רַוִּיטָעָן סָאָס מַעַט. אַיבָּעָר דִּי רַעֲקַלְעָן — שְׁוּעָרְדָן. דאס האָבָּן דִּי רִיטְעָר — בעלאָסערס אַיְבָּעָרְגַּעַטְזָעָנָעָן מִשְׂרָתִים — קְרִיקְגַּעַהְאַלְטָן דָּעָם נִשְׁטָעָנָעָם הַמּוֹן, וואָס האָט גַּעֲקִיבְּלָט, גַּעֲוִילְט.

די מויער, אַ גַּעֲבֵי פָּוֹן רַוִּיעָר, פִּירְעַקְיָקָע שְׁטִינְגָּעָר, מִיט טְוָדְעַמְלָעָר פָּוֹן צְלָעָ פִּיר זַיְטָן, אַיְן גַּעֲשְׁטָצְעָנָעָן טִיף אַיְן הוִיף. די שְׁטִינְגָּעָר, בָּאוֹוָאָקְסָעָנָעָן, אַפְּגַּעַשְׁאָסָעָנָעָן, האָבָּן זַיְן גַּעֲהַאְלָטָן אַיְן קְרִישְׁלָעָן, וַיְיַדְיָעָן וְאַלְטָן גַּעַוּעָן אַ פְּלִיגְלָ פָּוֹן אַן אַלְטָן פָּאַרוֹוָאַלְפָאַזְטָן שְׁלָאָס.

דָעָר האָמוֹן האָט זַיְן גַּעֲקִיבָּן פָּוֹן דָעָר פָּרִי אַן. אַרְעַמְלָעִיט, וַיְיַהְיָה היְשֻׁעָרִיקָן זְעַוּעָן בָּאַפְּאָלָן דִּי וּוּאַכְשָׁטוֹב, סְטָאנְצְהָוִיג, דָעָם בְּרוּנוּם. שְׁטָאַטִּישׁ עַגְמִינָעָ לִיְתָ האָבָּן זַיְן גַּעֲקִיבָּן פָּאַרְן טַוִּיעָר, וַיְיַהְיָה סְאַיְוָן אַיְן גַּעַוּעָן אוִיסְגַּעַהְאָמָרָט, וַיְיַגְעַלְעָן. אַומְעָטָם — מאַנְצְּבִּילָן, וַיְיַבָּעָר, קִינְדָּר.

אַזְאָ הַיְּלָךְ, אַזְאָ אַיְלְגַּעַשְׁתִּין אַוְן אַזְאָ עַשְׂרוֹת, אַיְן נִשְׁטָעָנְסְבָּוָרָגָן נִשְׁטָעָנָעָן צַוְּעָן. מַחְוָתָנִים פָּוֹן וּוּרְמִיעָזָר, פָּוֹן פְּרָאַנְקְפּוֹרֶט-אַמְּמִינָן, פָּוֹן וּוּן אַוְן דָעָר עִיקָּר — פָּוֹן סְטָאמְבוֹל.

וַיְיַהְיָה אַ קָּעָר — סָאָמָעָט, זַיְד. וַיְיַהְיָה אַ בְּלִיךְ — מַאֲנְטְּלָעָן, גַּעַע שְׁטִיקָט מִיט גָּלְדָה, מִיט זְילְבָעָר. בְּרוּיטָע שְׁפָאַנְיָע-גַּגְּרַטְלָעָן. שְׁוֹאָר-צָע, וּוּיְסָע, רַוִּיטָע. טִוְּן האָבָּן נִשְׁטָעָנָעָט. וַיְיַבָּסְ פְּאָלָק האָט גַּעַהְאַלְטָן אַיְן גִּין, אַיְן קִמְמָעָן — יְוָנָגָע, עַלְטָעָרָע, זְקוֹנָת. דִּי גַּעַנְטָעָנָעָ אַוְרִינְג בֵּינוֹ אַיבָּעָר דִּי גַּעַפְּלִיטְעָרְטָע אַקְסָלָעָן. אוֹיפְּ דִּי

געפֿאַסְטָעַ אַרְבָּלֶן, אַרוּם דַּי האַנטַּגְּוּלְעַנְקָעַן גָּאַלְדָּעַנְעַן מאַנְיַעַן
בָּאוּצַטְ מִיטְ פְּרִיזְעַנְטָן, מִיטְ שְׁמַוְאַצְּקָן, מִיטְ רְוּבִּינְעָן. פֻּעָּרְלָ-פֻּלְעָ
הַלְּדוֹזָעָר. קְרָעָלֶן בּוֹרְשְׁטִינְעָן מִיטְ גָּאָלְדָּן-גִּילְדָּן דְּרָאָן גַּעהֲנָגָעָן.
— פֻּעָּלְיָן, — הָאָט אַמִּידָּן אַרְמוֹנָגָעָנוּמָעַן אַיר חַבְּרָטָע —

וּוֹאָס אִין, פֻּעָּלְיָן? וּוֹאָס אַזְוִי אָן מוֹטִיק?

— אִיךְ? — הָאָט פֻּעָּלְיָן אַוְיְגָעְחוּבָן אַ פָּאָר שְׂוֹאַרְצָעַ,
טוּרְיוּעִיקָּע אַוְיָגָן — קִיְּין קְנָאתָה, וּוֹאָס אִיךְ קִיְּין מִמוֹן האָבָּה, קִיְּין
דיְמַעַנְטָן האָבָּה, קִיְּין זַיִד, קִיְּין סָאַמְעַט האָבָּה, מִינְעַן קְלִיְּידָעָר אַלְטָע
לוֹמְפָּן — הָאָט זַי אַ וּוֹישָׁ גַּעַטָּן מִיטְ דַּעַר האַנטַּגְּוּלְעַן זַעַר דַּעַר
קְנִי — מַאְגָן אַ צְוִוְיָטָע דָּאגָותְ האָבָּה! הַעֲרָסָט, יְעַנְטָל, כְּהָאָבָּה
גְּרוֹיסְ לְוֹסְט צַוְּ קְרָעָלֶן. רְוִיטָע, רִיזְרוּיטָע קְרָעָלֶן, וּוֹיְ הַצְּנָאָעוּרָס
טַאָכְטָעָר, פִּיגְלָיָן, טַרְאָגָט.

— קְרָעָלֶן? — הָאָבָּה דַּי רְוִיטָע לִיפְנֵן בַּיְּ יְעַנְטָלְעַן זַי אַ
שְׁנִירְלָ גַּעַטָּן מִיטְ בִּיטָּוֹל — דַעַרְפָּאָר הַעַט אִיךְ קִיְּין דָּאגָותְ האָבָּה!
אָן קְאַטְאָוּעָס. פֻּעָּלְיָן! — כְּמַאְגָן נָאָר לְוֹסְט האָבָּה, וּוֹעַט מִיר
בְּעַלְאָסְעָרָס מִשְׁרָתְ שְׁעַנְקָעַן!

— וּוֹעַר, דַעַר שִׁיְינָרְ פָּאַרְשָׁוִין דִּיְינָעָר, זַלְמָן? — הָאָט פֻּעָּס-
לִין גְּעוּווֹיָן אוּחָף אַיְינָעָם פָּוֹן דַי רִיזְעָרָס בַּיְּם טַוִּיעָר — מַאְגָסְט
דַעַם מִשְׁרָתְ דַי אַוְיָגָן אַוִּיסְפִּיקָן!

— דַעַר נָבוֹה ווֹילְ רַעַכְתְּ מִיטְ מִיר דַי צִיִּיט פָּאַרְטְּרִיבָן —
הָאָט יְעַנְטָל זַיְךְ פָּאַרְשִׁיט צָעַלְאָכְט — נִיקָּס, נִיקָּס! וּוֹעַר יָא אַיְטָלְ
חַאָלְדָּו בְּרָעָכְן ווֹיְ, מַאְגָן מִיטְ אִים, מִיטְן אַוְיְסְגָּעוּוּטְעָרָטָן קָאָפְהָאָן,
רָאָמְצָנִיצְרָן! נִישְׁט אִיךְ, נִישְׁט יְעַנְטָל!

סְאַיְוָן אַנְגָּעָקוּמָעַן דַעַר רָאַשְׁ-יִשְׁיבָה, אַנְגָּעָטָאָן אַיְן אַ שְׂוֹאַצְּן
גַּעַרְיִפְלְּטָן מִאנְטָל. עַד הָאָט גַּעַפְּרִיט אַ יְוָנְגָנְמָאָן אַיְן אַ וּוֹיְסָן, זַיִי
דַעַנְעָם בְּגָד בַּיְּ צַוְּ דִּי טְרִיט. דַעַר גַּאֲרָטָל — וּוֹיְסָן אָונְ בְּרִיטָ
דַעַר אַוְיְסְגָּעוּבְגָּדְעָנָעָר טְוָרְבָּאָן אַוְיָפְן קָאָפְ-וּוּלְמִיְּ-רוּיט, דַי אַוְיָגָן
סְבָּעָדָלֶן, דַי פָּאָות — שְׂוֹאַרְץ, פַעַךְ שְׂוֹאַרְץ.

ס'איו מיטאמאָל געווארן שטייג. די יידּ-חֲאַט אַיְינְגְּעַן
האַלְּטָן דעם אַטְּעַם, אַנְגַּעַשְׁטַעַלְּט אֹוֵין אָוַעַרְן — דָּאַט חֲאַט
אַנְגַּעַחְאַלְּטָן אֶ קְלִיְינָע ווַיְיָ. בָּאַלְּדָה הֲאַט דָּאַט חַיְילְן פָּוּן אֶ ווַיְיָ
קִינְד אַוְיפְּגַעַטְרִיכְלָט די שְׂטִילְקִיט.

— ווֹאָס פָּאָרָע הַיְילָן? ווֹאָס פָּאָרָע קְרִיסְן, וַיְיָ אֶ קִימְפָעַ
טָאָרָן? — הֲאַט מַעַן פָּוּן אַלְּעַ זַיְיטָן גַּעַהְאַט טַעַנְתָּ צָו דָעַר אַיִּ
בְּעַרְגַּעַשְׁרָאַקְעַנְעָר מַוְטָעָר — אַדְעָר דֻּעָם קִינְד צָו וַיְיָגָן גַּיבָּ אַדְעָר
הַיְיָן וּוּקְ מַאְרְשִׁיר!

— שָׁא, שָׁא — הֲאַט עַמְצָעָר זַיְד אַנְגַּעַרְיָפָן — ס'קִינְד הֲאַט
נַעֲפָעַן דֻּעָם רִיפְקָבָן.

— גַּיְיט מַעַן צָוּן לוֹפָא! — הֲאַט מַעַן גַּעַהְעָרָט פָּוּן אַלְּעַ
זַיְיטָן — הַאֲקָנוּ דַעַם רִיפְקָוָן מַעֲכַט קִיְין הַיּוֹק בְּרַעְגְּגָן!
די מַוְטָעָר, אֶ נִידְרָקָע, אֶ דָאָרָע, הֲאַט אַיִּטְלָ אַנְגְּסָט
אַרְיִינְגַּעַשְׁטָעָקָט אֶ טְרוֹקָעָנָע בְּרוֹסָט דֻּעָם קִינְד אַיִּן מוֹילָ אַרְיָין. אָוָן
אַיְרָע אֹוֵין — קְלִיְינָע, שְׁוֹאַרְצָעַ מַיְזָכָע — הַאֲבָן פְּאַרְוּוּרָט גַּעַל.
קִזְקִיט אֹוֵין פְּרָעָמָדָן, ווֹאָס אַיִּן גַּעַגְגָעָן מִיטָן רַאַשְׁיַיחָה.
צָעַנְדְּלִיקָעָר בְּלִיְקָן הַאֲבָן גַּעַל וְקָט אֹוֵין פְּרָעָמָדָן:

— וּוּרְ מַאְגָן עַס זַיְן?

— ר', יַעֲקִיבְּ, — הֲאַט דָעַר עַולְם אַפְּגַעַשְׁטַעַלְט דֻּעָם אַלְּטָן
שָׁמֶש אָוָן גַּעַוְיָוִן אֹוֵין פְּרָעָמָדָן — וּוּרְ מַאְגָן עַס זַיְן, ר'
יעַקְיָבְּ?

— דָעַר דָאַיְקָעָר? ס'איו דָאַךְ ר', קְלָמָן! אַוְינְדוּרָר ר'
קְלָמָן מַרְעַגְעַנְסְבָּרוֹג.

— דָאַס אַיִּוּ עַרְ?

— דָעַר בָּעַל-מַקוּבָּל? ווֹאָס וּוּוִינְטָן תֹּזֶן סְטָאַמְבָּוּל!

— אַיִּוּ עַרְ נַאֲךְ גַּאֲרָז וּוּיְעָרָז יַגְגָּא!

— אָוָן אֶ הַדְּרָת-פָּנִים!

— אָוָן פָּוּן גּוֹפָן גַּעַשְׁלַעַכְתָּן!

— און האט גראזיס מומן!

— גראזיס מומן? — האט ר' פתחתה, א שטיק אביזן,
וואס איז שין צוויי מאָל געווען אין ארץ-ישראל, זיך צעַ
לאכט — דער ר' קלמן העט בי קיניג ארטוטון אין הויף אויך
פֿאָר אָן עוֹשֶׂר געַשְׁמָט!

ארום ר' פתחתהן איז אויסגעוואקסן אָ רעדל. אָרוּם דעם
רעדל — אָ ראה. אִינְגֶּר האט געַפְּרָעָגְטָן:

— איז עס ווֹאָר, ר' פתחתה, דאס דער ר' קלמן פֿירְט
פֿונְסָטָוְרָן מְלָךְ אָ פְּתַב צָו דֵי יַדְוָן פּוֹן גַּאנְצָ אַשְׁפְּנָזָן?
— ווֹאָר, ווֹאָר!

— אָן אוֹהָב-ישראל, דער פֿוֹרָג!

— האט יַדְוָן שְׁטָאָרָק גַּעֲרָן!

— שייך גַּעֲרָן? — האט ר' פתחתה, צעריסן, צעַשְׁלִיסָן,
אָ הוֹיב גַּעֲטָאָן דֵי האָרִיקָעַ הענט, אָן דֵי טוֹנְקָעָלָעַ אוֹיגָן זַעַם.
נען גַּעֲוָאָרָן בְּלוֹיוֹן עֻנוּג — סְאַיזְדָּאָךְ מִשְׁיחָן! ווֹיל אָ
גַּעֲמִינְגֶּר מִאָן אָ גַּהְהָה, ווֹיל עָר אָמְגַעְשְׁטָעָרָט מַשְׁאָמָתָן
טרַיְבָּן, ווֹיל אָ יַד אָ תְּחֻוּמָ-שְׁבָת פּוֹן אָרִץ-ישראל זַיִן, מַזָּג
עָר בְּלַיְבָּן לְאָן דָּס שִׁינְיָעַ אַשְׁפָּנָז, אָן קִין אָנְסְטָאָנְטִינְאָפָּאָל
צַיָּעָן!

— וואס האָבָן מִיר דָעַן הֵי?

— הֵי? — האט נִישְׁטָט בְּלוֹיוֹן פְּתַחְיָה אָוִיסְגַּעְצָעָרָט פְּנִים,
נָאָר אוֹיךְ דֵי שְׁטִיקָלָעַן באָרָד, וואס זַעַנְעָן גַּעֲוָאָרָן
איְבָעָר דֵי בָּאָקָן, אַלְעַז האָט אָפְּגָעָשְׁפָּעָט אָן אָפְּגָעָלָאָכָט — הֵי?
הֵי האָבָן מִיר לִיְּבָ-צָאָל, שְׂוִיךְ-צָאָל! מָאָכָט אָ יַד רִיחָה — דָאָרָף
עָר דָעַם זַוְּפָעָר, דָעַם דִּיטְשָׁה, יַעַדְן דְּרִיטָן פְּעָנִיג אָוּוּקָעָפָן!
אָן גִּיסְטוֹ אַין "מְקוּמָ" טַרְיָבָן מַסְחָר, בִּיסְטוֹ מִיטָּן חִוָּת נִיט
זַיכָּעָר! אָוּמָעָטָם רְשָׁוֹת, בִּיּוֹעָ לִיטָּה, רִיקִים וּפּוֹחוֹת אַין
לְוַמְּפָנְגָעָזָונָט: אָן קַעַגְן גַּאֲכָט, אַלְסָ מעַן דָּס טַוְיעָר גִּיט צָרָ

מאכן קוקט זיך יעדע אשה די אויגן אויס, וויל איר מאן ווידער בשלום זעען. סאיין דאך שאנד און שפאתן און מען רעדט — האט ר' פתחה ווי אַסוד אײַנְגֶּרְוִימֶט — דאך אַלְעַ יידַן פֿוֹן רַעֲגַעַנְסְּבָּוֶרג, אַיבָּעָר פֿינְפֿוֹן הַוְּנְדָּעָרָת הַוְּיֻהָאַלְטוֹנָג, וועלָן האבן אַ גִּרוֹשֶׁ.

— גאַט זַיִ מֵיט אָוּנוֹ — האט אַ יַּדְעַנָּעַ אַפְּגַעַזְיִיפְצַּט.
בַּיִּים וּזְאַרְט "גִּרוֹשֶׁ" האט מען פָּאַרְגָּעָעַן, אֹז רַעֲגַעַנְסָן-בּוֹרָג אַיְוּ זַיִ הַיִּינְטַּמְּדָקָן מֵיט וּוּרְמִיעַן, אֹז מְחוֹתָנִים זַעַנְעַן זַיִ צְוָנָאַנְדְּגַעַקְוָמָעַן פֿוֹן גַּאנְץ אַשְׁפָּנְגָּן, אֹז דִּי פְּרָאָגָעָר לְצִים זַעַנְעַן אַנְגַּעַפְּאָרָן. דאָס גַּוּווֹין אֹן גַּעַשְׂרִי, אֹן נִישְׁתְּ בְּלוֹיוֹ פֿוֹן דִּי נִרְעַנְבָּרָג, פֿוֹן דִּי שְׁפִיעָר. נַאֲרַ פֿוֹן דִּי צָעַנְדְּלִיקָעָר שְׁטָעַט אֹן שְׁטָעַלְעַךְ אַרְיוֹסְגָּעָטְרִיבָּעָן יַדְן, האט מִיטָּאָמָּל אַ הַילְּךְ גַּעַטְאָן אֵין אַלְעַמְעָנָס אַוְיעָרָן. דִּי אוּגַּן אָוּזְעַן צְעַדְרָאָקָן אֹן אַוְמְבָאַהָאַלְפָן, וּוּי נַאֲרַ בַּיִּים אַרְטָה אֵין מִיטְן נַאֲכָט. דאָס האט אַבָּעָר לְאַנְגָּג נִישְׁתְּ אַנְגַּעַהָאַלְטָן. מַעַלְעַךְ, דִּי פְּרִיְּדַ פֿוֹן דָּעַר חֹופָה, פֿוֹן חַתְּן-פְּלַחַ, וּוּי סִזְאָל נִישְׁתְּ זַיִן, האט מען זַיִ אַוְיָפָן אַרְטָ גַּעַנוּמָעַן טְרִיסְטָן. אֹן אֹז מַעַן וּוּעַט טְרִיְּבָן פֿוֹן רַעֲגַעַנְסְּבָּוֶרג, אֵין דָא אַ בּוֹרָא אֵין הַיְמָלֵךְ, וּוּאָס האט שְׁוִין בְּרִיטָעַט דִּי טְוִיעָרָן פֿוֹן קָאנְסְטָאַנְטִינְאַפְּאָל — קְוּמָט, קְוּמָט קִינְדְּרַעְלַעַךְ אֹן זַעַט, וּוּי כַּיהְאָבָדָעַם יִדְעַנְדְּרָהָבָן. מַחְמָת דָּעַר צְוַיְּיָתָעַר האט לְעַבְנָן זַיִן טְרָאָן גַּעַמְאָכָט פְּלַאָצָן פְּאָר אַלְעַד דָּרִיְּ גַּלְוִיְּבָנָה. רַעֲכָטָס פֿוֹן טְרָאָן — דָעַר מַוְּפָּתִי, דָעַר רַב, לִינְקָס — דָעַר גַּרְיכִּישָׁעַר פָּאַטְרִיאָרָךְ.

סַאיִן אַונְטָעוֹגָעָקָומָעַן אַ יִדְעַ אֵין אַ לְוִיּוֹן בְּגַד מִיט וּוּי-סַע אֹן שְׁוּאַרְצָעַ פָּאָסָן, עַבְלַעַךְ אַוְיִיךְ אַ טְלִית. דָעַר קָאַלְנָעָר פֿוֹן בְּגַד בַּיִּים אַבָּעָר דִּי אַקְסְלַעַן. דִּי אַרְבָּל — אַיְנְשִׁיטָן. דאָס סַוְּבָּעַלְנָעַ הַיְטָל אֵן אַ זְיִיט. בַּיִּים שְׁוּאַרְצָן גַּאֲרָטָל — זַעַלְעַךְ קְרִיְּתִיכָּעָר, זַעַלְעַךְ קְמִיעָות. מִיט דִּי עַלְנְבוֹיְגָנָס, מִיטְן שְׁטָעָקָן,

האט דער פאַ-שווין זיך אַריינגעשטוטט צוישן עולם. ער האט זיך אַ וויש געטן די שווארצע באָרד, אַ בריטע, אַ לְאנגעע זיך באַלעקט מיט די פּלִישִׁיקע לִיפּן. די געشتיריעפטע, לְוַיּוֹעַ אַרְבֶּפּ זונען זיך צעפּלוֹיגּן, אָזָן דִּינָע, וויסע הענט האָפּן אַ פְּלָאָטָעָר געטן, מיטגעבראָכָט אַ מאָבוֹל ווּרטָעָר, ווֹאָס האָפּן גַּע.

קְלִונְגָּעָן אַוְיסְטָעָרְלִישׁ פֿאָרָן אוּיעָרָ פֿוֹנָם אַשְׁכָּנוֹ:

— מציאות, פרומע וויבער, מציאות!

— דאס אַיּוֹ דְּאָךְ דָּעָר באַלְפִּירָעָר!

— נִין, סְאיַן דָּעָר קְרִיעָה-רִיסְטָעָר, דָּעָר רָופָא.

— דָּעָר פְּאָלָאָק?

דָּעָר רָופָא הָאט אַוְיסְטָעָרְפּּן זיך אָזָן צָעָזִיגּן:

— — קְמִיעָות אֵין צְפָת גַּעֲפִתְיָהָנְטָן, אֵין יְרוּשָׁלָם גַּעֲפִתְיָהָנְטָן. סְאיַן בְּדוֹקָ וּמְנוֹזָה. קְרִיעָה-עַכָּר פֿוֹן רֵי שְׁמֻעוֹן בְּזִיוֹחָאָס קְבָּר, גּוֹטָ פֿאָר גַּאלְשִׁיטְיָנְעָר, פֿאָר גַּעַלְוָסְכָּט, פֿאָר לְאָקְסִירָן, שְׂוֹוָאָרָצָעָר קְרָאָמְפִּינְגְּעָרְלָעָן פֿוֹן הִירְשָׁהָאָרָן, ווֹאָס טּוֹטָ וּוּיטָעָק אָזָן בְּרָעְכָּנִישׁ פֿוֹן קְרִיעָאָז, פֿוֹן דִּי גַּעַלְעָנְקָעָן זְפָאָר. טְרִיבָּעָן, שְׁטָעְרָנְשִׁיס — אִיז סְיַקְוָל בְּיַמִּים רָופָא גַּעַוָּאָרָן אֵי ווּיְהָן, אֵי טִיף — פְּלָעָלְלִי קְאָלִירָן: הִימְלָ-בְּלוּי, רַעֲגָנוֹבָגָן, רְוִית וּוּיְהָן, וּחְלִילָה, נִישְׁתָּמְפִּילְזִין. רְוִיטָן שְׁטָעְרָנְשִׁיס אִיז מִיְּין נִיקְסָ צָוָעָן. ווֹעָן סְבִּיתָ-הַמְּקָדְשָׁ אִיז אֵין פְּלָאָמָעָן גַּעֲשָׁתָאָנָעָן, הָאט גָּאָט בְּרוֹן-הָוא גַּעֲנוֹמָעָן הָאָגָּוָלָעָן מִיט שְׁטָעְרָנְשִׁיס. דָּעָרְפּוֹן, פְּרִיְּהָן, דִּי דְּוִיְּקִיטִּיט. טּוֹט אַ קְיִמְפּוּטָאָרָן שְׂוּעוֹר צָוָם קִינְדָּה מַעַרְזָעָן, אֵיז גַּעַנְגָּעָן מַעַן זָאָל דָּעָם שְׁטָעְרָנְשִׁיס דָּעָר יוֹלְדָה אַוְיָפּן גַּיְינָן, אֵיז גַּעַנְגָּעָן מַעַן זָאָל דָּעָם שְׁטָעְרָנְשִׁיס דָּעָר יוֹלְדָה אַוְיָפּן נַאֲקָעָטָן לִיְּבָעָן, אָזָן דָּעָר שְׁטִינָן נַעֲמָת פּוֹנְקָעָן שִׁיטָן, טּוֹט לִיְּהָתָן מִיט אִירָעָ טַעַכְתָּר, בְּאָגָרִיסָן, בְּאָגָרִיְזָן אָזָן דָּעָם קוֹיְמָעָן וּוּיְיָזָן. קוֹמָט, פְּרָוּמָעָן וּוּבְּעָר, צָוּ לְוִיפּּן אָזָן גִּיכָּעָר קוֹיְפּּן — מציאות, מציאות!

און איז די וויבער האבן זיך גענו מען קלַיבִּין אֲרוֹם דעם רופא, האט ער זיך אַ בוֹג געטָן צו אַ יונְג ווֹיבֶּל מיט אַ "פֿעַקְדִּי" אָונְטָעֶר דער נָזָן אָוֹן אַיר אַיְנְגָעָרוּוּמֶט, אַו אַלְעַ האָבָן זיך צַעַשְׁמִיכְלֶת:

— עַנְן, טְרֻעָפֶט זיך בַּי אַ פְּשָׁר ווֹיבְּכָעַן אַן אַומְגַּדְּיָן, אַ צְוַיְּיָטָע גַּעַמְט דָּאַס שְׁלוֹם-בֵּית צַיְּ, אַיְוֹ דַעַר ווֹיטָעֶר שְׁטָעָרָן. שִׁיס דַי בְּעַסְטָע סְגוּלָה דַעַם מַאנְס הַאָרֶץ אַומְצָקָעָרָן.

בְּשַׁעַת דַעַר רֹפָא, דַעַר פְּאַלְיָאַק, האט זיך גַּעַוּצְלָט, האָבָן עַטְלָעָכָע ווֹיְבָעֶר צְוַגְּעָפִירֶט צו אַיְם דַי מַוְתָּעֶר מִינְן קְרָאָנְקָן קִינְהָה. דַעַר רֹפָא האָט בְּאַקְוּמָט דַי קְרוּמָע פִּיסְלָעָר, דַיְן ווַי שְׁטָעַקְעַלְעָר, דָאַס אַיְפְּגָעָלָאַפְּעָנָע בַּיְיכָל אַיְן אַזְג געטָן צו דַעַר מַוְתָּעֶר:

— ווֹאָס שָׂאָט דַעַם קִינְד?

— סְחָצֶט דַעַם רִיפְּקוּכָן.

— דַעַם רִיפְּקוּכָן? — האט דַעַר רֹפָא אַוְיפָּן אַרט אַרוּסִי. גענו מען פּוֹן הַינְּטָעָרָן גַּאֲרָטָל אַ פְּלָעָשֶׂל בְּרָאָנְפָּן, אַ גַּלְעָזֶל, אַ לְאַגְּזָעָטֶל. ער האָט אַוְיסְגָּעַשְׁטָעָקָט צו דַי ווֹיְבָעֶר אַ האָנט, ווּוּ מְטוּבָ�תָה האָבָן זיך גענו מען קלַיבִּין אַיְן גַּעַהָאָלָטָן אַיְן אַיְן פָּאַרְזִיכָּעָרָן — הַאָקָן דַעַם רִיפְּקוּכָן, אַיְוֹ אַ רְפּוֹאָה-שְׁלָמָה!

אַ רְפּוֹאָה-שְׁלָמָה! נִיקְם בַּיְזָעָס!

דַעַר רֹפָא האָט אַ קְרָאָצ געטָן מִיטָּן לְאַנְצָעָטָל אַיְבָעָרָן. קִינְדָּס לְעַפְּלָ פּוֹנָם לִיְנָקָן אַוְיָרָ. סְאיַיְן אַרְוִיסִי אַ טְרָאָפָּן בְּלָזֶט. דַעַר רֹפָא האָט דָאַס טְרָאָפָּן בְּלוֹט אַרְיְנְגָעָלָאַטָּס אַיְנָם גַּלְעָזֶל. בְּרָאָנְפָּן אַיְן עַס אַוְיסְגָּעָמִישָׁט מִיט אַ פֿינְגָּעָר. מִיטָּן נָאָסָן פֿינְגָּעָר. נָעַר האָט ער אַ וּוֹיְש געטָן אַיְבָעָרָן קִינְדָּס לְיַפְּעָלָעָר. אַיְן אַזְג ער האָט מִיטָּן בְּרָאָנְפָּן גענו מען רִיבְּבָן אַיְן שְׁמִירָן דָאַס אַוְיָס. גַּעַלְעָאַפְּעָנָע בַּיְיכָל, האָט זיך סְקִינְד אַזְוִי צַעַשְׁרִיעָן, זיך אַזְוִי

גענו מען ווארטן און שלידערן, אז די מוטער האט זיך גע-
לְאָזֶת לְוִיפֵּן מִיטֵּן עַופְּהַלְעַץ אֲהַיִם.

פָּוֹן צְלָעַ זַיְתֵּן האט מען געלְאָזֶת ווַיַּטֵּן :

— די לְצִים ! די פְּרָאָגָעָר לְצִים קְוֹמָעָן !

וואו אַ ווִינְקֵלַעַר, ווֹ אַ בְּאַהֲלַעַטְעַנְיִישׁ — סְקִילְיְנוֹאָרג, ווֹי

טְרַעַנְדְּלַעַר, האָבָן זיך אַ שְׂאָט גַּעַטְוֹן מִיט גְּעוֹזָנָג :

פְּלִיאַת,

טְרַאַמְּפִיטִיט,

שְׁפִילּוֹוִיבָּג,

סְקֻומָּעָן, סְקֻומָּעָן די פְּרָאָגָעָר לְיִיט !

די לְצִים האָבָן גַּעַטְרִיבֵּן שְׁפָאָס מִיטֵּן קְלִיְנוֹאָרג, דָעַר
שְׁטָאַלְגְּנְגִיעָר האָט מִיט די בּוֹשָׁלַפִּיס גַּעַשְׁפְּרִיזָט אַיבָּעָר די קִינְ-

דָעַרְ

עַפְּלַעַר, זַיְיַעַרְבִּין : — אַיְן שְׁוֹלְשְׁטוֹב, קְלִיְינָעַ מִיזְקָעַפַּט, עַכְבָּרָאַשִּׁים ! אַיְן שְׁוֹלַ-

שְׁטוֹב !

סְקָאָרְלִיקָּל האָט גַּעַשְׁמִיכְלַט אָסָם עַוְלָם, זיך אַונְטְּרָגָעַ-
וּגְגָעָן :

מיינָעַ הָעָרָן — — — אַיְךְ בָּאָצִיגַג זַאֲכָן,

וְאָסָמָכָן יַוְגַּן אָוֹן אַלְטַ לְאָכָן.

די פְּרָאָגָעָר לְיִיט זַעַנְעָן פָּאָרְשְׁוֹונְדָן אַיְן טְוִיעָר. אַג חְבָרָה
בְּעַטְלַעַר האָבָן זיך אַלְאָזֶן גַּעַטְוֹן נָאָךְ די לְצִים, גַּעַוְאָלַט אַרְיִין
אַיְן הוּוּת. מִיט פָּעָרָד אָוֹן שְׁוּוֹלֵד האָבָן די צְוּוֵי מְשֻׁרְתִּים קְרִיקָ-

גַּעַהְאַלְטָן דָעַם אַנְלִיְּפָט, אִים גַּעַטְרִיבֵּן, זיך גַּעַרְדִּיצָט :

— אַיְן טְאַנְצְּשְׁטוֹב הָלִין צִיט, מיינָעַ גְּרָאָפָן אָוֹן שְׁלַעְפּוֹעַק !
אַיְן טְאַנְצְּשְׁטוֹב ! דָאָרָט טְוֹט מַעַן בֵּי אַגְּדָעָקָטָן טִישׁ סְאָרוּוִידָן
הִינְגָּר אָוֹן פִּיש !

— הִינְגָּר אָוֹן פִּיש ! — האָט אַגְּלַעַר בְּעַטְלַעַר, לְיַוְתֵּן תִּילְגָּז
אַג פָּאַלְיִאָק, אַיבָּעָרְגָּעְקוּרְוָמֶט דָעַם מְשֻׁרְתִּים אָוֹן אַרְוִיסְגָּעְווֹאָרָפָן אַג

איט אַלְיִזְיקָן אַרְבֶּל — גיט אונגה אורהחים, עצות, אַ שטעכעניש
איט אינ די פֿלייצָעט!
— אַ גְּרִימְעַנִּיש אַין די גַּעֲדָרִים! — האט זיך אַ צוֹוִיטָעָר
אַרוֹיְסְגָּעוֹרְקָט.
— עַפְּן זָאָלָז אַים די וּוּלִים! — האט אַ דְּרִיטָעָר אַ זָּאָן
געטָוּן.

דער משות האט אַ שפָּאָרָע געטָוּן סְפָּעָרָד. דער שילֵך האט
זיך אוֹיְפָגָעַשְׁטָעַלְט אַוִּיפָּדִי הַינְּטָעַרְשָׁטָע פִּיס. זיך גַּעֲטָאָן אַוִּיפָּדִי
די בעַלְשָׂעָר, ווֹאָס האָפָּן אַפְּגָעַזְוִיגָּן. דער משות האט זיך צַעַ.
ברומט:

— גַּעַגְגָּנוּגָּן, שְׁלַעְפּוֹעָק! גַּעַגְגָּנוּגָּן הַיְנָט! קִין שְׁלַטָּן!
קִין צְעַנְקָעָן אַין רִיסְן!
אוֹן אָז דער אַנְגַּיוֹף אַיז אַרְיְבָעָר אַוִּיפָּדִי דער צוֹוִיטָעָר זַיִיט
גַּאָס, האט דער גַּעַגְּעָר בעַלְעָד זיך צְעַוְוִינְטָלְט מִיטָּן לִיְּדִיקָן
אַרְבֶּל. ער האט גַּעַעַפְּנָט אַ מְוַיֵּל מִיט שִׁיטָּעָרָעָז צִיָּן אוֹן גַּעַנוּמָעָן
איְבָעָרְקִיםָּעָן דַּעַט משות:
— קִין צְעַנְקָעָן, קִין רִיסְן — — מִיר, הַיְנָט, וּוּלְזָן
אוֹיפָּדִין קִבר שִׁיסְן! אוֹיפָּדִין בָּאַלְעָבָאָס קִבר שִׁיסְן!

די פְּרָאָגָעָר לִיְיט האָפָּן זיך גַּעַשְׁעָרט איְבָעָר גַּאנְגָּע, גַּעַ
וּעַלְבָּטָע קָאָו יִדְאָרָן. זיך גַּעַהוּבָן איְבָעָר פִּינְסְטָעָר שְׁוּנִינְדָּל-טְרָעָפָּ,
גַּעַעַפְּנָט דָּא אַ טִּיר, דָּאָרָט אַ טִּיר, בִּזְוקָה זַיִּינְעָן אַרְיִין צָוָם
ריְיכָן בעַלְאָטָעָר. צִימָעָרָן — בְּרִיאְתָּע, לִיכְטִיקָע. אַנְדָּעָרָע אַזְוִי בְּרִיאְתָּ
אוֹן לְצָנָג, אָזְזָעָן ווֹאָלָט גַּעַקְאָנָט אוֹיסְדָּרְיִיעָן מִיט אַ פִּירְעָרְדִּיק
גַּעַשְׁפָּאָן. הוֹיסְן, ווֹ די דִי גַּעַבְּיִידָעָה האט אוֹיטְגָּעוֹזָן שְׁמָאָל, ווֹאָלָט
קִינְעָם נִישְׁט אַיְנְגָעְפָּאָלָן, אָזְזָעָן אוֹ אַינְעָוְוִינִיק אַיז אָזְזָעָן גַּעַרְאָמְץִיט,
פְּזָאָה רְחַבָּת.

אין אין זאל האבן זיך געליליבן מאנסביבן, אין א צוויתן — וויבער אין מיזלען. אינם אלקער, לעבן וויבערשן זאל, האבן די פראנגער לצייט אויסגעפּרוֹוט זיעירע שפֿיל-פְּליַם, איבער-געזאגט און איבערגעזונגען זיעירע "שטיַיק", זיך גענרייט איבער-צושטינן די ארטיקע רעננסבּוֹזעָר קאמערץָן. די רעגענסבור-גער "פּחוֹת" האבן זיך געליליבן אינם אלקער לעבן די מאנסביבן. לִיבּ מיט זינע אַרוֹיסַהָלְפָּר האבן אַנְגַּעַשְׁטָלְטָט די חעלזער, געזאגט שטיַיקער פּון "שְׂמוֹאַלְ-פּוֹךְ" מיט אַנְגַּעַנְקָעֶר שטימ.

דער לִיכְטִיקָעֶר פָּאָרְגָּאָכֶט אַיז גַּעַשְׁתָּאָנְגָּעָן אַין די שְׂמָאַלְעָן, אַפְּעַנְגָּעָן פְּעַנְטָאָר. מַעֲנָשָׂה, מַעֲפָה, שְׂטִיקָעָרִיעָן — אַלְּץָהָאָט גַּעַן, שְׂטָרְצָלְטָט מִיט יְעַנְדָּר וּזְאַקְסְּעַנְדָּר וּזְאַרְמָקִיָּט, וּוֹעֵן די זָוֵן הַאָלָט זַיְן אַין זַעַן. אוֹיףּ ווִינְקְלִי-טִישְׁלָעָךְ האָבָן שְׂוִין גַּעַפְּרָעָנְטָט שְׂוּעָרָעָ, זְבָעָרָנְעָ קְאַנְדָּעָלִי-אַבָּרָעָם, גַּעַבְּרָעָנְטָ, אַבְּעָרָנְטָ גַּעַלְוִיכְּטָן, בְּלוֹוִוָּוְוָן די פְּלָעַמְעַלְעָר, פָּאָרְחָלְשָׁטָאָר, האָבָן זיך גַּעַשְׁפִּיגְּלָט אַין די זְלָבְּרָנְעָ רָעָרָן.

מוֹישָׁלְ קְרָאָקָעָר אַיז גַּעַלְאָפָּן פּון אַין קָאָמָעָר אַין דָּעָר צוּוִיטָאָר. סְאַיז אִים גַּעַנְאָגָנְגָּעָן אַין לעָבָן צְוִוִּיפְּצָוּפִּירָן לִיְבָן מִיט פִּישְׁלָעָן. בִּידְעָה האָבָן זיך גַּעַקוּוּנְקָלְטָט. לִיבּ האָט קִין אַנְדָּעָר נָאָמָעָן פָּאָר די פרָאָגָעָר לִיְטָ נִישְׁתָּגְּהָאָט, וּוֹי "דָּאָס גַּעַבְּנִינְטָלְצִים", "די פרָאָגָעָר רִיקִים".

פִּישְׁלָל ווִידָּעָר, ווֹאָס האָט זיך שְׂטָעָנְדִּיק גַּעַמְאָכֶט פָּאָרְגָּעָסֶן לִיְבָט נָאָמָעָן, אִים גַּעַרְופָּן: "דָּעָר גַּאוֹתָן, ווֹאָס שְׂרִיבְּטָט פָּאָר אַלְטָעָ ווּבָעָר אָוֹן רְכִילָה-טְרִיבָעָר", — עָר, פִּישְׁלָ, האָט אַין תָּוָךְ זיך שְׂטָאָרָק גַּעַוּאָלָט בְּאַקְעָנְעָן מִיט לִיְבָן.

מוֹישָׁלְ האָט אַ נָּעַם גַּעַטְוֹן זַיְן אַמְּאַלְיִיקָּן חָבָר, זַיְן גַּעַלְאָזָות מִיט אִים גַּעַרְעָמָט. פִּישְׁלָל האָט גַּעַמְאָכֶט אַ מִינְעָ, וּוֹי עָר ווֹאָלָט נִיט גַּעַוּוּכָט, ווֹהָהִין מוֹישָׁל פִּירְט אִים, זַיְן זַעַנְעָן נִיט דְּעַרְגָּנָן-גַּעַן צְוִוִּיתָן אַלְקָעָר, אָוֹן מוֹישָׁל האָט אַ רְוָף גַּעַטְוֹן :

— ר' לִיבָּ!

לִיבָּ, מיטן אַנְגֶּלְיִק פֿוֹן אַ רָּאַשְׁ-יִשְׁבָּה, אַיְזָ אַרְוִוִּס פֿוֹן גַּלְּ-
קָעֵר. דָּעֵר שְׂוֹאַרְצָעֵר רָאֵק מִיט פְּאַלְדָּן אַוְן פְּעַלְדָּעֵר, וּוֹאָס הַאָט
דָּעַרְגְּרִיְּכָט בְּיוֹ דִי קְנִיְּהִוִּין, הַאָט וִיךְ פָּאַרְשְׁפְּלִילְעַט אַרְוֹם הַאָלְזָן
מִיט אַ בִּינְעַרְנָעָם קְנָאָפָּ, גְּרוּיס וּוּי אַ רִיכְבְּתָאָגָעָר. סְפָנִים, וּוּוִיט
אַוְן דָּוְרְכִּיכְטִיק, אַיְזָ גְּעוּוֹן אַיְנְגְּעַרְעַמְתָּ אַיְן אַ שְׂוֹאַרְץ זִידָן
בְּעַרְדָּל, וּוּ יַעֲדָעַ הַאָט הַבְּיִם קְלֻעַנְסָטָן בְּלָאָזָן זִיךְרָן גַּעַ-
וּוִינְטְּלָט.

— סְאַיְזָ פִּישְׁלָן זְינְגָעָר פֿוֹן דִי פְּרָאָגָעָר לִיבָּ! — הַאָט מַוְיִישָׁל
פָּאַרְגְּעַשְׁטָעַלְטָ פִּישְׁלָעָן אַיְזָ זִיךְרָאָקָן, מַעַן זָאָל זִיךְרָ אַוְיִפְּן אַרְטָן
נִישְׁתָּ צְעוּוּרְטָלָעָן.

— גַּעַהְעָרטָן, גַּעַהְעָרטָן — הַאָט לִיבָּ אַרְיִינְגְּעַשְׁטָעַקְטָ פִּישְׁלָעָן,
אַזְוִי, פְּלָאַחְרִיךְ, דִי שְׁפִּיצְ-פְּינְגָעָר — וּוֹאָס טָוָט אִיר בְּרַעְנְגָעָן, פְּרָאָ-
גָעָר לִיבָּ? פְּרִישְׁ גַּעַבְעָקָס?

— קְיִין גַּעַבְעָקָס — הַאָט דָּעֵר נִישְׁתָּ הוַיְכָעָר פִּישְׁלָן זִיךְרָ אַ
בְּלָאָזָן גַּעַטְוֹן, זִיךְרָ אַצְּיִ גַּעַטְוֹן, אַיְזָ גַּעַוְאָרָן אַיְזָ הַיִּיךְ מִיט
לִיבָּן — קְיִין גַּעַבְעָקָס, ר' לִיבָּ. קְלָטָן וּוּוִין טָוָן מִיר פִּירָן — דָעַם
גַּעַטְוֹן, אַלְטָן הַיְּדָעַבְּרָאָגָטָן, דָעַם גַּוְטָן אַלְטָן דִּיטְרִיךְ.

— הַיְּדָעַבְּרָאָגָטָן, דִּיטְרִיךְ — — אַלְטָעָר וּוּוִין? — הַאָט
לִיבָּ זִיךְרָ אַ קְרִים גַּעַטְוֹן — אַלְטָעָה הַעֲנָעָר, דִי גַּעַבְן וּוּדָעָר
פְּלִישְׁ נָאָךְ שְׁמַאְלָץ!

דִי מַרְאָה אַיְזָ פִּישְׁלָס פְּנִים הַאָט זִיךְרָ גַּעַפְּיִיטָן. (עַד הַאָט זִיךְרָ
פָּאַרְלִוִּין פָּגָר דִי קְאַמְעַרְאַדָּן, וּוֹאָס הַאָבָן זִיךְרָ גַּעַהְעָלָטָן אַיְזָ
קְלִיבָּן צָרוּם אִים. אַט אַיְזָ רְיוֹזִין, אַט דָעֵר שְׁטָאַלְצְנִינִיעָר אַיְזָ
אַט דָאָס רְוִיטָע בְּחוֹרְלָ, זְלָמָן, וּוֹאָס הַאָט אַנְגְּעַשְׁרִיבָן «אַמְנוֹן אַיְזָ
הַמְּרָ». וּוֹאָס פָּאַרְרִיסְטָ עַר אַזְוִי דִי נָאָה, דָעֵר גְּרוּיסְטָר לִיבָּ?
אַיְזָ צָוּ עַר אַיְזָ מִיט אַקְעָפָט — הַעֲכָעָר אַיְזָ וּוֹאָס? עַר, פִּישְׁלָן,
זִיךְרָ שְׁטָעַנְדִּיקָ מִיט אִים אַוְיִסְגְּלִיכְ!

געעהלטן די בייסיקע, הארבע ווערטעל, וואס זענען בי איט געלען אויך דער שפיז צונגע. אין וואס לענגער לײיב האט גע- רעדט וועגן קיניג דוד, זענען יהודה המכבי, וועגן בר' פוכבא, אלץ אויסגעוועפטער זענען געווארן די איגענע הארבע ריד, אין ער, פישל, אויז ווי דורך אַ בושאָפּ, אַרְיִינְגְּנְעַצְּזִין געווארן אין דעם שמעעס, האט זיך צווגעהרט מיט אַפְּעַנְעָ אַוְיעָרָן.

לײַיב האט געווארט אַ קְלִינְקִיט — פישל זאָל צונגען אָז קיניג דוד, אָז יהודה המכבי, זענען געווען אַזְוִינְעַ שְׂטָאַלְצָע וְיִיְהָ גָּנְטָן, ווי די דִּיטְשָׁע קִינְגִּן אָזְ פִּרְשְׁטָן. אָז בְּתַ-שְׁבָע ? אָז פּוֹרְגְּלִיךְ מִיט בְּתַ-שְׁבָעָן, וואס פָּאַרְעַח פְּנִים האָפָּן שְׁוִין גַּעֲקָאנְט האָפָּן די שיינְעַ קְרִימְהִילְד, די נָאָךְ שְׁעַנְעַרְעַ בְּרִינְהִילְד ? ווי זָגַט קִינְגִּג דוד בֵּי לְיִיְבָּן אַיִּין "שְׁמוֹאֵל-בּוֹן" : "בְּתַ-שְׁבָע ? אָז האָבָּבָן בֵּי מִינְעַן צִיְּטָן קִין שְׁעַנְעַרְעַ מַעֲנַטְשָׁ גַּעֲזָעָן !"

— אָז פִּישְׁלָאָזְגָּט, דָּאָס אִיךְ, רְיוֹזְלִין, בֵּין די שְׁעַנְטָע ! —

הָאָפָּן רְיוֹזְלִין אָזְגָּד אַ פֿינְקְלָ גַּעֲטָוָן.

— די שְׁעַנְטָע, די שְׁעַנְטָע ! — האָט סְקָאֶרְלִיךְ אַונְטָעָרָה

געכָּאָפָּט, אָזְנְבָּה אַ פְּנוּפָּה האָט זיך צְעַלְאַכְּט.

פִּישְׁלָאָזְגָּט האָט נִישְׁתְּ גַּעֲנַטְפָּעָרָט. די שְׁעַנְדִּיקָּעָ חַזְכָּה אָז ערְגָּעָץ ווּ אַפְּגָּעָרְגָּעָן, אָז עַר האָט זיך מִיט אָז אַמְתָּה דֻּרְפְּלִטְטָן קְלִעְנְעָר, אָז גַּעֲשְׁתָּאָגָּעָן פָּאַר לְיִיְבָּן ווי אַ גַּעֲוָלָן פָּאַר אַ מִינְיָן סְטוּרָה. אָז לְיִיְבָּן וואס האָט נִישְׁתְּ אַוְיגָעָהָרָט רְעָדָה, שְׁוִין גַּעַ. האָט אוֹיפְּ זִין זִית אַלְעָאָקְמָעָרָצָן, האָט פָּאַרְעַנְדִּיקָּט מִיט אַ בִּיאְיָוָר :

— אוֹיבָאָזְוָי, אוֹיבָאָמִיר, קְאַמְעָרָצָן, האָפָּן יָאָזְוָא שְׁירָוֹת, וואס דָּאָרְפָּן מִיר יִדְיִישָׁן אַ הִלְדָעָרָאָנט, אַ דִּיטְרִיךְ, ווען מִיר האָפָּן אַז אִיגָּעָנָעָם דוד, אַ יהָודה המכבי, אַ ברְ-פּוּכְבָּא ?

— גַּעֲרָעָלְט !

— רְיִיְבָּן אַז גַּעֲרָעָלְט !

— ווֹוֹוֹצֶט, ר' לִיְיבּ! — הָאַטּ רְווִוְוִילִין אַ נָּעַם גַּעֲתָוּן דָּעַם
מִינִינְסְּטָעֵר אָונְטָעָרֵן אָרָעֵם.

בערל שמש האט אויסגערטוּן:

— ר' יְוִוְוִילְמָאָן רְאֹזְהַיִם, אָונְגָעָרֵר פְּרָנֵס וּמְנַחָּג קְוָמָט!
אַיִנְסָמָזֶל, וַיְיַדְיַיְמָאָן זְעֻמָּן גַּעֲזָעָסָן, אַיְזָגָעָרָן אַ
טוּמָלָן. דִּי רְבָנִים, דָּעַרְדָּאשְׁ-יִשְׁיבָה, דָּעַרְמַחְוָתָן פָּן סְטָאַמְבָּפָּן,
דָּעַרְחַתָּן מִיטָּדִי בְּחוּרִים, דִּי אַגְּנוּעָעָעָן מְחַפְּגָנִים אָוָן בָּאַלְעָבָּאָן.
טִים, — אַלְעָהָאָבָּן וַיְיַדְיַיְמָאָן גַּעֲנָמָעָן אַוִּישְׁטָעָעָן. פָּן
צְוִוִּיטָן זָאָלָהָאָבָּן וַיְיַדְיַיְמָאָן אַשָּׁאָט גַּעֲתָוּן יְוָגָעָמָעָן. זַיְיָהָאָבָּן
זַיְיָגַעַטְרָאָגָן אַיְן דִּי קָאַלְיִירָטָע, זַיְיָדָעָעָן קָיִידָעָר, וַיְיַדְיַיְמָאָן. דָּעַרְ
הַוִּיפְּטָמְחָתָן, בָּעַלְאָסָעָר, הָאַטּ אַהֲיָבָה גַּעֲתָוּן פָּן טִישָׁ אַבְּרָעָעָן.
דִּיקָעָקָאנְדָעַלְיִיאָבָּרָע אָוָן זַיְיָגַעַלְאָזָטָן צָוָם אַרְיִינְגָּגָן מְקָבָלָ-פָּנִים
זַיְיָן דָּעַם חַשְׁיבָן גַּאָסָט. לְעַבְנָן אִים אַיְזָגָעָוָאָקָטָן סְיוּוּבָן,
גִּימְכָעָן, אַגְּעַשְׁתָּעָלָהָפָּן וּוַיְיַסְּטָן זַיְיָ, פָּן נָאָרָה וּוַיְסָעָרָן אַטְעָסָעָס,
וּוֹ פָּאָלָד אָוָן פָּעַלְדָּהָאָבָּן גַּעֲרוּשָׁתָן, הָאָבָּן גַּעֲפְּנִיקָּטָן, טִיפְּעָרָן
גַּעַמְאָכָט דִּי שְׂוֹאָרְצָעָאָיָגָן, וּוֹאָסָהָאָבָּן דָּעַרְמָאָנָט וּוַיְיַעַט לְעָנָן.
דָּעַרְ. אַוְיְפָן אַוִּיסְגָּעָלְלָאָרָטָן הָאָלָהָן, וּוַיְיַסְּטָן זַיְיָ אַוִּיסְגָּעָוָעָטָעָן מִילָּהָן,
שְׁנִירְלָעָךְ פָּעָרָלָן. פָּעַרְעָלָעָךְ, וַיְיַדְיַיְמָאָן, פָּעַרְעָלָעָךְ, וַיְיַדְיַיְמָאָן, פָּעַרְעָלָעָךְ,
וַיְיַדְיַיְמָאָן, וַיְיַדְיַיְמָאָן הָאַטּ אַוִּיסְגָּעָפְּלָעָמָלָט. גַּעַטְרִיפְּטָן מִיטָּ
טְרָאָפָּנָס דָּעַנְבָּוִיגָן. מִאָן-וּוַיְיַבָּהָאָבָּן זַיְיָ אַיְבָּרְגָּעָקְיָקָט. בָּעַלְאָסָעָרָס
אוֹגָן, זַיְיָן דִּינָעָ, גַּרְוִילְעָכָעָבָאָרָדָן, אַלְעָזָהָאָט אַוִּיסְגָּעָלְלָוִיכָטָן. אַוִּיחָן
אַזָּאָט גַּעַהְוִיבְּעָנָעָם גַּסְטָהָאַט עָרָ זַיְיָ נִישָׁת גַּעַרְעָכָט. בָּעַלְאָסָעָרָס
אַזָּאָט גַּעַהְוִיבְּעָנָעָם גַּסְטָהָאַט עָרָ זַיְיָ נִישָׁת גַּעַרְעָכָט. וּוֹאָסָהָאָבָּן
הָאַטּ אִים צְוָאָעָטְיִילָט דָּעַם גַּרְוִיטָן כְּבוֹדָן, אַוִּיפְּצָוָנָעָמָעָן בֵּי זַיְיָ אַיְזָגָעָרָן
הַוִּזְנָהָרָן ר' יְוִוְוִילְמָאָן רְאֹזְהַיִם, דָּעַם יְדִישָׁן "מְנַחָּג וּפְרָנֵס", וּוֹאָסָהָאָבָּן
שְׁטִיטָן פָּגָרְמָלְכִים, פָּאָרְקִיְּסָאָרִים.

יְוִיסִילְמָאָןשׁ לְיִיבַּ-מְעַנְּטַשׁ, אַ גְּעוּוּקְטִיקָעַר פָּאַרְשִׁוֹן, אֵין גַּעַן
וְעַן גַּרְיִיט אַרְאַפְּצָנוּגָעָמָעַן פּוֹנָם בָּאַלְעַפְּאָס אַקְסְּלָעַן דֻּעַם לְוִיּוֹן
וְעַגְ-מְאַנְטָל. יְוִיסִילְמָאָן אָפְּבָר אֵין גַּעֲבְּלִיבָן שְׂטִינָן אַינָם מְאַנְטָל,
וְוּ סְגַעַלְעַעַד רַעַדְלַ — דַּעַר יְיִדְשָׁעָר צִיכִין — אֵין נִישְׁתָּגָעָן צָוָן
וְעַן. דַּי שְׂוֹאַרְצָעַ קְלִיּוֹלְעַר אַרְוָם דַּי בָּאָקָן הַאָבָן צְגַעַנְעַבָּן
חַשִּׁיבָות דֻּעַם יְיִנְגָּן פְּנִים, וְוּ דַי גַּרְוִיעַ אַרְגָּן, וְוּאָס הַאָבָן גַּעַן
בְּלִיקְטַ מִתְּעַשְׁנָות אֵין אַיְסְדוּרַע, הַאָבָן גַּעֲחָצָט צָוָן זָאנָן :

— צָי וְוּאָס אַזְוָן כְּבוֹד ?

אֵין אַז דַּעַר מִשְׁרַת הַאָט צְגַעַנְעַבָּן דַי קְאַנְדָּעַלְלִיאַפְּרָעַ, הַאָט
יְוִיסִילְמָאָן גַּעַלְאָוֹת וּוַיְסִין, אַז עַר אַיִלְתַּ וִיךְ, אַז עַר הַאָט קִיִּין
צִיְּתַ נִישְׁתָּה, אַז עַר בְּלִיְבַּט אֵין רַעֲגָעָנְסְבָּוֶרֶג אַ שְׁעָתָה, הַעֲכַסְתָּנָס
אַנְדָּעַרְתָּחַלְבָּגָן, אַז עַר פְּאַרְטַּ מִיטָּן יְיִנְגָּן קְוּרְפִּירְשָׁטַ קִיִּין בִּיעָרָן.
עַר, יְוִיסִילְמָאָן, הַאָט קוּיִם גַּעַפְּוָעַלְטַ בִּים קְוּרְפִּירְשָׁט, רַזְאַל וִיךְ
אַפְּשַׁטְּעַלְןַ אֵין רַעֲגָעָנְסְבִּירַג. בָּעַלְאַסְעַר דַּאֲרַף פָּאַרְשְׁטִין, אַז דַי
חוֹפֶה אֵין בְּלוֹיזַ אֵין אַיְסְרוּידַ. מַעַן רַעַדְטַ שְׁטָאָרָק וּוּנָן אַ גִּירְוִישַׁ
פִּין רַעֲגָעָנְסְבָּוֶרֶג. סְאַרְבָּעַטַּ פִּינְטְּעַרְעַ כּוֹחָות — דַי פִּירְשְׁטַין קְוּנִיַּ
גּוֹנְדָע, גְּלַחִים, מְשׁוּמְדִים אֵין סָתָם שְׁוֹנָאִיְ-יִשְׂרָאֵל. דַּאֲרַף רַעֲגָעָן
בְּוֹרָגַ הַאָבָן אַ צָּה, אַן אַיְגָעָנָם צָה. אֵין קְוּרְפִּירְשָׁט קָאַלְקָאַן
הַיְנִינַט, מְאַרְגָּן וּוּדָרָן קִינְגַּן. דַּעַרְבִּיְבָרַ דַּאֲרַף בָּעַלְאַסְעַר הַיְיִסְן
גְּרִיטַין אַ טִּישַׁ, וְוּ פְּאַר אַ מֶּלֶךְ. דַי בָּעַטְעַ פְּרַעְמָדָע וּוּיְנִינָן, דַי
גְּרָאַסְטַעַ פְּרוּכַתַּן. אֵין דַּעַרְעַיְקָר — צְגַוְרִיטַין אַ טּוֹיְטַן-טָאנָן. דַעַר
קְוּרְפִּירְשָׁט הַאָט לִיבַּ צָוָן, וְוּ יְיִדְן טָאנָן דֻּעַם טּוֹיְטַן-טָאנָן.

סְאַיִן גְּעוּוֹאָרָן אַ טִּימָל. מַעַן הַאָט פָּאַרְגָּעַטַּן אַן דֻּעַם חַתָּן,
אַן דַּעַר פְּלָהָה, וְוּאָס זְעַבָּן פָּאַרְלִוִּין גַּעַשְׁטָאַגָּעָן צְוִישַׁן דֻּעַם
אוּפְּגַעַה-יִתְעַרְטַן עַולְמַן. דַי פְּלָהָה — אַיְגָן שְׂוֹאַרְצָעַ, הַאָרְ לִיכְטִיקָעַ
צָע — אֵין וּוּיְסִין אַטְלָעַט. דַעַר חַתָּן — אַיְגָן בְּלוֹיזַ, הַאָרְ לִיכְטִיקָעַ
— אֵין שְׂוֹאַרְצַין סָמְעַט. זַי — דַי, גַּאֲרַ דִּינַ — צְעַבְּלִיטַ צְוּוִיגַ,
הַאָט וִיךְ אַ בִּיגַ גַּעַטְוַן צָוָם חַתָּן, עֲפָס אַיְגָעָרוּוִימַט אֵין אַיִם

געגעבן אַ קנייפל זאלץ, אַ סגולה פֿאָר נישט-גוטע זיינע גלאַ-
טייקע באָקן האָבן זיך ייִנְגְּלִישׁ גערזיטלט.

פֿון די אויל-לאָמְפַּעַן, פֿון די קָאנְדָּעָלִיעְבָּרְעָס, האָט גַּעַ-
פלַּיְצַּט לִיכְטַּט. דאָס לִיכְטַּט האָט זיך גַּעַשְׁפִּיגְלַט אַין די ווֹונֵט,
וּוֹאָס זענען געווען באַשְׁלָזְגַּן מִיט גַּעַבְּלִימַלְט לְעַדְרָעָר, טוֹנְקָלָ-
רוֹיטָס. אַיבָּעָרָן לְעַדְרָע—לאָנְגָּעָן, שְׁמָאָלָע גַּעַבְּלַעַנְעָן, ס'הָאָז זיך
געווען, ווי משה, אַ פְּאָרוּוּטָעָה, אַ גַּעַבְּגַּעַנְעָה, שְׁטִיטָס פָּאָרָן
פְּלַּאָקְעָרְדִּין סְנָה, ווי רות פְּאָלָט בּוֹזָן צוֹ די פִּיסָּה.

קיינער האָט נִישְׁתְּ פְּאָמְעָרָקְט, ווי בְּעֶרֶל שְׁמַחַת האָט אַרְיִינָ-
גַּעַבְּרָאָכָּט די חֻופָּה, ווי ער האָט אַרְיִינְגַּעַבְּרָאָכָּט די קָהְלָשׁ עַ-
אַיְפָּצְשָׁנוֹיְדָן די פְּאָרוּזְגַּלְטָעָ בִּיטְלָעָן, ווּ די גַּדְגַּס פֿון חַתְּנָס
צָד, פֿון דָעַר פְּלָהָס צָד, זענען גַּעַלְעָגָן. קִיְּנָעָר האָט נִישְׁתְּ גַּעַ-
פְּרָעָגָט, פְּאָרוּוֹאָס דָעַר רב שְׁרִיבְּשָׁטָן נִישְׁתְּ די פְּחָוָהָה,

אַלְעָמָעָנָס בְּלִיקָּן זענען געווען גַּעַוְונָדָט צוֹם אַרְיִינְגָּאנָגָן,
וּוּ אַ יְוָנְגָּעָר רִיטָּעָר, בִּינְקָּן ווי אַ שְׁלָזְגָּן האָט זיך אַרְיִינְגָּעָן.
שָׁאָרָט אַין זָאָל, זִין זַיְלְבָּרְגָּעָר שִׁיפָּן-פְּאָגְנְצָעָר האָט גַּעַבְּלַעַנְדָּט,
הָאָט גַּעַפְּנִיקָּט אָוֹן די שְׁוֹ�עָרָדָה גַּעַקְלִימְפָּרָעָט. נַאֲך אַיִּם—
אַ צְוִוְּיִתְּחָאָר, אַ דָּרִיטָעָר, אַ פְּעָרְטָעָר, די גַּעַנְצָעָ לִיבָּה. ווֹאָז האָט
זיך אַוְיסְגַּעַשְׁטָעלָט, דָוְרְכָּגְלָאָזָט דָעַם קוּרְפִּירְשָׁט, נַאֲך נַאֲך אַ
וֹנְגָּן, אַן אַיבָּעָרָגְּעוֹזְקָסְעָנָם, מִיט אַ לעַנְגָּלָעָךְ פְּנִים, ווי בַּיִּ-
אַ פְּעָרָד פֿון אַיְדָעָלָן גַּעַשְׁלָעָכָט. נַאֲך קוּרְפִּירְשָׁט—די שְׁרָרִים
פֿון רַעַגְעַנְסְּפָּרָג. נַאֲך די שְׁרָרִים—די יִידְיָוָשׁ פְּנִים: דָעַר שְׁתְּדָלָן
יּוֹסִילְמָאן, בְּעַלְאָסָעָר מִיטָּן ווֹיְבָ, חַתְּן-כְּלָהָה, די רַבְגִּים, דָעַר
מַחוֹתָן פֿון סְטוֹמְבוֹל.

לְעַמְּלִין זַאֲקָסָעָ, וּוֹאָס האָט גַּעַמְסָחָרָט מִיט „יּוּבְּלָאָטְאָצִיעָ“,
הָאָט דָעַר עַרְשְׁטָעָר אַרְאָפְּגָעָנוֹמָעָן דָעַם הוֹט. אַלְעָ, אַ חְוִץ די
רַבְגִּים, זענען גַּעַבְּלִיבָּן שְׁתִּיְּן אַין די בְּלוֹיזָעָ קָעָפָ, אָוֹן דָעַר
דוֹיטָעָר זָאָל האָט אַרְיִינְגְּצִיטָעָרָט פֿון די ווֹיוֹזָט-גַּעַשְׁרִיְּעָן:

— האָך ! האָך !

אויבֶּן-אָן — דער קורפֿירשַׂט, פָּונְ פִּידַּע וַיִּתְּן — די לִיבָּז
וּזְאָך, די פִּינְקְלִידִיקָע שׁוּעוּרְדָּן, וַיְיַיְהֵן גִּיפְלְדָּאָך, חַתְּן-כֶּלֶה
נָעַן גַּעֲגָנְגָעָן אָונְטָעָר דִּ שׁוּעוּרְדָּן, גַּעֲגָנְגָעָן אָונְטָעָרָן קְלִימָט
פָּער פָּונְ דִּי גַּעַשְׁפָּאָרָעָטָע שְׁטִיוֹלָל, זִיךְ פָּאָרְנִיְּגָטְ פָּאָרְןְ קָוָרָא.

פִּירְשַׁט :

— האָך ! האָך !

אָלְץָהָאָט אוּפְּגָעַצְּשָׁעָרָט -- שׁוּעוּרְדָּן, קָאנְדָּעַלְיאָפְּרָעָם, זִילְ
בָּעָרוּאָרָג, גָּלְאָזְוּוֹאָרָג, הָעָנָט, אָן וּוּרְטָעָר, הָאָבָּן זִיךְ גַּעַדְרִיקָט,
אוּיְגָן — גַּעַלְוִיכְטָן, וַיְיַיְהֵן האָט זִיךְ גַּעַגְּאָסָן אַיבָּעָר זִילְבָּעָרְנוּ בָּעָ.
כָּעָרָס, אַיבָּעָר גַּעַשְׁלִיפְעָנָע גָּלְעָזָע, וּוֹאָס מָעַן האָט גַּעַהְוִיבָּן
פָּאָרְנִיְּגָט, פָּלִיטָהָאָט גַּעַשְׁפִּילָט, פִּישְׁלָהָאָט אָונְטָעָרָגָע.

כָּגַּפְט :

אִיךְ עָפָן מִין מִוְּנָד מִיטָּזָס גַּעַזְוָנָג,
דָּעַם חַתְּן צַו עָרָה, דָּעַרְ פֶּלֶה צַו דָּאָנָק.

הָאָ-הָאָך ! הָאָ-הָאָך !

אוּיסָמָּאָנְסְּבִּילָעָר זָאָל, אוּיסָזְוִיְּבָעָרְשָׁעָר זָאָל. רִיטָעָר,
שְׁרָרִים, בָּחָוָרִים, בָּחָוָרוֹת — אָלְעָהָאָבָּן זִיךְ גַּעַטְרָאָגָן פָּונְ טִישָׁ
צַו טִישָׁ, גַּעַטְרָוְנְקָעָן, גַּעַגְּעָסָן, גַּעַשְׁפָּאָסָט אָוָן גַּעַלְאָכָט אַיְן
אָלְעָר לְוֹסְטִיקִיִּט, אַיְן אָלְעָר פָּאָרְגָּעָנִיגְלִיכִיִּט. טִישָׁ
מָעַן האָט פָּמָעַט נִישְׁתָּבָּאָמְרָקְט, וַיְיַיְהֵן שְׁמַשְׁ האָט
אוּוּקְגָּעָשְׁטָעָלָט דִּי חָוָפהָ, וַיְיַיְהֵן חָאָט אַיְנְגָעְוִוִּיקְלָט אָגְנָעָ.
רָאָלְפָּיְ — אָגְלָעָזְלָמִיט אָשְׁמָאָלְהָעָלְזָל, גָּאָר אָשְׁמָאָלְס — אַיְן
אָגְנָעָזְלָמִיט שְׁטִיקָל לְיְיָוָנָט. קִיְּגָעָר האָט זִיךְ פָּמָעַט נִישְׁתָּבָּאָמְרָקְט
הָעָרָט, וַיְיַיְהֵן דָּעַרְ שְׁמַשְׁ האָט אַיְסְגָּעָרְפָּן :

— מְחוֹתָנִים פָּונְ דָּעַרְ בְּלָהָט צָדָה, מְחוֹתָנִים פָּונְ חַתְּנָס צָדָה,
איַר מְאָגָט גַּעַרְןְ דָּעַם נְדָן צִיְּלָן !

דָּעַרְ מְחוֹתָן פָּונְ רַעֲגָעָנְסְּבָּוָרָג, דָּעַרְ מְחוֹתָן פָּונְ וּרְמִיזָּעָ,

בײַידע חָזֶבֶן זיך שְׁטוּם אִמְעָרְגָּעְקוֹסֶת אָוֹן בָּאַשְׁלָאָסֶן, אָז מָעֵן
דָּאָרָךְ אַיְצָט נִישְׁתְּ צִילָּן דִּי נְדָנֶס, אָז אַיְנָעָר גַּעֲטָרוּיט דָּעַם
צֻוּוּיְטָן.

הבדלות, געלַאָכְטָן פָּוּן ווּאָקְסָס, האָבָן אוּפְּגָעָפְּלָאָקָעָרט:

— צַו דָּעַר חָוֶפֶת! צַו דָּעַר חָוֶפֶת!

אוּפְּפָרִיעָר — פִּידָּל, פְּלִיְּט, יִדְּן-הָאָרָךְ, דָּעְרָנָאָךְ דִּי
מְחוֹתָנִים מִיטָּן פָּאָרְשָׁלְיְעָרְטָן חָתָן, דָּעְרָנָאָךְ דִּי מְחוֹתָנִתָּטָעָס
מִיטָּן דָּעַר פָּאָדְעָקְטָעָר כְּלָתָה, דָּעְרָנָאָךְ סְפִּיקָּל — אַ קְּלָאָפָּ
אָוֹן אַ הִיפָּעָר, אַ קְּלָאָפָּ אָוֹן אַ הִיפָּעָר. וּוּינְטָן דִּי פִּידָּל, וּוּינְטָן
דִּי פְּלִיְּט, וּוּינְטָן דִּי יִדְּן-הָאָרָךְ, פָּאָרְטְּרִיבָּן דִּי רָוּחוֹתָה, דִּי
שְׁדִים, דִּי מְזִיקִין, וּוּאָס טְרָאָגָן זִיךְ פָּוּן צְפָנוֹן, צְעִינָן רִיטָּעָר דִּי
שְׁוּעוּרְדָּן מִיטָּן אַ קְּלִימְפָּעָר. פְּרִיאַיט זִיךְ אַ בָּעַל-מְקוּבָּל: «מְקַשְּׁיָּן
בָּפְרוֹלָאָ», פְּרִיאַיט זִיךְ אַ צְוּוּיְטָעָר בָּעַל-מְקוּבָּל: «לְהַגְּנָן מִן הַשְּׁדִים
מְקִיטִּין בָּבְרוֹז — — ». צְעִוְוִיגָּט זִיךְ פָּוּן צְפָנוֹן אַ דָּעַר מִיטָּן אַ
פִּינְקָלָט, צִיטָעָרָט סְגִּינְמָגָּלְדָּעָנָעָ קִידְשָׁוִן-פִּינְגָּעָרֶל. וּוּינְ
גִּיסְטָן זִיךְ. פְּרִיאַיט זִיךְ אַ בָּעַל-מְקוּבָּל: «מְמַשְּׁיכִין יִן — —
לְפָנֵי חָתָן וּכְלָהָ». בִּינְגָּט דָּעַר חָתָן סְבָּלִיכָּעָ פְּנִים צַו צְפָנוֹן,
צְעִבְרָעָכָט אַן דָּעַר וּוֹאנְטָן סְגָּלְעָול מִיטָּן שְׁמָאָלָן הַעֲלוֹל — מַזְלָן.
טוֹב, מַזְלָטוֹב — אָוֹן אַיְבָּעָרָן קָאָפָּ, אַיְבָּעָרָן פְּנִים, נַעַמְתָּ האָגָּן.
לְעֵן מִיטָּן גַּעֲבָרְעָנְטָעָ וּוּיְץ — לְאַכְטָן דִּי פִּידָּל, לְאַכְטָן דִּי פְּלִיְּט,
לְאַכְטָן דִּי יִדְּן-הָאָרָךְ :

— מַזְלָן-טוֹב : מַזְלָן-טוֹב !

מעָן האָט אַרְוִיסְגָּעָנוּמוּן, דִּי טִישָׂן, דִּי דִיל-טַעַמְּיכָעָר.
דָּעַר רְוִיטָעָר זָאָל אַיְזָוִי מַאְלָ אַזְוִי לְאָנָגָן, צְוּוֵי מַאְלָ אַזְוִי
פְּרִיאַיט גַּעֲוֹאָרָן. אַרְוּם דִּי וּוֹעָנָט, וּוּוּסְטָוּנְקָל-רוּיטָעָ לְעַדְעָר
אַיְזָוִי גַּעֲוָעָן גַּעֲבָלִימְלָט, אַיְזָוִי גַּעֲוָעָן גַּעֲלִיְּשָׁט מִיטָּן גַּילְדָּעָנָעָ פָּעָ
דִּים, זַעֲנָעָן גַּעֲוָעָן דִּי גַּעַסְט. מעָן האָט פָּאָרְגָּעָסָן, אָז סְאָיָן

אַחֲתָנוֹתָה, אָז סְ'אֵינוּ נָאָךְ-וּוָאָסְטָה נָאָךְ דָּעַר חֻוְתָה. בְּעַלְאָסָעָר, סְ'וַיִּיבָּ, דַּי גָּזְנַצְעָ רַעֲגָעָנוֹמָעָן, וּוָאָסְטָה כּוֹרְפִּירְשָׁת לְאָזָות נִישְׁתָּאָפָּה יּוֹסִילָמָעָן, פָּרְעָגָט אִים דָּעַם בָּאָדִירִיט פָּוּן יַעַדְן יִדְיְשָׁן מְנַהָּג.

לְעַמְלִין זַאֲקָסָעָ הָאָט גַּעֲכָפָט דָּעַם הַוִּיפָּט-מְחוֹתָן אַיְן אַ
וּוַיְנַקְלָ. עַר הָאָט אַ שְׁטַעַק גַּעַטְוּן בְּעַלְאָסָעָרָן אִין דָּעַר הַקְּנָט
אָרְיִין אַ קְלִין גָּאָלְדָן זַיְגָעָרָל, גַּאוּצָט מִיטָּ דִּימְעָנָט:

— בְּלוֹיוֹן טַוִּינָט רַיְיכְסָטָאָלָעָר!

— צַו טִיעָר, צַוְפִּילָמָמוֹן — הָאָט בְּעַלְאָסָעָר בְּאָקוֹט
סְ'זַיְגָעָרָל.

— צַוְפִּילָמָמוֹן? — זַעַנְעָן זַאֲקָסָעָ גַּוְלְנִישָׁע אַוְיגָן פָּאָר.
קַעַרְט גַּוְאָרָן אַיְן לְעַמְלָעָר — אַזְּאָג גַּעַשְׁאָנָק וּוּעַט דָּעַר קוֹרָ.
פִּירְשָׁת אַיְן אַיְבִּיקִית נִיטָּ פַּרְגָּעָסָן, זַאֲלָכָעָ פִּירְשָׁתָן פַּאֲרָגָעָסָן
זַאֲלָכָעָ זַאֲכָן נִישְׁתָּ.

בְּעַלְאָסָעָר הָאָט זַיְךְ גַּעַקְוּעוֹנְקָלָט — זַאֲלָ עַר שַׁעַנְקָעָן דָּעַם
קוֹרְפִּירְשָׁת סְ'זַיְגָעָרָל פָּאָדָעָר נִיטָּ שַׁעַנְקָעָן? עַר הָאָט אַיְן גַּעַ.
אַיְלָ אַ זַּאֲגָ גַּעַטְוּן:

— כְּהָעַט גַּעַרְן מִיטָּ דִּיר אַוְיָחָד נִאמְנוֹת גַּעַמְשָׁחָרָת. תְּאַת
רַיְיכְסָטָאָלָעָר וּוּעַט גַּעַנְגָּזָיְן?

לְעַמְלִינָס „נִאמְנוֹת“ הָאָט אִים אַרְיִינְגְּעָרְפָּאָכָט צַוְוִיתָנוּ
דַּעַרְטָ טָאָלָעָר רִיוָּה, עַר אַיְן גַּעַוְעָן צַוְּפִּידָן מִיטָּ בְּעַלְאָסָעָרָס
אַנְבָּאָטָ. דָּעַר סּוֹחָר אַיְן אִים הָאָט אִים אַבְּעָרָ גַּעַטְרִיבָּן, אָוָן עַר
הָאָט אַ זַּאֲגָ גַּעַטְוּן:

— תְּאַת רַיְיכְסָטָאָלָעָר? נָאָךְ אִין מָאתָ, רַיְ שְׁמָוָאל, בְּזָן,
טְרָעָט נָאָךְ אִין מָאתָ, כְּהָעַט גַּעַרְן פָּוּנָם מַשָּׂא-וּמָתָן דָּעַט קִרְן
אַוִּיסְשָׁלָאָגָן!

בְּעַלְאָסָעָר הָאָט צַוְגָּעָנוֹמָעָן סְ'זַיְגָעָרָל, לְעַמְלִין הָאָט פָּוּן
גְּרוֹיִסְפְּרִידָ נִישְׁתָּ גַּעַוּוֹסָט וּוּפְרִיעָר צַוְ לַוִּיפָּן, דָּאָהָאָט עַר

עפֿס אִינְגָרְוִימֶט דֻּעַם קִירְפִּירְשֶׁט, דָּא בְּלַאֲסָעָרָן אָוֹן דָּא אֵין
ער שוין גַּעַשְׂתָּאָנָעָן מִיטָּן שְׁפִּילְוּוֹיָב. ער האָט אִיר פָּאַרְזִיכְעָרט,
אָז ז' ווּעַט גַּעַפְּלִין, אָז דָעַר קוּרְפִּירְשֶׁט ווּעַט ז' מִיטָּנָעָמָעָן אִין
קִינְגְּלָעָכָן הַוִּיפְּטָרִין. דִּי פָּרָאָגָעָר לְיִיטָּה האָט דָאָס נִישְׁתָּגָעָ
שְׁמַעְקָט. אָוֹן פִּישְׁלָה, ווּאָסָה האָט זִיךְּ גַּעַלְקִיבָּן שְׁפִּילְן אִינְמָ "טוֹיְטָן"
טָאנְצָן" דֻּעַם פְּרָנָס, דֻּעַם לְאָז, דֻּעַם מְשׁוּמָד, דֻּעַם נְבִיא — פִּישְׁלָה
הָאָט אַוִּיסְנוּמָיִטָּן רְוִיזָעָן, גַּעַחְצָלָן אִין אִין אִיבְּעַרְקְּלִיבָּן דִּי
שְׁפִּילְ-בְּגָדִים. סְאִין אִים נִישְׁתָּגָעָנָגָעָן, ווּאָסָה מַעַן האָט
זָאָרְגָּעָסָן אָן דִּי הַיְּמִישָׁע, רַעְגָּעָנְסְבוּרְגָּעָר, פּוֹחוֹת אָוֹן עָרָה, פִּישְׁלָה
נִישְׁתָּלְיִיבָּה, פָּאָרְגָּעָמָט דֻּעַם אוּבְּנָאָן. ער ווּאָלָט זִיךְּ אִיצְטָאָלָזְעָן
זָוְחָל גַּעַוְעָן — סְגָּעָלָט, דֻּעַם בְּבָודָה. בְּלוּיוּ רְוִיזָעָס אָז ווּאָרָט, בְּלוּיוּ
זְיוּזָעָס אָז בְּלִיקָה, אָז זִיךְּ בְּלִיבְּפָט מִיטָּאִים, אָוֹן ער ווּאָלָט גַּעַרְן
אִיבְּעַרְגָּעָלָאָזָט דִּי חַתְּנָה מִיטָּן קוּרְפִּירְשֶׁט, אִיבְּעַרְגָּעָלָאָזָט רַעְגָּעָנָס
בּוֹרגָה. ער האָט פִּין דָעַר זִיךְּ גַּעַקְוּטָה, ווּי רְוִיזָעָס "שְׁטָרָאָצְלָט" זִיךְּ.
אָט טָרוּעָמָט זִיךְּ דִּי שְׁוֹוָאָרְצָעָס פְּלָעָכָן, אָט צְעַלְיִיגָּט זִיךְּ זִיךְּ אִיבְּעָרָן
קְלִינְיָנָם, שִׁינְיָנָם קָאָפָה. אָט ווּאָרְפָּט זִיךְּ אִיבְּעָרָן הַאֲלָב טְוִיזָעָן
קְלִיְידָעָר אָוֹן אָט שְׁטִיְיטָה זִיךְּ לְעָבָן אִים אִין סָאָמָעָט, רַוְּפָט אִים —
פִּישְׁלָה, פִּישְׁלָעָה, פִּישְׁלָכָעָן — פְּרָעָגָט בְּיִ אִים, אָוֹן ווּאָסָה זִיךְּ זִיךְּ
זִיךְּ "פְּרָעָונְטִירָן": אִין סָאָמָעָט אָדָעָר גָּאָר אִין זִיךְּ ? סְוּזְוִיזָעָן
לְעָבָן אִין רְוִיזָעָן אָלָעָן אִירָעָן טָעָג נִיטָּן נַאֲכָגָעָנָגָעָן. זִיךְּ זִיךְּ
גַּעַפְּלִין דֻּעַם קוּרְפִּירְשֶׁט, זִיךְּ זִיךְּ גַּעַפְּלִין דִּי "גַּעַוְאָלְדִּיקָה" רְיִיָּה
טָעָרָם. ער, פִּישְׁלָה, דָאָרָף אָוִיךְ אִיר נִישְׁתָּקְוִין מִיטָּאָ פָּאָר אָוִינָן,
וּי דִּי ווּוּלָט ווּאָלָט זִיךְּ גַּעַחְצָלָן בִּים עָקָן. אָוֹן אוּבְּיָה זִיךְּ רְוִיזָעָן,
וּוּעַט שְׁפִּילְן אִין קִינְגְּלָעָכָן הַוִּיפְּטָרִין, ווּעַט זִיךְּ זִיךְּ פִּישְׁלָעָה, נִישְׁתָּ
פָּאָרְגָּעָסָן. אָוֹן צְצִינְדָּעָרטָה, אִידְעָרָמָן וּוּעַט שְׁפִּילְן דֻּעַם "טוֹיְטָן"
טָאנְצָן". דָאָרָף זִיךְּ זִיךְּ "פְּרָעָונְטִירָן פָּאָר דִּי פָּעָרְשָׁתָן אָוֹן גְּרָאָפָן".
אִין ווּאָס זִאָגָט ער, פִּישְׁלָה ? ער שְׁוֹוִיְיגָט ?
די פִּידְלָה האָט זִיךְּ צְעַשְׁפִּילָט. דָעָרְנָאָךְ דִּי פְּלִיטָה. דָעָרְנָאָךְ

די יידז-הארך. רוייז איז אַנגעלאָפָן ווי אַ ווינט און אַינטערן
לויפָן איז זי געבלְבָן שטיין פֿאָן קּוֹרֶפְּרִישֶׁט אוּפְּ דִי שְׂפִּיצִי
פֿינְגָּער. דער קְלִיְנָעָר, קְלִינְגָּער קָאָפּ פֿאָרְדִּיסָּן, די נַאֲךְ קְלִעְנְעָרָעָ
ברוסטן האָבן אַרְוִיטְגַּעַטְעָרְקָטּ פֿון הִינְטְּעָרָן גַּעֲפָסְטָן סָאָמְעָטָעָ
געַם קְלִיְידָ, וואָס איז גַּעַוּעַן בְּרִיטִית אָון בְּרִיטְעָר אַרום דִי לְעַנְדָּן,
לְפֿטִיכְעָד אָון צַעְפְּאַלְדְּעוּטְעָר אַרום דֻּעַם טְרָאָט. אַין אֵין דִי
פֿיסּ, וואָס זַעַנְעָן אֵי גַּעַשְׁתָּאָגָעָן, אֵי נִיטְגַּעַשְׁתָּאָגָעָן, אֵי גַּעַוּעַן
אָזָא אָמְרוּ אָון אָזָא דִיְיךְ, אָז בִּים עַולְמָה האָטּ פֿאָרְפָּעָלָט אָטָעָם.

רוייז האָט אַינְעָ אַלְיִין גַּעַטְאָנְצָט דֻּעַם יַיְדַּן-טָאנְץ. קִיְין
שְׁפִּילְגָּעָן, קִיְין פְּאַטְשָׁן מִיטּ דִי העַנְטָ אַיבְּרָעָ דִי לְעַנְדָּן, קִיְין
קְנָאָקָן פֿון צַיְגָ-פֿינְגָּער אָן דּוּימָעָן. אַזְוִי האָטּ מעַן דֻּעַם יַיְדַּן-
טָאנְץ אֵין אַשְׁכָּנוּ נִיטְגַּעַטְעָט. רוייז האָטּ זִיךְ גַּעַשְׁאָרָט אֵין
בעַן וּוּטָן דִילָ, זִיךְ גַּעַוּגָטָן. אַ טְרָאָט אַהֲעָרָ, אַ טְרָאָט אַחַקָּן.
אַין יַעַדְן קָעָר, אַין יַעַדְן שְׁבִיגָן — פְּרִידְאָט אָון טְרוּיעָר. די אַיְגָן
הָאָבָן אַוְיְגָעְלוּוִיכְטָן, אָון סְמוּילְהָאָט זִיךְ קוּוּם גַּעַעְפָּטָן:
הַוִּיךְ עַדְעַלְעָרָ קְרוּפְּרִישָׁט, הַאַלְטָ אַיר נִיבְּשָׁת
מִיטּ מִיר אַיְן טַעַנְגָּלְיָן טָאָן?

דער יַיְגָעָרָ קְרוּפְּרִישָׁט האָט זִיךְ פֿאָרְדוּיטָט. אָון אַיְדָעָל
ער האָט צִיְיט גַּעַחְאָט עַפְעָס צַיְעַטְפָּעָרָן, האָטּ רוייז זִיךְ שְׁוִין
גַּעַשְׁרָאָגָן צַיְדִּי רִיטָעָרטָן:

געַנְעַדְיוֹגְלִיבָעָ דִּיטָעָרטָן, וְאַלְטָ אַיהֲ פְּכָטָן

מִיטּ מִיר אַיְן טַעַנְגָּלְיָן טָאָן?

שְׁוּעָרָד אָון האַרְנִישָׁהָאָבָן זִיךְ צַעְקְלִימְפָעָרטָן. די רִיטָעָרטָן —
אַ גַּעַפְּעַנְגְּעָרָטָעָ וְזָאנְטָן — זַעַנְעָן גַּעַוּעַן גְּרִיְיטָ צָוָם טָאנְץ. רוייז
הָאָטּ גַּעַשְׁטָעָלָטָ טְרִיטָן. זִיךְ דּוּרוּוִיטָעָרטָן, זִיךְ גַּעַרְיִיכְטָן — כַּגְּפָטָן
מִין, כַּגְּפָטָן מִין — אַיְן אַיְן פֿאָרְשָׁוּגָן אַיְן פֿלְקָעָה.

דער זַאֲלָהָאָט אַוְיְגָעְצְּטִיטָעָרטָן:

— רַוְיְזָלִין! וּוּוֹאָטָן, רַוְיְזָלִין!

- וויאוואט !

אין דעם שעלאן, אין דעם טומאי, האט זיך געוויקלט אַשטייל געוווינ, אַ וויאט געוווינ. דאס האט די יידז'הארף אין אַזיטיך צימער אויסגעטויערט דעם "איכה"-גינען, צונגנרייט דעם עולם צום "טוייטן-טאאנץ". פונס ניגון האט אַנגעההיבן צו ווערן אומה היילעך. אַלעמענס בליכן זענען געוווונט צום פאָר-מאכטן אַלְקָעָר, ווי פישל, אַיבערגעטען ווי אַ פרנס, איז געוזען אין אַ ווינקל אין האט געוזען וויאן פון אַ פֶּלְאַש. ער האט גע-ווסט, אַז בָּאַלְד נאָכֵן "טוייטן-טאאנץ" פֿאַרְאַזּוֹט אַים רוייז. זי איז דער הויבן געוואָרין, האט זיך אַרְיִינְגְּעַךְ אַן אַ קִינְגְּעַךְן הויף. אַון ער, פישל ? דער קִינְגְּלָעָכָר הויף איז אַים נישט אַב-געאנגען. וואָס אַים קּוֹרְפִּישֶׁט, וואָס אַים רִיטָּעֶר, ווען אַ טְרוּיעָר, אַ טְיפָּעָר טְרוּיעָר, האט אַין אַים גַּעֲבַלְעַדְתָּא, האט אַין אַים גַּעַ-ברענָא, ווי דינע, גַּאֲרַד דינע פְּלִיטִיכְבָּר ? פִּישֶׁל האט גַּעַלְיָין, וואָס רוייז גִּיט אַוּעָק. דער וויאָן, וואָס האט צַעְלָאָן דעם טְרוּיעָר, האט זיך גַּעַנוּמָעָן וועקן פֿאַרְשָׁלָאַפְּעַנָּעָן פּוֹחוֹת, וואָס האָבָן זיך צַעְגָּאָסָן אַין אַים, ווי אַ גַּעֲוִוִּישָׁר, גַּעֲוָאָרֶט אַוִּיפָּ אַ-מחְצָה, פִּישֶׁל האט גַּעַטְרִינְקָעָן אַון גַּעֲוָאָרֶט, מִיטְגְּדִּיסָּן יַעֲדָעָ-נָּס. אַט אַיְוִזּוּ. זי האט זיך גַּעַבעְטָן בַּיְ אַים. דער שְׂטָאַלְצָנִי גַּיְעַר מִיטָּן פִּיקְלָעָר האָבָן זיך גַּעַבעְטָן בַּיְ אַים, גַּעַטְעַנְהָט, אַז נאָך אַ שְׁלוֹק, אַון ער, פִּישֶׁל, וועט פָּאָלָן פָּוּן דַּי פִּיס. וועט דַּי פְּרָאָגָעָר לְצִים פֿאַרְשָׁעָמָעָן אַון אַמְּגַלְיָקָעָד מַאֲכָן. אוּבָ אַוִּיל, אוּבָ מַעַן בָּעַט זיך בַּיְ אַים, וועט פִּישֶׁל זיך אַנטְקָעָן שְׂטָעָן וועט פָּאָדָעָן, אַז רוייז — — וואָס וועט ער פָּאָדָעָן ? דַּי וועט אַוְעַטָּר, וואָס האָמָן זיך גַּעַטְוִיבָן אַין האָלֶז אַרְיִין, זענען אוּפָן וועג אַוְיִסְגָּעָלָאָטָן. אַט גַּעַמְט אַים רוייז פָּאָר אַין האָטָן, פָּאָר דער צְוִוִּיתָר — "פִּישֶׁלְעָגָע, פִּישֶׁלְכָעָן, אַיְיָן פָּרָנָס, מִיְּן לִין, מִיְּן גַּבְּיאָ, קָוָם, מַעַן ווֹאָרֶט אַוִּיל אָונָג. הערטש דעם מַתִּים-טָאָאנְץ.

ניגון?" על האט זיך אויפגעשטערט, זיך צוואזקלהט. דאס האט אָנגעההאלטן אַ וויל. באָלד האבן פישלט מוויל-ווינקלען זיך אומ-באָהאָלטן צעםיכילט, און פון הינטער די וויסט קְרֻומְלְעַכּוּ ציין האט זיך געקיקילט אַ שטילער טרויער:

איך קען ניט טאנצן, איך בין קיין לא'

אין מורה, רוייע, ניט אויף דער קע,

וועק פון פיר, דוasha, אומריין לייב,

חאָב ניקס צו פָּנָס מיט זאָ אין וויב.

רויזע האט אים אָרָומְגָּעָכָּפֶט. זי איז געשטאנען מיט אים האָרֶץ צו הָאָרֶץ און אים געלְאַכְּט אַין פְּנִים אַרְיֵין:

מיט זאָ אַ ווֹיְבָּהּ האָסְט נִיקְס צו פָּנָס?

בִּיסְט קִין נְבִיאָה — בִּיסְט אַין הָאָן.

דו ווילסְט פִּיל שִׁינְעָן ווַיְבָּעָר קְרָגְגָּן,

אונ מיט אַלְעָה, פָּאַלְשָׁעָר, ווַיְסָטָו לִיגָּן,

דרום טאנע מיט מיר, דו לאָגָנָע באָרד — — —

רויזע האט אים אַ צִי גַּעֲטָנוּן צו דער טִיר. על האט קיין ווֹאָרט נִישְׁת אָוִיסְגָּרְעָדִיט אָן אַיְזָה גַּעֲגָנָגָנָעַן. בלויין די אַוְיגָן, פישלט אַוְיגָן, האבן געקוקט אַזְוִי, אַז אַיבָּעָר רְוִיזָעָס לִיבָּהּ האָבָן זיך גענטמאָן טְרָאָן קְאַלְטָעָן ווַיְנְטָלָעָן.

דער אַלְקָעָר האָט זיך געעפָּט.

איין וויסט, זיידענע סְוִוּוּס אַיְזָה רְוִיזָע גַּעֲבְּלִיבָן שְׂטִין אַוְיכָן דער שְׁוּעָלָה. אַלְעָה האָבָן פָּאַרְגָּעָסְן, אָז די יִדְזָה אָרֶף ווַיְינְטָן. גַּעַם מִינְטָן, אָז דאס שְׁפִּינְט דער טּוֹיְט זִין קְלָאָגְ-לִיד. רְוִיזָע האָט פָּאַ-מעַלְעָן גַּעַנְוָמָעָן חַיְבָּן די העַנְתָּמָה, אָז פָּוּן די לְזִוְּזָעָס סְוִוּוּס זַעַנְעָן גַּעַוּאָרָן פְּלִיגְגָּס, פָּאַרְשְׁפִּיצְטָעָן פְּלִיגְגָּס. זי האָט זיך גַּעַטְרָאָן אַיבָּעָרָן זָאָל. ווִי אַ פְּלַעְדָּעָרָמוֹיָה. אָן אַינְט אָוִיסְגָּעָגָעָן פְּנִים, אָן מְרָאתָה, האָבָן די אַוְיגָן, שְׂוֹאָרְצָעָס, אַוְיסְ גַּעַלְאָשָׁעָנוּ קוֹלְ�גָּן, גַּעַזְוָכָּט, גַּעַנִּישְׁטָעָרָט. דער פרְנָס האָט זיך

באווין. דער טויט, אַ פְּלִינְגֵּ אֲרוֹתַ, אַ פְּלִינְגֵּ אַרְאָפַ, האט זיך אַ לְּאֹו געטונג נאָכָן פרנס, אָן אַיְן זָאָל אַיְן גַּעוּוֹאָרָן ווַיְגַּנְּבַּ, רְוִיוּז אַיְן נִישְׁתַּגְּוּעַן זַיְכָּרַ, אָוִיב זַיְיכָּנְטַ זַיְיכָּנְטַ נַאֲכַּר פִּישְׁלְעַן. סְבָּעַרְדָּל שְׂוֹאָרַק, פָּעַן שְׂוֹאָרַק. דַּי אַיְגַּן, וַיְיַגְּדַּל בַּיִּגְּדַּל אַ גּוֹלָן. דַּי לְּיַפְּנֵן רְוִיט. אָן אַיְגַּאנְגַּן אַזְּאָ שְׂוֹאָרַק עַגְּרַיִּסְטַ, אַזְּאָ "שְׂוֹאָרַק בָּאַשְׁרִיגָּעָנִישַׁ". נִין, סְאַיְן נִישְׁתַּפְּשַׁל. סְאַיְן לְעַמְּלִין, לְעַמְּלִין זַאֲקָסָעַ. דער קָוְרְפִּירְשַׁת האָט אַ קָּוָק געטונג אוּיפַּ זַאֲקָסָעַן, דַּעֲרַנוּאָךְ אַוְיַּפְּן לְאַזְּ, אָן עַר האָט זַיְךְ צַעְלְקָכְטַ, דער גַּאנְצָעַר זָאָל האָט מִיטְגָּעַלְקָכְטַ, אַנְגָּעַקוֹאָלָן, ווֹאָס לְעַמְּלִין צִיטְעַרְטַ מַעַר אַיְבָּעַר דַּי אַנְגָּעַשְׁטָאָפְּטָעַ טָאָשַׁן "יַּוְבְּלַאְטָאְצִיעַ", וַיְיַאְבָּעַר זַיְן אַיְגַּן לְעַבְּן, דָּרִיטַ זַיְךְ מִיטַּ אַ צִיטְעַר אַיְן אַלְעַ גַּיְידָעַר, מִידִּטְ קָוְנְצִיק אָוִיס דֻּעַם טְוִיט. דַּי גּוֹלְנִישַׁ אַיְגַּן הַאָבָּן זַיְךְ גַּעַפְּלַעְמָלַט, גַּעַשְׁפְּרִיצַּט פּוֹנְקָעַן, אַט, אָן דַּי פְּלַעַמְּעַךְ וּוְעַלְן אַפְּזָעַנְגָּעַן בַּיִּמְׁסָטַ טְוִיט דַּי פְּלִיגַּגַּ.

— בְּרָאוֹאָ — האָט זַיְךְ אַ רְיַתְעַר צַעְשִׁירְגַּן.

— בְּרָאוֹאָ, וּוְאָגָּנָנְתָה!

דער טויט מִיט צַשְׁפְּרִיטָעַ פְּלִיגַּגַּ, האָט אַרְיִינְגָּעַשְׁטוֹפְּט דֻּעַם פרְנָס אַיְן אַ וַיְנְקָלַ, דער פרְנָס, ווֹאָס האָט זַיְךְ גַּעַדְרִיטַ אַיְם וַיְנְקָלַ, וַיְיַאְבָּעַר אַשְׁטִיגַּג, זַיְךְ גַּעוּאָגַּט בְּאַפְּרִיאִיעַן, האָט זַיְךְ צַעְבִּיְזּוּרְט :

הָאָט זָאָל מִיר מְאַנְצָנַץ אַיְן דַּיְוָעַר צִיְּטַ.

אַיְךְ בֵּין צָוֵם מְאַנְצָנַץ נִימַּט בְּאַרְיִיטַ.

דַּעַר מְסַחְרַ שְׁטִימַטְ מִיר פָּאָר דַּי מִידָּן,

אַיְךְ מוֹ צָוֵם פָּרְשָׁטַ דֻּעַם לַיְבַּ-צָּאָל פִּירַן,

אַיְךְ מוֹ מִיךְ פָּאָר דֻּעַם קָהָל מִיעָן,

לְאֹו אַפְּ — אַיְךְ מוֹ פּוֹן דָּאָנְעַן צִיעַן,

דַּעַר טְוִיט, ווֹאָס האָט גַּעַהוִיבַּן אַיְין פְּלִיגַּגַּ, גַּעַהוִיבַּן אַ

צוויטן, זיך געדרייט צום טאנץ, האט גענומען דעם פרנס
אונטערן ארעם און זיך צעונגען:
קומ, פרנס, קומ צום טאנץ געשווינט,
זיך דרייען הו אָ ווּרְבֶּלְוִינְט.

דו פיסט אין דרייען גאנץ דערפֿאַרְן
געטאן דעם קהָל גות בעהארן,
און זיך גרויס ממן אין טש געדרייט,
דרום טאנצן טיר אַצְינְדְּ בְּגַזְוִיט.
דו מותט מיט אלעט זיך געשידן –

וועדר רײַךְ נאָךְ אַרְעָם – מֵיךְ קַיְנָעָר מַיְדָן
דעָר טוֹיט האָט זיך געדרייט מיטן פרנס, פֿאַרוֹוִישֶׁט די
טריט מיט די פְּלִיגְלַן. די יִידְעָן-הָאָרֶף האָט באָגְלִיטַן, די פִּידְלַן
האָט אַונְטַעְרָגְעַכְאָפְט, אָן קַיְן קְלָעָמֶר אַיְזָנִישֶׁט גַּעוּוֹן צַיְּעָן.
זַעַן, בְּלוּוֹן בעֶרד, הענט אָן פֿינְגָּעָר. אָ גַּעהֲנָגְלַן פֿינְגָּעָר האָט
געצִיטעָרט אַיבָּעָר די זַאיְתַּן, זיך גַּעַטְרָאָגְן מִיט אָזָא שְׁנוּאָ.
קַיְיַיט, מִיט אָזָא אַימְפָּעָט, אָזָעָן האָט שְׂוִין קַיְן פֿינְגָּעָר אוּיךְ
ニישט גַּעוּזָן. די דִּינְסְטַע זַאיְתַּן האָט אַוְיסְגַּהוּיכְט דֻּעָם אַטְעָם,
זיך גַּעַקְט. דַּעַר טוֹיט האָט זיך גַּעַטְרָאָגְן אַלְיַין, אָ פְּלִיגְלַן
אַרְוִוָּת, אָ פְּלִיגְלַן אַרְאָפְט גַּעַשְׁפִּינְגָּעָן זַיְן קְלָגְנָאַיד אָן זיך פָּאָר.
ニיגַט טַאָרָן קוּרְפִּירְשֶׁט:

א. ליְבָעָר קוּרְפִּירְשֶׁט, מעַטְיָקָעָר האָרַר,
דיַן שְׁטַעְרָק אַיְזָאָקָאנְט – פֿרִיחָאָר.
דַּאָּךְ קומ מיט טיר אָן האָבָ קַיְן שְׁרָעָק,
איְךְ בֵּין דֻּעָם לְעַבְנָס לְעַצְטָעָר עַק.
איְךְ בֵּין דֻּעָם אַלְעָרָהָעַכְסָטָן הָעַרְשָׁעָרָט קַנְעָכָט,
וְאָס עַר בַּאֲפָעָלָט אַיְזָאָוִיךְ פָּאָר פֿירְשָׁטָן רַעֲבָט!
דַּעַר קוּרְפִּירְשֶׁט האָט זיך אַוְיסְגַּשְׁטָעָלָט. נַאָּךְ אַיְטָן
יַזְיַלְמָאָן, נַאָּךְ אַיְט – די לַיְּבָ-וּוָן. דַּעַר זַאָּל האָט אַוְיסְגַּעָּן.

צייטערט פון חאנטגאַטען, פון שווערדן. אין שפֿאַרְזַ-גַּעֲקֹלִים.
פָּער, פון רופֵן און שאַלְן:
— בראַוָּאָ רְווִילִין!
— בראַוָּאָ שְׁפִּילְוּוּבִּיבָּ!
— בראַוָּאָ!

פִּישֶׁל, ווֹאָס האָט זיך קוּם געהאַלְטָן אוּיף די פִּיס, האָט
זיך פון די געשריינַן אַינְגָאנְצָן אוּיסְגָּעַנְיכְּטָעָרט. ער האָט זיך
געַרְוקָט טִיפָּעָר אַין אַלְקָעָר אַרְיִין, גַּעֲוָכָט אַן אַרְוִיסְגָּאנְג, גַּעַ-
וואָאַלְט אַרוּעָק פון בעַלְאַסְטָרָס הַוִּינוּ. ער האָט אַן עַפְּן גַּעַטְוּן אַ
זִּיטְיִיקָעָט טִיר אַון דָּעָר הַוִּיכָּעָר לְיִיב אַין אַים אַנְטְּקָעַגְגָּעָן.
קְוּמָעָן:

— ווֹהַיִן, פִּישֶׁל? ווֹהַיִן?

פִּישֶׁל האָט נִישְׁתַּחֲוֵד גַּעַנְטַפְּעָרט.

בִּידְיעָ האָפָּן זיך אַנְגָּעָקוּקָט, זיך אַיְינְגַּעַהָעָרט, ווי אַיבָּעָר
דָּעָר טִיר צִיטָעָרָן פון די געשריינַן די ווּונְטָן, צִיטָעָרָן די פָּעָן.
סְטוּרָר. בִּידְיעָ האָפָּן טְרוּיְעִירִיק גַּעַשְׁמִיכְלָט, זיך פָּאַרְשָׁעָן גַּעַן,
אוֹ דָּאָס אַלְץ אַיּוֹ שְׂוִים, ווֹאָס קְוָמָט אַון פָּאַרְשְׁוּוִינְדָט. סְגַּעַן
אַיּוֹ נִשְׁתַּחֲוֵד אַרְשָׁוּנְדָרִיש. גִּיט עַס אַיְינָעָם די ווּעָלָט, גִּיט
עַס נִשְׁתַּחֲוֵד יְעֻנוּ-וּוּעָלָט. די אַיְבָּיקִיט אַפְּעָר אַיּוֹ זִיְּעָרָס-לִיבָּס,
פִּישֶׁלֶט.

לְיִיב האָט אַרְוִיפְּגָעַלְיִיגָּט אוּיף פִּישֶׁלְעָן אַחֲנָט:

— בְּלִיְבָּט מִיט מִיר, פִּישֶׁל.

— אַין רַעֲגַעַנְסְּפָוָרָג! אַין אַשְׁפָּנוּ!

לְיִיב אַיּוֹ אַפְּגָעַנְגָּעָן מִיט פִּישֶׁלְעָן עַטְלָעֶכָּע טְרִיט. ער
אַיּוֹ גַּעַבְּלִיבָּן שְׁטִיְינַן ביִי דָּעָר טְרָעָט אַון האָט זיך צְעָרָעָרט,
אוֹ ער טְרָאָכָט גַּאֲרְנוּישָׁט צּוֹ בְּלִיְבָּן אַין רַעֲגַעַנְסְּפָוָרָג. פָּאָר
לִיבָּן אַיּוֹ „אַשְׁפָּנוּ“ פִּילְמָעָר, ווי די שְׁטָעָט אַרְוָם בִּידְיעָ זִיתְעָן
רַיִין. פָּאָר אַיּוֹ אַשְׁפָּנוּ — וּוּעָלְשָׁן-לְאָגָה, צְרָפָת, אַפְּלָוּ סְטָאָמָן,

בּוֹל — אָוּמָעָטָום, וּוּ מַעַן רְעֵדֶת «אָנוֹנוּר לְשׁוֹן», וּוּ מַעַן רְעֵדֶת יִדְישׁ. עָר, לְיִיב, הָאָט דַעַם «שְׁמוֹאָל-בּוֹךְ», הָאָט אַ «בָּר-פּוֹכְבָּא-שְׁפִילְךָ», הָאָט בְּיִם פָּאָרָעָנְדִיקָן אַ «גִּירּוֹשׁ-שְׁפָאָנִיעַ-שְׁפִילְךָ». וּוּ פִישְׁלַזְעַט, לְאָזָט זִיךְרְיִיב אֵין וּוּגְ אָרִיְין מִיט נִישָׁא קִיְין לְיִיְדְּקָעַ הָעַנְטָה. אֵין אָוִיב מַעַן וּוּגְ דָּרָפָן אַ שְׁפִילְזְוּבִיב — אֵין דָא וּוּגְנְדִּיקָן, אֵין דָא מָאנְטָזָא, אֵין דָא רְוִים. וּוּגְ אֵין רְוִיזָּלִין אֵין פָּאָרָנְגְּלִיךְ מִיט אַ וּוּלְשָׁעַר שְׁפִילְזְוּבִיב ?

וּוּ פִישְׁלַזְעַט הָאָט דְּעָרָה עַרְטָט רְוִיזָּס נְאָמָעָן, הָאָט זִיין שְׁמָאָלְעָר גּוֹפְ אַוְיפְּגַעַצְיִיטָרָט. טְפָנִים הָאָט זִיךְרְיִיב פִּינְגְּלָעַט אַ קְרוּם גַּעֲטָוּן. לְיִיב הָאָט עַס נִישָׁא בְּאַמְּעָרָקָט. עָר הָאָט וּוּיִטְעָר גַּעֲרָעָדָט, קָאָר-לְאָנָגָט פָּוּן פִּישְׁלַעַן אֵין תְּנָאָי. מִיט לְיִיבָּן, וּוּגְטַזְעַט מַעַן קִיְין וּוּלְשָׁעַר, קִיְין טִיְּתָשׁ עֲמָשָׂות, שְׁלַעַכְט גַּעֲבָרָאָקָט אֵין יִדְישׁ, מַעַר נִיט זִינְגָעָן, מַעַר נִיט זָאָגָן — אָוִיב פִּישְׁלַזְעַט אֵין מְסֻפִּים, לְאָוֹן זִיךְרְיִיב מְאָרָגָן, אַיְבָעַרְמָאָרָגָן אֵין וּוּגְ אָרִיְין.

פִּישְׁלַזְעַט נִישָׁא גַּעֲנְטָפָעָרָט. דִי פְּרִידַ-גַּעֲשָׁרִיְעָן הָאָבָן אִים נִישָׁא גַּעֲלָאָזָט אַיִינְשָׁטִיְין. עָר הָאָט זִיךְרְיִיב גַּעֲנְמָעָן טְרָאָגָן מִיט דִי טְרָאָפָן. לְיִיב נָאָךְ אִים. אֵין אָז זִיךְרְיִיב זָעָגָן אָרוֹיס פָּוּן הוֹיְף, קוּוּם זִיךְרְיִב גַּעֲהָאָט דּוֹרְכָגָעָשְׁטוּפָט צְוִוָּשָׁן הָמוֹן, הָאָט פִּישְׁלַזְעַט זִיךְרְיִיב אַ דָּרְיִי אָוִיס גַּעֲטָוּן צֹוּ לְיִיבָּן :

— מִיר פָּאָרָן, מִיר פָּאָרָן, אַפְּיָלוּ שְׁוִין !

אָנָּה וְהִנֵּה בְּחֹור

(1549 – 1469)

גְּדוּלָה בַּיִלְעָד

א פ אש ח וו י ל

ער פרימאָרגן האָט זיך אַרויסגעהויבּן פון די דראָעמאָדִיק
קאנְגָלֶן, אַפְגַעַדְעַקְט אַ שְׁפִיזּ פֿוֹן אַ קְלִוְיטְעַר, אַ בְּגַיְלְדְטַן קָאָפְל
פֿוֹן אַ קָאָטְעַדְרָאָל, אַפְגַעַדְעַקְט דּוֹשָׂאָרְדוֹשָׂאָגְנָעַס אִידְילְיעַ, וּוּ צּוֹוִישַׁן
וּוַיְיסַע שֻׁעְפַּלְעַךְ נַעֲמַת יַעֲקֵב אַרְוּם רְחַלְעַן.

וּוְעַנְעַדְיַיק אַיּוֹ נַאֲךְ גַעַשְׁלָאָפְן. צְעהַהְוַעַרְטַע שְׁטִיבַלְעַךְ, מִרְמַלְ
שְׁטִינְעַרְנַע פְּאַלְאַצְנַע, לְאַנְגַע, שְׁמַאֲלַע גַּאֲנְדָאַלְעַס הַאָבָן זִיךְ גַעַי
שְׁפִינְגַלְטַן אַיּוֹ דַעַר טִיפְעַר בְּלוֹקִיקַיטַן פֿוֹן די דּוֹרְכִיכְטִיקַע וּוְאַסְעַרְן,
אַיּוֹ דַעַר נַאֲךְ קְלָאָרְעַרְעַר לְוֹפְטַן.

אַ בְּאַרְוּסַע, הַאַלְבַּ-נַאֲקַעַט מִידְלַ, מִיטַן שְׁלָאָפְן אַיּוֹן די אַוְינְגַן,
אַיּוֹן די הַאָרַ, אַיּוֹן די גַיְידַעַר, אַיּוֹן אַרְאָפְן פֿוֹן די שְׁטוֹבַ-טְרַעְפְּלַעַךְ
מִיטַן אַיּוֹסְגַעְגַלְיַיְוטַעַר קְרוֹגַן. זִיךְ האָט אַנְגַעַשְׁעַפְט וּוְאַסְעַר בֵּינוֹ
צּוֹם רַאֲנַד, אַיּוֹן אַיּוֹן דַעַר פרִימְאָרגַן-שְׁטִילְקִיטַן האָט זִיךְ גַעַהְעַטְמַן,
וּוּ דְאָס מִידְלַ שְׁפִילְטַן זִיךְ, גַיסְטַ צְוַרְיקַ אַוִיסַט דּוֹרַךְ דַעַר שְׁנַיְינַ
שְׁנַיְרַלְעַךְ וּוְאַסְעַר אַיּוֹן קָאָנְגָלֶן אַרְיַין.

אַ קְלִוְיסְטַעַר-גַלְאָק האָט זִיךְ צַעְלְגַנְגַעַן דיַן אַוְן טְרוּיְעַרְיךָ.
אַ גַעַבְגַטְלַ בְּעַטְלַעַר אַיּוֹן קָאָלְרִיטַע שְׁמַאֲטַעַס האָט זִיךְ
אַרְיִינְגַעַשְׁטַוּפַט אַיּוֹן יִדְיַשְׁן קְרוֹאַרְטַאָל, גַעַשְׁוִינְטַן צַוְ די אַיְזַוְן-
נִיסְעַרְיַעַן. זִיךְ האָבָן זִיךְ גַעַשְׁלַעַפְט מִיטַהְיַנְטַן, מִיטַ אָפְן, מִיטַ
פְּלִיְיַטַן אַוְן גַלְעַקְלַעַן. אַוְן סְ/הַאָט אַוִיסְגַעַזְעַן, וּוּ די אַלְטַעַרְויַי
מִישַׁעַ גַעַטְעַר וּוְאַלְטַן נַאֲרַ שְׁלִיטַה גַעַהְעַט בִּינְגַעַט, אַוְן מִיטַן בָּאַיְ
גִּינְעַן, וּוּן דַעַר מָאָנְגָלֶן האָט מִיטַן קְלִוְגַעַן גַעַרְוִפַן אַיּוֹן קְלִוְיסַט-
טַעַר אַרְיַין, הַאָבָן די גַעַטְעַר זִיךְ אַוִיסְגַעַבְאַהְגַטְטַן, זִיךְ גַעַנוּמַעַן

שאָרֵן הִינְטוּרֶרֶדֶי שְׂטָאַפְּמוּירֶן. סְגֻבִּינְטֶלֶה הָאָט וֵיךְ צַעֲשָׂאָטֶן אַיִּ. בָּעָרֶדֶי וּוּגָן, גַּעֲבָעַטְלָמֶן, גַּעֲלַעַבְטֶפֶן כְּשָׁוָת, פָּוֹן קוֹנְצְנְמָאַכְעָרִי. — גּוֹטֶ מְאָרְגָּן, פְּרִיעַ פִּינְגֶּלֶ, — הָאָט יְצָחָק, אַ צְוָאנְצִיקִי. יְאַרְיקָעֶר שְׂוִילַ-קְלָאַפְּפָעֶר, וּוֹאָס אִיּוֹן אוּרְקָעָוּן אַ סּוֹפֶר אִיּוֹן אַ קְאָרְטָן-מְאָלָעֶר, בָּאַגְּרִיסְטֶדֶי בְּעַטְלָעֶוֶת.

מַעַן הָאָט אִים גַּעֲנַטְפָּעַרְטָמֶיט אַ קְרִיְיעָרִי, מִיטֶּן אַ בִּילְעָרִי, מִיטֶּן אַ טְעַרְקְלָעִירִי. אַ יְנַגְּגָעַ בְּעַטְלָעָרִין הָאָט אַ קְלָאָפֶגֶעֶטֶן אַיִּן אַ צִימְבָּעָלֶעֶן, וֵיךְ צַעֲזָנָעָן:

— קְוָם, שְׁפִילְפּוֹינְגֶּלֶ, קְוָם...

דָּעֶר שְׂוִילַ-קְלָאַפְּפָעֶר אִיּוֹן גּוּוֹאָרֶן לְעַבְעִידְקָעֶר. עָרֶה הָאָט אַפְּ. גַּעֲטְרִיְיטֶטֶן פָּוֹן וֵיךְ דִּי שְׂטִיקְלָעֶךֶן שְׂלָאָף, וּוֹאָס זְעַנְעָן פָּאַרְבְּלִיבֶּן אַיִִן זְיַינָעֶץ צְוָנִיְיגְּעַצְוִיגְּעַנָּע אַקְסְלָעֶן, אַיִִן דִּי קְלִיְינָעֶן אוּגָן. עָרֶה הָאָט נַאֲכָגָעָקָטֶן דָּעֶר בְּעַטְלָעָרִין מִיטֶּן צִימְבָּעָלֶעֶן אַוְן פָּאַרְגָּעָסֶן, אַזְוָעֶר דָּאָרָפֶן דִּי אַשְּׁפָנוּעָר בְּאַלְעַבְּגָטִים אַוְיְפָוּעָלָוּן צַוְּדִי עַרְשְׁטָעָסֶלְחוֹתָן.

אַיִּן דָּעֶם אַרְיִינְגָּאנָגֶן פָּוֹן אַ הוֹיזֶן, וּוֹאָס הָאָט אַוְיְסְגָּעָזָעָן, וּוֹיִ. אַ חְוָרְבָּה פָּוֹן צְוָנִיְיגְּעַצְוִיגְּעַנָּע שְׂטִינְגָּעֶר, אִיּוֹן גַּעֲשְׁתָּאָנָעֶן אַלְיהָוֶה בָּחוֹר — נִישְׁטָקִין הַוִּיכָּעָה, מִיטֶּן אַ סְּאַקְרָאַטָּעָס פְּנִים. עָרֶה הָאָט גַּעֲטְרָאָגֶן אַ לְּוִיּוֹן שְׂוֹאָרְצָן מַאֲנָטָה, וּוֹאָס הָאָט וֵיךְ גַּעֲדְרִיוֹלָט אַיִִן דִּי עַלְנְבוֹיְגָנָס, אִיּוֹן גּוּוֹעָן אַוְיְסְגָּעָרְבִּיבָּן אַיִִן גּוֹזָעָס. דָּעֶר קְאַפְּטָאָר אַוְיְפָן קְאָפֶן, אַ גְּעַלְעָרֶן, אַ פְּרָאַרְשְׁפִּיצְטָעָרֶן, הָאָט מַעַר גַּעֲפָאָסֶט פָּאַר אַלְעָן, וּוֹיִ פָּאַר דָּעֶם פָּאַרְשְׁטִינְגְּעָרֶטֶן פְּנִים מִיטֶּן דִּי גְּרוּעָעָס אַוְיָגָן, וּוֹאָס הָאָבָּן וֵיךְ גַּעֲשָׂאָרֶט פָּוֹן אִיּוֹן קְאָנָאָל אַיִִן צְוִוִּיְיטָן.

אַלְיהָוֶה בָּחוֹר הָאָט גַּעֲוָוָכֶת זְיַינָעֶץ פִּינְפָּאַגְּנְפָּעָרְצִיךְ יָאָר, וּוֹאָס עָרֶה הָאָט גַּעֲהָאָט צְעַטְרָעַנְצָלֶט אַיִִן אַיְפָשְׁהָיִים. אַיִִן נִיְשְׁתָּאָט, אַיִִן נִירְעַנְבָּרָגֶן, אַיִִן פָּאַדוֹאָה אַיִִן וּוּנְעַדְיִקְהָ. עָרֶה אִיּוֹן גַּעֲבָוִירָן גּוּוֹאָרֶן פִּיְּ טְעַטְעַ-מְאָמָעֶן אַיִִן דִּי הַוִּיכָּעָפְּרָצִיךְ יָאָר. דִּי מִיטָּעָה, אַ קְאָטָאָפֶן וּוּסֶ-טְרִיְיבָּרָעִין, אִיּוֹן אַיְבָּעָר אִים, אַיְבָּעָר אַלְיהָוֶן, גּוּוֹאָרֶן אַיִִף

דער עלטער מרה-שחוֹת. ער הערט נאך איצט דער מוטעלס גע-ווין, ווי זי באָקְקַאנְט זיין פִּנְשָׁעֶר מָוֵל, וואָס דוֹקָא אוֹף זיין גוֹלְהַאֲט ויך אוַיסגענָאַסן אָזָא בִּיטָּעָר גָּוָר. דער נִיְשָׁטָאַטָּעָר שְׁטָאַט-רְאַט הַאֲט גָּזָר גָּעוֹעָן, ער, אליהו, זָאָל קִינְמָאָל נִישְׁתָּחַנְהָה הַאֲבָגָן, זָאָל בְּלִיבָּן פִּרְיִילִילִיק, אָן אַיְבָּקָעָר בָּחוֹר. די מִיאָצָר הַאֲט גַּעֲפָרָאָן דִּי גָּוָרָה. ווי אַיְזָא אַזְוִי דֻּרְגָּאַנְגָּעָן דָּעַם פָּאַטָּעָר די יָאָרָן, בֵּין ער אַיְזָא נְאַלְאָזָן מִיט אַיְזָהָן קִין פָּאַדְזָא, ווּ ער הַאֲט שְׁפָעַטָּעָר חַתְּנוֹה גַּעַחַתָּא. אַיְזָהָן אַיְזָא אַבָּעָר גַּעַבְלִיבָּן בְּיִם נְאַמְעָן "בָּחוֹר". ווּאַט הַאֲט ער שְׁוִין נִישְׁתָּאַפְּנָעָטָן אוֹף זַיְן לְעַפְּנָן? ווִיסְטָל "עֲבוֹדָה-זָרוֹת" הַאֲט ער שְׁוִין נִישְׁתָּגָרָנִינְט? גָּעוֹעָן אַドְרָקִי-מַלְאָר, הַאֲט זִיךְ אַרְוָמְגָעָשְׁלָעָט מִיט כְּלִי-זָמָרִים, מִיט זִינְגָּרָת. ער הַאֲט אַיְבָּרְגָּעָזָעָט דָּעַם "בָּבָא-בָּבָר" אָונְ אַלְיָין "גְּזָוָּאָגָּט" פָּוָן אַיְטָ שְׂטָאַקָּעָר בַּיְּרִיכָּעָלְיָיט אוֹף תָּמְנוֹת, אוֹף עַמְּוִידָה. יָאָרָן הַאֲט ער גַּעַרְבָּעָט אוֹף אַדְקוֹדָק. אַיְזָא גַּעַקְמָעָן שְׁמָחוֹת. יָאָרָן הַאֲט מִיטָּעָט אַדְקוֹדָק, אָונְ אַיְטָ אַרְוִיסְגָּעָבָן אַפְּרָעַמְדָעָה, צָאָגָעָנְבָעָט דָּעַם פָּתְבָּהָדָה, אָונְ אַיְזָא אַיְזָא פָּרָעַמְדָנס נְאַמְעָן. ער הַאֲט גַּעַרְבָּיְנָן פָּאַשְׁקָוּוֹגָן. אָונְ אַיְזָא ער, אליהו, אַיְזָא דָעַר חַשְׁוּבָר לְמָדָן, דָעַר גַּרְוִיכָּעָר בָּעַל-דָּקְדוֹק, דָעַר אַיְנְצִיקָּעָר הַעֲבָרִיָּעָר אַיְזָא וְעוֹנְדִּיק, אַיְזָא וְאַיְזָא? וְוְאַרְדָּאָרָה זַיְן חַכְמָה, זַיְן לְוּמוֹת? אַרְטָעָס עַמְּעָצָן, ווּאַסְסָהָלָה, דָעַר עַמְּטָה. זַיְן חַכְמָה, הַאֲט מִיטָּן פָּחָ פָּוָן זִיְּנָעָר רִיכָּבָים זִיךְ קִינְדָּעָר פָּוָן שְׁטָאַט? אוֹף אַיְטָ, צָוְעַנְמָעָן בַּיְּאַיְטָ די רִיכָּסְטָעָ קִינְדָּעָר פָּוָן שְׁטָאַט? אָונְ אַיְצָט אַרְבָּעָט מִעְן מַעְשִׁים, מִעְן ווִילְיָאַזְחָק פָּוָן בִּימָצָן זָאָל וְוְעָרָן חַלְלָס אִידָּעָם, נִיט אַלְיָהָוָה בְּחוֹלָס? הִיְינָט הַאֲט ער אַיְבָּרָעָר זִיךְ דָּיְדִּינִים, דָעַם רָב. סְאָיו גָּעוֹעָן פָּוָן אַיְטָ אַמְּשָׁגָעָת צָוָּזָגָן בְּפָנָי כָּל עַמְּ וְעַדְתָּה אָז דָעַר "נְקוֹדִי" אַיְזָא נִישְׁתָּפָן בָּאָרְגָּסִינִי, אַיְזָא אַפְּלִיאָו נִישְׁתָּפָן עַזְוָאָן. דָעַם "נְקוֹדִי" הַאֲט מִעְן אַיְינְגָּעָי. פִּירָט נְאַכְדָּעָט, ווי מִעְן הַאֲט גַּעַשְׁקָאָטָן דָעַם תְּלִמְזָדָה. ווִיסְטָל הַאֲט גַּעַפְּלָעָט, מִעְן זָאָל אַיְטָ לִיְגָן דָעַרְפָּאָר אַיְזָהָר אַרְיָינו? אָונְ ער אַיְזָא נִישְׁתָּפָן וְוּוּ!

אליהו בחור איז אראפ פון די טראפלען. זיין גרויעז אויגן, פֿאָרוֹוִיֶּשֶׁיקטַע, האבן אויפגעלויכטן, זיך איבערגענומען, וואס ער, א געמיינער מלמד, שטעטלט זיך אקעגן א וועלט מיט מענטשן. און הילן, דעם נבזה, וועט ער פֿאָרטַרִיבַּן פון ווענצע. דיך. קאן דאך אליהו בחור אפליל אין שלאָפַע זיך פֿאָרגַלִּיבַּן מיטן גארישן הילן, מיטן גארישן "טראָפַע".

— א גוטן אויפשטיין, מוחותן — איז יצחק דער שְׂוִיכְּלָאָ.

פֿער אונטערגעקומען — די מהותנתטע שלאָפַע נאָך ?

— זי טוט זיך שיין אָן — האט חנה אָרוֹיסְגַּעֲשַׁטְעַקְטַּדְעַט דורך אָפַעַטְעַרְלַע אַאנְצְדִּיקְפַּנְיַס מיט אַלְיכְּטִיקְעַן שְׁטַעַרְן, ווּז שׂוֹאָרָצָע קְרַעַנְצַע צַעַף האָבן טַיפַּעַר גַּעַמְאַכְּטַדְעַט דֵּי ווּיסְקִיטִים.

— וואס האָסטַו זיך אָזוּי פֿרִי אוֹיפַעַכְאָפַע, טַאָכְטַעַר ? גַּיְיִ צוֹרִיק אִין בעט אָרִין ! — האט דער פַּאָטַעַר אַגְּטַעַר דעם גַּעַטְוֹן דעם חַתְּן פֿאָר אַהֲנַט-קִים, יַצְחַק, סְזַוְעַרְטַע שְׁפַעַט !

— ווּז ווּלְאָן דִּיך זַעַן ? — האָבן חַנְהָס ווּיסְטַע צַיְן זיך גַּעַשְׁוִימִיט צוֹיְשַׁן די פֿיְיכְּטַע, רַוִּיטַע לִיפַּן, אָן דֵי בְּרוּנוּ אָוִינְן האָבן פֿאָרְשִׁיט גַּעֲקוּטַק.

— נאָכַן דְּזַוְונְעַן — האט דער צוֹאָנְצִיקְיָאָרִיקְעַר שְׂוִיכְּלָאָ.

פֿער אָוּש אַינְטַעְגַּעַטְעַנְצַט פון פֿרִיד.

זַיְיִה האָבן זיך אַיְנְגָעְדָּרִיט. דער ווּיסְטַע מִירְמַלְשִׁיטִין פַּוּן היְלִיכְּן מַאְרָקָס קִירְך, האט גַּעַפְּלַעַנדְט אָן אוֹיפַעַגְלַוְיכְּטַן מיט פְּרוּעַן-לִיבַּה. אָן דער פֿאָרְשִׁיטְעַר צְלָם, אַגְּלַדְעַנְעָר, אִין גַּעַטְעַר שְׁטַאָכַן אַיבַּעַר דער שלאָפַעַדְיקְעַר שְׁטַאָט, ווי אָן אוֹיגַעַשְׁטַעַלְטַעַר פִּינְגְּעַר.

אליהו בחור האט אָרוֹיסְגַּעֲנַומָּעַן פַּוּן דער קַעַשְׁעַנְעַ אַפָּרְזַעְלַט שְׂטִיקְפַּאָפִיר, גַּעַטְיִיטַלְט דְּעַרְוּיף :

— הַיְיַנְטַ, יַצְחַק, אִיז זַיְן לְעַצְטַ ? אַוְיַדְעַנְעַ אַוְיַדְעַנְעַ פַּוּן חַרְפַּה זיך נִישַׁט אַפְּטַרְאָגַן פַּוּן ווּעַנְעַדְיקַן, שְׁרַיְבַּה אִיך אָן אַ

צוויטין פאשקוויז אין לשון-קדש ! וו איז דאס געהרט געווארן איזא חוצפה ? די ריבכטע קינדער הנט ער בי מיר צוגענומען, וו א סידור, וו א מהזורה, וו א חומש איבערצושרייבן אין עברית-טייטש. ער האט אַזְצָט פֿאַרְכָּאָפֶט !

— ער האט מיך נעכטן געבעטן, צ'זאל אים איילומינרין אַ פֿתְּבוֹה-פֿאַרְכָּאָעַט — האט יצחק זיך אַנגָּלְוָוָן.

— נו ?

— מיפות ! מען וויסט וו יצחיק ווינט, האפ איך אים גע-ענטפערט.

— כ'האָפ אים שווין צוויי מאָל גערופן צו בית-דיין — האט אליהו וויטער גערעדט — געווארלט וויאָן בְּפִנֵּי פְּלִעם וְעַדְתָּה, אָז הַלְּ קָאָן נִשְׁתַּבְּלוּוּן קִין פֿרְשָׁה חֻמְשָׁה, ער קָאָן אַפְּלִיכְיָה נִשְׁתַּבְּ אַיבְּעָרְשְׁרִיבְּן קִין סִידּוֹר אָן גְּרוּיָין ! אָז אַזְצָט נֹאָף גִּיטְשָׁט דָאס שְׁרִיבְּן פֿאַשְׁקוּוּלְן אוֹיפְּ מִיר, פֿאַרְמָסְטָט מִיךְ, אָז בי מיר שְׁפִילְטָט מען גאנצע טעג אין קָאָרטָן, אָז חָנָה טָאנְצָט מִיטְשָׁגְצִים אָוָן קָנָאָפֶט וְאָס אִיך אַלְפִּיְין, אליהו בחור, חבר זיך מיט גָּלְחִים, לְעָרָן זַיִן לשון-קדש, בין אַיר נָאָך פָּוּן די פֿוֹשְׁעִיט-פֿיצְנִים, וְאָס מָאָכוֹן לְידָעָר, מָאָן גַּרְצָמָעָן אָז רְעָדוֹן חַצְפָּה אָז נְבוּלְפָּחָה !

— אַזְצָט טְשָׁאָטָט ! — האט יצחק אַ היַב גַּעֲטָוֹן אַ פֿוֹיסְט — האט אַיר אים כָּאָטְש גּוֹט גַּעֲדָעָקָט, מְחוֹתָן ?

— כ'האָב אים שווין מְקִימָפְּקָק גַּעֲוֹעָן !

זַיִן האָבָן זיך גַּעֲשָׂאָרט אָרוֹם די אַיְינְגָּהוּיקָעָרטָע שְׁטִיבָעָר, וּוּסְ'וָאָסְעָר פָּוּן די קָאָנוֹאָן האָט אַנְגָּעָרִירָט די שְׁטִינְעָרָנוּ טְרָעָפֶן. מען האָט נִשְׁתַּבְּלוּן אַוְרִיסְגּוּזָעָן קִין פֿעָנְסְטָעָר, קִין טִירָן, שְׁוֹעָר. רָע לְאָדָנָס האָבָן אַלְץ אַגְּעָדָעָקָט. זְדִי לְפָטָה האָט זיך אַיְינְגָּהוּזָאָפֶט אַיִן די לְוָגָעָן וּוּ אַ קִּילָּעָר, פֿרְשִׁישָׁר גַּעֲטָרָאָנָק, די אַטְטָע שְׁוֹעָר מִיט די מִירְמַלְשְׁטִינְגָּעָן קָאָלָאנָעָס, מִיט פֿאַרְשְׁפִּיצָטָע אָזָן גַּעָּן וּוּאַלְפָטָע דַּעֲפָעָר, אַ גַּעֲמִישׁ פָּוּן סְטִילְן אַיִן דַּעֲקָאָלְצִיעָם, אַיִן

שווין געווין אָפָן. יַחַק האָט געשיקט צוֹגְעַקְלָעַט דעם פַּאַשְׁקוֹווֵי
אויף דער ווֹאָנט בִּים הַאֲנְטְּפָאָס.

עס אַיְוָ אַרְיִינְגְּעַקְאַמָּעָן שְׁמוֹאֵל „זִינְגְּעָר“, אָ לְוְסְטִיק מַעֲנוֹתְשָׁן,
וְאָס האָט „גַּעַזְגַּט“ אויף חַתּוֹנוֹת, אויף שְׁמָחוֹת. ער אַיְוָ גַּעַזְגַּעַן
אָן פְּרִיְינְגִּיעַר בַּיְיַ אַלְיהֹו בָּחוֹר.

— האָט כְּאַטְשָׁנָט אַרְיִינְגְּעַזְגַּט, אַלְיהֹו? — האָט שְׁמוֹאֵל
זִינְגְּעָר פַּאַרְקוּוּעַטְשָׁט אָן אוֹיג אָונְטָן מִיטָּן צוֹוִיְיטָן גַּעַקְיִיקָּט אוֹיפָן
פַּאַשְׁקוֹווֵיל, וְאָס האָט זַיְק אַנְגְּעַהוִיבָּן מִיט גַּעַפְּטוּבְנַטְעָן אַוְתִּיוֹת —
הַמְּבָדֵיל בֵּין קָודְשָׁ לְחֹלָ...

— מעַן האָט גַּעַלְאַטְעָט אַרְיִינְשְׁרִיבָּן, וַיְיַ דָּעַר נְזָאָר הַלְּבָן
טוֹט שִׁיקְסָעָס אַרְוָמְטְרִיבָּן — האָט זַיְק אַ צוֹּוִיטִיעָר אַנְגְּעוֹרוֹן.
— מעַן שְׁמוּעָט, אָן אַונְזָעָר פְּרָנָס, הַלְּלָס קְרוּב, רַיְוָה,
אַיְוָ אַוְיף גַּרְוִיסְעָ צְרוֹת — האָט שְׁמוֹאֵל זִינְגְּעָר אַרְיִינְגְּעַרְעָדָט אַיְן
אַלְיהֹו בָּחוֹר. וְאָס האָט זַיְק פְּמַעַט נִישְׁתָּחַצְתָּן צוֹגְעַהְעָרָט. גַּעַזְגַּעַן אַוְמיַן
גַּעַדְזְלִידְרִיךְ, גַּעַזְגַּלְטָן לִיבְעַרְשָׁט וּוִיסָּן, צַי זַיְן פַּאַשְׁקוֹווֵיל גַּעַפְּעַלְט —
אַונְזָעָר פְּרָנָס האָט שְׁוִין לְאַנְגָּג גַּעַוְאַרְפָּטן אָן אוֹיג אַיְן שְׁרָהָס
נְזָהָר, אויף דער רְוִיטְעָר אָן עַד אִיז גַּעַקְוָמָן עַן אַוְיף אִירָן. אַקְאַנְגָּט
אַקְאַנְגָּט האָט ער דִּי אַמְתָּע חַתּוֹנָה! ער שְׁטַעַטְקָט שְׁוִין צוֹוִיָּה
אַלְפִּים. אַיְן דער שְׁרוֹה וּוְיל נִישְׁתָּחַצְתָּן וּוְיִנְקָעֵר פָּונְ פִּיר אַלְפִּים. הָעָן
הָאָן הָאָן!

— אָ קְלָאָג אַוְיף אִים, אוֹיפָן חַשְׁבוֹן פְּרָנָס, וְאָס מַאֲכָל
אֹזָא יִקְרָות אַוְיף דָּעַר מַצּוֹּה — האָט אַלְיהֹו בָּחוֹר קִוִּים אָ
שְׁמַיִיכְלָג גַּעַטְוָן — וְאָס וּלְעָלָן מִיר טָן, גַּעַמְיִינָע לִיְיט, וְאָס קָאנְגָּעָן
קִיְּן טָלְעָר אַוְיךְ נִישְׁתָּחַצְתָּן?

— טָאַקָּעָ, טָאַקָּעָ, מִינְסְטָעָר אַלְיהֹו — האָט שְׁמוֹאֵל זַיְק
צָעַלְגָּטָן אָן גַּעַנוּמָעָן לִיְעַנְגָּן דעם פַּאַשְׁקוֹווֵיל — סְאַיְן דָּאָךְ גַּוְשָׁן!
מִיט אָן אַמְתָּה גּוֹט! וַיְיַ אַזְגָּטָה דעם „הַמְּבָדֵיל“ דִּיְנָעָם?
— מעַן קָאָן אִים זַאְגָּן מִיט אָ וּוּלְשָׁן... גַּעַזְגַּג — האָט

אלִיהוּ בְּחֵיר אַנְגָּקּוֹוֶאָלֶן וּוֹאָס סְגַעְפָּלֶט — אָזְן מַעַן קָאוּ עַס אַוִּין
וְאָגָן מִיטַּא זְמִירָה-גִּינּוֹן.

— וּוּעַל אַיךְ עַס זִינְגָּעָן מִיטַּן גִּינּוֹן פָּוּן - צָוָר מַשְׁאָן
אַכְּלָנוּ — הָאָט שְׁלָמָה זִינְגָּעָר פָּאָרְקוּוּעַטְשָׁט סְלִינְקָע אָוִיגָּן.

עוֹלָם הָאָט זִיךְ גַּעֲנוּמָעָן קְלִיְיבָן אַרְוּם אִים, אַנְגָּקּוֹוֶאָלֶן :

— וּוּעַד הָאָט עַס גַּעֲמָאָכְט ?

— אַלְיָהוּ בְּחֵיר ?

— וּוּעַגְן הַלְּלָן דָּעַם דְּרוֹדְקִי-מְלָמֶד ?

— מַעַן וְאָגָט טָאָקָע, אוֹ עַר דָּאוֹוָנֶט אַפְּלִינוֹ נִישְׁתָּה בֵּין

„בְּרִיךְ שָׁאָמֵר“.

— אַזְאָ גַּוִּי גַּמוֹר !

— עַר הָאָט דָּאָךְ שְׂוִין סְפָעָרְטָע וּוַיְבָא !

— לְאָזָט, חִבְרָה, שְׁטָעָרְטָע נִישְׁתָּה !

— זָאָגָן, שְׁלָמָה, זָאָגָן !

שְׁלָמָה זִינְגָּעָר הָאָט צַעֲנוּמָעָן דֵּי הַעֲנָט, גַּעֲמָאָכְט אַ וְאַרְאָע

אַרְוּם זִיךְ אָזְן אַנְגָּעָהְיִיבָן מִטַּא סְלִיחָות-גִּינּוֹן :

„דְּעָרָנָאָךְ רָאָךְ נָעַמְתָּ עַר וַיְדָעָר אַיִּינָע,

אַיִּינָע פְּרוּמָע, פּוֹלְצִיכְיָה“, גַּאֲרָא אַרְיִינָע,

וְ הָאָט אָבָעָר בֵּי אִים אַיִּינָע פְּרִירָא אַ קְלִינְגָּן,

נִישְׁתָּה קִין גּוֹטָן יָוָם, אוֹיךְ קִין גּוֹטָע לִילָּה !“

— אַזְאָ טְשָׁאָרְגָּנָט-טָאָפָּה !

— אַזְאָ טְמַטוּמָה !

— לְאָזָט, חִבְרָה !

— לְאָזָט !

„וְהַיְיָ אַיךְ אַזְוִי גַּאֲרָא אַ שְׁלָעְבָּטָן מָאָן

אַ גַּנְגָּעָ נָאָכָט רִוְרֶת עַר מְזָקָנִית אָן,

רוֹק אַיךְ מְזָקָנִית שְׂוִין צָו אִים, רַוְקָט עַר וְזָקָה הַיָּן

וְלֹא קַרְבָּה וְהַאֲלָה פֶּל הַלִּילָה !“

- צי, גוט ! גוט !
 — אַ שְׂוֹאָרֶצְעַ גִּבְוָרָה דָּאָס הָאָט !
 — אַט קְוָמְטַת הַלְּל !
 — מִיט זִינְגַּע מַקְוָרְבִּים !
 — סְׂעוּט בָּאָלְדַּזְיָן סִיאָמְתָע גַּעֲשָׁלְעָגָן !
 — וּנוּ אֵיז אַלְיהָוּ בָּחָור ?
 — אַט אֵיז עָר
 — אֹוֵיב עַפְעָס, בֵּין אֵיךְ מִיט אַלְיהָוּ !
 — אֵיךְ אֹוֵיךְ !
 — אֵיךְ אֹוֵיךְ !
 אוֹיְפֵן בָּאַלְעָמָעָר אֵיז גַּעַשְׁטָגָנָעָן דָּעָר שְׁמָשׁ אֵין וּוִיסָּן
 קִיטָּל, גַּעַלְגַּפְט מִיט אַ הַילְצָעָרְנוּם הָאָמָעָר אֵין שְׁטָעָנְדָעָר
 אָרְיֵין :

— שאָגָע, מִיר שְׁטָעָלָן זִיךְרָן זַאֲגָן סְׂלִיחָות !
 דָּעָר עַולְם הָאָט זִיךְרָן צְעַשְׁטָעָלָט. דָּעָר שְׁמָשׁ הָאָט אַרְוִיסָּט.
 גַּעַלְיִיעַנְטַט מִיט אַ "מַאֲרָאַלִּישָׁ" קּוֹל טָוָן אַ גַּעַשְׁרִיבְעַנְעָר סְׂלִיחָה
 אָוּן דָּעָר עַולְם הָאָט נָאָכְעַגְוָאָגָט. אַלְיהָוּ בָּחָור אֵין גַּעַשְׁטָאָנָעָן
 מִיט זִינְגַּע אָנְהָעַנְגָּר, זִיךְרָן גַּעֲוִיצְלָט, אָוּן דָּעָר מַחְבָּרָן פָּוָן דִּי
 סְׂלִיחָות הָאָט נִישְׁטָגָעָנָט, אַטְזָנָעָנָט קִינְזָנָעָט. אַלְיהָוּ הָאָט גַּעַזְגָּט אַ
 קָאָטָאָוּסָל, אָוּן דִּי אָנְהָעַנְגָּר הָאָבָּן אָנְגָּעַקְוָאָלָן, גַּעַוּעָן גַּרְיִיט
 זִיךְרָן מַוְסְּרָ-נְפָשָׁ צָו זִיכְרָן פָּאָר זִיךְרָן "מִינְסָעָר".

דער מינשטיינער גיט פֿאָרְקוּיַָּען אַ בּוֹךְ

א ווישן צוויי שמאלע קאנצלן אייז געשטענען נאך אַ שם...
לער שטינגערן הויז. די שטינגער, רועיג, זענען געוווען באָדיעץ
פֿון אַלְטְּקִיְּתַּמִּיט גַּעֲוִיקְסֶן, מִיט שׁוֹאָמָעָן, די קלִינְיַּעַן פֿעַנְשְׁטַּעַר
און פֿעַנְשְׁטַּעַרְלָעֵךְ — דָּרוֹכְגַּעְנוּמָעָן מִיט אַיזְעַדְנָעָן שְׁטָאָכָעָן. אָוּן
דאָס דָּרְיַּגְּאָרְנְדִּיקָעָה הויז אייז געוווען צוויי אַפְּגַּעַלְאָזָטָה, גְּלִיךְ קִיִּי.
נָעַר וּוְאָלָט דָּרָט שְׁוִין פֿון יַּאֲרָן נִישְׁתְּ גַּעֲוָוִינְגָט. אָוּן דָּרְפָּאָר
וּוְאָס סְהִוִּין אִין גַּעַשְׁטָאָנָעָן אִין שְׁכוֹתָה מִיט דָּעַר קִירְךְ פֿוֹנְמָן
היילְיקָן מַאְרָךְ, הָאָט עַס אַוְיסְגַּעְזָעָן נאך פֿאָרוֹאָרְלָאָזָטָה, אָן
אמְתָּע חָרְבָּה.

די נָאָכְמִיטָּאָגְדִּיקָעָה זָוָן אִיז גַּעַפְּאָלָן אוֹיף די גָּאָלְדָעָנָעָה קוֹ.
פֿאָלָן פֿון דָּעַר קִירְךְ, אוֹיף די קָאָלְיַּרְטָעָה מִירְמָלְשְׁטִינְגְּעָרָנָעָה קָאָלְצָה.
בָּעֵס, אוֹיף די פֿאָסְאָדָן-מַאְזָאִיךְ, וּוְאָס הָאָבָּן גַּעַלְוִיכְּטָן, גַּעַשְׁמָעָרט,
דָּרְצְיִילָט מַעַר וּוּוְגָן קָאָנְטָאָנְטָנָאָפָּאָלָה, וּוּי וּוּגָן וּוּוּגָנְדִּיקָעָה.
אלְיהָוָה בָּחוֹר, אִין זָוָן שְׁוֹאָרְצָן אוֹיסְגַּעַרְבָּעָנָעָם מַאְגָנְטָל,
אִין דָּעַם גַּעַלְן פֿאָרְשְׁפִּיצָטָן קָאָפְּטוֹרָה, אִין אַרְיָין אִין פֿעַדְרָהָוִוִּי
פֿון דָּעַר דָּרְיַּגְּאָרְנְדִּיקָעָה גַּעַבְּיִידָעָה. דָּעַר קִילָעָר, טָוְנְקָעַלְעָדָר קָאָ.
רִידְאָר אִיז גַּעַוְוָעָן פֿינְשְׁטָעָר. אָוּן סְהִאָט גַּעַנוֹמָעָן אַ וּוּיְלָ בִּין
אלְיהָוָה הָאָט מַעַר מִיט די הָעֵנָט, וּוּי מִיט די אוִיגָן, אוֹיפְּגָנְזָוָכָט
די הַילְצָעָרָנוּ שְׁוּוִינְדָל-טְרָעָפָט.

עַד אִיז גַּעַגְּגָנָגָעָן צָוָם רַיְיכָן מַעַנְדָל וּוּרְמִיוּעָר, וּוּעַמְעָס
שִׁיפָּן הָאָבָּן וִירָעָטָרָן אַיְבָעָרָן מִיטְלָלְעָנְדִישָׁן יִם, גַּעַפְּרָט
סְחוּרוֹתָה פֿון אַזְיָעָ קִיִּין אַיְרָאָפָטָה. דָּאָס הָאָט מַעַנְדָלָס וּוּיְבָ, די

גוטהערציקע פעלזין, נאך אים געשיקט. זי מזקכת חתונה די עלטטע טאקטער, וויל מן-הסתם באשטיילן ווייבערישע ספרים אויף עברי-טייטש. און אליהו בחור האט זיך דעת גאנצן וועג גعيشובט וויפל אַ זיניג צו טונ, וויפל צו בעטן בי אַז גבירטע. ער האט געוווסט, אָו אָן אַשְׁבָּנוּר סופר וועט עס איבערשרייבן פאָר פִּינְ-זַעֲקֵס רַיִּיכְטָאַלָּעֶר, ער, אליהו בחיר, וועט צוֹנוֹנִיְּפְּשָׁטוּלָן אָן אַיְגָנוּם ווייבערשן "פֶּלְ-בוֹ", וועט צוֹן קליבן פָּאָסִיקָּעָן תְּפִילָות אָוֹן "קוֹרְצְוֹוַיְּלִיקָּעָן" געשיכטעס. ס'וועט זיין "מקודש ומחול", און איבערשרייבן וועט דער חתן זינער, מיט זיין גילדנעט פְּתַבָּן. פָּאָר אַזְּאָאָרְבָּעָט דָּאָרָף מען בעטן בי אַזְּאָאָרְבָּעָט צוֹם ווייניקסטן אַ פֿוֹפְּצָן דּוֹקָאָטָן.

ער האט זיך גענומען הייבן איבער די טרעטען. די היל-צערנע שוינידל-טרעט האט אונטערגעעהסט, געקרכצען, ווי זי וואָלט זיך געהאלטן בײַם פָּאָגְּנְדָּעָרְשִׁיטָן. ער האט אַנגעקלאָפְּט אַין אַ מאָסִיוּרָעָר, געשמיידטער טיר, וו אַ געשניצטע הילאָרְנָעָן. מזוֹה האט געהאנְגָּעָן.

דרוי מיידלען, אַיְגָנוּר שענער פָּאָר דער צוֹוִיטָעָר, זענען געשטאנְעָן אַין דער אַפְּעָנָעָר טיר. די עלטטע, מיט אוּגן ווי ווייכער שוֹוֹרְצָעָר סָאָמָעָט, האט זיך אַרוּיסְגָּעָרְוקָט:

— אַיר האט עפָּס געוואָלָט, סִינְאָר?

אליהו בחור האט געשמייכלט, און זיין פּוֹנִים, וואָס האט אוּטְגָּעָזָעָן ווי סָאָקְרָאָטָעָס מַאְסָקָעָ, האט אוּפְּגָּעָלוּוּכְּטָן, באָהָאָלָטָן צוּוִישָׁן די קְנִיטָשָׁן די שְׁטָעָנְדִּיקָעָ זָאָרָג. דער בלוייזער אַנְבָּלִיק פּוֹן די מיידלען האט אַים יִגְּנָעָר גַּעַמְאָכָט, אוּטְגָּעָזָעָקָט אַין אַין אַים דעת "זִינְגָּעָר", און ער האט ווילעָרִיש אַ זָּאָג גַּעַטָּוֹן:

— זָאָג דער מַאְמָעָן, אָזְּסִיאָזְגָּעָזָעָן אליהו בחור,

דער דִּינְעָר פּוֹן שִׁינְעָן "בְּחָוֹרִות" אָוֹן פְּרוּמָע ווייבער.

— אָ, אַיר זִיְּטָעָס, סִינְאָר? — האָבָן אַלְעָ דָּרְיָי אַהיַב

געטונן די אַפְגָעַדְעַקְטָעַ חענט און מיט אַ קְלָאַפַּרְיִי, לְאַכְעָרִי זיך געטראָגן צום אַרוֹיְסְגָּזָגָג, אַיבָּעַרְגָּעַלְאָזָט נְאָך זִיך אַ מְיעָנָן טֻעַ-רְיחַ, ווֹאָס הָאָט גַּעֲקִילַט, אָנוּ אַיְן צְוַיְיָתָן צִימָעָר אַנְגָּעָזָגָט דָּעַר מְוַתָּעָר—עָר אַיְן דָּא, עָר אַיְן דָּא! כְּחַאְבָּב טַאַקָּע גַּעֲמִינָט, עָר אַיְן אַ בְּחָורָה! סְאיָז דָּאָך גַּאֲרָה אַיְדָה אַיְן דִּי יָצָרָן! הָא, הָא, הָא אַלְיָהו בָּחָור הָאָט מִתְגָּעַלְאָכָט, אָנוּ סְפָנִים מִיט דִי גְּרוּיָע אַוְיָגָן אַיְן שְׁעַנְדָּר גַּעַוּאָרָן. עָר הָאָט זִיך אַרְמוֹנְגָּעָקָקָט. נִישְׁטָגָעַלְיְבָט זִינְיָע אַוְיָגָן ווֹו עָר גַּעַפְנִיט זִיך. פָּוֹן דָּעַר אַלְטָעָר אַפְגָּעַרְאַכְעַנְעָר גַּעַבְיִידָּע, ווֹאָס אַיְן דָּרוֹיסָן, אַיְן דָּא אַינְעָוָויי-נִיק קִין זֶכֶר נִשְׁטָגָעַן. דִּי ווֹעַנְתָּ הַילְצָרָגָע, מִיט אָוִיס. גַּעַמְּאַלְטָעָר פִּיגָּל אָנוּ בְּלָמְעָן, זְעַנְעָן פּוֹל גַּעַוּעָן מִיט שְׁטִיקָעָר בְּרָאָקָאָט, מִיט בְּאַגְּנִילְדָּטָע שְׁוֹעָרָדָן. אַיְן מְזִירָה הָאָט גַּעַהָאָגָעָן אַגְּבָּעָלָעָן, גַּעַוְיָזָן, ווֹי יְתָחֵס טָאַכְטָעָר בְּאַגְּגָעָנָט דָּעַם פָּאָטָר. אָוִיך דָּעַם ווֹיִיס-גַּעַוְצָשָׁעָנָם דִּיל אַיְן גַּעַלְעָגָן אַפְּעָרְטִי. שָׁעָר טְעֵפִין, אַ רְוִיְּטָעָר, אַ טְוָנְקָל-בְּלוּעָר. אַ קִּילְעָכְדִּיקָעָר טִישְׁ מִיט גַּעַבְיְלָדָטָע פִּיס, ווֹאָס אַיְן גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַינְמִיטָן צִיָּעָר, אַיְן גַּעַוּעָן צְוַגְעַדְעַקְטָמִיט אַ פְּלָאַגְּ-רוֹיְט טִישְׁטוֹר. אָנוּ אַיְבָּרָעָן טִישַׁ, אָוִיך אַ פְּאַלְיְרָטָעָר קִיטָּט, הָאָט אָן אַדְלָעָר גַּעַ. הַאָלָטָן אַ גַּעַשְׁנִיצָטָן זִיבָּן-רְעִירִיקָן הַעֲנָגְלִיכְטָעָר, ווֹאָס הָאָט גַּעַ. פִּינְקָלָט אָנוּ גַּעַבְלָעָנְדָט ווֹי אַ שְׁפִיגָּל אָוִיך דָּעַר זָוָן. שְׁטוֹלָן הוֹיכָע, אַוְיָס-גַּעַבְעָטָע מִיט גַּעַשְׁוִירָעָנָם סָאָמָעָט, הָאָבָּן גַּעַטְרָאָגָן זִיעָרָע בְּאַגְּנִילְדָּטָע קָאָפְּ-שְׁטִיקָעָר, ווֹי קְרוֹינְגָּעָן. אָנוּ אַ וּוֹאנְטָן-נִישְׁעָ אַיְן גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַ מְאָסִיוּעָר זִילְבָּעָרְנָעָר הַאֲנְטָפָאָס, גַּעַ. הַאֲמָרָת ווֹי אָן אַלְטָעָר דְּרוֹיְמִישָׁ אַוְרָנָע. דָּעַר הַאֲנְטָפָאָס אַיְן גַּעַוּעָן צְוַגְעַדְעַקְטָמִיט אַ גָּאַלְדָּעָנָם צְוַדָּקָה. אָן אַרְיִעְטָאַלְיִישָׁ אַמְּאָמָנָעָמִיט קִישְׁנָס אָנוּ קִישְׁלָעָן הָאָט זִיך גַּעַבְעָטָן, מַעַן זֹאָל זִיך אַרְיִינּוֹאָרְפָּן צְוַיְשָׁן זַיִ. אַ זִּילְבָּעָרְנָעָר שְׁוַיְבָּן-שְׁוַנְקָל אַיְן גַּעַ. ווֹעַן אַנְגָּעָפָאָקָט מִיט אַיְדָלְגָּעָשְׁתִּיִּין, מִיט פָּעָרָל אָנוּ בְּוֹרְשָׁטִינְגָּעָן,

מייט גָּאַלְדָּעֵנָע קִיטָּן, בְּרָאַשְׁן אָוֹן שְׂנָאַלְן מִיט אַוִּיסְגָּעָרִיכְצָטוּ טָאַצְּן אָוֹן בְּלָעָכְן. אָוֹן אַינְ דָּעֶר זִיְּט, אַוִּיךְ אַטְּשִׁישְׁ פָּוֹן רְוִיטָן הָאַלְזָן, בְּאַפְּוֹצְטָמִיט הַילְצָעָרְנוּ בְּלָומָעָן, זְעַנְעָן גַּעַשְׁטָאַנְעָן וּוַיְינְטְּרוֹבִּין, פִּיגָּן, מָאנְדְּלָעָן. אַ וּוַיְין-קְרוֹגְהַאֲצָט גַּעַפְּינְקְלָט צְוִישָׁן בְּעַכְּעָרָס.

פָּוֹן אַזְּאָע עַשְׁירָות אִיזְּאַלְיָהו בְּחָור בֵּי זִיךְ שְׁתָאָרָק גַּע. פָּאַלְן. עַר הַאֲצָט זִיךְ גַּעַנוּמָעָן רְוָקָן אַוִּיךְ קְרִיק, גַּעַבְּלִיבָן שְׁתִּיְּן בְּיִים אַרְיִינְגָּאָנָג אָוֹן אַלְיָין נִישְׁתָּגָעָסְט, פָּאַרְוָאָס עַר הַאֲצָט מִיטְאַמְּלָאָל אַרְצָפְּגָעָנוּמָעָן זִין גַּעַלְן הָוֹת. דִּי דָּגָוָת זְעַנְעָן אַרְוִוִּיסְפָּוֹן דִּי קְנִיטָּשָׁן, אָוֹן סָאַקְרָאַטְעָסָסְסָס מַאֲסָקָע אִיזְּ גַּעַבְּלִיבָן שְׁתִּיְּן אָוֹן דָּעֶר טִיר, וּוּ אָן אַוִּיסְגָּעָאָסְעָנָע.

דָּעֶר רְוִישָׁפָּוֹן זִידָנוֹס הַאֲצָט אַגְּנוּזָאָגָט, אָוֹן פָּעַסְלִין קוּמָט. אַ שְׁוֹוָאָרָץ שִׁיטְלָן, שְׁוֹוָאָרָץ, דִּיקָעָ צָעָפָ. אַ שְׁוֹוָאָרָץ זִידָן קְלִיְּד, גַּעַפְּאָסָט אִין סְטָאָן, מִיט אַרְעָמְבְּעָנְדָעָר אַרְוֹם דִּי אַרְבָּל, מִיט שְׁטִיקְעָרְיִיעָן אַרְוֹם הָאַלְזָן, אָוֹן פָּוֹן דָּעֶר טָאַלְיָע פָּאַלְדָּן אָוֹן פָּעַלְדָּעָן, וַיְידָעָנָע פָּאַלְעָס, וּוּאָס שְׁוִילְן, צְעַבְּלָאָזָן זִיךְ בְּרִיטָאָן בְּרִיטִיטָרָ, אַגְּנָץ גַּעַשְׁטָעָל, וּוּאָס רְעָדָט, רְוִישָׁט, צִיעָשָׁט אָוֹן יְעָדָן רִיר, בֵּי יְעָדָן קָעָר. סְפָנִים מַאְטָן, דִּי אָוִיגָן גְּרוּיסָע, טְוָנְקְעָלָע. דָּעֶר גָּנָג אַלְיִכְתָּעָר, אַ בְּוִיגְקָעָר, אָוֹן דָּעֶר שְׁמִיכָּבָע אַרְוֹם דִּי לִיפָּן, אַרְוֹם דִּי אָוִיגָן—אַ בְּאַשְׁיִידָעָנָר.

— וּוּאָס שְׁטִיטָה אִיר בֵּי דָעֶר טִיר, מִינְסְטָעָר? — אִיזְּ זִי אַוִּונְטָעְגָּעָנְגָעָן צָוָם רְוִיטָן טִישָׁ מִיט פִּיבּוֹד — זִיכְטָן!
— אַדְאָנָק, פָּאַטְרָאַנְעָסָע—הַאֲצָט אַלְיָהו בְּחָור זִיךְ פָּאַרְנִיגָּט.
— זִינְט אִיךְ הַאֲבָב גַּעַהָרָט אַיְיָעָר לְעַצְתָּ לִיד, מִינְסְטָעָר,
וַיְלָט זִיךְ מִיר זִין גּוֹט צָו אַיְיךְ—הַאֲצָט זִיךְ אַוִּועְקָגְעָנְעָצָט. אָוֹן
דִּי זִידָעָנָע פָּאַלְעָס הַאֲפָן זִיךְ צְעַפְּאַלְדָּעָרוּעָט אַוִּונְטָעָר אִיר מִיטָן
גַּעַרְוִישָׁפָּוֹן טְרוּקָעָנָע בְּלָעָטָעָר—אַיְיךְ, וּוּאָס כְּבִין אָוֹן וּוּרְמִיאָע
גַּעַבְּוִירָן, וּוּיְין אַוִּיךְ אִין וּוּנְעַדְיקָן.

— וועגן וואס פאר א פיד מינס רעדט איר, פאטראנע.
סע? — האט אליהו בחר זיך ציגעונגיט מיט א האָפַן געועס.
— כ'האָפַן אַיְךְ געהערט זיגגען דאס פיד וועגן אונזערע
ברידער פון ווענדיק, או זיין זענען נישט גאטספֿרִינְטֶלְעָךְ —
האט זיין אַנְגַּעֲגָלָסְן אַבעכָּר ווַיַּן — או זיין דאָרְפָּן זיך אַרְגָּפַ
געמען אַבִּישְׁפִּילְ פָּוֹן דֵּי יַיְדָן אַין מאָנוֹתָא, פָּעָרָאָרָא, פָּאָדוֹא —
טרינקט, מִינְסְטָעָר — לְחַיִּים, אַוְן כִּמוֹן צְגֻעָּן, אוֹ אַיְךְ
זענט גערעכָּט! דעם פְּרִיאִיטִיקְצְּוֹנָאָכְט וְזַעַנְעָן גַּבְּלִיבָּן אַין דער
אַשְׁפָּנוּעָר שָׁוֹלְ פִּינְגְּ אַבְּיוֹנִים, אַוְן, מַאְלָט אַיְךְ, אוֹ קִינְגָּרָה האָט
זַיְן נִשְׁתְּ מִתְגַּעַנְמָעָן אַהֲיָם. וְזַעַנְעָן זַיְן, וְזַעַלְטָן זַיְן גַּעַנְגָּעָן
גַּעַנְגָּעָן שְׁלָאָפָּן אוֹמְגַעְגָּעָן. כְּרָעָר שְׁוִין נִשְׁתְּ וְזַעַנְעָן פָּאָדוֹא
דאס וְזַעַלְטָן אַפְּלִיּוֹ אַין רֹויִם אַוְיךְ נִשְׁתְּ פָּאָסִירָט. טָא מִיט
וְזָס אַיְךְ וְזַעַנְעָדִיק בעטער פָּאָר סְדוּם?

— פָּאָדוּעָר יַיְדָן האָפָּן דָּאָךְ אַ שָּׁם — האָט אליהו בחר
אַן אַרְנְטֶלְעָכְן זַוְּפָּגְעָתָן אַוְן אַיְן גַּעַוָּאָרָן אוֹיפְּגַעְרוּמְטָעָר —
פָּאָרָאָן אַגְּלִיכְבוּרְטָט: אַפְּאָדוּעָר גַּנְבָּ, וְזָס זַיְן נִגְמָעָן הַיְבָט
זַיְן אַן מִיט אַגְּמָלָ, לְוִיְּבָט אַוְיךְ גַּאַט אַין הַיְמָלָ.
— אַ שְׁפָּאָס אַן אַ זַּיְיט — האָט פָּעַלְיָן זַיְן צְעַלְגָּט —
אַפְּלִיּוֹ מִין אִיסְּרָלִיּוֹ — — —

— עַר לְעַרְנָט דָּאָךְ אַין פָּאָדוֹא אַוְיךְ דָּקְטָעָר — — —
— עַר קָעָן זַיְן אַוְיךְ נִשְׁתְּ זַעַט אַעֲלָמְוִיָּן דֵּי דָּאָרטִיקָעָ יַיְדָן, וְעוֹר
וְוַיְנָשָׁ דָעַן אַין וְזַעַנְעָדִיק? דָאָס פָּעוֹולָ פָּוֹן דָעָר גַּעַנְצָעָר וְוַעַלְטָן
— עַר דָּאָרָף שְׁוִין עַנְדִּיקָן, אִיסְּרָלִיּוֹ ?
— אַמְּ-יַרְצָחָ-הַשְּׁמָ אַבְּעָרָאִיאָר. פָּוֹנָם בְּנִ-יְהִיד מִינְעָם,
וּשְׁטָ אַיְךְ, האָט אַיְךְ גְּרוּיסָ נַחַת, וְוַיַּעַן וְאַגְּט — צַו גַּאַט אַין
צַו לִיטָּ. דָעָר רַאֲשִׁישְׁבָּה, רַיְ מַנְחָם דִּילְמָעְדִּיגָּא, וְזָס אַיְיךְ אַוְיךְ
אַלְעָרָעָד אַיְנָם אַנוֹנוּעָרְזִיטָעָם, שְׁפִיגְלָט זַיְן אַין אִים. אַיְצָט אַיְנָ
אִיסְּרָלִיּוֹ אַין לְוִים בַּיְ מִין פְּרִוְידָר, גַּעַפְּאָרָן זַיְן אַבְּיִסְּלָ אַפְּרִוְינָן.

עד שרייבט מיר, אז מען האט דארט אויסגעהאקט משה רבינון ain mirmelشتין, אין דא וואס צי זען. סי יידן, סי גוים גיען קיכון. איזא שיינקיט און הדרת-פנימ, שרייבט ער, איז נאך ניש געווען. כ'האָט גראָד פֿאָרגעסּן דעם מיינסטערטס נאָמען — האָט פֿעַלְיַין פֿון צוּוִישַׂן די קְלִיְּד-פֿאָלְדָּן אַרוֹיסְגּוּנוּמָן אַטְיכְּלָגְּעָן קְנִיפְּלָט פֿון שְׁפִּיצָן. זי האָט עס געזויפֿט מיט די קְלִיְּנָע פֿינְגָּער, ווֹס' חִוְּפָה-קִידּוּשִׁין-פֿינְגָּער אַ ברִיסְטָס, אַ גִּינְגָּלְדָּןָס, האָט זיך גערזוקט און, אז דעם מייסטערס נאָמען איז אַלְץ ניט געקּומָען. האָט זי גענומָען רופֵן די עַלְטָסְטָע טָאָכְטָעָר: — רָאָזְלִין, רָאָזְלִין, ווֹי הייסט דער מיינסטערט, וואָס האָט אויסעקריצְצָאַס משְׁהָרְבִּינְוֹן?

— דער סְקוֹלְפְּטָאָר? — איזו רָאָזְלִין אַנְגְּלָאָפְּן מיט די צוּוִי יְנִגְעָרָע שְׁוּעָסְטָעָר — רְהִיסְטָס, רְהִיסְטָס — האָט זי אַכְּפָגְּעָן אַלְגְּיַינְגָּעָם דָּרְכִּיכְטִיקָּן פֿינְגָּער צוּוִישַׂן די רְוִיטָע לִיפְּן, און אַ שְׂוֹאָרָץ לְעַקְעַלְעָה האָט זיך אַיר אַוּעָקְעַנְשְׁטָעָט אַוְיפְּן שְׁטוּרָן, ווֹי אַ פֿרְעָגָע-צִיְּכָן — רְהִיסְטָס, כְּגַעֲדָעָנָק ניט, מען דָּאָרָף אַרְיִינְקָוֹן אַין בְּרִיוֹו. זָאָל אַיך, מְוֻטְּעָר-לִיבְּ?

— מְזַעְרָף ניט, טָאָכְטָעָר — און די מְוֻטְּעָר האָט זיך אַ קָּעָר גַּעַטְוֹן צוּ אַלְיהָו בְּחָור — דָאָס אַינוּ מִין עַלְטָסְטָע טָאָכְטָעָר, זָאָל ? עַפְּגָּן, נאָך קִיּוֹן פֿוֹפְּצָן יָאָר ניט אַלְטָס. זי איז "אַגְּטְשְׁפּוּוֹת" פֿאָר אַיְנָס אַ קָּרְבָּה, וואָס וּוּינְט אַין סְטָאָמְפּוֹל.

— אַין די חַתְּנוֹנָה ווֹן ווּעָט, אַמְּרִיצָה-הַשָּׁם, זִין? — אַין צוּוִי חַדְשִׁים אַרְום. מִין מאָן אַיז אַיצְט אַין סְטָאָמָּה. בּוֹך. עַד ווּעַט קְוֹמָעָן מיט די מְחוֹתְגָּנִים. אַלְץ אַיז שׁוֹן, מיט נאָטָס הַיְּהָט גְּרִיט צוּ דָעָר חַתְּנוֹנָה: דָאָס אוֹיסְטְּהִיעָר, אַיְנְגָעַמְאָכְצָן, גַּעַי קָאָכְטָע וּוּינְעָן, אַלְץ, אַפְּיַלוֹ אַיְנְגָעַמְאָכְצָן פֿון צִיטְרִינְעָן! — דָאָרָף מעַן זיך טָאָקָע אַ נָּעַם טִוְּן פֿאָרָן בִּיסְלָס סְפִּירִים אַוִּיפְּ עַבְּרִ-טִיְּטָש — האָט אַלְיהָו בְּחָור אַ צִּי גַּעַטְוֹן אַ הַצְּלָמָן בעַ כָּעָר אַין פֿאָרְגִּיטָן מיט מאַנְדְּלָעָן.

— דערצ'ו טאָקע חאָב אַיך נאָך אַיך געשיקט — חאָט
געַלְיוֹן אַוועְקָגָעָזָעַט לְעֵבֶן זִיך דִי פֶּלה — כִּיוֹוֵיל אָפָעָר, אַיך זָאָלַט
אַריַינְשְׁטָעָלָן הַיַּינְטִיקָע זָאָכָן אַיך.

— וֹאָס אַיִיר הָאָרֶץ וּוּעַט נָאָר גְּלוֹטָטָן, פָּאַטְרָאַגְּנָעָסָע.

— אַין סִידָּוָר, אַין מְחוֹזָר — הָאָט וִיך פָּעֵסְלָן צְעַרְעַדְטָ מִיט
אַ פרוֹמָעָר מִינָּעָ — אַון דָּעָר עִקָּר בֵּי יִמִּים-נוֹרָאִים-תְּפִילָות זָאָלַט
אַיך אַנְצִיכְעַגְּנָעָן וּוּמָעָן דָּאָרָף זִיך שְׂטָעָלָן, וּוּמָעָן דָּאָרָף אַוִּיס-
שְׁפִיעָן, וּוּמָעָן טָאָר נִישְׁתָּאַרְעָדָן, וֹאָס חָוָן זָאָגָט אַון וֹאָס
קָהָלָ. הַיַּינְטִיקָע בָּתְלָוָתָו זָעָנָעָן נִיט דָאָס וֹאָס אַמְּאָלָ. אַיך צָוָעָן
יָאָר הָאָב שָׁוִין יְעַדְן טָאָג גַּעֲגָעָנָעָן פָּוּן דָּרִיָּי אַאל
אַן אַין חָדָר אַרְיָין... אַנְדָּעָרָע אַיבְּעָרְשִׁיבָּעָר גִּיבָּן נָאָר "חַלָּה"
אַון לִיכְטִיבָּעָנָשָׁן. אַיך וּוּילָ, אַיך זָאָלַט אַיבְּעָרְשִׁיבָּרְבָּן אַלְעָ דָּרִיָּי
מְצֻוֹת אַון נִיט אַוִּיף פָּאָפִיר. פָּאָפִיר קְנִיטָשָׁת זִיך, רִיְּטָזִיך אַון,
וֹאָס אַמְּתָה, דָאָוָונָט זִיך גָּאָל בָּעַסְעָר פָּוּן פָּאַרְמָעָט. אַיז וֹאָס ? יָאָ,
סְעוּטָזִיך אַנְהָוִיבָן מִיט דִי "מְהֻנְגִּים". דָעָרָנָאָךְ "חוֹמָשׁ", "שִׁיר
הַשִּׁירִים", "כִּמְיַין אַלְעָ 'מִגְּוִילָתָה'" — אַין וֹאָס, מִינְסְטָעָר, וֹאָלַט אַיך
גַּעֲהִיטָן אַריַינְשְׁטָעָלָן פָּוּן וּוּעַלְטִיזָאָכָן ?

— מִיר גַּעַפְעַלְטָ 'דִּיטְרִיךְ פָּוּן בְּעָרָן' — הָאָט רָאָזְלָן זִיך אַנְגָּעָרוֹפָן.

— אַון מִיר "דָאָס שִׁינְעָן גְּלִיק'" — הָאָבָן זִיך בֵּי דָעָר יִנְגָּן.

סְטָעָר, בֵּי טַוְלְצִיְּגָן, דִי בִּיר-אַיִגְן צְעַשְׁוִימָט.

— אַון מִיר, "מִינְסְטָעָר הַיְּדַעְבָּרָאנְטָ" ! — הָאָט דִי מִיטָּלָ.

סְטָעָר, גַּרְאָצְיָעָ, אַ זָּאָג גַּעַטְוָן אַון אַיז רְוִיטָגָוָרָן.

— גִּיב זִיך נָאָר "רָאָמָאנְצָן" — הָאָט דִי מִוְּטוּעָר גַּעַשְׁעַטָּ

נְחַת פָּוּן דִי טַעַכְתָּעָר, וֹאָס זָעָנָעָן אַזְוִי בָּאַהֲזָוָונָט — שְׁטָעַלְטָ אַיך

אַרְיָין רַעֲטָעַנְישָׁן ! סְקָומָעָן גַּעַטָּט. דָאָרָף אַ יְוָנָגָע בָּאַלְעַפְּאָסְטָעָ

וּוַיְיָלָן דָעַם עַלְמָם, זָעָעָן, זִיך זָאָלַן זִיך נִישְׁתָּאַגְּנוּוּיְיִילִיקָן.

— גַּעַרְעַכְט, פָּאַטְרָאַגְּנָעָסָע — אַון אַלְיָהו בְּחוֹר הָאָט זִיך גַּעַ.

וּוְעַנְדָט צָו דִי מִיְּדָעָר — כְּהָאָב בָּעַסְעָרָע סְחוֹרָה. וֹאָס מִיר "הַיְּלָ".

דעַבָּרָאָגָנֶט", וואָס מיר "דייטִיךְ פָּן בָּעָרָן", אוֹ אֵיךְ ווּלְּ אֵיךְ
געַפְּן שְׁעַנְעַרְעַן הָעָרָן. קעַנְתְּ אַידְּ דִּי גַּעֲשִׁיכְטָעַן בָּבָאָן?

— אָ — הָאָטְּ רָאָזְלִין אִים אַיבָּעָרְנוּהָאָקָטְּ דִּי רַיְדְּ — וּוּן
אַידְּ ווּאָלְּטְּ מִיר אַיבָּעְרְנוּשְׂרִיבְּן עַפְּעַסְּ פָּן בָּאָקָאָטְּשָׁאָן?

— וּוּעָרְ אַיְזְ דָּאָס — הָאָטְּ פָּעַסְּלִין גַּעַפְּ-עֲזָעָט.

— אָ זִינְגָּעָרְ וּוּי אֵיךְ — הָאָטְּ אַלְּיָהָוְ בָּחָורְ אַרְיִינְגְּעָקוּטְּ
אַיְנָם לִיְדִיקְעַן קְרוֹגְן, אָוָן דִּי בָּרְעַמְעַן הָאָפְּןְ זַיְבִּי אִים אָ צִי גַּעַטְּ
טַוְן, וּוּי בִּי אָלְּצָן — וּוּן נִיטְּ בָּאָקָאָטְּשָׁאָן, ווּאָלְּטְּ דָעַרְ נְבוֹזְהָ פְּרָאָןְ
צִיסְקָאָ סְטְרָאָפְּאָרָאָזָאָ קִינְמָאָלְ נִיטְּ גַּעַשְׁרִיבְּן וַיְיַעַן "שְׁמוּעָות".

— דָעַרְ סְטְרָאָפְּאָרָאָזָאָ אַיְיעָרָרְ אַיְזְ דָאָס בָּלוֹזְ נְבוֹזְ-פָּתְּ.

פָּעַ — הָאָטְּ פָּעַסְּלִין זַיְבְּ פָּאָרְקְרִימְט — עַרְ הָאָטְּ גַּעַזְוְנְגָּעָן בִּי טְרָעַ-

וּוּסְגָּן, אַיְזְ גַּעַזְוְעָן שָׁאנְדְ אָוָן שְׁפָאָטְ צַוְּ הָעָרָן, עַרְגָּעָרְ וּוּי אַיְיעָרְ
לִידְ "הַמְּבָדִילְ". וּוּי שְׁעַמְטְ אַירְ זַיְבְּ נִיטְ, מִינְסְטָעָרְ, צַוְּ בָּרְעַנְגָּעָן
גַּאָרְ צְוָעַלְכָּעָן דִּי לִיפְנֵן?

— אָוָן דָעַרְ עַזְלָטְ, זַעַט אִירְ, פָּאָרָאָגְעָסָעְ, הָאָטְּ עַסְ לִיְבְּ —
הָאָטְּ אַלְּיָהָוְ בָּחָורְ אָן אַוְיְגָעְדוֹזְיְמְטָעָרְ זַיְבְּ אַוְיְפָגְעָהְוִיְבְּן — יַעַנְטִילְ
שְׁפָעָרְ הָאָטְּ דּוֹזְקָאָ גַּעַוְאָלְטְ, צִיאָלְ אַרְיִינְשְׁטָעָלְן אָן אַירָעְ "מְנְהָגִים"
מִין "הַמְּבָדִילְ".

— זָאָגָטְ עַסְ, מִינְסְטָעָרְ — הָאָטְּ טְוָלְצִיְעָן זַיְבְּ גַּעַבְעָטָן.

— סְלִיְדְ? — אַיְזְ אַלְּיָהָוְ בָּחָורְ גַּעַוְאָרְן יַיְנְגָּעָרְ.

— גַּאָטְ בָּהָאִיטְ! — הָאָטְּ פָּעַסְּלִין זַיְבְּ אָ שְׁטָעְ גַּעַטְוֹן, אָוָן

סְקִיְידְ אִירָסְ, וּוּי אָ פָּעַסְטְוֹנְגְ, הָאָטְּ פָּאָרְשְׁטָעַלְטְ דִּי טְעַכְטָעָרְ.

— אָזְוּ עַרְ זָאָגְן, מַוְטָעָרְ-לִיְבְּ-הָאָטְּ דִּי עַלְטָסְטָעְ גַּעַמְאָכָטְ אָשְׁנָעָ-

בָּעַלְעָ, וּוּי זַיְבְּ גַּעַזְוָאָגָטְ: אִירְ מַעְגְּ הָעָרָן, כִּבְיןְ דָאָקְ שְׁוִיןְ אָכְלָהָ.

— נִיןְ, נִיןְ, נִיןְ — הָאָטְּ פָּעַסְּלִיןְ פָּאָרְשְׁטָעַלְטְ מִיטְ דָעַרְ

קַיְיַעַרְ הָאָנְטְּ דִּי מַיְלָעָרְ פָּן אַירָעְ טְעַכְטָעָרְ — נִיטְ דָאָסְ.

— אָוָן אָן צְנָדָעָרְ גַּעַשְׁכְּטָעְ? — הָאָטְּ רָאָזְלִיןְ זַיְבְּ גַּעַבְעָטָן,

אוֹן סְפָנִיםְ, דִּי אַוְיגָןְ, אָלְּצָן אִירְ הָאָטְּ גַּעַבְלִיטְ.

— כ'האָב אַ געשיכטע וועגן דער פרינצעסן וויענע אַן
דעם ריטער פֿאָרִיז — האָט ס'קּוֹל בַּיְ אַלְיוֹן בחור געציגטרט.
שטאָרֵיך געוואָלֶט עס זאגן פֿאָרֵיך די מִידְלָעָך.

— אָפְּבָעָר אַן נְבוּלַ-פָּה, מִינְסְטָעָר? — האָט פֿעַלְמִין זִיך צְעַלְאָכְט אַוְיפָּן קָוָל.

— רַיְין, פֿאָטְרָאנְגָּעָסְטָע מִינְעָ, ווֹי אַ «פֿוֹלְצִילְּ» — האָט עַר
קיין שמייכֵל ניט געטען, ווען די מִידְלָעָך האָבָן אַין זִיך געשטיקט
ס'גּעַלְעַכְטָעָר.

— אַיר בְּלִיְיבָט אַלְץ אַלְץ! — האָט פֿעַלְמִין זִיך צְעַלְאָכְט אַוְיפָּן קָוָל.
אלְיוֹן בחור האָט אַרוֹסְגָּעָרָוקָט אַ שְׁטוֹלָא, זִיך אַוּוּקְגָּעָזְעָצָט
אוֹן אוֹן די מַאֲמָע מִיט די טַעַטְטָעָר האָבָן אַנְגָּעַשְׁטָעַלְט די אַוְיעָרָן
געווען גְּרִיטִיט צַוְּ הָרָעָן, האָט דער מִינְסְטָעָר גַּעַוְיָזָן אַוְיכָר
לַיְידְקָעָר קְרָוָג אַוְן וּוֹלְעִירִיש אַ זָּגָן גַּעַטְנוֹן:

«נַיְן מוֹן דער מִינְסְטָעָר, אלְיוֹן בחור, אַזְוִי לְאָמָג
געַפְּאַגְּנָעָן וַיַּן,

בַּיְ אַרְגָּת אַים צַוְּ מְרִינְקָעָן פָּוֹן דָּעַם גַּוְתָּן וַיַּן».

— רַאֲזַלְּיַין, גְּרָאַצְיָא — האָט די מִוטָּעָר אַ שְׁטָעָק גַּעַטְנוֹן די
לַיְידְקָעָר קְרָוָג — וַיַּן!

אלְיוֹן בחור האָט זִיך אַפְּגָעָנָעָצָט די וּוֹאַנְצָן, די בָּאָרָד,
וּוִיטָּעָר אַוּוּקְגָּעָרָוקָט די שְׁטוֹלָא אַוְן אַנְגָּעָהוּבָן:

— נַיְן הָרָט, לַיְבָעָ פְּרִינְט: פָּוֹן דָּעַר דַּזְוִיקָעָר שְׁטָבָל
וּוְעַל אַיְך וּוּנְדָעָר זָאָן, כִּיוּעַל וְאָגָּן, כִּיוּעַל זָאָגָּן, בֵּי סְיוּעָט
אַנְהַיְיבָן טָאָגָּן! גַּעַלְעַבְטָה האָט אַמְּאָל אַ קִּינְגָּבָדְלִיפָּן. גַּעַהְאָט האָט
עַר אַ וּוּנְדָעָרְשִׁינְעָ טָאָכְטָעָר, וּוּעַנְעָ וְאָט זַי גַּעַחְיִיטָן. אַיְן וּוּעַנְעָן
הָאָט זִיך פֿאָרְלִיבָט דָּעַר יְוָנְגָעָר רִיטָּעָר פֿאָרִיאָן, וּאָס האָט גַּעַדְגִּינְט
בַּיִּם קִינְגָּ. שִׁין אַיְזָ גַּעַוְעָן פֿאָרִיאָן, שְׁטָאָרָק אַיְזָ עַר גַּעַוְעָן. נַאֲך
זַיְן שְׁוּעָרָד האָבָן זִיך גַּעַזְוִיגָּן מַחְנוֹתָ קְרָאָעָן. עַר האָט גַּעַלְאָכְט
פָּוֹן וּוּינְטָ, גַּעַלְאָכְט פָּוֹן שְׁטוֹרָם. דָּעַר קִינְגָּ האָט נִיט גַּעַוְאָלֶט
הָרָעָן פָּוֹן דָּעַם אַרְעַמְעָן רִיטָּעָר, גַּעַטְרָאָכְט זִיך מַשְׂדֵךְ צַוְּ זַיְן

מייטן קיניג פון ענגלאנד. מייטן הערצאָג פון בירגנֶאנד.
— אָונָן ווַיַּעֲנֵן הָאָט דֻּעַם רִיטָּעָר גַּעֲלִיבֶּט? — הָאָט גַּרְאַצְּיאָה
איְבָּעָרְגָּעָרִיטָּן.

— שְׂטָאָרָק גַּעֲלִיבֶּט. אָונָן אוֹ פָּאָרִיו אִיזְּ פָּוֹן צְרוֹת אָוּוּק
פָּוֹן קִינְיָינְסָה הוֹיָה, אִיזְּ וַיַּקְרָאָנָק גַּעֲוָאָרָן פָּוֹן לִיבָּעַ. דָּעָרוֹוִילְּ אִיזְּ
אָנְגָּעָפָּאָרָן דָּעַרְּ העַרְצָאָג פָּוֹן בּוֹרְגָּנֶאנְדָּ, גַּעֲוָאָלָט ווַיַּעֲנֵן פָּאָרָק
וַיְיַיְבָּ. דָּעַרְּ קִינְיָינְג בְּעֵט זִיךְּ בַּיְּ דָעַרְּ טָאָכְטָעָר. זִיךְּ וְאַלְּ בְּאָנְגָּעָנְגָּעָן
דֻּעַם העַרְצָאָג ווַיַּעֲנֵן ווַיְיַיְבָּ נִישְׁתְּ הָעָרָן, אִיזְּ אַיְגָּעָשָׁפָּאָרָט, טָעָנָהָת
נִיְיָן אָונָן נִיְיָן! דָּעַרְּ קִינְיָינְג צָאָרָן, פָּאָרְשָׁפָּאָרָט דִּי טָאָכְטָעָר אִין
חַפְּיסָה אָונָן אָזְוִי ווַיְיַיְטָעָר, אָונָן אָזְוִי ווַיְיַיְטָעָר.

— אָונָן פָּאָרִיו? — הָאָט עַמְּצָעָר גַּעֲפָרְגָּעָט.

דָּעַרְּ מִינְיָנְטָעָר הָאָט גַּעֲוָנְגָּעָן אִין גַּרְאָמְעָן, וַיַּפְּאָרִיו אִיזְּ
צִוְּרִיקָּגָּעָקָּומָעָן אַ פָּאָרְשָׁטָעָלְטָעָר, גַּעֲהָרָט, וַיַּדְּעַרְּ קִינְיָינְג הָאָט גַּעַ.
מָאָכָּט בְּאָקָאָנָה, אַזְּ וַיַּעֲרָרְ סְעוּוּט אַוְיכָהִילְּן זִיְיָן טָאָכְטָעָר, דָּעַרְּ
וּוּעַט זִיךְּ קִרְגִּין פָּאָרָק וַיְיַיְבָּ אָונָן ווּעַט אַוְיךְ יְרַשְׁעָנְגָּעָן דֻּעַם טָרָאָן.
עַרְּ זִינְגָּט ווַיְיַיְטָעָר, וַיַּפְּאָרִיו נָעַמְתָּ זִיךְּ אַוְנְטָעָר זִיךְּ אַוְיסְצָהִילְּן,
וַיַּוְיַּעֲנֵן דָּעַרְּקָעָנָט אִים, אָונָן אַזְּ עַרְּ אִיזְּ גַּעֲקָוּמָעָן צָוָּם פְּלָאָץ, וַיַּ
נָאָרִישׁ עַס אִיזְּ צָוָּם פָּאָרְקִוְּפָּטָן אַ טָּאָכְטָעָר פָּאָרָגְעָלָט, צּוֹלְבָּיְיָ חַוָּס:
הָאָט עַרְּ טִיפְּפָרְ זִיךְּ צְעָזְגָּעָן :

— — — חַיל אַיְנָעָרָזְ וַיַּן טָאָכְטָעָר גַּעֲבָן אַ מָּאָן,

אַדְּעָרָ זִינְגָּעָן זִין גַּעֲבָן ווַיְיַיְבָּרָ,

מָעָן פְּרָעָגָט נִימָ, אָוִיב עַרְּ אַ מְלָאָכָה קָאָן,

אָוִיב עַרְּ אַזְּ אַ לְּעַרְעָרָ אַדְּעָרָ שְׁרִיבָּרָ,

נָאָרָ אַוְיכָ דֻּעַם גַּעֲלָט דַּאְ טְרָעָטָ דָעַרְ צָאָן,

אוֹן חָעָן עַרְ אַזְּ אַן אַיְזָלְ-טְרִיבָּרָ,

אַ צְוָעָרָג, אַ נָּאָרָ, אַ קְלָאָעָ, אַ לְּאָפָּהָן,

הָאָט עַרְ נָאָרָ גַּעֲלָט, טָוָט מָעָן נָאָרָ אִים שְׁנָאָפָּן.

בִּימָלְאַתְּ כְּדִין אֶתְנָא

בָּן צוישן וועלעגען ניס-ביימע, וואס זענען געתטאָגען ווי א געדיכטער וואָלָה, האָט זיך געריסן אַ פֿאַס זון, דאס שטיך זון, האָט זיך פֿאַרְטְּלָאָנטְעָרטְּ צוישן צעקרימטע פֿאַמְּעָרָאָנְצְּ-בִּימְלָעָן, אין אַ צְּעָבְּרָעְקְּלָטָס, אַ צְּעָדְּרוֹיְוֹלָטָס. מיט גָּאָלְדָעָן צויטן, אין עס גָּעֲפְּלִיבָן שְׁטָעָקָן אַפְּעָנָעָם פֿעָנְסְּטָעָר פֿוֹן קָאָרְדִּינָאָל ווי-טְעָרְבָּאָט בִּיבְּלִיאָטָעָק. שְׁטִילְקְּעָךְ זון זענען גָּעֲפְּאָלָן אוּףּ אָוִיסְגָּעָן האָקְטָע מִרְמָלְשָׁטִינְגָּעָר, אוּףּ וּוֹאָנְטָמָאָלְעָרִיעָן, אוּףּ אַ גָּאָזְן קָאָפָּר. וואָס האָט זיך גָּעוּינְגָּט אַיבָּעָר די פָּאָלְיִיצָּעָס מיט בִּיכָּעָר.

בַּיִּ אַ שְׂוּאוֹאָרָצָן, גַּעַשְׁנִיצְּטָן טִישָׁ, אַגְּגָעְלִיגָּט מיט מאָנוֹ-סְקִירְפְּטָן, אַיְוֹ גַּעַזְעָסָן אַלְיהָוָה בְּחֵירָה. ער האָט גַּעַצְבָּט דָּעָם פֿוֹן אַ גַּעַנוֹעָנָעָר פֿעַדְעָר, אַגְּגָעְשָׁטָעָלָט אַונְטָעָר דָּעָר זָוָן סְפִּנִּים, פֿוֹן אַ צְּוִינְיִיגְעָנָאָסָן מִיטָן גָּאָלָן שְׁטָעָרָן אַיְוֹ זיך צָעָן. וואָס האָט זיך צְּוִינְיִיגְעָנָאָסָן — אַפְּנִים, מָוָרָא גַּעַהָאָט, אַזְן דָּעָר טְיִפְּרָעָר שְׁטִילְקְּיִיטָס פֿוֹן דָּעָר בִּיבְּלִיאָטָעָק זָאָלָן זִינָעָמָה מְחַשְּׁבָּות נִיט אַיְינְדְּרָעְמְלָעָן.

אִים אַיְוֹ גַּוּוֹעָן מיט די הַונְּדָעָטָעָר בִּיכָּעָר, די שְׁטִילְעָלָעָר, וואָס זענען אַפְּיָלוּ בִּינְאָכָּט נִישְׁתְּ גַּעַשְׁלָאָפָּן, קִינְמָאָלָל נִישְׁתְּ גַּעַקְוּקָט מיט בִּיטְוָה, [נִישְׁתְּ גַּעַשְׁמִיכְכָּט], וּזְעָן אַלְיהָוָה בְּחֵורָה האָט נִישְׁתְּ פֿאַרְשָׁטָאָגָעָן דָּעָם פֿשְׁטָאָגָעָן די קְבָּלה פְּתַבְּ-יְדָן, וואָס ער האָט אַיבָּעָרְגָּעָשְׁרִיבָּן פָּאָרָן קָאָרְדִּינָאָל. פָּאָר זִיְּ, פָּאָר די בִּיכָּעָר, האָט ער זיך שְׁטָעָנְדִּיק מְתוּהָה גַּעַוָּעָן, קִיְּזָאָל נִישְׁתְּ אָוִיסְגָּעָבָאָהָאָלָטָן, דָּעָרְצִילָּט, וואָס ער פְּלָעָגָט אַפְּטָ פֿאַרְבָּאָרוֹן פֿוֹנָם

קָאַרְדִּינָאֵל – אָז עָרֶב, אַלְיָחוּ בָּחָורֶה, הָאָט אֲנַגְּפָעַ יִדְעָה אֵין קְבָּלהַ
אָז וּוֹעֵן נִשְׁתָּה דָּעֵר קָאַרְדִּינָאֵל וּוֹאֶלְטַ עָרֶב זִיךְ צָוִי סְפָרִים אֲפִילּוֹ
נִשְׁתָּה צָוְגָעָרִיטַ.

וּוֹאֶס וּוֹאֶלְטַ אַלְיָחוּ בָּחָורֶה נִשְׁתָּה גַּעֲטָוָן פָּאָרְן קָאַרְדִּינָאֵל
עֲדוֹשִׁידִיאָ-דָעַ-וּוִיטָעָבָּא ? הָאָט דָּאֵךְ דָּעֵר פָּאַטָּעָר עֲדוֹשִׁידִיאָ אֲזַוִּי
אִם דָּעָרָהָבִּין ! שְׁוִין צְוֹעַדְפַּיְאָרֶבֶרֶבֶן אֲזַמְּרָא, וּזְעָרֶב וּוֹונְטַ מִיטַּזְיָין מִשְׁפָּחָה
בִּימַּיְאָרְדִּינָאֵל אֵין פָאַלְאָצַן, הָאָט מַעַרְנָה קִין דָּאגָתַ פְּרָנָהָ
וִיצְטַ אַרְיָף קַעַסְטַ מִיטַּן וּוֹיְבַּ, מִיטַּן דִּי קִינְדָּעָרֶ, אָז וּוֹעֵן נִשְׁתָּה
דָּעֵר קָאַרְדִּינָאֵל, וּוֹאֶלְטַ עָרֶב פָּאַרְבָּלִיבָּן אֲמַלְדָּר, אֲז "זִינְגָעָר" אַוְיָף
חַתְּנוֹתַ, וּוֹאֶלְטַ עָרֶב קִינְמָאָלַן נִשְׁתָּה אַנְגָּעָשָׂרְבָּן דִּי גַּרְאַמְּפָטִיקַ
וּוֹאֶס הָאָט אִם בָּאַרְיִמְתַּ גַּעֲמָאָכַט נִשְׁתָּה בְּלוּוִין אֵין אִיטָּאָלְיָעַ, נָאָרֶ
אַוְיָף אִיבָּעֶר גָּאנְץ דִּיְתִּישְׁלָאָנדַּ. דִּי קְהָלָה אֵין רְוִיְמַטְ קְרוּם
אַוְיָף אִם, וּוֹאֶס עָרֶב וּוֹזִינְטַ בִּיְ וּוִיטָעָבָּאָן אֵין פָאַלְאָצַן, וּוֹאֶס עָרֶב
הָאָט אִם אַוִּיסְגָּעָלְעָרָנְטַ הַעֲבָרְעָאִישַׁ, דִּי קְהָלָה טַעַנְחָתַ אָז וּוֹעֵן
יִדְן וּוֹאֶלְטַ נִשְׁתָּה גַּעַלְעָרָנְטַ גּוֹיִם הַעֲבָרְעָאִישַׁ, וּוֹאֶלְטַ דִּי קְרִיסְטָן
נִשְׁתָּה גַּעֲמָאָכַט קִין בְּלוּהָיִם אַוְיָף יִדְן. סְאָאוּ נִשְׁתָּה אָמָתַ
עֲדוֹשִׁידִיאָ אֵין אָז אֹהֶב יִשְׂרָאֵל. וּוֹעֵן נִשְׁתָּה עָרֶב, וּוֹאֶלְטַ מַעַן
שְׁוִין לְאָנְגַּג דָּעַם תְּלִמּוֹד גַּעַחְאָט פָּאַרְבָּרָעָנְטַ, מַעַן וּוֹאֶלְטַ דִּי יִדְן
פָּנַן רְוִיְמַטְ אַרְוִיְסְגָּעָטְרָדְיִבְּן. אָז אַיְצַט פִּירְטַ עָרֶב זִיךְ אַזְוּתַ מִיטַּן
יִדְיָשַׁן פְּרִינְצַן, מִיטַּרְאָבָּנִין, אֵין חַיְינָט אַזְוּקַ מִיטַּ אֵין
וּוֹאֶטְיָקָן, אִם גַּעַדְצָרָפַט פָּאַרְשְׁטָעָן פָּאָרָן פּוֹיפְּטָטַ. גַּיְיָ דַּעֲצָרְיָיְלַ
דָּעֵר קְהָלָה פָּוִין רְוִיְמַטַּ, אָז דָּעֵר קָאַרְדִּינָאֵל אֵין גָּאָרֶן קִין קְרִיסְטָן
נִשְׁתָּה גַּלְוִיבָּטַ, אָז מִשְׁיחַ, דָּעֵר אַמְתָעָרַ מִשְׁיחַ, אֵין נָאָרֶן נִשְׁתָּה
גַּעַקְוּמָעַן, דָּאָרְךְ אַיְצַט קְוּמָעַן, הָאֶלְטַ אֵין אֵין זָבָן גִּמְטָרִיאָוֹתַ
פָּאָרָן קָעַן.

סְאָאוּ אִם דִּי גַּאנְצָעַ צִיְמַטְ קְשָׁתַ, פָּאַרְוּוֹאָס דָּעֵר קָאַרְדִּיְ
גָּאָלַג גִּיטַ וִיךְ אֲפַפְ מִיטַ קְבָּלהַ, וּוֹיְיָ אִם, אַלְיָחוּ בָּחָורֶן, דָוָקָא
אַיְיָנְפִּרְןַ צְוִוִּישַׁן דִּי "יְזָעַדְיָ-חָן". וּזְסַעְפִּינְטַ עָרֶב דָּאָרְטַ אֲ

שיכות מיט קרייטנטום? איז דאך עדושידיא בלוינו פאר דער וועט אן צפקעלט אַ פרומער קרייט, מוזעס זיין, וויל וואס. ווען, איז ער איינער פון די שטאָרקטע קאנדיידצטן צי ווערן פוייפט. דא, אין דער ביבליאטעך, ווען עדושידיא זיצט מיט אליהון, איז ער נישט בלויו קעגן די קרייטליעבעג דאממעס ער איז קעגן יעדער רעליגע – דעם געדענקח האט דער קאָרְדִּינָאֶל אַוְיסְגָּעְדְּרִיקְט אַין אַ לֵּיד צי זיין געליבטער. נישט אַוְיסְט געפיגט זיך אויך די ווענט פון דער ביבליאטעך. קיין איז אין הייך בילד נישט.

דער ווֹאַטְקָאָן-זַיְגָּעָר האט אַנגָּעוֹבִין שְׂאָגָן, אוּפְּגָּעָטְרִיסְטְּדִּי שְׂטִילְקִיְּט. אליהו בחור האט געגענט די אוּגָּן, אַפְּ גַּעֲצִילְטְּ פִּינְפִּינְקָעָט. ער האט זיך אַהייב געטען, זיך פָּאָנָּאָנִי דער גַּעֲצָ�וִוִּיגְן פָּאָר דער וואָנט מַאְלָעְדִּיעַן אַוְן גַּעֲקִיקְט אוּפְּן זָקָן מִיטְן טַוְרְבָּאָגְן, וואָס האט געהאָלְטָן אַ גְּלָאְבָּס. דאָס איז געווען אַסְטָרָאָנָּאָמִיעַ. גַּעֲמַעְטִּירִיעַ האט געהאָלְטָן אַ צִּרְקָלְךָ. אַרְכִּים אַהֲט גַּעֲצִיכְנַט דְּרִיעְזָּקָן. דִּיאָגָּנוּס, אַן אַפְּגָּעָרְטִּיסְעָנָּר, כִּימָעַד האט גַּעֲצִיכְנַט דְּרִיעְזָּקָן. אַן דִּיאָגָּנוּס אַיְזָּעָטָן מַאְרָק, גַּעֲרִידָת צי אַן וּלְם. דִּיאָגָּנוּס וואָנט האט גַּעַנְצָּעָט. לַעֲפָט מִיט גַּרְיכְּנָאָגָּה, מִיט וּוּמִת, מִיט גַּעַנְדִּינָּעָרִי.

אליהו בחור האט געגענט אוּפְּפָאָנְטְּרִין די סְתִּירָה. ער האט דער פִּילְטִּיגְט, אַוְ פָּאָר דער מַחְשְׁבָּה אַיז נִישְׁתְּ גַּעַנְגָּג, וואָס אַרְוָם אַוְן אַרְוָם אַיז שְׂטִילְ אַוְן רַיְיךְ, סְאָיוּ נִישְׁתְּ גַּעַנְגָּג, וואָס די מַחְשְׁבָּה דָּאָרְךָ וועָרָן אַיְינָס מִיטְן גּוֹתָן. דָּאָרְךָ זיך בָּאוּוּן מִיטְן גּוֹתָן, אַוְן דַּעַמְּאַיָּה נָאָר דַּעַמְּאַלָּט, וועָלָן די סְתִּירָות מַעֲגָלָעָט נִישְׁתְּ וועָרָן.

ער האט געגעמען שְׂפִּירְיָוּן אַיְבָּעָר דער לַעֲנָגְ פִּין דער בִּבְּלִיאָטָעָךְ, אַיז גַּעַנְגָּעָן הַיְן אַוְן צְוִירִיךְ, הַיְן אַוְן צְוִירִיךְ, פָּאָרְגָּעָן, אַוְ אַוְיפְּן טִישְׁ לִינְגְּ נִישְׁתְּ-פָּאָרְעָנְדִּיקְטָעָךְ קְבִּילָה פַּתְּבִּידִין,

און ווי נאָר ער אוֹן אַריין אין טראָט, האָבן פֿון די ספרִים-פֿאַ. גִּיצָּעַ זיך גענומען טראָגַן ווערטעה, זיך צְעַשְׁטָעלַט אין דער גַּעֲנֵג, אין דער ברִיטַה, גענומען רעדַן צו אַים העברָעַיַּש, אַראָצַיַּש, גְּרִיכִישׁ, לְאַטְיַיַּן, אַיטְאַלְיַעַנִּישׁ, פְּרָאנְצְיוּזִישׁ אַון יִדְישׁ. די ווערטער זענען נישט אַיְינְגַּעַטְאָגעַן. גַּעַפְּלַאַטְעַטְרַעַט ווי פִּיגֶגֶט, זיך גַּעַרְטִּין פֿון אלְיַהּוּ בחַוְרַס לְיפָן, פֿון זַיְנָעַ שְׁפִּיצְ-פִּינְגָּעַר. אַון צו סְהָאָט פְּאָר אַים אוּפְּגַּעַטְוִיכְט אַתְּהַוְּמַן, האָבן די ווערטער זיך צְעַשְׁטָעלַט ווי אַ בְּרִיק, אַון אלְיַהּוּ בחַוְרַה האָט לְיִכְתְּבַט גַּעַשְׁפְּרִיזַּט אַיבָּעַר יָאַרְהָוּנְדְּעַטְרַעַט, גַּלְיִיךְ ער ווֹאַלְטַט גַּעַהְאָט «קְפִּיצַּתְּהַדְּרָמָה». ווֹעֵן מעַן שְׁטָעַרְט אַים נִשְׁטַח, ווֹעֵן מעַן לְאֹוֹט אַים דָּאַ הַדְּרָמָה. אַון דָּאַר בִּיבְּלִיאַטְעַק אַיְינְגַּעַם אַלְיִין שְׁפְּרִיַּין אַתְּאָגַן צְוּוִיַּה, דְּרִיַּה, אַ וּאָךְ, ווֹאַלְטַט ער גַּעַוְיִין דָּעַר ווֹעַלְטַט, צו גְּרִיכִישׁ, רְוִימִישׁ, שְׁפֿאַ-נִּישׁ, פְּרָאנְצְיוּזִישׁ, אַיטְאַלְיַעַנִּישׁ, אַיְינְגַּעַטְרַעַט אַלְעַ שְׁפְּרַאַקְעַן שְׁטָמְעַן נִיטַּפַּן העברָעַיַּש — צו סְאַיְן גַּעַנוֹג זיך אַ גְּרָאָפֶן צו טֻוְן טִיף, גַּאֲרַטְּיַה אַון ווַיְיַזֵּן, צו די אַלְעַ לְשׂוֹנוֹת שְׁטָמְעַן נִשְׁטַח פֿון אַיְן מָקוֹר — — —

אין דער טִיר אַיְן גַּעַשְׁטָאָגעַן דָּעַר קָאַרְדִּינָאַל עַדְשִׁידִיאָ, אַ הוַיְכָעָר, אַ מָּאָגָעָר. ער האָט פֿון זיך אַרְאַפְּגָעַוְאָרְפַּן די פִּיעַר-רוִיטַע פְּוֹרְפּוֹרַע, דָּעַם גָּלְדְּעַנְעַם צְלָטַ, אַלְץ גַּעַלְאָזַט לִינְגַּן בִּיְמַם אַיְינְגָּאָנָג אָרוֹף אַ שְׁטָעַנְדָּעַר אַיְן מִיט אַ מִידַּן טְרָאָט, עַט-וּאָס אַ גַּעַבְּיִיגְעַנְעָר, אַיְן ער צָאָגְעַנְגָּעַן צו אלְיַהּוּ. ער האָט אוּפְּגַּעַהוּיְבַּן אַ פְּאָר קְלוֹגַע פְּאַרְוּאַלְקְנַטַּע אַוְיַגַּן אַיְן אַן אוּפְּגַּעַ לִיְגַּטְעַר זיך צְעַרְעַט:

— דָּעַר ווֹאַטְיַקְעַן אַיְן צּוֹפְּרִידַן מִיטַּן יִדְישַׁן פְּרִינְצַּא, מִיטַּ רְאַובְּנִין, האָסְט אַים גַּעַדְאָרְפַּט אַנְקִוְקַן — אַ קְּלִיְינָר, אַן אַפְּגַּעַ בְּרַעַנְטַעַר, מִיט אַ שְׁוֹאָרְצַעַר בָּאָרְד אַיבָּעָרַן ווּוִיטַן גַּאֲרַטְּלַ, אַן אַוְיַגַּן, אַמְתַּעַר קָאָרְהִיק, אַיְן ווי נָאָר ער עַפְנַט סְמוּילַ, די אַוְיַגַּן, די נָאַז-פְּלִיגֶגֶט נִעְמַעַן זיך רְוִיכָעָרַן, זַיְנָעַ ווַיְיַעַ, בְּרִיטַע

אָרְבָּל הַיְבָנִיאָן פֶּלְאָטָעָרָן, דַעַקְנוּ אֵפֶר אַוְיִסְגָּעָמָאָגָעָרָטָע
הַעֲנָט — גַעַשְׁעַט אֵנָם. דַעַר קָאָרְדִּיק נַעַמְתָ וַאֲקָסָן, הַעֲרָט הַעֲכָעָר
אַיְן בְּרִיְיטָעָר, אֹז דַעַר עַזְמָם אַרְוָם הַיְבָט זַיְךְ אָן צִיּוֹן אַיְףְ דַי
שְׂפִיחַ פִּינְגָעַ, וּוֹיְלַ אַרְוִיְפָקָוָן צַו אִים.

— אַיְן הַאֲסָטוֹ גַעַדָּאָרָפָט זַעַן, וּוֹי דַעַר פְּרִינְצַעַט זַיְךְ אֵ
שָׁאָר גַעַטְוִין צָוֵם פּוֹיְפָטָט. עַר הַאֲטַט גַעַרְעַט אָזְוִי גִיךְ. אֹז סָאיְנוֹ
מִיד שַׁוְועָר גַעַוְעָן צַוְאָפָן וּזְאָס עַר זַאְגָט. עַר הַאֲטַט אֵחַיְיב גַעַן-
טוֹן אַיְן הַאֲנָטָט צִים הַיְמָלָן, גַעַוְיָן, אֹז גַאְטַט זִיצְט אַוְיָפָן פְּסָא-
הַכְבּוֹד, אַיְן אַוְנָטָן, דָא אַיְן רְוִים — הַאֲטַט רַאֲגָבָנִי אַרְוּמְגָעָכָפָט דֻעַט
פּוֹיְפָט שְׁטוֹלַ פָוָן אַיְן זַיִיט, פָוָן דַעַר צְוִוִיטָעָר — אַוְנָטָן, זִיצְט
גַאְטָט פָאָרְטָרְעָטָעָר, מַטְטָרוֹן הַיְסָט עַר. אַיְן מַטְטָרוֹן אַיְן בְּגִימְטָרִיא
שְׁדַי.

— מִיטְ דַי וּוֹעֲרָטָעָר הַאֲטַט דַעַר פְּרִינְצַעַט גַעַוְוְנָגָעַן דֻעַט
פּוֹיְפָטָט, אַיְן, וּזְאָס אַמְתָה, הַאֲבָא אַיךְ שְׁטָאָרָק גַעַוְאָלָט, עַר וּזְאָל-
נוֹשָׁא-חוֹן זַיִינָן. יָא, טַיְיעָרָעַלְיָא לְעַוְוִיטָא — הַאֲטַט דַעַר קָאָרְדִּי-
נְאָל אִים חַבְרִיש אַרְוּמְגָעָנוֹמוֹעָן — כְּגַיִי דֻעַט גַאְגָנָצָן וּוֹעָג אַיְן
טְרָאָכָט, וּזְאָס פָאָר אֵא וּוֹאָרָט מַטְטָרוֹן אַיְן? הַאֲטַט עַס צַו טַוְן מִיטְ
אַרְאָמִיש?

— נַיְינָן, מִין הַאָל — הַאֲטַט אַלְיָהוּ בְּחֹור צְוּנוֹתְגַעְצָוִיגָן דַי
בְּדַעַמְעַן מִיטָן שְׁטָעָרָן, זַיְךְ פָאָרְעָנְדָעָט, וּוֹי נִשְׁתַט עַר וּזְאָלָט גַעַן-
רְעַדָט, נָאָר סָאָקְרָאָטָעָסָס מַאֲסָקָע וּזְאָלָט אַרְאָסָפָט פָוָן דַעַר וּזְאָנָט —
לוֹיִיט מִין אָרָעָם בִּיסְלָן וּוֹיִסְן, דָאָרָפָט מַעַן זַוְכָן דֻעַט שְׁוֹרָשָׁ פָוָן
מַטְטָרוֹן אַיְן גַרְיכִיש — — — סָחָט צַו טַוְן — — —

— בִּיסְטָט גַעַדְעַכָּט — הַאֲטַט דַעַר קָאָרְדִּינְאָל אִים אַפְגָנְלָאָזָט
אַיְן אַיְן גַעַבְלָבָן שְׁטִיְין מִיטְ צְעַנוּמְעַנְעָה הַעֲנָט — קַעַנְסָט שְׁוִין מַעַר
גַרְיכִיש פָאָר דִיְין רְבִין — — — מַטְטָרוֹן בְּצַשְׁטִיָּטָט פָוָן צְוִוִיָּי
גַרְיכִישָׁע וּוֹעֲרָטָעָר-הַיְנָטָעָר טְרָאָן. אַן אַיְיָפָאָל, מִיטְ אַיְן אַמְתָה, אַן

ו' אָפָאַט אֲשֶׁר

איינגעפֿאָל! אָרוֹן מְטָהָרָה, זָאָגֵת דָעַר פְּרִינְצַ, אַיזְוּ בְּגִימְטְּרִיאַ שְׂדֵי
— — אָוֹן יְשֻׁוֹ, אָוֹן יְשֻׁוֹ?

— יְשֻׁוֹ וּזְאָלֶט גָּעוּוֹן בְּגִמְטְּרִיאַ בְּשְׂדֵי — הַאֲטַ אַלְיוֹ
בָּחָור אַזְגַּדְעָה מִיטַּא פְּרוּם פְּנִים. בְּפְלוּוֹן דַּי בְּאָרֶד, וּזְאָס
אַיזְוּ אַיסְטְּגָעָה אָנוֹנְטָה דָעַר גַּאֲמְבָעַ, הַאֲטַ גַּשְׁמִיכְלָתַ.

בִּידְעַ הַאֲפָן זַיְךְ צַעְלָאָכָט.

צְוִישָׁן דַּי בִּימְעַר הַאֲפָן זַיְךְ גַּעֲנוּמָעַן קִיְּקָעַן קְלוּיסְטָעַר.
גַּלְאָקָן, אוּפְּגָעָרִיטַן דַּי שְׁטִילְקִיטַ, אַזְוִינְטַל אַיזְוּ אַנְגַּלְאָפָן דָּוְרָכַן
אָפָעָנָעַם פְּעָנְסָטָעַר, גַּעֲבָלְעָטָעַרְתַּן דַּי בָּאָשְׁרִיבָעַנְעַ בְּוִינְגַּס פָּאָפִיר
וּזְאָס זְעַנְעַן גַּעַלְעַגְן אַוִּיפְן טִישׁ.

אַלְיוֹ בָּחָור הַאֲטַ צְוּנוֹיְגַעְנוּמָעַן דַּי בְּלָעַטָּעַר אָוֹן זַיְךְ
גַּעֲכָאָפַט, אָזְזַעְעַר אַיְינְעַר אַלְיִין אַין דָעַר בִּיבְּלִיאָטָעַק.
דָאָס גַּלְאָקָן-גַּעֲקָאָגָןְגָּהָן הַאֲטַ אַיסְטָאָמְרוּקַט. נִישְׁתַּגְעַלְאָזָט אַיְינְ
שְׁטִיְין, אַיסְטָאָמְרוּקַט, אָזְזַעְעַר דַי אַיְינְיִיקָעַר, דַי מִידְלָעַר, רָעַדְן
שְׁוִין קִיְין יְדִישַׁ נִיטַ, חַבְרָן זַיְךְ מִיטַ קְרִיסְטָן, אָוֹן וּזְעַן דַי קְהָהָ
וּזְאָלֶט נִישְׁתַּגְעַלְאָזָט אַקְנוּמָעַן צָוָם קְאַרְדִּינְגָּלַ, צָו עַדוֹשִׁידְיָן,
וּזְאָלֶט מַעַן אַיסְטָאָמְרוּקַט אַנְגָּגָן אַיְינְחָרְמָגַט.

אוֹן שְׁוֹלְדִיךְ אַיזְוּ עַר, אַלְיוֹ. זִיְין גַּאנְצַ לְעַפְנֵן אַיזְוּ עַר
פָּאָרָטָן אַין דָעַר "הַיְלִיקָעַר גַּעֲשִׁירִיטַ", אוֹן אַין שְׁטוּבַ וּזְאָקָסַן
גּוֹיִם. נַאֲךְ הַיְנַטְוּ וּוּטַע עַר צְוּנוֹיְפְּגַעְנוּמָעַן אַלְעַזְוּ זִינְעַן טִיטְשַׁ-בִּיכְעָר
אוֹן לְיִדְעַר אָוֹן וּוּטַע אַיְינְסַ נַאֲכַן אַנְדָעַר אַפְּדָרָוקַן. סִיְיַ מַעְגָּר,
סִיְיַ וּוּבִעְרְפָאָלַק, קִיְינְעַר וּזְאָס אַוִּיפְן אַיסְטַ פָּאָרִיבָל נִישְׁתַּ
הַאֲפָן.

אַלְיוֹ בָּחָור הַאֲטַ גַּעֲקוּטַ אַוִּיפְן רַאֲפָאָלַס סָאוֹוָאנְאָרָאָלַע.
דָאָס אַיזְוּ גָעְעוּנָעַ אַקְאָפִיעַ אַין טִינְטַ אַרְאָפְּגַעְנוּמָעַן פּוֹנְס אַרְיִיגְיַי,
נַאֲלַ, וּזְאָס הַעֲנָגַט אַיזְוּ וּוּאַטִּיקָאָן. סִיְעַנְעַן נִישְׁתַּגְעַלְאָזָט
יְאָרָה, אוֹן דָעַר אַפְּיקָוָרָס סָאוֹוָאנְאָרָאָלַע, וּזְאָס דַי קְרָךְ הַאֲטַ סָאָרַי
ברָעַנְטַ, דַעְמְזַעְלְבִּיקְוּן סָאוֹוָאנְאָרָאָלַע הַאֲטַ דָעַר שְׁוּיְסָקַן יוֹזִיּוֹט

דעך צווייטער געמאכט פאָר אַ הייליקן, אַים געהיסן אַפְמָאלַן
אויף אַין בִּילֵד מִיט די פָּאַטְעֶרֶס פֿון דָּעֵר קִירְךָ.
אָונָן אַיָּם, אַלְיָהוּ? וּוֹאָס פָּאָר אַ בָּאָטְרָעָף וּוֹעַט האָבָּן
דאָס חַבְרָן זִיךְ מִיטָּן קָאָרְדִּינָלֶל, וּוֹעַן אַ וּוֹעַלְטַ יִדְן, קְרִיסְטָן,
וּוֹעַלְן מִיט דָּעֵר הַילְּפָן זַיְנָעַ וּוּרְטָעְרְבִּיכְּעָר זִיךְ אוִיסְטָן
לְעַרְגָּעָן הַעֲבָרְעָאיָשׁ? וּוֹאָס זַיְן «בָּבָא-בָּךְ», זַיְן «פָּאָרְיוֹן אָונָן
וּוַיְעַגְּעָן», גַּעַפְּינָעַן זִיךְ פָּמָעַט אַיְן יַעֲדָן הוּא וּוֹמָעַן לִיְיַעַנְתָּן
יִדְישָׁ?

דאָס קלוייטער-געלְאָנגָה האָט גענומָעַן קומָעַן פֿון אַלְעָ
עַקְן שְׂטָאָט, אַיְן גַּעַוּאָרָן העכָּר. עַר האָט זִיךְ גענומָעַן דָּוָקָן,
אַיְן גַּעַבְּלִיבָּן שְׂטִיְין צְוִוִּישָׁן די מִירְמָלְשְׁטִינְגָּעָר אַיְן אַ וּוַיְנָקָל,
אָונָן אָז עַר האָט גּוֹבֵר גַּעַוּעַן דָּעַם פְּחָד, אַנְגָּעָהוִיבָּן שְׂפְּרִיְין
איְבָּעָר דָּעֵר לְעַנְגָּפָן דָּעֵר בִּיבְּלָאָטָעָק, האָבָּן וּוּרְטָעָר, וּוֹאָס
עַר האָט גַּעַזְמָלְטָן פָּאָר אַ הַאָלְבָּן יַאֲרָהָגְדָּעָרט, זִיךְ אַ שְׂאָט
גַּעַטְוֹן אַיְבָּעָר אַיְם מִיט אַ פָּלָאָטָעָר, פָּאָרְטְּרִיבָּן אַלְעָ סְפָּקָות,
יוֹנָגָן גַּעַמְאָכָט דָּעַם זַעַכְזִיקָּאָרִיךְן אַלְיָהוּ.

וּוֹאָרֶט-טִילִיטְשׁ

- אויסוחטערן — אויסלאופטערן.
 אויפוחעלן — אויפקאנן מלך.
 אומטרעכטערין — עקרת.
 אומקיישן — זיין אויסנעלאסן.
 אייבערשטע — פירערס.
 אנטשפזין — פארקנסן.
 אפונגען — אפסטאגלייען.
 אָרֶן — דָּחָנָעָן.
 אַשְּׁבָּנוּ — דִּיְתְּשֵׁלָגָנָה.
 בָּלְבָּרְדָּר, בָּרְבָּיְרָד — אַן אַדְּרָעַ-הַאֲקָעָר, אַ שְׂעָרָעַ.
 בָּרְכָּעָם — חַלּוֹת, קוּבָּנָה.
 בָּבָא — רִימָעָר בָּאָחוּעָ.
 בָּחָורָה — מִידָּל.
 בָּיְבָּרְיָעָן — שְׁמָרַ-שְׁמִיקָּ.
 בָּלָאָוָרָה — בָּלָא זה, אַן אַבָּא-טֶפְּתָבָרָא פָּאָרְשָׁוִין אַין דָּעָגָעָכְבָּוּרָ.
 גָּעָר פְּלָטְפָּול.
 בָּרוּלְעָמָט — אַ חַתּוֹנָה.
 בָּרְיָהָאן — וַיְצִינְבָּרָה.
 גָּאַלְּיק, עֲגָלִיך — פָּוּן אַיִן גְּרִיסָם, מִיט אַ לְּאָגָןָן אַלְקָת,
 גְּוֹדָעָרָן — רְעָדָן נִיךְ, רְעָדָן אַוְמְפָאָרְשָׁטָעָנְדָלָעָד. גְּעַנוּ גְּוֹדָעָרָן.
 גְּלָחוֹת — לָאַטְּיָן.
 הַאֲרְבָּעִיך — טְרָנוֹק-שְׁטוֹבָ, אַבְּסָנִיא.
 הַאֲרְנִиш — סְגֻּעָפָגְנִיגָּעָרִי פָּוּן אַ רִימָעָר.
 הוּוּוְנְגָלְאָזָן — טְרָבִּיקָעָן קִיבְּלָעָר אַין דָּעָר פָּאָרָם פָּוּן הוּוּוּן.
 הוּוִיסָן — דְּרוֹוִיסָן.

העטטעלין — זיבער-שפילקע.
 וואגאנט — אקטיאר.
 וואקער — מומיך, לעבעדריך.
 ווינגןט — קריינסהעלד.
 וועדרער-נאך — ניט-NEY.
 וועלשע — איטאליענישע.
 זאיט — סטרונגע.
 טאַרְן — נאַרְישְׁקִיט.
 טראָפ — נאָר.
 טרענְדֵל — דריידל, גאָר.
 יאַקּוֹלָאַטָּאָר — שפֿאָס-טְרִיבֿעָר, אַקְטִיאָר.
 יובלאַטְפְּצִיע — צירונֶג.
 יְדוֹן-הַאֲרָף — דודע.
 לאָנְעָן — קִיטָן.
 לְעַנְדְּעִירִן — פָּאַסְקָעָם.
 לאָנְטָעָך — אַגָּר גְּרוּיסְעָר זָקָם.
 לאָנְצָוָם — לאָנְגָזָם
 לְוָן — קִיקָן.
 להנָן מן השדרים — — — (חדושים באותיות חסרות, ר' אליעור
 מהירמייא).
 ליַּעַק — זָאנְסָע.
 לעַ, לאָצִים, לאָצִים — אַקְטִיאָר-זָעַ.
 לשון אשפָנו — יְרִישָׁ.
 מאָנָק — צוֹוִישָׁן.
 מאָטְלָעָן — רבילות טְרִיבֿן.
 מאַלְיָקָלָע — מעַזְאַנְכָּאַלְיָע.
 מאַגְּנִילָן — בראנסלאָטָן, אַרְעַטְבָּעַנְדָּרָה, פָּוּן אַיְתָאָל. *Meum est propositum in taberna mori*
 מֵין — מַעַרְיָה.
 ממשיבָן יַן — — — (ברבות, נ') — אַיְזָגָנוּטָעָן די בִּיוּז רָוּתָה.

מעבייע, מיהה — יאנגעניש, גראטשקע".
 מערבייך — קרובע.
 מעשייט — דינע שריפט, נישט פירקאנטיק.
 "מקשיין בפֿרוֹזָא — —" (מדרש רבא, קדושים, ז') — צו פֿאַרְ.
 טרייבן בייעע רוחות.
 טהיט-טאַנְצַ-נייגון — (מחולות המות, דר' ש. רובין, זיין, מילז').
 ענדער — בעסער.
 פֿאַע — גראוטער בוייך.
 פֿולצְלַ — אַ מִידְלַ.
 פֿוקְל — אַ הוּקָעָר. אַ פֿאַרְנַט-הוּקָעָר.
 פֿלְיַן-עַן — פֿלְגַּכְטַע.
 פֿרְיוֹזָאנְט — טָפְפָן.
 צָפְן — "וְשָׁם (ברוח צָפְן) מַדּוֹר לְמוֹיקִין — —" (פרק דברי אליעזר).
 קוּרָצְנוּיְיךָ — היפְךָ פּוֹן לאַנְגּוּיְלִיךָ, אַינְטַעַרְעַטָּאנְט.
 קִיפְלָעָן — טרייבן ונות.
 קלְאַצְקָאַרְקָעָם — הַיְלָצְעָרָעָן שִׁיר, האַלְבָע.
 קְרִיאַתְן — שְׂרֵיַען מִיט באַנוּמָעָן קוּלוֹת, גִּין צוֹם קִינְד.
 קְרִימְפְּלָהָלָע — אַ גַּעֲבִוְגַּן דְּרָעָנְגָּל אַוְפְּצָוְהָעָנְגָּעָן אַ בְּהָמָה פָּאָרָן שִׁינְדָּן.
 רָצְצָן — רְצַחְעָנָעָן.
 דָּאָר — אוּסְטַעְרְלִיךָ, וּלְטָן.
 רִישְׁקוּבָּן — עַנְגְּלִישָׁע קְרָעָן.
 רִיק — רְשָׁע, גַּאֲטְלָאָזָעָר מַעֲמָשָׁ, לוֹטָפָ.
 שּׁוֹבָ-קָאָר — שְׁמוֹפְּחָעָנְגָּלָע, אוּסְטַעְלָאָטָעָן פְּרָוִי.
 שּׁוֹלְץַ-גִּין — דָּאָוְגָּעָן.
 שְׁטוֹבָ-פְּרָאָס — חֶדְרַ-גִּיגָּן.
 שִׁינְגְּעָרָא — שְׁפָאָט-מְרִיבָּעָר.
 שְׁמוּוֹת — מעשות.
 תְּפִסְעָן — אַיְנוֹעָזָן אַיְן תְּפִיסָּה.

